

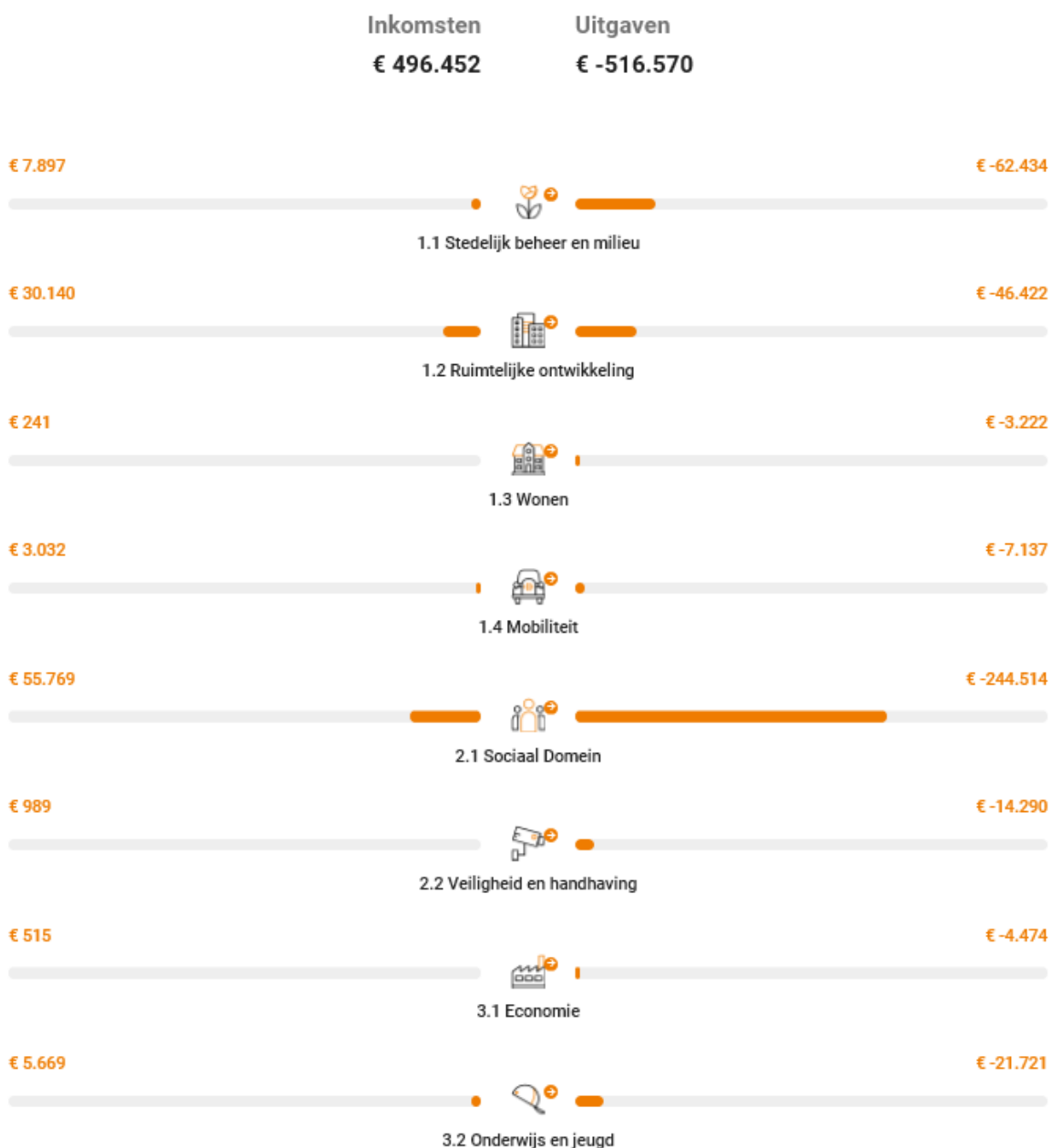
Homepage/voorblad

De meerjarenbegroting 2019-2022 geeft inzicht in het te voeren beleid, de inkomsten en uitgaven in 2019, met ramingen voor de jaren 2020-2022. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft de begroting op 25 september 2018 aan de raad gepresenteerd. Op 6 november 2018 neemt de raad een besluit over de begroting.

De begroting bestaat uit een korte (financiële en beleidsmatige) inleiding, gevolgd door de beleidsinhoudelijke programma's en de paragrafen. Ook kent de meerjarenbegroting nog enkele bijlagen. Deze onderdelen zijn allemaal terug te vinden op deze webpagina('s) en in de pdf van de begroting 2019-2022.

Begroting in één oogopslag

Bedragen x 1.000

Wat betaal ik als inwoner gemiddeld?

Onroerend zakenbelasting (OZB) (eigenaren)

Eénpersoonhuishouden

2019
€ 351,00

VERSCHIL MET 2018
4,8% ↑

VERSCHIL MET 2018
↑ 4,8%

Meerpersoonhuishouden

2019
€ 351,00

Afvalstoffenheffing

Eénpersoonhuishouden

2019
€ 207,00

VERSCHIL MET 2018
0,9% ↑

VERSCHIL MET 2018
↑ 1,6%

Meerpersoonhuishouden

2019
€ 260,00

Rioolheffing (huurders)

Eénpersoonhuishouden

2019
€ 58,00

VERSCHIL MET 2018
1,7% ↑

VERSCHIL MET 2018
↑ 1,7%

Meerpersoonhuishouden

2019
€ 58,00

Rioolheffing (eigenaren)

Eénpersoonhuishouden

2019
€ 72,00

VERSCHIL MET 2018
1,4% ↑

VERSCHIL MET 2018
↑ 1,4%

Meerpersoonhuishouden

2019
€ 72,00

Hondenbelasting

Per hond

2019
€ 87,96

VERSCHIL MET 2018
2,2% ↑

VERSCHIL MET 2018
↑ 2,2%

Meerpersoonhuishouden

2019
€ 87,96

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	4
Ambities en opgaven	6
Werken aan resultaat	7
Leeswijzer	9
Financiën	10
Macro-economische / financiële beschouwingen	11
Uitgangspunten begroting	13
Financieel solide beleid	15
Financiële ontwikkelingen meerjarenbegroting	16
Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen	27
Incidentele en structurele baten en lasten	33
IJKpunten financiële positie	39
Reserves en Voorzieningen.....	41
Risico's en weerstandsvermogen	43
Belastingopbrengsten	44
Vennootschapsbelasting	47
Verbonden Partijen.....	47
Hoofdstukken	48
1. Duurzame en groeiende stad	49
1.1 Stedelijk beheer en milieu	51
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	67
1.3 Wonen.....	78
1.4 Mobiliteit	85
2. Inclusieve en veilige stad	95
2.1 Sociaal Domein	98
2.2 Veiligheid en handhaving	123
3. Lerende, werkende en dynamische stad	133

3.1 Economie	136
3.2 Onderwijs en jeugd	145
3.3 Sport.....	155
3.4 Cultuur	162
4. Bestuur en dienstverlening	175
4.1 Bestuur en dienstverlening	177
5. Financiën en belastingen.....	188
5.1 Financiën en belastingen	190
6. Bedrijfsvoering.....	198
6.1 Bedrijfsvoering	200
Paragrafen	211
Risicomanagement en weerstandsvermogen.....	212
Verbonden partijen.....	217
Onderhoud kapitaalgoederen	235
Financieringsparagraaf.....	243
Lokale Lasten	253
Grondbeleid.....	262
Bedrijfsvoering	267
Bijlagen.....	271
Geprognosticeerde balans.....	272
Overzicht subsidie per instelling	273
Subsidies.....	275
Geplande investeringen	278
Uitgebreid overzicht reserves en voorzieningen	281
Toelichting Reserves en Voorzieningen	287
Taakvelden.....	294
Verklarende woordenlijst	298

Ambities en opgaven

Amersfoort is een stad waar we met recht trots op zijn. Onze inwoners en ondernemers, de maatschappelijke initiatieven, de sportverenigingen en culturele instellingen, de evenementen, onze prachtige binnenstad, de wijken, de buitenruimte en het groen dragen allemaal bij aan de kracht van Amersfoort. Dat onze stad nog steeds groeit weten we. In 2040 telt onze stad ongeveer 180.000 inwoners en zal er nog meer economische activiteit zijn dan nu. Het is aan het gemeentebestuur om leiding te geven aan de gestage groei van de stad. Waar en hoe bieden we de ruimte voor woningbouw en in welke mate willen we hoogbouw? Hoe houden we onze stad tegelijkertijd aantrekkelijk, leefbaar, bereikbaar, veilig en groen? Hoe zorgen we dat inwoners zich verder kunnen ontwikkelen, bijvoorbeeld via onderwijs, sport en cultuur? En hoe waarborgen we dat iedereen kan meedoen in de samenleving, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond of zorgbehoefte.

Een van de grootste opgaven voor de komende tijd is verduurzaming van de samenleving: duurzame bouw, schone mobiliteit, duurzame energiebronnen, vermindering van afval, verwerking van afval tot grondstof en het stimuleren van een circulaire economie. Ook staan we voor de uitdaging om onze stedelijke ruimte klimaatbestendig te maken door minder verstening, meer bomenplant, meer groen en ruimte voor water.

Het zijn thema's die we - naast vele andere - in deze begroting uitdiepen. We onderscheiden drie hoofdlijnen van beleid:

- De duurzame en groeiende stad.
- De inclusieve en veilige stad.
- De lerende, werkende en dynamische stad.

De duurzame en groeiende stad

Amersfoort zal flink groeien. Nieuwe woningen zijn onder meer voorzien in Vathorst en op ontwikkellocaties als De Hoef, de Wagenwerkplaats en de Kop van Isselt. We staan voor de uitdaging om die gebieden toekomstbestendig in te richten, rekening houdend met woonwensen, mobiliteitsbehoeften en duurzaamheid. Dat doen we stap voor stap. We hanteren geen grote blauwdrukken, maar kijken steeds wat de stad nodig heeft.

In de bestaande wijken gaan we samen met bewoners en huiseigenaren aan de slag met verduurzaming. We werken aan een plan om woningen van het aardgas te krijgen en dus te voorzien van alternatieve warmtebronnen. Ook geven we ruimte aan de opwekking van duurzame energie via zon en wind.

Bij een duurzame stad hoort ook klimaatbestendigheid, schone lucht en voldoende groen. Ook daar zien we ruimte voor samenwerking met inwoners, bijvoorbeeld via operatie steenbreek, het project meet-je-stad en gezamenlijke groenontwikkeling.

De inclusieve en veilige stad

We koesteren de diversiteit in de samenleving, de vele initiatieven die bijdragen aan sociale samenhang en alle positieve energie die mensen steken in activiteiten voor hun buurt, wijk of de stad als geheel. We nemen stelling tegen alle vormen van discriminatie en blijven werken aan een stad waarin voor iedereen plek is.

We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen meedoen in de samenleving, bij voorkeur via betaald werk. Mensen die dat niet op eigen kracht lukt, helpen we daarbij. Mensen die basiszorg nodig hebben en het niet zelf kunnen organiseren, bieden we zo toegankelijk mogelijk de

noodzakelijke ondersteuning. Dat geldt ook voor mensen die specialistische zorg en ondersteuning nodig hebben. Hulp en ondersteuning moeten terechtkomen bij de inwoner die het nodig heeft.

In de afgelopen jaren hebben we gewerkt aan de transitie in het sociaal domein, waarbij de gemeente zorgtaken van het rijk overgedragen kreeg. Gevolg van veranderende wet- en regelgeving is onder andere dat meer dan vroeger een groter beroep wordt gedaan op de zelfredzaamheid van mensen zelf. Als de zelfredzaamheid te kort schiet, bieden we de noodzakelijke zorg en ondersteuning.

In de komende jaren werken we verder aan transformatie en innovatie in de zorg. Dat wil zeggen dat we samen met onder andere wijkteams, zorgverleners en huisartsen de samenwerking verbeteren, wat moet leiden tot meer kwaliteit en grotere efficiëntie in de zorgverlening.

Amersfoort is relatief gezien een veilige stad. Veiligheid is echter nooit vanzelfsprekend. Daar blijven we aan werken. In de komende jaren ligt een sterke focus op het bestrijden van ondermijning. Uit onderzoek is gebleken dat de onderwereld greep probeert te krijgen op de bovenwereld. Ook zijn in Amersfoort criminele netwerken actief die jonge mensen verleiden tot criminele carrières. In de aanpak werken we niet alleen samen met politie en justitie, maar ook met partners die mee kunnen helpen om jongeren op het rechte pad te krijgen en te houden.

De lerende, werkende en dynamische stad

Amersfoort is een levendige en economisch welvarende stad. Onze stad heeft een goede arbeidsmarkt, veel onderwijsvoorzieningen, veel culturele activiteiten, ruime sportmogelijkheden en allerhande detailhandel. Dat maakt onze stad tot een prettige plek om te wonen, werken en recreëren.

In de komende jaren willen we onze stad nog beter op de kaart zetten op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, evenementen en sport. Op het gebied van economische ontwikkeling werken we samen met onderwijs en bedrijfsleven aan een goed vestigingsklimaat, onder andere door een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Ook willen we met het bedrijfsleven aan de slag met de ontwikkeling van de circulaire economie en smart-city oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Hiervoor werken we ook samen binnen het verband van de Economic Board Utrecht.

We gaan aan de slag om de cultuur- en sportvoorzieningen in Amersfoort te versterken. Dat doen we in de verwachting dat het gebruik van die voorzieningen minstens zo sterk groeit. We leggen nadruk op meer samenwerking binnen het culturele veld. Daarom kijken we bijvoorbeeld naar de mogelijkheid voor een serviceorganisatie voor evenementen. Op het gebied van sport stimuleren we efficiënter gebruik van sportvoorzieningen en meer samenwerking tussen sportverenigingen en andere gebruikers van sportvoorzieningen. Daarbij willen we een verbindende rol spelen.

Werken aan resultaat

We werken steeds meer opgavegericht, integraal en samen met de stad. Daarbij willen we zoveel mogelijk resultaat bereiken. Werken aan resultaat vraagt om een reële en selectieve opstelling. Met alle energie die we hebben pakken we onze prioriteiten aan. Duidelijke prioritering draagt bij aan meer snelheid bij beleid en uitvoering, betere participatieprocessen en betere resultaten.

Met zaken die prioriteit hebben, gaan we samen met de stad aan de slag. We hebben de hoofdlijnen van onze ambities geschetst, maar de details van onze aanpak moeten we met elkaar uitwerken. Dat doen we stap voor stap. Nog niet alle ambities die in het coalitieakkoord zijn opgenomen, zijn vertaald in de begroting. Bij de kadernota 2020-2023 zullen we een integraal voorstel doen over de

invulling van de ambities en de middelen die daarvoor nodig zijn. Actuele ontwikkelingen in de uitvoering van taken of in het landelijke financiële en economische beleid nemen we hierbij mee.

Regelmatig zullen belangen tegengesteld zijn. We zullen ongetwijfeld moeilijke besluiten moeten nemen, nadat we zorgvuldige afwegingen hebben gemaakt. Dan is het zaak om open en transparant te zijn over de argumenten en de weging van belangen.

We geven hier de waarden aan die het college in de komende periode centraal stelt bij het besturen van onze stad:

- *Vertrouwen en transparantie.* We werken aan een zo groot mogelijk (wederzijds) vertrouwen tussen gemeentebestuur en inwoners. Alleen als we vertrouwen hebben in elkaar, kunnen we tot een open dialoog en zorgvuldige besluiten komen. Het opbouwen van vertrouwen begint bij onszelf. We willen een gemeentebestuur zijn dat in gesprek gaat met inwoners over onderwerpen die hen aangaan. Vertrouwen wordt gevoed door helderheid en openheid. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het ontsluiten van gemeentelijke informatie en om communicatie over bestuurlijke dilemma's, integrale afwegingen en besluiten.
- *Dichtbij en aanspreekbaar.* Vertrouwen wordt opgebouwd in persoonlijke contacten, door interesse te hebben, door te luisteren, door te weten wat er leeft en wat inwoners nodig hebben, en vaak ook door eerlijk en duidelijk te zijn. Dat betekent dat het gemeentebestuur vaak in buurten, wijken en bij bedrijven en instellingen aanwezig en aanspreekbaar is.
- *Samenwerken en loslaten.* De gemeente is onderdeel van de samenleving waarin we met alle partijen werken aan een mooie stad. Samenwerken vraagt wel om helderheid over verwachtingen en goede spelregels. Besturen is ook de kunst van het loslaten; vertrouwen hebben dat anderen iets net zo goed of misschien beter kunnen. Zowel bij samenwerken als loslaten zijn we waakzaam dat de belangen van inwoners die niet participeren ook geborgd zijn.

Leeswijzer

De meerjarenbegroting 2019-2022 geeft inzicht in het te voeren beleid, de inkomsten en uitgaven in 2019, met ramingen voor de jaren 2020-2022. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft de begroting op 25 september 2018 aan de gemeenteraad gepresenteerd. De begroting die de raad vaststelt wordt voor 15 november 2018 aangeboden aan de provincie.

De begroting bestaat uit een korte (financiële en beleidsmatige) inleiding, gevolgd door 6 hoofdstukken waarin de 13 beleidsinhoudelijke programma's zijn opgenomen, en de verplichte paragrafen. Ook kent de meerjarenbegroting nog enkele bijlagen. Deze onderdelen zijn allemaal terug te vinden op deze webpagina('s) en in de pdf van de begroting 2019-2022.

De drie toekomstbeelden (Duurzame en groeiende stad; Inclusieve en veilige stad; Lerende, werkende en dynamische stad) zijn de titels van de eerste drie hoofdstukken. Elk hoofdstuk is voorzien van een inleiding met de hoofdpunten van beleid. Binnen de hoofdstukken onderscheiden we de begrotingsprogramma's. Dat is het niveau waarop de gemeenteraad de begrotingsbedragen vaststelt. Verder zijn de toekomstbeelden en ambities zoveel mogelijk vertaald naar concrete beleidsdoelen (wat willen we bereiken) en prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Dit alles is zo beknopt en integraal mogelijk uitgewerkt. Dat draagt bij aan de stuurbaarheid door raad en college en verantwoording richting de inwoners Amersfoort.

De begroting is kernachtig, maar biedt veel verwijzingen naar achterliggende beleidsnota's, rapporten en statistieken. De hoofdtekst en financiële tabellen van de begroting, die naast de webversie in pdf-vorm beschikbaar zijn, vormen het document dat de raad vaststelt. Alle doorklikmogelijkheden naar achtergrondinformatie is extra, maar zijn niet opgenomen in de pdf.

Het aanbod van beleidsindicatoren is drastisch ingekort. In de afgelopen jaren was het aanbod indicatoren uitgedijd. We hebben ons nu eerst beperkt tot de indicatoren die verplicht zijn op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording ([publicatie Staatscourant 1 april 2016](#)). Dat betekent ook dat de klimaatbegroting niet integraal is opgenomen in deze begroting. Die komt in gewijzigde vorm terug, los van deze begroting. Ook voor andere beleidsdoelen zal het college samen met de raad bespreken hoe gemeentelijke prestaties in beeld worden gebracht, met een duidelijke verwijzing naar de beleidsdoelen. Dat moet leiden tot meer scherppte in onze publieke verantwoording en betere zichtbaarheid van resultaten.

Financiën

Macro-economische / financiële beschouwingen

Macro-economische/financiële beschouwingen

De crisisjaren van 2008 tot 2016 liggen achter ons. De economie groeit fors. Zo fors dat er zelfs opgepast moet worden voor oververhitting van de Nederlandse economie. Het Centraal Planbureau (CPB) raamt voor de komende jaren een aanhoudende economische groei. De olieprijs is wel stijgende, maar blijft vooralsnog op een relatief laag niveau wat een dempend effect heeft op de inflatie. Huizenprijzen blijven stijgen. Nieuwbouwprojecten komen makkelijk van de grond. De lage hypotheekrente draagt hier aan bij. De keerzijde hiervan is dat vakmensen, evenals de grondstoffen, schaarser en dus duurder worden. De spaarrentes laten nog steeds een dalende trend zien, wat sparen niet aantrekkelijker maakt, maar het aflossen van de bestaande hypotheeklening daarentegen wel.

Waren de afgelopen jaren de CAO-loonstijgingen beperkt, de recentelijk afgesloten CAO's laten forse loonstijgingen zien. De loonstijgingen zijn ook mede ingegeven door de schaarste op de arbeidsmarkt. Veel werkgevers hebben moeite om aan geschikt personeel te komen. Desondanks maken bedrijven hoge winsten, wat leidt tot hogere belastingopbrengsten bij het Rijk. Meer inkomsten bij het Rijk betekent doorgaans ook meer uitgaven. En meer rijksuitgaven leidt via de trap-op-trap-af systematiek tot meer geld in het gemeentefonds en daardoor voor alle gemeenten een hogere uitkering uit datzelfde gemeentefonds. Tegenover deze hogere uitkering uit het gemeentefonds staat de opschalingskorting op het gemeentefonds, die nog doorloopt tot 2025 en ons tot dat moment ongeveer € 1,5 miljoen structureel én cumulatief per jaar kost. Ook moeten we als gemeenten de stijgende zorgkosten zelf betalen. Van de middelen die dan nog overblijven, geven we prioriteit aan autonome ontwikkelingen die geld kosten (zoals nieuwe CAO's), en uiteraard ook aan de ambities die wij en u als College en Raad zelf hebben. Dat betekent echter wel dat de hogere uitkering uit het gemeentefonds onvoldoende is om onze ambities allemaal waar te kunnen maken.

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt en de afname van de werkloosheid neemt het aantal bijstandsccliënten nog niet in dezelfde mate af. Dit komt door de toestroom van statushouders die niet direct een baan vinden en door het oprekken van de pensioenleeftijd, waardoor veel mensen zonder werk, die tegen hun pensioen aan zaten, nu in de bijstand komen. Doordat het aantal bijstandsccliënten slechts zeer beperkt afneemt, blijven gemeenten geconfronteerd worden met relatief hoge uitgaven aan de bijstand.

Als klein land zijn we als Nederland sterk afhankelijk van het grote buitenland. Kleine ontwikkelingen in het buitenland kunnen grote gevolgen hebben voor de Nederlandse economie. Zo vormt de handelsoorlog die de Verenigde Staten begonnen zijn een serieuze bedreiging voor de hoge economische groei in Europa en in Nederland. Ook de Turkse Lira-crisis kan impact hebben op het wereldwijde beursklimaat en daarmee op de economische groei. Ook de onzekerheid die blijft bestaan over de Brexit doet de economie geen goed. Daar staat tegenover dat de rust in de zuidelijke lidstaten van de Europese Unie lijkt te zijn weergekeerd.

Het CPB blijft in haar meest recente ramingen positief over de economische groei in ons land: 2,8% in 2018 en 2,5% in 2019. En was in 2015 nog 6,9% van de beroepsbevolking werkloos; dat percentage

daalt gestaag naar 3,9% in 2018 en 3,5% in 2019. Het aantal openstaande vacatures neemt toe van 186.000 in 2018 naar 235.000 in 2019.

Verwachtte het CPB vorig jaar nog een koopkrachtontwikkeling voor de Nederlandse huishoudens van 0,5% in 2018; nu is dat percentage bijgesteld naar 0,4% in 2018 en 1,3% in 2019. De reden dat de koopkracht in tegenstelling tot in 2018 in 2019 wel groeit, is dat de loonontwikkeling van de huishoudens in 2019 gemiddeld genomen harder stijgt dan de inflatie. Dat betekent dat de extra inkomsten uit (CAO-)loonstijging niet volledig op gaan aan de kosten van duurder geworden goederen en diensten. Er blijft dan meer geld over dat 'vrij besteedbaar' is. Het overheidstekort laat in 2018 (mede door de nog steeds achterblijvende investeringen bij gemeenten) een overschot zien van 0,7% dat in 2019 nog iets verder oploopt naar 0,9%. De staatsschuld bevindt zich met 49,2% in 2019 ruimschoots onder het afgesproken niveau van 60% van het Bruto Binnenlands Product.

Naast de verbeterende vooruitzichten voor de Nederlandse economie in zijn geheel, is er in 2019 reden het optimisme over de gemeentelijke financiën te matigen. Het effect van de verbeterde financiële positie van het Rijk op het gemeentefonds is namelijk relatief beperkt. Zolang de hogere belastinginkomsten niet worden uitgegeven maar ingezet worden om de staatsschuld te verkleinen, profiteert het gemeentefonds daar (via de trap op trap af systematiek) niet van. Wel heeft het kabinet besloten om het gemeentefonds voortaan te koppelen aan de brede rijksuitgaven, waardoor er naar verwachting minder (grote) schommelingen in het gemeentefonds zullen optreden. Dit is positief voor de gemeenten.

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat Amersfoort een 'anticyclisch' economisch beleid voert. Dat wil zeggen dat we in jaren van economische en financiële voorspoed niet direct al het geld uitgeven maar waar mogelijk financiële reserves versterken (juist 'vet op de botten' creëren) zodat we later, wanneer het economisch wat minder goed gaat, ook minder snel drastisch structureel hoeven te bezuinigen. Hiermee dempen we ook ongewenste economische effecten in de stad af. Dat maakt het incidenteel eenvoudiger om verwachte hogere lasten of lagere baten na 2022 structureel op te vangen: zoals de groei van de kapitaallasten als gevolg van de vervangingsinvesteringen, de opschalingskorting van het Rijk e.d.

Uitgangspunten begroting

Uitgangspunten voor deze begroting:

- Alle bedragen in deze begroting luiden in duizendtallen, tenzij anders vermeld.
- De begroting voldoet aan de kaders zoals door uw Raad gesteld in de Financiële Verordening, de Nota Reserves en Voorzieningen en de IJkpuntennota.
- De gecombineerde loon/prijsindex voor de gemeentelijke budgetten en loonsommen in 2019 bedraagt conform de Kaderbrief 3,2% ten opzichte van de begroting 2018.
- De gecombineerde loon/prijsbijstelling van de gesubsidieerde instellingen komt ten opzichte van de Kaderbrief in 2019 uit op 3,2% ten opzichte van de begroting 2018.
- De tarieven voor de OZB en andere belastingopbrengsten worden in 2019 op grond van de Kaderbrief trendmatig met 2% verhoogd (los van eventuele andere effecten, zoals van de herwaardering bij de OZB).
- De tarieven voor leges en retributies worden bepaald op grond van de begrote kosten en de afgesproken kostendekkendheidspercentages. De tariefaanpassingen is daarmee een resultante van de kostenontwikkelingen.
- Alle genoemde tarieven zijn onder voorbehoud van vaststelling door uw Raad.
- Alle ramingen zijn in constante prijzen. De baten en de lasten van de jaarschijven 2020 tot en met 2022 zijn gebaseerd op het loon- en prijspeil van 2019.
- De functionele doorbelasting van de rentekosten via de rente-omslag is in de begroting 2019 op grond van de BBV-wetgeving weer opnieuw berekend. Dit percentage is vastgesteld op 1,7%
- Aan grondexploitaties wordt ook rente toegerekend. Dat percentage wordt voor 2019 conform voorgeschreven berekeningen vanuit het BBV vastgesteld op 2,6%.
- Aan reserves wordt geen inflatie- of rentevergoeding toegekend.
- De overheadtoerekening aan de onderscheiden programma's is conform het BBV afgeschaft. Aan investeringen, leges en projecten worden nog wel uren en overhead toegerekend. Voor het overige wordt de overhead zoals gedefinieerd in het BBV op het programma 'Bedrijfsvoering' verantwoord.
- Ten behoeve van de ramingen van het gemeentefonds en de OZB-opbrengst is het uitgangspunt dat er in 2019 67.915 woningen in Amersfoort zijn; in 2020 68.674 woningen; in 2021 69.976 woningen en in 2022 71.117 woningen.
- Voor de afschrijving van de activa verwijzen wij naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.
- Voor de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen onderscheiden we twee voorzieningen:
 - Een voorziening voor wachtgeld van ex-wethouders;
 - Een voorziening voor pensioenen van wethouders.
- Aangezien de overige jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks van vergelijkbaar volume zijn, zijn hiervoor geen voorzieningen gevormd maar zijn deze via de begroting afgedekt.
- De norm voor variabele overheadkosten bedraagt € 4.950 per fte en we nemen deze jaarlijks op als autonome ontwikkeling (groei of daling) in de Kadernota.
- De norm voor beperkte vaste overheadkosten bedraagt € 28.700 per fte en we nemen deze jaarlijks op als autonome ontwikkeling (groei of daling) in de Kadernota.

- Het overige deel van de vaste overheadkosten van € 36.440 wegen we indien nodig als claim jaarlijks integraal af bij de Kadernota.
- De norm van de werkzaamheden voor regiogemeenten en derden bedraagt € 70.090.
- Onze begroting voldoet aan de Begrotingsrichtlijnen zoals de Provinciale Toezichthouder die uitgevaardigd heeft voor de meerjarenbegroting 2019-2022.
- De baten en extra baten (of minder lasten) duiden we aan met een '+'-teken;
- De lasten en extra lasten (of minder baten) duiden we aan met een '-'-teken.

Conform de door uw Raad vastgestelde uitgangspunten handhaven we het financieel solide beleid met een begroting die voor alle jaarschijven van de komende meerjarenbegroting reëel, materieel en structureel sluitend is. Tegenvallers binnen een beleidsprogramma worden op grond van het Coalitieakkoord 2018-2022 zoveel als mogelijk binnen dat programma opgelost.

Financieel solide beleid

Financieel solide beleid

Onder een financieel solide beleid verstaan we dat de begroting meerjarig materieel reëel en structureel in evenwicht is en de risico's in voldoende mate zijn afgedekt. Volgens de eisen van de provinciale toezichthouder is het formeel gezien voldoende wanneer het eerste begrotingsjaar of het laatste begrotingsjaar materieel, reëel en structureel in evenwicht is. Ons college en uw Raad hebben samen aangegeven hierin verder te willen gaan en voor iedere jaarschijf van de komende meerjarenbegroting een materieel reëel en structureel sluitende begroting te willen hebben. Dat wil zeggen dat in elk jaar de structurele baten hoog genoeg zijn om de structurele lasten af te dekken, dat de ramingen van baten en lasten realistisch zijn en dat het weerstandsvermogen voldoende groot is om alle geïnventariseerde risico's die er zijn, het hoofd te kunnen bieden.

Het financieel solide beleid blijkt ook uit de prioritering die ons College heeft aangebracht in de uitgaven. De vervangingsinvesteringen en de onontkoombare ontwikkelingen krijgen financieel voorrang. Hiermee zijn alle kostenstijgingen die op dit moment in beeld zijn, realistisch in onze begroting en meerjarenraming opgenomen. Daarna vangen we de groei van de stad financieel op alsmede de keuzes van de raad die financieel zijn opgenomen in het coalitieakkoord. We zijn terughoudend bij de inzet van reserves maar houden ons weerstandsvermogen op peil. De saldireserve zetten we alleen in om schommelingen in het begrotingssaldo tussen de jaren te egaliseren.

Ook houdt ons College vast aan het uitgangspunt van het anticyclische begrotingsbeleid: in goede jaren niet meteen al het geld uitgeven, maar om dan juist te sparen voor de magere jaren die weer gaan komen. Daarom houden wij ook vast aan de door uw Raad vastgestelde norm voor de weerstandsratio van 1. Ons College streeft echter zelf naar een hogere ratio, waarbij ingeteerd kan worden op de saldireserve wanneer de economische situatie daarom vraagt, en die dan weer aangevuld kan worden zodra de economie en onze financiële ontwikkelingen dat weer toestaan. Wij gaan daarover graag het gesprek aan met uw Raad.

Financiële ontwikkelingen meerjarenbegroting

Financiële ontwikkelingen na de meerjarenbegroting 2018-2021

Het saldo van de begroting 2018-2021 was voor alle jaarschijven sluitend met een overschot in alle jaarschijven dat opliep naar het jaar 2021. Na het vaststellen van de meerjarenbegroting 2018-2021 hebben zich nog de volgende financiële ontwikkelingen voor gedaan die meegenomen zijn als input voor de Kaderbrief 2019-2022:

Tabel: FO.01 Beschikbare ruimte op basis van de begroting 2018 en de septembercirculaire 2017

	KADERBRIEF 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Begroting 2018-2021	4.600	8.000	12.000	12.000
Struct Effect Jaarrekening 2017	0	0	0	0
Algemene uitkering (sc)	0	-100	-200	-200
Maartcirculaire	9.500	11.800	14.600	18.500
Prijspeilaanpassing gf	3.600	3.600	3.600	0
Opschalingskorting 2022	0	0	0	-1.100
OZB (trendmatige verhoging)	800	800	800	800
Uitbreiding griffie	-300	-300	-300	-300
Totaal	18.200	23.800	30.500	29.700
Af: loon/prijzontwikkeling	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal	12.200	17.800	24.500	23.700
Eerste inschatting meicirculaire 2018	-350	-1.350	-2.000	-4.000
Eindtotaal	11.850	16.450	22.500	19.700

Toelichting

1. De meerjarenbegroting 2018-2021 sloot met een overschot in de jaren 2019-2021. Indien er een beleidsarme begroting zou worden gemaakt, kent de jaarschijf 2022 dezelfde baten en lasten als de jaarschijf 2021 (de laatste jaarschijf van de huidige meerjarenbegroting). Dat betekent dat het surplus van 2021 zich ook manifesteert in de jaarschijf 2022 (voor een bedrag van € 12,0 miljoen). In feite is de jaarschijf 2022 daarmee een kopie van de jaarschijf 2021.
2. De jaarrekening 2017 kent diverse mee- en tegenvallers. Die zijn grotendeels incidenteel van aard. Er zitten echter ook structurele effecten in die doorwerken naar latere jaren. De structurele meevallers zijn grofweg even groot als de tegenvallers. Het structurele effect van de jaarrekening 2017 bedraagt derhalve per saldo € 0 voor de komende jaren.
3. De septembercirculaire van het gemeentefonds kende voor de komende jaren een klein negatief effect dat oploopt naar € 0,2 miljoen negatief.
4. Onze begroting leidt in prijzen van het eerstvolgende begrotingsjaar (dat noemen we constante prijzen). Dat betekent dat we de jaren ná dat jaar terug moeten rekenen naar het prijspeil van (in deze begroting) 2019. Dit doen we door het gemeentefonds, dat elk jaar in het prijspeil van dat jaar luidt, terug te rekenen naar het prijspeil van het eerste

begrotingsjaar. Dat 'kost' ons grofweg € 3,6 miljoen per jaar (structureel en cumulatief). Vorig jaar was de begroting gebaseerd op het prijspeil 2018. Het prijspeil in onze begroting moeten we nu aanpassen naar het nieuwe begrotingsjaar. We moeten als het ware 'ons been weer bij trekken'. Hierdoor ontstaat structureel € 3,6 miljoen meer ruimte. Behalve in het laatste begrotingsjaar dat er nu nieuw bij gekomen is. Die moet immers ook weer teruggerekend worden naar het prijspeil van 2019, waardoor we in dat jaar ook weer een 'plakje' prijspeil eraf moeten halen.

5. In oktober 2017 is het Regeerakkoord van het nieuwe kabinet gepresenteerd. Op basis van het regeerakkoord is vervolgens een Interbestuurlijk Programma (IBP) gesloten met de gemeenten, provincies en waterschappen. Een van de elementen uit dat IBP is dat het gemeentefonds vanaf 2020 niet meer gekoppeld wordt aan de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (wat voorheen het geval was) maar aan de rijksuitgaven inclusief zorg en sociale zekerheid. Dit betekent dat het gemeentefonds wat minder zal fluctueren dan de afgelopen jaren het geval was. Voortaan tellen ook de rijksuitgaven aan de zorg mee in de koppeling met het gemeentefonds. Hogere zorguitgaven van het Rijk leiden daarmee (ceteris paribus) tot een hogere gemeentefondsuitkering. Vanaf 2020 moeten we als gemeente echter ook de volumegroei en prijsontwikkeling van het sociaal domein grotendeels zelf opvangen. Dat past in het beeld van de nieuwe koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven. Of dit echter voldoende financiële ruimte oplevert, zal de toekomst uit moeten wijzen. Vooralsnog leidt het regeerakkoord en het IBP tot hogere rijksuitgaven op tal van terreinen, waardoor het gemeentefonds ook flink groeit de komende jaren.

Het Kabinet heeft beloofd duidelijkheid te scheppen over de extra accressen op grond van het IBP in de maartcirculaire. Op 20 maart is die maartcirculaire verschenen. Op basis daarvan krijgen we er de komende jaren geld bij, oplopend van ongeveer € 9,5 miljoen in 2019 naar € 24,5 miljoen in 2022.

Dit zijn echter bedragen in lopende prijzen, dat wil zeggen in het prijspeil van het desbetreffende jaar. Onze begroting luidt altijd in constante prijzen, nl. in prijzen van het eerste begrotingsjaar. Dat betekent dat de extra accressen van het IBP nog gecorrigeerd moeten worden voor de te verwachten prijsontwikkeling. Voorheen gingen we uit van 2,5% van onze gemeentefondsuitkering van een kleine € 150 miljoen wat een correctie van € 3,6 miljoen per jaar en cumulatief opleverde. Nu echter vanaf 2020 een groot deel van de integratie-uitkering sociaal domein over gaat naar de algemene uitkering, dient dat deel ook teruggerekend worden naar constante prijzen. 2,5% loon/prijsstijging voor het deel van het sociaal domein dat over gaat, betekent een bedrag van ongeveer afgerond € 2 miljoen. Daarmee rekening houdend, blijft minder over van de enorme accressen uit het IBP. NL. een reeks van € 9,5 miljoen oplopend naar € 18,5 miljoen in 2022.

6. De opschalingskorting, een maatregel uit het vorige kabinet Rutte, staat nog steeds overeind, maar loopt de komende jaren wel steeds sneller op. Tot en met 2021 zit die korting verwerkt in onze begroting. In 2022 komt die er nu nieuw bij en kost ons dus extra geld. Na 2022 loopt deze opschalingskorting verder op, met ruim € 1 miljoen per jaar cumulatief.
7. De OZB (en andere belastingen, met uitzondering van de precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van nutsbedrijven) worden jaarlijks trendmatig met 2% verhoogd. Dat levert voor de OZB € 0,8 miljoen aan extra structurele ruimte op.
8. Uw Raad heeft op 6 maart jl. besloten tot uitbreiding van de griffie. Dit kost structureel € 0,3 miljoen.
9. De loon/prijsontwikkeling ramen we momenteel hoger dan 2,5%. Met name de te verwachten loonstijging (incl. sociale premies) schat het Centraal Planbureau hoger in. We kwamen daardoor ten tijde van de Kaderbrief op een gemiddelde loon/prijsstijging van 3,2% voor 2019. Dat kost in onze begroting structureel ongeveer € 6,0 miljoen.

10. Vlak voor het verzenden van de Kaderbrief is de meicirculaire van het gemeentefonds verschenen. Op basis van een eerste snelle doorrekening van die circulaire hebben we een bedrag oplopend van € 0,4 miljoen 2019 naar € 4 miljoen in 2022 in mindering gebracht op de berekende financiële ruimte.
- Er resteert dan een financiële ruimte voor de komende jaren zoals die in de Kaderbrief aan uw Raad is weergegeven.
- Deze ruimte is ingezet bij het Coalitieakkoord ten behoeve van de nieuwe keuzes en de autonome ontwikkelingen.
- Naast deze financiële ruimte voor de komende jaren, behoort ook het jaarrekeningsaldo van 2017 tot de beschikbare ruimte, zij het dat deze ruimte incidenteel van aard is.
- Het batig saldo van de jaarrekening is primair gebruikt om over te hevelen voor projecten die in 2018 of latere jaren doorgang moeten vinden en om in reserves te storten. Er resteert dan een netto beschikbare incidentele financiële ruimte van € 7,6 miljoen, welke incidenteel beschikbaar is voor incidentele lasten de komende jaren.

Totaal structureel beschikbare ruimte

In het meerjarenbeeld ten behoeve van de Kaderbrief 2019-2022 kent de jaarschijf 2019 de laagste beschikbare ruimte. Deze ondergrens beschouwen we als de structureel beschikbare ruimte. Deze structurele ruimte bedraagt € 11,9 miljoen. Wanneer de werkelijk beschikbare ruimte per jaarschijf wordt verminderd met het structureel beschikbare bedrag, resteert de incidentele ruimte per jaar. Dat geeft het volgende beeld:

Tabel: FO.02 Totaal beschikbare structurele en incidentele ruimte

Raadskeuzes investeringen	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	na 4 jaar
Stadshart	500	500	500		1.500
Stationsgebied	500	500	3.000		4.000
Fietsplan	1.000	1.000	1.500	1.500	5.000
Transitie duurzame mobiliteit	1.000		1.000		2.000
Herhuisvesting HC Eemvallei				3.000	3.000
Saldo					15.500

Kapitaallasten raadskeuzes	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Stadshart		10	20	110
Stationsgebied		10	20	280
Fietsplan		20	40	70
Transitie duurzame mobiliteit		20	20	140
Herhuisvesting HC Eemvallei				
Saldo		60	100	600

Overige raadskeuzes	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
<u>Duurzaamheid</u>				
Energietransitie	1.000	1.000	1.000	1.000

<u>Sociaal Domein</u>				
Opvang groei zorgvraag	3.000	3.000	3.000	3.000
Minimabeleid / armoedebestrijding	300		800	800
<u>Voorzieningen</u>				
Cultuur	1.000	1.000	1.000	1.000
Sport	1.000	1.000	1.000	1.000
Groen / groenvisie	500	500	500	500
<u>Organisatie</u>				
Versterking ambtelijke organisatie	1.000	1.000	1.000	1.000
Bestuur / ondersteuning	500	500	500	500
Veiligheid	500	500	500	500
Saldo	8.800	8.500	9.300	9.300

Dekking	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
<u>Beschikbare ruimte (A)</u>	11.900	11.900	11.900	11.900
Af: Autonome ontwikkelingen	-1.700	-2.000	-1.900	-3.000
Resteert voor raadskeuzes	10.200	9.900	10.000	8.900
<u>Raadskeuzes</u>				
Kapitaallasten raadskeuzes	0	60	100	600
Overige raadskeuzes	8.800	8.500	9.300	9.300
Saldo structureel	1.400	1.340	600	-1.000

Benodigde ruimte - incidenteel, raadskeuzes	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	in 4 jaar
Raadskeuzes					
Energietransitie	2.500	2.000	3.000		7.500
Groen					
- Bomenfonds	1.000	1.000	1.000		3.000
- Ontwikk. Vathorst Noord / Hammetje	2.000	500	1.500		4.000
Investeringsfonds onderwijs & economie		500	1.500	1.000	3.000
Omgevingswet	500	500	1.000		2.000
Evenementen	400		400		800
Stadhuis-onderzoek nieuwbouw/renovatie	750				750
Benodigde ruimte	7.150	4.500	8.400	1.000	21.050

Dekking	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Beschikbare ruimte	7.600	4.600	10.700	7.900
Bij: Overheveling surplus structureel	1.400	1.300	600 -	
Af: Autonome ontwikkelingen	-1.700	-1.200	-1.100	-100
Resteert voor raadskeuzes	7.300	4.700	10.200	7.800
Raadskeuzes	7.150	4.500	8.400	1.000
Saldo incidenteel	150	200	1.800	6.800

Toelichting

Surplus jaarschijf begroting

Zoals onder de 'structureel beschikbare ruimte' is aangegeven, kent de jaarschijf 2019 de laagste beschikbare ruimte. Daarmee is dit bepalend voor de structurele ruimte die vanwege deze ondergrens vastgesteld is op € 11,9 miljoen. Als de werkelijk beschikbare ruimte per jaarschijf wordt verminderd met dit (structurele) beschikbare bedrag, resteert de incidentele ruimte per jaar.

Batig saldo jaarrekening

Het saldo van de jaarrekening over 2017 bedroeg voor bestemming en overheveling € 22,2 miljoen positief. Van dit voorlopig rekeningsaldo is een aantal zaken bestemd dan wel overgeheveld. Er resteert dan een resultaat na bestemming en overheveling van € 7,6 miljoen positief. Dit saldo is incidenteel beschikbaar en samen met de hierboven genoemde incidentele ruimte als zodanig ook ingezet ten behoeve van de incidentele raadkeuzes.

Invulling ruimte Kaderbrief

In het Coalitieakkoord 'Samen aan de slag' zijn voorstellen gedaan om binnen de (incidenteel en structureel) beschikbare financiële ruimte van de Kaderbrief onze ambities in te vullen. Uw Raad heeft op 19 juni 2018 het Coalitieakkoord vastgesteld met de volgende ambities, waarbij het structurele saldo van 2021 € 1 miljoen negatief is.

Tabel: FO.03 Ambities coalitieakkoord 2018-2022

	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
1 Saldo Coalitieakkoord 2018-2022 structureel	1.400	1.340	600	-1.000
<u>Aanvullende mutaties</u>				
1.1 Mutaties op de algemene uitkering tot en met de meicirculaire 2018	-2.577	489	557	4.545
1.2 OZB (Minder kantoren)	-253	-628	-798	-355
1.3 Mutatie Rente	843	1.825	1.653	1.774
1.4 Indexering (lonen en prijzen)	-564	-574	-516	-330
1.5 Invoering Woningwet	-70	-70	-70	-70
1.6 Privacy	-120	-120	-120	-120

1.7 Versterking juridische zaken	-170	-170	-170	-170
1.8 Voorziening onderhoud MFA's	-90	-90	-90	-90
1.9 Ondersteuning college	-90	-90	-90	-90
1.10 Areaaluitbreiding	-1.300	-1.900	-3.100	-3.900
1.11 reclame opbrengsten	270	270	270	270
Totaal structureel saldo na aanvullende mutaties	-2.722	281	-1.874	464
2 Saldo Coalitieakkoord 2018-2022 incidenteel	-1.300	-1.100	1.200	6.800
<u>Aanvullende mutaties</u>				
2.1 Reclameopbrengsten	-270	-270		
2.2 Generatiepact	300	0	-300	0
2.3 WNRA (Normalisering Rechtspositie Ambtenaren)	-150			
2.4 Privacy	-242			
2.5 Versterking juridische zaken	-100			
Totaal incidenteel saldo na aanvullende mutaties	-1.762	-1.370	900	6.800
Subtotaal saldo I en S na aanvullende mutaties	-4.484	-1.089	-974	7.264
3 <u>Dekking</u>				
3.1 Inzet voordeel meicirculaire 2018	2.234			
3.2 Inzet incidenteel saldo uit 22 Structureel	480		1.000	-1.480
3.3 Inzet incidenteel saldo uit 22 Incidenteel	1.770	1.050		-2.820
Totaal begrotingssaldo	0	-39	26	2.964

Incidentele en structurele middelen coalitieakkoord

	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
<u>Structureel</u>				
02 Septemercirculaire 2017	0	-100	-200	-200
03 Prijspeilaanpassing gemeentefonds	3.600	3.600	3.600	0
04 Maartcirculaire 2018	9.500	11.800	14.600	18.500

05 Opschalingskorting 2022	0	0	0	-1.100
06 OZB (Trendmatige verhoging)	800	800	800	800
07 Uitbreiding griffie	-258	-258	-258	-258
08 Loon/prijspeilontwikkeling (2,5%)	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
09 Meicirculaire 2018 (voorlopige indicatie)	-350	-1.400	-2.000	-4.000
11.01 Beheer brandweerposten	-148	-148	-148	-148
11.02 Nieuwe taken Basisregistratie Grootschalige Topografie/Toezicht initiatieven openbare ruimte	-14	-14	-14	-14
11.03 Weggevalen Reclameopbrengsten billboards	-270	-270	-270	-270
11.04 Ondersteuning vluchtelingen	-4	-4	-4	-4
11.05 Beheerkosten te verkopen Vastgoed	-152	-480	-480	-480
11.06 Lagere huurinkomsten verkoop panden	-145	-145	-145	-145
11.07 Bezwaar, beroep en dwangsommen JDA	-27	-27	-27	-27
11.08 Schoonmaakbudget Stadhuis (Amfors)	-40	-40	-40	-40
11.10 Mobiele telefonie	-54	4	3	6
11.11 Informatiebeveiliging ICT	-20	-20	-20	-20
11.12 Uitvoering wet garantiebannen en reïntegratiebegeleiding O&T	-150	-150	-150	-150
12.01 Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte	0	0	0	-100
12.02 Exploitatieopbrengsten CBA	91	124	123	239
12.02 Onderhoud en vervangingsinvesteringen CBA	-11	-44	-43	-159
12.03 Reguliere vervanging kantoorinventaris	0	0	0	-3
12.04 Vervangingsinvesteringen ICT	0	10	143	-183
12.05 Vervanging kleine applicaties	0	0	0	-164
12.06 Vervangingsinvesteringen kunstgrasvelden	0	-34	-93	-126
12.07 Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting (reeks)	0	0	0	-451
12.08 Ontwikkeling onderwijslocaties	-100	-100	-100	-100
13 Stadshart	0	-10	-20	-110
14 Stationsgebied	0	-10	-20	-280
15 Fietsplan	0	-20	-40	-70
16 Transitie duurzame mobiliteit	0	-20	-20	-140
17 Energietransitie	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
18.01 Indexatie groei	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
18.02 Consequenties rijksbeleid	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
18.03 CPB raming autonome groei	0	-1.000	-2.000	-3.000
18.05 Ombuiging via transformatie innovatie	0	500	1.500	2.000
18.06 Resultaten extern onderz ombuiging	0	3.000	4.000	5.000
19.01 Actiefpremie	-300	0	0	0
19.02 Minimabeleid	0	0	-800	-800

20 Cultuur	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
21 Sport	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
22 Groen / groenvisie	-500	-500	-500	-500
23 Versterking ambtelijke organisatie	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
24 Bestuur / ondersteuning	-500	-500	-500	-500
25 Veiligheid	-422	-422	-422	-422
<u>Subtotaal Structureel</u>	-6.474	-2.878	-545	-4.419

Incidenteel

01 Saldo begroting 2018	4.566	8.011	11.950	11.950
10 uit batig saldo jaarrekening 2017	7.577	0	0	0
12.02 Onderhoud en vervangingsinvesteringen CBA	-80	-80	-80	-80
18.04 Inzet reserve Sociaal Domein	4.000	1.500	500	0
26.01 Nieuwe taken Basisregistratie Grootchalige Topografie/Toezicht initiatieven openbare ruimte	51	51	0	0
26.02 Plankosten initiele projecten	-1.000	-1.000	-1.000	0
26.03 Bomenonderhoud op vastgoedlocaties	-196	0	0	0
26.04 Woonwagenlocatie Verdijkstraat	-200	0	0	0
26.05 Huisvesting 19-jarige statushouders	-100	-100	-75	-50
27 Energietransitie	-2.500	-2.000	-3.000	0
28 Bomenfonds	-1.000	-1.000	-1.000	0
29 Ontwikk. Vathorst Noord / Hammetje	-2.000	-500	-1.500	0
30 Investeringsfonds onderwijs & economie	0	-500	-1.500	-1.000
31 Omgevingswet	-500	-500	-1.000	0
32 Evenementen	-400	0	-400	0
33 Stadhuis-onderzoek nieuwbouw/renovatie	-750	0	0	0
<u>Subtotaal Incidenteel</u>	7.468	3.882	2.895	10.820

TOTAAL Coalitieakkoord	994	1.005	2.350	6.401
-------------------------------	------------	--------------	--------------	--------------

Bovenstaande zaken zijn opgenomen en verwoord in het Coalitieakkoord. Daarbij zijn nu ook de autonome ontwikkelingen die in het Coalitieakkoord gesaldeerd opgenomen waren, afzonderlijk weergegeven.

Financiële ontwikkelingen na het coalitie akkoord

Tabel: FO.05 Financiële ontwikkelingen na het Coalitieakkoord

	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
1 Saldo Coalitieakkoord 2018-2022	1.400	1.340	600	-1.000

structureel				
<u>Aanvullende mutaties</u>				
1.1 Mutaties op de algemene uitkering tot en met de meicirculaire 2018	-2.577	489	557	4.545
1.2 OZB (Minder kantoren)	-253	-628	-798	-355
1.3 Mutatie Rente	843	1.825	1.653	1.774
1.4 Indexering (lonen en prijzen)	-564	-574	-516	-330
1.5 Invoering Woningwet	-70	-70	-70	-70
1.6 Privacy	-120	-120	-120	-120
1.7 Versterking juridische zaken	-170	-170	-170	-170
1.8 Voorziening onderhoud MFA's	-90	-90	-90	-90
1.9 Ondersteuning college	-90	-90	-90	-90
1.10 Areaaluitbreiding	-1.300	-1.900	-3.100	-3.900
1.11 reclame opbrengsten	270	270	270	270
Totaal structureel saldo na aanvullende mutaties	-2.722	281	-1.874	464
2 Saldo Coalitieakkoord 2018-2022 incidenteel	-1.300	-1.100	1.200	6.800
<u>Aanvullende mutaties</u>				
2.1 Reclameopbrengsten	-270	-270		
2.2 Generatiepact	300	0	-300	0
2.3 WNRA (Normalisering Rechtspositie Ambtenaren)	-150			
2.4 Privacy	-242			
2.5 Versterking juridische zaken	-100			
Totaal incidenteel saldo na aanvullende mutaties	-1.762	-1.370	900	6.800
Subtotaal saldo I en S na aanvullende mutaties	-4.484	-1.089	-974	7.264
3 Dekking				
3.1 Inzet voordeel meicirculaire 2018	2.234			
3.2 Inzet incidenteel saldo uit 22 Structureel	480		1.000	-1.480
3.3 Inzet incidenteel saldo uit 22 Incidenteel	1.770	1.050		-2.820
Totaal begrotingssaldo	0	-39	26	2.964

Ontwikkelingen na het vaststellen van het coalitieakkoord

Na het vaststellen van het coalitieakkoord heeft zich nog aan aantal ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op de begroting.

Zo leidde nagekomen berichtgeving van het Rijk tot gewijzigde inzichten over de uitkomsten van de meicirculaire van het gemeentefonds. Dat betekent een nadeel voor de jaarschijf 2019 van onze begroting en een voordeel voor het jaar 2022.

Als gevolg van leegstand bij kantoorruimtes en het ombouwen van kantoren tot woningen, is de OZB-opbrengst van de eigenaren en gebruikers van niet-woningen (zoals kantoren) lager dan eerder geraamd. Dit heeft een structureel effect, want de OZB-tarieven voor de eigenaren van woningen ligt lager dan de OZB-tarieven voor de eigenaren en gebruikers van niet-woningen .

De ontwikkeling van onze financieringsbehoefte (de hoeveelheid geld die we moeten lenen is lager) en de ontwikkeling van de rentestand zelf leidt de komende jaren tot een voordelig effect op onze begroting.

Gezien de recente cao-akkoorden die gesloten zijn bij het Rijk en provincies, achten wij de kans groot dat voor de sector gemeenten ook een cao akkoord gesloten gaat worden met relatief hoge loonstijgingen. Dit, in combinatie met verder stijgende sociale premies, leidt er toe dat we de komende jaren verwachten meer geld kwijt te zijn aan de loonkosten.

De invoering van de woningwet leidt tot extra kosten die we moeten maken en die we niet op anderen kunnen verhalen, wat een structureel nadeel betekent voor onze meerjarenbegroting. Dat geldt ook voor de maatregelen die we moeten treffen om te (blijven) voldoen aan de AVG en om te waarborgen dat alle gegevens goed beschermd zijn en blijven. Daar zijn zowel incidenteel als structureel extra middelen voor nodig.

Ons college heeft gemerkt dat de juridische capaciteit momenteel te mager is gezien alle risico's die we lopen op diverse terreinen. Dat is reden om zowel incidenteel als structureel meer geld uit te trekken voor juridische zaken .

Voor onze Multi Functionele Accommodaties (MFA's) hebben we recentelijk nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. Die voorzien in het onderhoud voor de komende 30 jaren van deze MFA's. Op basis van die onderhoudsplannen, is een structurele storting in de onderhoudsvoorziening van € 90.000 nodig om het onderhoud op termijn uit te kunnen voeren.

Bij ons aantreden hadden wij verwacht dat de extra ondersteuning voor de extra wethouders in ons College binnen de daarvoor geraamde dekking zou vallen. Dat blijkt nu niet het geval te zijn, waardoor er € 91.000 extra nodig is om ons College goed te kunnen ondersteunen in de dagelijkse werkzaamheden.

In het kader van het financieel solide beleid hebben wij structureel geld uit getrokken om de groei van de stad te faciliteren. Dat komt tot uiting in extra middelen voor areaaluitbreiding. Tot nog toe groeiden de fysieke budgetten mee met de groei van het aantal inwoners en woningen; vanaf de begroting 2019 laten wij ook de budgetten van het sociaal domein meegroeien met de groei van de stad. Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2018-2021 leidt dit tot hogere lasten. We zijn dan echter wel geëquipeerd om de groei van de stad op te vangen. De bedragen in de meerjarenraming worden jaarlijks bijgesteld aan de hand van de meest recente inschatting van de ontwikkeling van het aantal inwoners en woonruimten.

In het Coalitieakkoord gingen we er nog van uit dat de reclame opbrengsten van de billboards een structurele tegenvaller voor onze begroting zou betekenen. Voortschrijdend inzicht leidt er toe dat we die inkomsten in 2019 en 2020 inderdaad niet realiseren .Voor de jaren daarna zoekt ons college naar mogelijkheden om toch extra inkomsten te genereren met reclame.

De Wet Normalisering Rechtspositieregeling Ambtenaren leidt in 2019 tot eenmalige kosten van € 150.000. Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van de beschikbare middelen van het generatiepact: die worden van 2019 naar 2021 geschoven voor een bedrag van € 0,3 miljoen. De door het Rijk ingevoerde belasting op het verbranden van huishoudelijk afval van € 0,4 miljoen berekenen wij door in onze tarieven afvalstoffenheffing, zodat dit een budgettair neutraal effect heeft op onze begroting. De ontwikkeling van de tarieven afvalstoffenheffing is ondanks het doorberekenen van deze belasting, redelijk gematigd.

De meicirculaire 2018 (zie ook de RIB 2019-071) gaf voor de jaarschijf 2018 aan dat er € 2,2 miljoen aan ruimte zou zijn. Die ruimte willen wij in 2019 eenmalig inzetten. In 2022 hebben we incidenteel een surplus. Wanneer we dat surplus inzetten in de jaarschijf 2019 en 2020 realiseren we in alle jaren van deze meerjarenbegroting per saldo een sluitende begroting, waarbij in de jaarschijf 2022 naar de huidige inzichten nog een positief saldo van € 2,9 miljoen resteert.

Meicirculaire

Na het verschijnen van de meicirculaire, is deze doorgerekend; de uitkomsten zijn via een RIB met uw Raad gedeeld. De belangrijkste uitkomsten daarvan zijn hieronder weergegeven.

Tabel: MC.01 Raadsinformatiebrief meicirculaire 2018

(bedragen x € 1.000.000,--)

	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Meicirculaire 2018	282,2	287,6	291,3	295,8
BCF plafond	0,6	0,0	-0,7	-2,0
Meicirculaire 2018 (incl. BCF)	282,8	287,6	290,6	293,8
Septembercirculaire 2017 (-/-)	269,5	269,2	267,8	269,8
Vershil	13,3	18,4	22,8	24,0
Af: Effect van groei van de stad en land	0,8	0,8	1,2	2,6
Af: Taakmutaties (-/-)	1,0	1,7	4,0	4,8
Resteert	11,5	15,9	17,6	16,6
Af: Al in Kaderbrief 2019 opgenomen (-/-)	12,8	13,9	16,0	13,2
Af: Extra peilaanpassing gf SD (-/-)		0,4	0,8	1,2
Netto beschikbaar accres (+ is extra ruimte)	-1,2	1,6	0,8	2,2

In die RIB hadden we al een voorbehoud gemaakt dat het, vanwege de overheveling van een deel van het sociaal domein van de integratie-uitkering naar de algemene uitkering van het gemeentefonds, lastiger was om de effecten van de circulaire op dat punt door te rekenen. De

berichtgeving vanuit het ministerie was op dit punt soms ook tamelijk diffuus. Inmiddels is er meer helderheid. Dat leidt tot een afwijking in de jaarschijven 2019 en 2022. Zie de tabel hieronder.

Tabel: MC.02 Ontwikkeling Algemene uitkering ten opzichte van de begroting 2018

(bedragen x € 1.000.000,--)

	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Begroting 2019-2022	282,2	287,6	291,3	295,8
Begroting 2018-2021	268,1	268,0	266,8	266,8
Verschil	14,1	19,7	24,6	29,0
Af: Kaderbrief 2019*	12,8	13,9	16,0	13,2
Bij: BCF plafond	3,0	2,4	1,7	0,4
Af: Prijspeilaanpassing SD	0,0	2,4	4,8	7,2
Af: Taakmutaties	7,0	5,3	4,9	4,6
Ontwikkelingen circulaires	-2,7	0,5	0,6	4,5

In de meicirculaire krijgen we ook middelen voor de taken die we uit moeten voeren. Die middelen staan als baat in het programma Financiën en belastingen; de lasten staan op de desbetreffende inhoudelijke programma's. Onderstaand de taakmutaties zoals die in de meicirculaire 2018 waren opgenomen, met daarbij de inschatting wat het onze gemeente kost (of oplevert) om die taken (niet meer) uit te voeren.

Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-51.887	-55.626	-62.434	-64.755	-66.288	-60.848
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	-46.828	-46.066	-46.422	-47.357	-61.353	-40.498
1.3 Wonen	-2.849	-2.645	-3.222	-2.970	-2.961	-2.948
1.4 Mobiliteit	-6.991	-6.936	-7.137	-7.338	-7.727	-8.332
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	-108.557	-111.272	-119.216	-122.421	-138.330	-112.625
2. Inclusieve en veilige stad						

2.1 Sociaal Domein	-223.399	-228.197	-244.514	-236.682	-234.731	-233.471
2.2 Veiligheid en handhaving	-12.139	-12.914	-14.290	-14.266	-14.337	-14.434
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	-235.539	-241.111	-258.805	-250.948	-249.068	-247.905

3. Lerende, werkende en dynamische stad

3.1 Economie	-4.066	-3.902	-4.474	-4.376	-4.397	-4.396
3.2 Onderwijs en jeugd	-18.204	-20.766	-21.721	-22.515	-23.847	-23.668
3.3 Sport	-7.682	-8.151	-9.803	-9.223	-9.020	-9.018
3.4 Cultuur	-17.117	-19.543	-21.652	-20.234	-19.696	-19.227
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	-47.070	-52.362	-57.651	-56.348	-56.960	-56.308

4. Bestuur en dienstverlening

4.1 Bestuur en dienstverlening	-17.130	-15.537	-17.276	-16.447	-16.396	-16.439
Subtotaal 4. Bestuur en dienstverlening	-17.130	-15.537	-17.276	-16.447	-16.396	-16.439

5. Financiën en belastingen

5.1 Financiën en belastingen	-8.950	-5.324	-5.593	-5.192	-4.805	-3.912
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	-8.950	-5.324	-5.593	-5.192	-4.805	-3.912

6. Bedrijfsvoering

6.1 Bedrijfsvoering	-31.784	-40.217	-58.064	-59.306	-58.196	-56.480
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	-31.784	-40.217	-58.064	-59.306	-58.196	-56.480

TOTAAL LASTEN	-449.030	-465.823	-516.605	-510.662	-523.754	-493.669
----------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES

1. Duurzame en groeiende stad

1.1 Stedelijk beheer en milieu	7.543	7.659	7.897	8.225	8.797	8.796
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	39.971	34.721	30.140	34.019	47.009	30.162
1.3 Wonen	418	309	241	241	241	241
1.4 Mobiliteit	3.035	2.984	3.032	3.032	3.032	3.032
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	50.967	45.674	41.310	45.517	59.079	42.231

2. Inclusieve en veilige stad

2.1 Sociaal Domein	54.202	54.941	55.769	55.072	53.834	52.857
2.2 Veiligheid en handhaving	470	925	989	989	989	989

Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	54.672	55.866	56.758	56.061	54.824	53.847
3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	508	507	515	515	515	515
3.2 Onderwijs en jeugd	5.081	5.669	5.669	5.669	5.669	5.669
3.4 Cultuur	218	176	747	174	174	274
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	5.808	6.351	6.931	6.358	6.358	6.458
4. Bestuur en dienstverlening						
4.1 Bestuur en dienstverlening	9.389	6.761	7.041	7.077	7.069	7.085
Subtotaal 4. Bestuur en dienstverlening	9.389	6.761	7.041	7.077	7.069	7.085
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	346.957	348.958	369.637	374.076	376.106	377.822
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	346.957	348.958	369.637	374.076	376.106	377.822
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	0	0	14.776	13.958	13.941	13.970
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	0	0	14.776	13.958	13.941	13.970
TOTAAL BATEN	467.793	463.610	496.452	503.046	517.375	501.412
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-44.345	-47.967	-54.538	-56.530	-57.491	-52.051
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	-6.857	-11.344	-16.282	-13.338	-14.344	-10.336
1.3 Wonen	-2.432	-2.335	-2.982	-2.730	-2.721	-2.707
1.4 Mobiliteit	-3.956	-3.951	-4.105	-4.306	-4.695	-5.300
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	-57.590	-65.599	-77.906	-76.904	-79.251	-70.394
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	-169.197	-173.256	-188.746	-181.610	-180.896	-180.614
2.2 Veiligheid en handhaving	-11.669	-11.989	-13.301	-13.277	-13.348	-13.445
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	-180.866	-185.245	-202.047	-194.887	-194.244	-194.058
3. Lerende, werkende en dynamische stad						

3.1 Economie	-3.558	-3.395	-3.959	-3.861	-3.882	-3.881
3.2 Onderwijs en jeugd	-13.123	-15.098	-16.052	-16.845	-18.178	-17.999
3.3 Sport	-7.682	-8.151	-9.803	-9.223	-9.020	-9.018
3.4 Cultuur	-16.899	-19.367	-20.906	-20.061	-19.523	-18.954
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	-41.262	-46.011	-50.720	-49.990	-50.602	-49.851
4. Bestuur en dienstverlening						
4.1 Bestuur en dienstverlening	-7.741	-8.776	-10.235	-9.370	-9.328	-9.354
Subtotaal 4. Bestuur en dienstverlening	-7.741	-8.776	-10.235	-9.370	-9.328	-9.354
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	338.007	343.634	364.044	368.883	371.301	373.911
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	338.007	343.634	364.044	368.883	371.301	373.911
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	-31.784	-40.217	-43.288	-45.348	-44.255	-42.510
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	-31.784	-40.217	-43.288	-45.348	-44.255	-42.510
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	18.763	-2.213	-20.153	-7.616	-6.379	7.743
PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-953	-885	-1.165	-965	-180	-180
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	-845	0	-96	-96	-96	-96
1.3 Wonen	-1.685	0	0	0	0	0
1.4 Mobiliteit	-3.300	-3.500	-3.700	-1.500	0	0
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	-6.783	-4.385	-4.961	-2.561	-276	-276
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	-11.557	0	0	0	0	0
2.2 Veiligheid en handhaving	-96	-96	0	0	0	0
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	-11.653	-96	0	0	0	0
3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	-569	-250	-50	-50	-50	-50
3.2 Onderwijs en jeugd	-31	-31	-31	-31	-31	-31
3.3 Sport	-142	-2	-2	-2	-2	-2

3.4 Cultuur	-56	-75	-60	-42	-38	-35
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	-798	-358	-143	-125	-121	-118

5. Financiën en belastingen

5.1 Financiën en belastingen	-18.455	-7.373	-3.419	-4.070	-2.809	-10.017
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	-18.455	-7.373	-3.419	-4.070	-2.809	-10.017

6. Bedrijfsvoering

6.1 Bedrijfsvoering	-13.447	-2.361	-1.748	-2.256	-1.848	-2.245
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	-13.447	-2.361	-1.748	-2.256	-1.848	-2.245

TOTAAL TOEVOEGINGEN AAN RESERVES	-51.136	-14.573	-10.271	-9.012	-5.054	-12.656
---	----------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------

ONTTREKKINGEN AAN RESERVES

1. Duurzame en groeiende stad

1.1 Stedelijk beheer en milieu	1.055	763	1.880	3.680	3.000	500
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	1.952	0	1.000	950	850	50
1.3 Wonen	0	50	1.200	1.200	1.200	1.200
1.4 Mobiliteit	44	1.540	1.612	1.612	112	112
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	3.051	2.353	5.692	7.442	5.162	1.862

2. Inclusieve en veilige stad

2.1 Sociaal Domein	1.449	3.464	6.990	1.748	500	0
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	1.449	3.464	6.990	1.748	500	0

3. Lerende, werkende en dynamische stad

3.1 Economie	88	250	0	0	0	0
3.2 Onderwijs en jeugd	0	6	12	12	12	12
3.3 Sport	0	0	35	0	0	0
3.4 Cultuur	386	90	519	90	68	0
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	474	346	566	102	80	12

5. Financiën en belastingen

5.1 Financiën en belastingen	47.165	7.933	13.985	1.574	1.275	274
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	47.165	7.933	13.985	1.574	1.275	274

6. Bedrijfsvoering

6.1 Bedrijfsvoering	2.388	2.690	3.191	5.761	4.415	2.765
---------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	2.388	2.690	3.191	5.761	4.415	2.765
TOTAAL ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	54.526	16.786	30.424	16.628	11.433	4.913
PROGRAMMA MUTATIES RESERVES						
1. Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu	102	-122	715	2.715	2.820	320
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	1.107	0	904	854	754	-46
1.3 Wonen	-1.685	50	1.200	1.200	1.200	1.200
1.4 Mobiliteit	-3.256	-1.960	-2.088	112	112	112
Subtotaal 1. Duurzame en groeiende stad	-3.733	-2.032	731	4.881	4.886	1.586
2. Inclusieve en veilige stad						
2.1 Sociaal Domein	-10.109	3.464	6.990	1.748	500	0
2.2 Veiligheid en handhaving	-96	-96	0	0	0	0
Subtotaal 2. Inclusieve en veilige stad	-10.204	3.368	6.990	1.748	500	0
3. Lerende, werkende en dynamische stad						
3.1 Economie	-481	0	-50	-50	-50	-50
3.2 Onderwijs en jeugd	-31	-25	-19	-19	-19	-19
3.3 Sport	-142	-2	33	-2	-2	-2
3.4 Cultuur	330	15	459	48	30	-35
Subtotaal 3. Lerende, werkende en dynamische stad	-324	-12	423	-23	-41	-106
5. Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen	28.710	560	10.566	-2.496	-1.534	-9.743
Subtotaal 5. Financiën en belastingen	28.710	560	10.566	-2.496	-1.534	-9.743
6. Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering	-11.059	329	1.443	3.506	2.567	520
Subtotaal 6. Bedrijfsvoering	-11.059	329	1.443	3.506	2.567	520
SALDO MUTATIES RESERVES	3.390	2.213	20.153	7.616	6.379	-7.743
RESULTAAT INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	22.153	0	0	0	0	0

Incidentele en structurele baten en lasten

Overzicht van de incidentele en structurele baten en lasten

Zoals uit onderstaand overzicht blijkt, hebben we in alle jaren van deze meerjarenbegroting een structureel begrotingssaldo dat positief is. Met andere woorden: onze structurele baten zijn hoger dan onze structurele lasten en met onze structurele baten dekken we relatief veel incidentele lasten af. Voor een groot deel bestaan die incidentele lasten uit stortingen in de reserves. De gemeentelijke boekhoudvoorschriften schrijven voor dat dit per definitie altijd incidentele stortingen zijn. Echter, in onze begroting zijn ook jaarlijks terugkerende stortingen opgenomen (bijvoorbeeld in de evenementenreserve). Ook die jaarlijks terugkerende stortingen zijn dus op grond van de voorschriften als incidenteel aangemerkt.

Tabel: JI.01 Incidentele en structurele baten en lasten

Omschrijving		Baten / Lasten	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Duurzame en groeiende stad						
1.1 Stedelijk beheer en milieu						
10.3 Luchtkwaliteit - subsidies	Exploitatie	Lasten	-76	-76		
10.3 Luchtkwaliteit - uitvoeringskosten	Exploitatie	Lasten	-61	-61		
2017-065m Stop met tobben over stobben	Exploitatie	Lasten	-100			
27 Energietransitie	*	Exploitatie	-2.500	-2.000	-3.000	
3.3 Bestrijding Japanse duizendknoop	Exploitatie	Lasten	-47			
3.4 Uitwerking groenvisie	Exploitatie	Lasten	-152	-152		
3.5 Klimaatbestendige stad	Exploitatie	Lasten	-50	-50		
Bomenareaal	Exploitatie	Lasten	-102			
Bomenfonds	*	Exploitatie	-1.000	-1.000	-1.000	
Duurzaamheidsagenda	Exploitatie	Lasten	-52			
Speelterreinen	Exploitatie	Lasten	-24	-8		
Verharding bosgebied	Exploitatie	Lasten		-21		
Verharding de Berg - zuid	Exploitatie	Lasten		-24		
Verharding Schuilenburg	Exploitatie	Lasten	-44			
Verharding Vathorst centrum	Exploitatie	Lasten		-19		
Dekking motie 2017-108m Japanse duizendknoop	Exploitatie	Lasten	-50			
Extra exploitatielasten openbare ruimte	Exploitatie	Lasten	-203	-203		
Projecten klimaat, geluid en bodembescherming	Exploitatie	Lasten	-400	-400		
Sanering Vetgas	Exploitatie	Lasten	-1.000	-3.000	-3.000	-500

Stimulering elektrisch vervoer		Exploitatie	Lasten	-150	-150		
Totaal 1.1 Stedelijk beheer en milieu				-6.010	-7.164	-7.000	-500
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling							
7.1 Implementatie omgevingswet		Exploitatie	Lasten	-762	-356		
7.1 Plankosten initiele projecten	*	Exploitatie	Lasten	-1.000	-1.000	-1.000	
7.2 Recreatieve ontwikkeling vathorst noord		Exploitatie	Lasten	-406			
7.3 Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed		Exploitatie	Lasten	-51			
7.7 Bomenonderhoud vastgoedlocaties	*	Exploitatie	Lasten	-196			
Omgevingswet	*	Exploitatie	Lasten	-500	-500	-1.000	
Onderhoud st. Aegtenkapel		Exploitatie	Lasten	-29	-17		
Ontwikkeling Vathorst Noord - Hammetje	*	Exploitatie	Lasten	-2.000	-500	-1.500	
AV programma bijdrage woonrijp maken		Exploitatie	Lasten	-900	-900	-800	
Planning onderhoud iav MJOP		Exploitatie	Lasten	-50			
Visie Stadshart		Exploitatie	Lasten	-377			
Totaal 1.2 Ruimtelijke ontwikkeling				-6.271	-3.272	-4.300	
1.3 Wonen							
26.04 Woonwagenlocatie Verdistraat	*	Exploitatie	Lasten	-200			
26.05 Huisvesting 19-jarige statushouders	*	Exploitatie	Lasten	-100	-100	-75	-50
Realisatie sociale woningbouw		Exploitatie	Lasten	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
Totaal 1.3 Wonen				-1.500	-1.300	-1.275	-1.250
1.4 Mobiliteit							
2.4 Handhaving dmv inzet fietsstewards		Exploitatie	Lasten	-51	-51		
Totaal 1.4 Mobiliteit				-51	-51		
Reserve							
12.02 Onderhoud en vervangingsinvesteringen CBA	*	Exploitatie	Lasten	-80	-80	-80	-80
AV programma bijdrage woonrijp maken		Exploitatie	Baten	900	900	800	
Dekking motie 2017-108m Japanse duizendknoop		Exploitatie	Baten	50			
Dotatie onderhoud brandweer		Exploitatie	Lasten	-96	-96	-96	-96
Dotatie onderhoud Crematorium en Begraafplaatsen		Exploitatie	Lasten	-100	-100	-100	-100
Dotatie reserve Verder		Exploitatie	Lasten	-3.700	-1.500		
Dotatie reserve wet bodembescherming		Exploitatie	Lasten	-785	-785		
Onttrekking RRI algemeen		Exploitatie	Baten	50	50	50	50
Onttrekking tbv uitgaven projecten Verder		Exploitatie	Baten	1.500	1.500		
Onttrekking wet bodembescherming projecten klimaat, geluid en bodembescherming		Exploitatie	Baten	400	400		
Planning onderhoud iav MJOP		Exploitatie	Baten	50			
Realisatie sociale woningbouw		Exploitatie	Baten	1.200	1.200	1.200	1.200
RUD Handhaving		Exploitatie	Baten	280	280		
Sanering Vetgas		Exploitatie	Baten	1.000	3.000	3.000	500
Toekomstfonds duurzame ontwikkeling		Exploitatie	Baten	150			
Toekomstfonds duurzame ontwikkeling		Exploitatie	Lasten	-200			

Totaal Reserve				619	4.769	4.774	1.474
Totaal Duurzame en groeiende stad				-13.213	-7.018	-7.801	-276
Inclusieve en groeiende stad							
2.1 Sociaal Domein							
2017-204A Doorbreek overerven armoede	Exploitatie	Lasten		-100	-100		
4.1 Klacht- en bezwaarprocedure soc. domein	Exploitatie	Lasten		-25	-25		
4.2 Bestuursopdracht wonen en zorg, overhead	Exploitatie	Lasten		-51			
4.2 Bestuursopdracht wonen en zorg, personele lasten	Exploitatie	Lasten		-92			
4.3 Inkoop zorg	Exploitatie	Lasten		-1.000			
4.6 Armoedebeleid / participatie	Exploitatie	Lasten		-250	-250		
4.7 Implementatiemanager Toegankelijkheid, personele lasten	Exploitatie	Lasten		-30	-30		
4.7 Implementatiemanager Toegankelijkheid, personele lasten	Exploitatie	Lasten		-82	-82		
Arbeidsgerichte maatregelen jongeren	Exploitatie	Lasten		-103			
4.4 Formatienormering Sociale Zekerheid	Exploitatie	Lasten		-662			
Trajectregisseur Soicaal Domein	Exploitatie	Lasten		-60			
Totaal 2.1 Sociaal Domein				-2.455	-487		
2.2 Veiligheid en handhaving							
2.1 Ondermijning en OOV, directe personele lasten	Exploitatie	Lasten		-72	-72		
2.2 Nazorg ex-gedetineerden, directe personele lasten	Exploitatie	Lasten		-72	-72		
Straatcoaches	Exploitatie	Lasten		-103			
Totaal 2.2 Veiligheid en handhaving				-247	-144		
Reserve							
2017-204A Doorbreek overerven armoede	Exploitatie	Baten		100	100		
4.3 Klacht/bezwaar opdr wonen zorg en inkoop	Exploitatie	Baten		1.238	96		
4.4 Formatienormering Sociale Zekerheid	Exploitatie	Baten		596			
Inzet Reserve Sociaal Domein	*	Exploitatie	Baten	4.000	1.500	500	
Onttrekking tbv wsw aanpassingen	Exploitatie	Baten		1.056	52		
Totaal Reserve				6.990	1.748	500	
Totaal Inclusieve en groeiende stad				4.288	1.117	500	
Lerende, werkende en dynamische stad							
3.1 Economie							
Economische agenda	Exploitatie	Lasten		-1.559	-175		
Grootschalige evenementen	Exploitatie	Lasten		-102			
Innovatiefonds economie en onderwijs	*	Exploitatie	Lasten		-500	-1.500	-1.000
Totaal 3.1 Economie				-1.661	-675	-1.500	-1.000
3.2 Onderwijs en jeugd							
5.1 Onderwijs aan nieuwkomers	Exploitatie	Lasten		-43			
Combinatiefunctionarissen	Exploitatie	Lasten		-79			
Totaal 3.2 Onderwijs en jeugd				-123			
3.3 Sport							

Sportevenementen	Exploitatie	Lasten	-124			
6.2 Verbinding sport en zaken	Exploitatie	Lasten	-15			
6.4 Faciliteren sportbeoefening	Exploitatie	Lasten	-391			
2x Nederlands kampioenschappen conform raadsbesluit 5698897 6 maart 2018	Exploitatie	Lasten	-36			
Totaal 3.3 Sport			-566			
3.4 Cultuur						
11.1 Cultuurvisie-aanjagen realiseren ambitie	Exploitatie	Lasten	-610	-508		
11.2 Cultuurvisie - voortzetten huidige beleid	Exploitatie	Lasten	-406	-406		
32 Evenementen	*	Exploitatie	-400		-400	
Amateurkunstverenigingen	Exploitatie	Lasten	-42			
Evenementen algemeen	Exploitatie	Lasten	-106			
Koningsdag 2019	Exploitatie	Lasten	-1.000			
Te verwachte bijdrage ivm Koningsdag 2019	Exploitatie	Baten	500			
Armando museum	Exploitatie	Lasten	-90	-90	-68	
Sportevenementen	Exploitatie	Lasten	-15			
Totaal 3.4 Cultuur			-2.169	-1.004	-468	
Reserve						
2x Nederlands kampioenschappen conform raadsbesluit 5698897 6 maart 2018	Exploitatie	Baten	35			
Dotatie calamiteiten reserve	Exploitatie	Lasten	-68	-68	-68	-68
Dotatie in reserve Evenementen	Exploitatie	Lasten	-65	-50	-50	-50
Dotaties reserve Armando museum	Exploitatie	Lasten	-10	-7	-3	
Onttrekking tbv Armando museum	Exploitatie	Baten	90	90	68	
Onttrekking toekomstige vervangingsinvesteringen	Exploitatie	Baten	12	12	12	12
Onttrekking tbv Koningsdag	Exploitatie	Baten	429			
Totaal Reserve			423	-23	-41	-106
Totaal Lerende, werkende en dynamische stad			-4.097	-1.702	-2.009	-1.106
Bestuur en dienstverlening						
4.1 Bestuur en dienstverlening						
Bestuurlijke vernieuwing	Exploitatie	Lasten	-103			
RUD Handhaving	Exploitatie	Lasten	-280	-280		
Dotatie voorziening wachtgelden wethouders	Exploitatie	Lasten	-90			
Totaal 4.1 Bestuur en dienstverlening			-473	-280		
Totaal Bestuur en dienstverlening			-473	-280		
Financiën en belastingen						
5.1 Financiën en belastingen						
12.1 Terugdraaien ozb verhoging (partieel)	Exploitatie	Baten	-1.050	-400		
Totaal 5.1 Financiën en belastingen	Exploitatie		-1.050	-400		
Reserve						
Dotatie in Reserve Stedelijke voorzieningen	Exploitatie	Lasten	-700	-700	-700	-700

Dotatie Reserve Knooppunt Hoevelaken	Exploitatie	Lasten	-835	-872	-911	-911
Geraamde dotaties conform de herstelbegroting in de Reserve Wijkse Voorzieningen Vathorst	Exploitatie	Lasten	-267	-272	-272	-272
Mutaties saldireserve uit voorgaande begrotingen	Exploitatie	Baten	1.049			
Mutaties saldireserve uit voorgaande begrotingen	Exploitatie	Lasten	-1.063	-1.290	10	10
Onttrekkingen uit saldireserve voor doorgeschoven activiteiten uit voorgaand jaar	Exploitatie	Baten	587	150		
Saldireserve: Resultaat jaarrekening 2017	Exploitatie	Baten	7.577			
Dotatie reserve toekomstige vervangingsinvesteringen	Exploitatie	Lasten	-555	-936	-935	-935
Inzet saldo begroting 2022 tbv jaarschijven 2019-2021	Exploitatie	Lasten	4.463	1.115	1.001	-6.579
Saldo begroting 2019-2022	Exploitatie	Lasten				-630
Totaal Reserve			10.257	-2.805	-1.808	-10.017
Totaal Financiën en belastingen			9.207	-3.205	-1.808	-10.017
Bedrijfsvoering						
6.1 Bedrijfsvoering						
1.1 Doorontwikkeling Amersfoort.nl	Exploitatie	Lasten	-100	-100		
13.1 Generatiepact	Exploitatie	Lasten	0	-170	-250	-33
13.2 Schoon schip: opruimen papieren archief	Exploitatie	Lasten	-152	-305		
2.1 Ondernijning en OOV, overhead	Exploitatie	Lasten	-50	-50		
2.2 Nazorg ex-gedetineerden, overhead	Exploitatie	Lasten	-50	-50		
26.01 Nieuwe taken Basisregistratie Grootchalige Topografie/Toezicht initiatieven openbare ruimte	* Exploitatie	Lasten	-51	-51		
33 Stadhuis-onderzoek nieuwbouw/renovatie	* Exploitatie	Lasten	-750			
4.1 Klacht- en bezwaarprocedure soc. domein	Exploitatie	Lasten	-71	-71		
4.4 Formatienormering Sociale Zekerheid	Exploitatie	Lasten	-265			
4.7 Implementatiemanager Toegankelijkheid, overhead	Exploitatie	Lasten	-50	-50		
Gegevensbescherming ondersteuning en advieskosten	Exploitatie	Lasten	-60			
MFC apparaten	Exploitatie	Lasten			-30	
Wet normalisering rechtspositie ambtenaren	Exploitatie	Lasten	-150	-98		
Privacy	Exploitatie	Lasten	-242			
Versterking juridische afdeling	Exploitatie	Lasten	-100			
Bis/Ris systeem	Exploitatie	Lasten			-51	
Comm. advies vluchteling en radicalisering	Exploitatie	Lasten	-41			
GPS	Exploitatie	Lasten			-20	
ICT ontwikkelbudget	Exploitatie	Lasten	-406			
Projectadv. preventie radicalisering	Exploitatie	Lasten	-46			
Tachymeter	Exploitatie	Lasten	-30			
Vorbereiding en uitvoeringsbudget tijdelijke huisvesting ivm renovatie Stadhuisplein	Exploitatie	Lasten	-1.100	-3.900	-3.400	-1.500
Totaal 6.1 Bedrijfsvoering			-3.716	-4.845	-3.751	-1.533

Reserve							
13.3 Twee tranche aanvulling bedrijfsvoeringsreserve	Exploitatie	Lasten		-200			
Dotatie onderhoud reserve Stadhuis	Exploitatie	Lasten	-1.184	-1.184	-1.184	-1.184	
Onttrekking geplande onderhoud Stadhuis	Exploitatie	Baten	1.100	3.900	3.400	1.500	
Onttrekking ombuigingsreserve, 4,2fte	Exploitatie	Baten	350	350			
overdr Hof 2 en bijgebouwen CNME	Exploitatie	Lasten	23	23	23	23	
Dotatie reserve toekomstige vervangingsinvesteringen	Exploitatie	Lasten	-13	-895	-687	-1.084	
Totaal Reserve			276	1.994	1.552	-745	
Totaal Bedrijfsvoering			-3.439	-2.850	-2.199	-2.278	
STRUCTURELE BEGROTINGSSALDO			-7.728	-13.939	-13.317	-13.678	

* Deze mutaties maken onderdeel uit van de incidentele posten uit het Coalitieakkoord 2018-2022.

IJkpunten financiële positie

Financiële IJkpunten

Sinds 2014 kijken we naar een aantal kengetallen en we volgen deze over meerdere jaren, om zo een beter beeld te krijgen van hoe stabiel, weerbaar en wendbaar onze begroting is. De kengetallen staan in [de Nota normering Gemeentefinanciën](#). Tweemaal per jaar, bij de jaarrekening en bij de begroting, actualiseren we de scores op deze ijkpunten zoveel mogelijk aan de hand van de laatst bekende cijfers. Dat is nu voor de begroting 2019 ook weer gedaan. In de tabel hieronder staan de scores van de afgelopen begrotingen en jaarrekeningen. Op die manier ontstaat een meerjarig geheel zodat ook trends en ontwikkelingen zichtbaar kunnen worden. In dit overzicht zijn ook de verplichte financiële kengetallen op grond van het BBV opgenomen. Omdat daar meerjarig een beeld van gegeven moet worden, hebben wij dat voor onze overige ijkpunten zoveel als mogelijk ook gedaan.

Sommige ijkpunten, zoals de cijfers over (onderdelen van) de balans, zijn gebaseerd op rekeninggegevens van het meest recente rekeningjaar of op basis van de geprognosticeerde balans.

De scores op de ijkpunten geven geen bijzonderheden te zien.

Tabel: JP.01 IJkpunten

	SIGNAAL- WAARDE	SCORE BEGR. 2017	SCORE REK. 2016	SCORE BEGR. 2018	SCORE REK. 2017	SCORE BEGR. 2019	SCORE RAMING 2020	SCORE RAMING 2021	SCORE RAMING 2022	Wettelijk of niet
WEERBAARHEID										
Weerstandratio	> 1,00	3,1	2,6	2,7	2,5	2,1	2,0	2,0	2,2	Eigen ijkpunt; aangepaste definitie
Reserves stand ultimo jaar		135	144	164	166	162	154	148	156	Eigen ijkpunt; geen norm
Solvabiliteitsratio		17,9%	24,5%	23,7%	26,5%	23,6%	22,3%	21,9%	23,4%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
STABILITEIT										
Structureel saldo	> 0	1,7	23,8	16,5	12,1	7,7	13,9	13,3	13,7	Wettelijk (BBV); nieuwe definitie tov onze definitie
Structureel saldo in %		0,4%	5,1%	3,5%	2,7%	1,5%	2,7%	2,5%	2,8%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
Volatiliteit	< 47,50%	41,8%	45,5%	31,3%	41,6%	37,6%	38,0%	37,0%	39,2%	Eigen ijkpunt
EMU-saldo	-18,0	9,6	19,3	-4,0	16,4	-30,1	-5,7	24,0	32,5	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm

FLEXIBILITEIT										
<i>Belastingen</i>										
-										
Kostendekkendheid leges	< 100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Wettelijke norm
- Onbenutte belastingcapaciteit	7,4	3,8	4,3	3,7	4,1	4,6	3,8	3,5	3,6	Eigen ijkpunt
- Lastendruk t.o.v. landelijk	5,6	1,9	1,5	1,3	0,8	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Lastendruk t.o.v. landelijk in %		95,9%	96,9%	97,4%	98,3%	103,7%	103,7%	103,7%	103,7%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
<i>Schuld</i>										
- Netto schuldquote	< 130%	87%	57%	72%	59%	63%	68%	67%	66%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Netto gecorrigeerde schuldquote	< 130%	86%	57%	50%	58%	55%	60%	59%	58%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Bruto Rentequote	< 5%	2,7%	3,4%	2,3%	2,6%	1,9%	1,7%	1,5%	1,4%	Eigen ijkpunt
- Netto Rentequote	< 2,5%	2,1%	1,7%	1,3%	2,0%	1,6%	1,3%	1,1%	1,0%	Eigen ijkpunt
- Renterisiconorm	< 79	32,1	33,0	93,2	55,6	102,0	101,0	105,0	101,0	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm
- Kasgeldlimiet	< 39	38,2	26,3	39,6	30,2	43,0	43,0	45,0	43,0	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm
<i>Bedrijfsvoering en exploitatie</i>										
- Kapitaallasten quote	< 10%	5,7%	9,4%	4,2%	3,9%	3,9%	4,0%	4,0%	4,5%	Eigen ijkpunt
- Vaste personeel quote	< 15%	11,7%	11,8%	10,9%	13,1%	15,1%	15,1%	14,6%	15,4%	Eigen ijkpunt
- Flexibel personeel quote	< 5%	3,2%	3,0%	3,2%	3,9%	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%	Eigen ijkpunt
- Structurele subsidie quote	< 15%	17,4%	16,8%	13,1%	14,1%	12,2%	12,3%	12,0%	12,8%	Eigen ijkpunt
- Incidentele subsidie quote	< 2,5%	3,9%	4,5%	-	6,6%	2,8%	2,9%	2,7%	2,8%	Eigen ijkpunt
- Investerings / schulden		42,1%	40,1%	35,6%	40,5%	24,7%	25,5%	26,0%	24,2%	Eigen ijkpunt; geen norm
- Grondexploitaties		27,2%	21,9%	21,1%	22,6%	19,7%	21,8%	26,1%	30,0%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm

* Niet alle ijkpunten konden bij de begroting 2018 meerjarig geactualiseerd worden. Voor deze ijkpunten zijn wij uitgegaan van de cijfers van de begroting 2017.

Reserves en Voorzieningen

Reserves en voorzieningen

Tabel: BR.01.01 Overzicht Reserves

Omschrijving	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020
A Reserve ter afdekking van risico's	101.866	18.092	35.440	84.518	1.131	14.767	70.883
B Reserves in verband met meerjarig beleid	34.753	7.504	5.258	36.999	267	8.084	29.182
C Reserves voor beleidsprioriteiten	9.527	1.964	460	11.031	1.610	554	12.087
D Egalisatie reserves	1.173	65	274	964	0	0	964
E Financieel-technische reserves	40.787	15.415	7.806	48.396	7.263	7.019	48.640
TOTAAL	188.105	43.040	49.238	181.908	10.271	30.424	161.755

Omschrijving	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
A Reserve ter afdekking van risico's	70.883	1.558	1.702	70.738	58	1.001	69.796
B Reserves in verband met meerjarig beleid	29.182	272	3.846	25.608	272	2.550	23.330
C Reserves voor beleidsprioriteiten	12.087	1.629	90	13.626	1.664	68	15.222
D Egalisatie reserves	964	0	0	964	0	0	964
E Financieel-technische reserves	48.640	5.553	10.989	43.203	3.059	7.813	38.449
TOTAAL	161.755	9.012	16.628	154.139	5.054	11.433	147.759

Omschrijving	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
A Reserve ter afdekking van risico's	69.796	7.267	0	77.063
B Reserves in verband met meerjarig beleid	23.330	272	1.250	22.352
C Reserves voor beleidsprioriteiten	15.222	1.661	0	16.883
D Egalisatie reserves	964	0	0	964
E Financieel-technische reserves	38.449	3.456	3.663	38.241
TOTAAL	147.759	12.656	4.913	155.502

Tabel: BV.01.01 Overzicht Voorzieningen

	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020
A. Onderhoudsequalisatie	20.855	9.496	15.656	14.695	12.165	13.233	13.627

B. Middelen derden	1.980	300	300	1.980	300	300	1.980
C. Verplichtingen, verliezen, risico's	21.677	191	269	21.599	190	52	21.737
TOTAAL VOORZIENINGEN	44.512	9.987	16.225	38.274	12.655	13.585	37.344

	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
A. Onderhoudsegalisatie	13.627	12.063	17.233	8.457	12.063	14.733	5.787
B. Middelen derden	1.980	300	300	1.980	300	300	1.980
C. Verplichtingen, verliezen, risico's	21.737	100	44	21.793	100	16	21.877
TOTAAL VOORZIENINGEN	37.344	12.463	17.577	32.230	12.463	15.049	29.644

	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
A. Onderhoudsegalisatie	5.787	12.063	15.433	2.417
B. Middelen derden	1.980	300	300	1.980
C. Verplichtingen, verliezen, risico's	21.877	100	16	21.961
TOTAAL VOORZIENINGEN	29.644	12.463	15.749	26.358

Risico's en weerstandsvermogen

Risico's en weerstandsvermogen

De belangrijkste financiële risico's die we lopen, hebben betrekking op de grondexploitatie en het sociaal domein. Voor een top tien van de belangrijkste risico's verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Op basis van de geïnventariseerde risico's is er een weerstandscapaciteit nodig van afgerond € 37,7 miljoen. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat sinds de begroting 2016-2019 uit de Saldireserve plus de reserve sociaal domein. De saldireserve bedraagt ultimo 2019 € 65,1 miljoen en de reserve sociaal domein bedraagt (na de geraamde onttrekkingen in 2019) ultimo 2019 € 12,4 miljoen. De weerstandsratio komt daarmee op 2,1 wat ruimschoots boven de door uw raad gestelde norm van 1 ligt.

De belangrijkste oorzaak van de daling van de weerstandsratio tussen jaarrekening 2017 en begroting 2019 is de afname van de totale beschikbare weerstandscapaciteit die voornamelijk veroorzaakt wordt door een afname van de reserve sociaal domein.

Belastingopbrengsten

Belastingopbrengsten en ontwikkeling lokale lasten

De woonlasten kennen in Amersfoort in 2019 een stijging van gemiddeld zo'n 3%. Voor bedrijven ligt de stijging op gemiddeld 4,2%.

Precariobelasting

Het Rijk heeft de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven beperkt. Gemeenten die deze belasting in 2016 al hieven mogen deze nog tot en met 2021 blijven heffen met maximaal het tarief dat gold in 2016. Amersfoort valt binnen deze overgangsregeling, maar dat betekent wel dat de voorziene verhoging in 2019 geen doorgang kan vinden. Deze is verwerkt in de OZB. Daarnaast is in de kadernota 2018-2021 besloten de precario voor nutsbedrijven vanaf 2019 in vier gelijke tranches af te bouwen en de vermindering van de precario op te nemen in de OZB. Ook deze maatregel is verwerkt, zodat de tarieven voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven met 25% dalen.

OZB

De reguliere peilaanpassing is bepaald op 2%. Daarnaast is in de herstelbegroting uit 2015 opgenomen dat de precariobelasting in 2018 zou worden verhoogd met € 1,3 miljoen en dat wanneer de precariobelasting zou worden afgeschaft of beperkt deze verhoging zou worden opgenomen in de OZB. In een eerder stadium is echter besloten de verhoging pas in 2019 te effectueren, zodat deze nu wordt verwerkt. De afbouw van de precario wordt verwerkt in de OZB, voor 2019 een bedrag van € 0,575 miljoen. Daartegenover staat een extra incidentele verlaging van € 0,650 miljoen, die bovenop de reeds in 2018 geëffectueerde incidentele verlaging van € 0,4 miljoen komt, per saldo dus € 1,050 miljoen. Alle maatregelen tezamen zorgt voor een verhoging van de gemiddelde aanslag OZB met 4,8%.

Afvalstoffenheffing

Het is in onze gemeente al vele jaren het beleid om de kosten voor afvalverwijdering en -verwerking door te berekenen in de afvalstoffenheffing. Dit beleid van volledige kostendekking continueren wij ook in 2019. Eveneens continueren wij de gehanteerde heffingssystematiek met twee tarieven, een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens. De tarieven stijgen voor eenpersoonshuishoudens met € 2, meerpersoonshuishoudens € 4 (0,6 -1,4%).

Rioolheffing

Net als bij de afvalstoffenheffing, is ook bij de rioolheffing het beleid om de kosten voor beheer en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel door te berekenen in de rioolheffing. De kosten van kwijtscheldingen, oninbaarverklaringen, het grondwaterbeheer en een deel van de kosten van straatreiniging worden in de heffing betrokken. De ontwikkeling is gematigd. De gemiddelde aanslag rioolheffing komt in 2019 zo'n 1,8 % hoger uit.

De ontwikkeling van de woonlasten ziet er als volgt uit:

Tabel: PL.03 Lastenontwikkeling burgers

(bedragen x € 1,--)

Eenpersoonshuishoudens	Begroting 2018	Begroting 2019	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	57	58	1,7%
Afvalstoffenheffing	205	207	0,9%
Lasten huurders	262	265	1,1%
OZB-eigenarendeel	335	351	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	71	72	1,4%
Lasten eigenaren / bewoners	668	688	3,0%
Meerpersoonshuishoudens	Begroting 2018	Begroting 2019	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	57	58	1,7%
Afvalstoffenheffing	256	260	1,6%
Lasten huurders	313	318	1,6%
OZB-eigenarendeel	335	351	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	71	72	1,4%
Lasten eigenaren / bewoners	719	741	3,1%

Tabel: PL.04 Lastenontwikkeling bedrijven

(bedragen x € 1,--)

Bedrijven (cq niet-woningen)	Begroting 2018	Begroting 2019	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	1.708	1.790	4,8%
Rioolheffing-gebruikersdeel	408	415	1,7%
Lasten huurders	2.116	2.205	4,2%
OZB-eigenarendeel	2.090	2.190	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	552	562	1,8%
Lasten eigenaren	2.642	2.752	4,2%

Lasten eigenaren/gebruikers	4.758	4.957	4,2%
-----------------------------	-------	-------	------

Percentages kunnen afwijken als gevolg van afrondingsverschillen. Voor een uitgebreidere weergave van de lokale lasten verwijzen wij u naar de Paragraaf Lokale lasten.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelastingplicht voor Overheidsbedrijven

Per 1 januari 2016 zijn alle overheidsbedrijven, dus ook gemeenten, belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Dit betekent dat zij Vpb dienen te betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken.

Binnen de gemeente Amersfoort is onderzocht of er sprake is van activiteiten die belastingplichtig zijn voor de Vpb, dat wil zeggen: activiteiten die door de 'ondernemerspoort' gaan. De uitkomst van dit onderzoek is dat deze er niet zijn en de gemeente op dit moment dus niet Vpb-plichtig is. Momenteel lopen wel nog enkele (landelijke) discussies of bepaalde activiteiten nu wel of niet Vpb-plichtig zijn. Wij zijn van mening dat de betreffende activiteiten (zoals het CBA en de reclame-objecten op lantaarnpalen) niet onder de Vpb-plicht vallen omdat we van mening zijn dat we hier geen duurzame organisatie van arbeid en kapitaal voor voeren en/of geen winst maken. De belastingdienst kijkt hier anders tegen aan. De komende maanden (en/of jaren) zal blijken wat de juiste benaderingswijze is. De risico's die wij hier lopen zijn beperkt en zijn meegenomen in onze risico-inventarisatie.

De belastingdienst kiest er ook voor om alle gemeenten, ook die gemeenten die aangegeven hebben geen Vpb-plichtige activiteiten te hebben, een aangiftebiljet te verstrekken.

Inzake de activiteiten van het grondbedrijf wordt naar aanleiding van de laatste fiscale ontwikkelingen/richtlijnen op dit moment gewerkt aan nieuwe berekeningen. Onze huidige verwachting is dat de conclusie voorlopig niet zal wijzigen. Jaarlijks zullen we blijven beoordelen of de activiteiten van het grondbedrijf door de 'ondernemerspoort' gaan.

Verbonden Partijen

Goed inzicht in de risico's van de verbonden partijen is van belang voor het totale inzicht in de risico's van onze gemeente. Daarnaast heeft de raad gevraagd om bij elk programma aandacht te besteden aan de belangrijkste verbonden partijen waar we mee te maken hebben. In de paragraaf Verbonden Partijen brengen we de belangrijkste ontwikkelingen van de verbonden partijen in beeld. Per programma schenken we aandacht aan de belangrijkste verbonden partijen. Dat is ook in lijn met de voorschriften vanuit het BBV waarin opgenomen is dat op programmaniveau uiteengezet moet worden welke bijdrage de verbonden partijen leveren aan het bereiken van de programmadoelstellingen. In de beleidsprogramma's zijn deze onder het kopje 'Samenwerkingspartners' opgenomen.

Hoofdstukken

1. Duurzame en groeiende stad

Amersfoort groeit en verduurzaamt in hoog tempo. Naar verwachting telt onze stad in 2040 ruim 180.000 inwoners. Tegelijkertijd hebben we de ambitie om toe te werken naar een CO₂-neutrale stad in 2030. Verduurzaming en groei zijn brede opgaven die vragen om een samenhangende visie en aanpak. In dit hoofdstuk van de begroting hebben we de relevante beleidsterreinen bij elkaar gebracht en beleidsdoelstellingen geformuleerd. Opgaven liggen op het gebied van duurzaam stedelijk beheer, onze zorgplicht voor de openbare ruimte, groenontwikkeling, klimaatadaptatie, energietransitie, woningbouw, circulaire economie en duurzame mobiliteit.

Energietransitie, duurzame energiebronnen en afval

We werken toe naar een stad waarin geen aardgas meer wordt gebruikt. Dat is een enorme opgave die we stap voor stap zullen uitvoeren. In een routekaart werken we uit hoe en wanneer we in wijken aan de slag gaan, samen met gebiedspartners, gebouw eigenaren en technische partners. We werken verder aan de opwekking van energie op eigen bodem. Dat betekent dat we in elk geval ruimte bieden aan de plaatsing van zonnepanelen en windmolens op plekken die daarvoor eerder door de raad zijn aangewezen. We besteden ook aandacht aan vermindering van energieverbruik, bijvoorbeeld via isolatie en minder verpakkingen.

Afval zien we als grondstof voor nieuwe producten. Daarom zamelen we afval in op een manier die hergebruik gemakkelijk maakt. Samen met het bedrijfsleven werken we aan de transitie naar een circulaire economie, bijvoorbeeld bij hergebruik van bouwmaterialen.

Woningbouw

De woningbouwopgave voor Amersfoort is groot. Omdat we nog maar een beperkte hoeveelheid uitbreidingsgebied hebben, zoeken we naar plekken voor het mogelijk maken van inbreiding. Transformatie van kantoorgebouwen naar wonen, hoogbouw en andere oplossingen voor mobiliteit en parkeren zullen we samen met marktpartijen in de komende tijd verder uitwerken. We werken aan woningbouw en een gemengde duurzame omgeving van wonen, werken en recreëren op plekken als de Wagenwerkplaats, de Kop van Isselt en De Hoef. Bij de bouw van woningen willen we dat rekening wordt gehouden met de samenstelling van de huidige en toekomstige bevolking; voor alle groepen moet plek zijn in de stad. Dat betekent dat we de woningmarkt niet geheel zijn gang laten gaan, maar vooral ook werken aan flinke uitbreiding in het sociale segment, woningen voor starters, seniorenwoningen en locaties voor wonen en zorg. Ook de kwaliteit van de wonen is van belang; woningen zijn duurzaam, er zijn voldoende voorzieningen en er is ruimte voor groen. Bij de ontwikkeling van woningbouw maken we afspraken met regiogemeenten.

Schone lucht en groene omgeving

We werken aan een stad met schone lucht. Daarom geven we schone mobiliteit prioriteit bij de verdere ontwikkeling van de stad. Ruimte voor fietsen, elektrisch vervoer, deelauto's en schoon openbaar vervoer staan hoog op de beleidsagenda. In overleg met ondernemers en de distributiesector proberen we onze stadsdistributie schoner en efficiënter te maken, dus schoner vervoer en minder verkeersbewegingen, te beginnen in de binnenstad. Naast efficiëntere distributie werken we in zijn algemeenheid aan een autoluwe binnenstad.

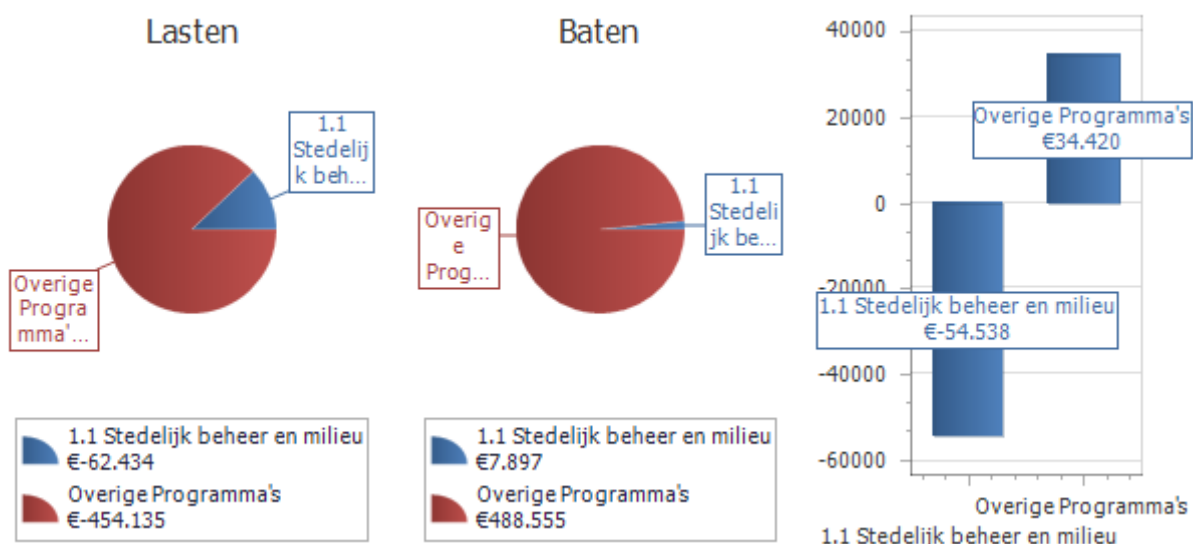
Voor de komende periode zijn ook extra middelen gereserveerd voor het planten van bomen, want een groene stad draagt bij aan de leefbaarheid. Tevens zorgen we voor een klimaatbestendige inrichting van de stad.

1.1 Stedelijk beheer en milieu

Portefeuillehouders

Wethouder Fatma Koser Kaya	Wethouder Astrid Janssen
Wethouder Kees Kraanen	Wethouder Hans Buijtelaar

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

We hechten aan een leefbare, groene en schone stad, waarin we veilig en gezond kunnen leven en die voorbereid is op veranderingen in het klimaat. In samenspraak met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden waarborgen we de kwaliteit, leefbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte.

We werken aan een duurzame stad op de korte en lange termijn door duurzame ontwikkeling en beheer, waarbij we burgerinitiatieven stimuleren die op een innovatieve en duurzame manier bijdragen aan de ontwikkeling van de openbare ruimte.

De grote opgaven voor duurzame ontwikkeling, de transitie naar een circulaire economie en overgang naar een volledig duurzame energievoorziening vragen om samenwerking met bewoners, bedrijfsleven, organisaties en instellingen. Dit doen we op lokaal niveau, maar nadrukkelijk ook op regionaal niveau. Alleen door samen te werken vanuit een gezamenlijke strategie kunnen we de doorzettingskracht ontwikkelen die deze opgaven vragen.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
Stedelijk beheer	
1. Wij voldoen aan onze zorgplicht voor een veilige fysieke openbare ruimte door optimaal en duurzaam beheer.	1.1 We zorgen voor structureel beheer van bovengrondse infra: wegen en pleinen, bruggen, tunnels en viaducten, verlichting, vaarwegen, watergangen en vijvers en van ondergrondse infra: riolering, kabels en

	leidingen, (toekomstige) afvalcontainers.
	1.2 We voeren een vervangingsprogramma openbare ruimte uit op basis van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2019-2028.
	1.3 We pakken essentaksterfte aan. Ongeveer 2000 essen zijn aangetast. De aanpak bestaat uit het kappen van onveilig geworden essen en het snoeien van de overige aangetaste essen.
	1.4 We voeren vastgestelde beheerplannen uit. Voor het bosgebied Berg stellen we een nieuw beheerplan op. We gaan verder met de uitvoering van het beheerplan voor Nimmerdor. 1.5 We zetten de bestrijding van de invasieve exoot Japanse Duizendknoop in de openbare ruimte en in particuliere tuinen voort.
2. Onze inwoners zijn tevreden over (het beheer van) de openbare ruimte in de stad.	2.1 We voeren wijkonderhoud uit voor bomen en groen, speelvoorzieningen en straatreiniging wat voldoet aan de gestelde normen van technische kwaliteit, netheid en beeldkwaliteit, aangepast aan de functie van het gebied. 2.2 We stellen speelruimtekaarten op, die we per wijk samen met ouders en kinderen in een plan voor toekomstige speelruimten vastleggen.
3. Wij hechten aan groene en leefbare wijken die voorbereid zijn op veranderingen in het klimaat.	3.1 We gaan verder met de uitvoering van projecten voortkomend uit de Groenvisie, zoals het maken van de Groenstructuurkaart. In 2019 ronden we het Groencompensatie-beleid af. De extra middelen vanaf 2019 uit het Coalitieakkoord zetten we in voor vergroening van de stad. 3.2 Bij vervangingen passen we de openbare ruimte aan om de omgeving klimaatbestendiger (rekening houden met meer hitte, droogte, wateroverlast en vergroten van biodiversiteit) te maken door opvang van regenwater, grondwater, vergroenen, uitvoering moties 'steenbreek plus' en 'regenwater in de tuin'. 3.3 We herplanten bomen met de middelen uit het bomenfonds. Daarbij streven we naar een zo groot mogelijke variëteit ten behoeve van biodiversiteit. We hebben een raamovereenkomst gesloten met meerdere aannemers voor het weghalen van stobben en het planten van

	bomen. Dit betreft een aanpak over meerdere jaren. 3.4 We stimuleren en ondersteunen het vergroenen van schoolpleinen. Klimaatadaptatie is daarbij een belangrijk aandachtspunt. 3.5 We melden ons aan voor het "Tiny Forest" project van IVN om vanaf 2019 vier bosjes ter grootte van min. 250 m2 in de stad aan te leggen. We onderzoeken of we, vooruitlopend op het project, met een pilot kunnen starten. 3.6 We werken aan bewustwording bij onze inwoners over de gevolgen van klimaatverandering en wij stimuleren bewoners en bedrijven bij te dragen aan klimaatbestendige en biodiverse gebouwen en tuinen, bijv. door het afkoppelen van regenwater. 3.7 We werken aan een waarneembare toename van kenmerkende planten- en diersoorten in Amersfoort in 2030. 3.8 We voeren een klimaatstresstest en een risicodialoog uit op wijkniveau en betrekken de resultaten bij de omgevingsvisie en -plannen.
4. Wij stimuleren en faciliteren zelfbeheer door bewoners. Door het ondersteunen van initiatieven van burgers willen wij hun betrokkenheid bij de leefomgeving vergroten.	4.1 We hanteren spelregels, gebruiken raamovereenkomsten met bewoners en sluiten andere contracten met wijkonderhoudsaannemers. We hanteren spelregels voor zelfbeheer en we bieden ondersteuning bij zelfbeheerinitiatieven van bewoners met een raamovereenkomst met groene organisaties en contracten met onze wijkonderhoudsaannemers. 4.2 In Amersfoort zijn veel vrijwilligers bezig met groen. Wij houden contact met hen en faciliteren ze waar nodig. 4.3 We nemen deel aan een provinciaal netwerk voor promotie van zelfbeheer "Groen aan de Buurt". We brengen met name onze ervaring en expertise in om andere gemeenten te helpen.
Milieu	
5. Wij streven naar een afvalloze stad in 2030. Amersfoort wil in 2020 minimaal 70% van het huishoudelijk afval gescheiden inzamelen.	5.1 We zetten de stadsbrede uitrol van het inzamelsysteem "Omgekeerd inzamelen" voort. Hiermee kunnen we de verwachte stijging van kosten voor afvalverbranding mogelijk

	opvangen. 5.2 We bereiden de uitvoering van een nieuwe pilot inzameling grondstoffen (PMD, papier en GFT) in de hoogbouw voor. 5.3 Via de Afval Verwijdering Utrecht (AVU) regelen we dat de huishoudelijke afvalstoffen en de grondstoffen op een verantwoorde manier worden verwerkt. Jaarlijks ontvangt de raad de AVU begroting en de AVU jaarrekening. 5.4 De gemeente voert jaarlijks een aantal zwerfafvalprojecten uit. Hiervoor ontvangen we subsidie van Nedvang. 5.5 Wij blijven ons inzetten om initiatieven op het gebied van een afvalloze stad en circulaire economie mogelijk te maken.
6. Een gezonde en schone lucht in Amersfoort. Hierbij hebben we aandacht voor de verschillende bronnen van verontreiniging.	6.1 Met Rijk en provincie stellen we een plan van aanpak op om in 2030 te voldoen aan de richtlijnen van de WHO. We actualiseren tevens onze aanpak gericht op de luchtkwaliteit op lokaal niveau gericht op de verschillende bronnen. 6.2 Verdere uitvoering van de maatregelen uit de Visie fijnstof 2016-2020 en het Actieprogramma Luchtkwaliteit 2016-2020. 6.3 In samenwerking met diverse partners (waaronder Rijk, provincie Utrecht en instanties als VNG, Longfonds e.a.) voortzetting van activiteiten gericht op bewustwording (van schadelijke effecten) van houtrook en ontwikkeling van handelingsperspectief (beoordelingskader). 6.4 Voortzetten van de subsidieregeling voor elektrische scooters voor bezorgdiensten. In onderdeel Mobiliteit hebben we aangegeven hoe we verder werken aan innovatie en schone vormen van persoons- en goederenvervoer.
7. Amersfoort is en blijft een gezonde en veilige stad. Ook de basiskwaliteit voor geluid, bodem en veiligheid is in orde. Waar mogelijk maken we Amersfoort stiller, schoner en veiliger.	7.1 Voortzetten van de geluidsanering van hoog belaste woningen op de zgn. B-lijst. 7.2 Starten met het uitvoeren van de maatregelen uit het Actieplan geluid 2018-2022. 7.3 We werken met rijksmiddelen aan de afspraken en ambities uit het “Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020” om de

	bodem actief te beheren en te gebruiken als onderdeel van het natuurlijk systeem en dragen bij aan een gezonde leefomgeving, energietransitie en klimaatadaptatie. Door onder andere aanpak van spoedlocaties en de bestaande werkvoorraad van verontreinigde locaties, gebruiksadviezen voor diffuse verontreiniging, nazorg en monitoring. 7.4 De bodem levert een belangrijke bijdrage aan de energietransitie, zie verder bij onderdeel 'energietransitie'. 7.5 Met gebiedspartners zoals het Waterschap, werken we samen in de Blue Deal. Voor de grondwaterbeschermingsgebieden werken we met de Provincie en Vitens aan gebiedsdossiers. De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht ondersteunt de gemeente bij het uitvoeren van de bodemtaken. 7.6 We blijven bij het Rijk aandacht vragen voor de naleving van de wettelijk toegestane aantallen gevaarlijke stoffen over het spoor.
8. Onze inwoners hebben waardering voor, kennis van en inzicht in natuur en duurzaamheid en kunnen dat een plek geven in hun keuzes en gedrag.	8.1 Via het Centrum voor Natuur en Milieu Educatie (CNME) in het Groene Huis faciliteren we scholen en kinderopvang bij het geven van natuur- en milieueducatie: van natuurbeleving tot en met het verduurzamen van hun organisatie. 8.2 In Het Groene Huis vinden onze inwoners informatie, inspirerende activiteiten en een ontmoetingsplek rond natuur en duurzaamheid. 8.3 Met vrijwilligers en sociale activering dragen we bij aan het ecologisch beheer van het landgoed ter ondersteuning van de educatieve activiteiten in en om Het Groene Huis.
Duurzaamheid	
9. Samen met bewoners en ondernemers werken aan de duurzame toekomst van Amersfoort met focus op de uitvoeringsplannen Energietransitie (mobiliteit en gebouwde omgeving) en Circulaire economie.	9.1 De activiteiten rond Energietransitie in de gebouwde omgeving zijn verder uitgewerkt onder Energietransitie. De activiteiten vanuit Duurzame Mobiliteit onder Verkeer. En de activiteiten op het vlak van circulaire economie onder Economie. 9.2 We zetten in op doelgerichte projecten en ondersteunen initiatieven van de stad. We stellen in 2019 opnieuw budget beschikbaar

	als cofinanciering voor innovatieve en duurzame projecten in de vorm van het Toekomstfonds. Daarnaast zullen we in 2019 bekijken of ook de komende jaren behoefte is aan een subsidieinstrument zoals het Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling. 9.3 Daarnaast willen we initiatiefnemers in de beginfase van de ontwikkeling van een duurzame businesscase ondersteunen met de www.duurzameuitdaging.nl.
10. We nemen vanzelfsprekend onze maatschappelijk verantwoordelijkheid en brengen ons eigen huis op orde.	10.1 Duurzame ontwikkeling raakt alle beleidsprogramma's van de gemeentelijke begroting en komt daar tot uitvoering. De komende periode is nadrukkelijk aandacht voor het opleiden stimuleren van medewerkers, zodat duurzaamheid nog betere geïntegreerd wordt binnen de verschillende beleidsterreinen.
11. We betrekken bewoners, ondernemers en stakeholders actief bij de transitie naar een duurzame stad.	11.1 In 2019 wordt een regionaal klimaatfestival georganiseerd, gericht op innovatie, bedrijvigheid en onderwijs. 11.2 We verkennen de ontwikkeling van een regionaal investeringsfonds voor bedrijfsleven (gericht op onder andere de energietransitie) in samenwerking met Provincie Utrecht, gemeente Utrecht, gemeente Hilversum en EBU.
12. We monitoren de voortgang en toetsen dit aan het einddoel.	12.1 Vanaf 2019 wordt naast de huidige set van 22 indicatoren, waarmee de voortgang in beeld wordt gebracht, een klimaatbegroting opgesteld, waarin ook de koppeling wordt gemaakt tussen beleidsvoornemens en impact op de CO2uitstoot van deze activiteiten.
Energietransitie	
13. We werken verder aan de ambitie om in 2030 een CO2-neutrale stad te zijn. We werken samen en benutten kansen op landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal niveau. We stellen kaders op voor de transitie naar duurzame warmte. We willen particuliere woningeigenaren ontzorgen bij het nemen van maatregelen voor	13.1 We benutten subsidiemogelijkheden vanuit het Rijk zoveel mogelijk en stimuleren inwoners en bedrijven dit ook te doen. 13.2 Met de gemeenten van regio Amersfoort stellen we een Regionale Energiestrategie op. 13.3 Voor de stad Amersfoort stellen we een Warmtevisie op die richting geeft aan de transitie naar verwarmen van de gebouwde omgeving zonder aardgas. 13.4 We gaan verder met het warmteplan voor

verduurzaming van de eigen woning. We werken aan financieringsregelingen voor VvE's en (andere) particuliere woningeigenaren. We stimuleren opwek van duurzame energie.	Schothorst-zuid en starten in 2019 voor twee nieuwe wijken met het opstellen van een warmteplan. We doen dit samen met bewoners, gebouweigenaren en technische partners. 13.5 In Schothorst-zuid worden de eerste stappen gezet richting uitvoering van het warmteplan. De snelheid waarin dit gebeurt is afhankelijk van het wel of niet verkrijgen van de aangevraagde rijksbijdrage in het kader van de pilots aardgasvrije wijken. 13.6 Onafhankelijke informatievoorziening is van groot belang voor het vertrouwen van particuliere huiseigenaren in de mogelijkheden om de omschakeling te maken naar aardgasvrij. We onderzoeken of en hoe het Energieloket deze rol kan vervullen en zorgen dat dit in 2019 wordt geconsolideerd. 13.7 We werken samen met 033Energie en de Klimaatmissie in het aanbieden van Nul-op-de-Meter propositities voor particuliere huiseigenaren. 13.8 Samen met de EBU, provincie en Eemlandregio werken we verder aan goede financieringsregelingen voor particuliere woningeigenaren in navolging van de regeling voor VvE's. 13.9 We stimuleren de opwek van zonnestroom op daken door het ondersteunen van een dakenbank (website) waarop informatievoorziening beschikbaar is en vraag en aanbod van daken gekoppeld kan worden. Daarbij stellen we gemeentelijke daken beschikbaar voor bewoners die geen eigen dak ter beschikking hebben. 13.10 We stellen beleid op voor het gebruik van de bodem voor zowel warmte-koude-opslag als warmtenetten. Voor geothermie in de diepere ondergrond maken we in regionaal of provinciaal verband beleid. 13.11 We werken verder aan de uitvoering van duurzame energielandschappen door samen met initiatiefnemers voor windmolens en zonnevelden zorgvuldig te zoeken naar de juiste plek die voldoende maatschappelijk wordt gedragen.
--	---

	13.12 We zorgen ervoor dat bij de energie-transitie zorgvuldig wordt omgegaan met beschermde planten en dieren door een stadsbrede aanpak. 13.13 Samen met het bedrijfsleven willen we afspraken maken en belemmeringen wegnemen zodat gezamenlijke initiatieven op bedrijfsterreinen en werklocaties van de grond komen op het gebied van CO2 neutraliteit en circulaire economie. Dit doen we via 033 Samen Duurzaam Deals. We sluiten aan bij plannen van aanpak van de bedrijventerreinen. De gemeente zet hiervoor een aanjager in.
--	--

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Voor het beheer van de stad werken we o.a. samen met Waterschap Vallei & Veluwe, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties (o.a. Utrechts Landschap en Natuurmonumenten), diverse aannemende partijen en vele vrijwilligers, die zich bijvoorbeeld inzetten voor onderhoud en beheer in bosgebied Nimmerdor, Park Schothorst, Elisabeth Groen, Waterwingebied en Valleikanaal.

Als IVN onze gemeente in 2019 uitkiest om mee te doen aan het project 'Tiny Forest', draagt IVN € 10.000 per tiny forest bij.

We willen dat Amersfoort een CO2neutrale en afvalloze stad is in 2030. Dat kunnen we niet alleen. Samenwerking met onderstaande partners is onmisbaar.

Woningcorporaties, netbeheerders, energieleveranciers en technische partners.

Bedrijven, duurzaamheidsinitiatieven, regionale overheden (Regio Amersfoort gemeenten, Provincie Utrecht), Economic Board Utrecht, Regionale EnergieAlliantie en Alliantie Cirkelregio.

We verstrekken subsidie aan bedrijven en onderwijsinstellingen vanuit het Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling.

Steenbreek netwerk

Platform water Vallei en Eem

Alle vrijwilligers die zich inzetten voor een biodiverse en klimaatbestendige stad

City Deal klimaatadaptatie

City Deal Waarde van groen en blauw in de stad

Netwerk KANS

Onderwijs en kennisinstellingen

Verbonden partijen**Regionale uitvoeringsdienst Utrecht**

De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) voert voor ons taken uit in het kader van wettelijke milieuregels.

NV ROVA Holding

De gemeente Amersfoort heeft een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met NV ROVA Holding en is tevens aandeelhouder. ROVA verzorgt exclusief onze afvalinzameling voor particulieren en voert een aantal beheertaken uit, zoals het machinaal reinigen van kolken, de exploitatie van rioolgemalen en sneeuw- en gladheidsbestrijding.

Amfors Holding B.V.

Voert in een aantal gebieden in de stad het wijkonderhoud uit.

Afval Verwijdering Utrecht (AVU)

Amersfoort neemt voor de afvalverwerking deel aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Afval Verwijdering Utrecht (AVU). De GR AVU regelt een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde afvalverwerking; van overslag en transport tot verwerking; voor huishoudelijke en andere soorten afval.

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
Stedelijk beheer en milieu (incl. duurzaamheid*)						
Herstelprogr Kademuren En Bruggen 2019	2019	309		15	15	15
Cba* Klokkentoren	2019	150		6	6	6
Cba Transportmiddelen	2019	125		15	14	14
Cba Installaties 2019	2019	150		18	17	17
Bruggen Kattenbroek	2019	775		29	28	28
Geluidsreducerend Asphalt 2019	2019	475		20	20	20
Verharding 2019	2019	1.693	0	71	71	70
Vervanging Masten 2019	2019	135		5	5	5
Vervanging Armaturen 2019	2019	597		35	35	34
Beschoeiing Zielhorst En Randenbr 2019	2019	541		23	23	22
Ondergrondse afvalcontainers Civiele- En Projectkosten	2019	2.521	21	43	43	295
Geluidsreducerend Asphalt 2020	2020	475			20	20
Bruggen Stadskern	2020	930			34	34
Verharding 2020	2020	4.865			204	201
Beschoeiing Zielhorst En Randenbr 2020	2020	541			23	23
Vervanging Masten 2020	2020	199			8	7
Vervanging Armaturen 2020	2020	1.892			111	110
Herstelprogr Kademuren En Bruggen 2020	2020	305			13	13
Cba Uitbreiding Wachtruimte	2021	436				20
Cba Transportmiddelen	2021	125				15
Vervangingsinvestering Or 2021	2021	9.144				385
Cba Oven En Filter	2022	120				
Cba 2E Fase Masterplan	2022	3.872				
Vervangingsinvestering Or 2022	2022	10.000				
Totaal		40.374	21	279	690	1.353

*Crematorium begraafplaats Amersfoort

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.1.1 Energietransitie	-378	-500	-3.500	-3.000	-4.000	-1.000
1.1.2 Duurzaamheid	-699	-904	-312	-304	-304	-304
1.1.3 Luchtkwaliteit	0	0	-287	-287	0	0
1.1.4 Milieu	-12.746	-14.099	-15.459	-17.895	-18.291	-16.357
1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	-38.065	-40.123	-42.876	-43.269	-43.693	-43.187
TOTAAL LASTEN	-51.887	-55.626	-62.434	-64.755	-66.288	-60.848
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.1.1 Energietransitie	0	0	0	0	0	0
1.1.2 Duurzaamheid	38	0	0	0	0	0
1.1.3 Luchtkwaliteit	0	0	0	0	0	0
1.1.4 Milieu	1.151	1.035	1.198	1.347	1.666	1.666
1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	6.354	6.624	6.698	6.878	7.131	7.131
TOTAAL BATEN	7.543	7.659	7.897	8.225	8.797	8.796
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.1.1 Energietransitie	-378	-500	-3.500	-3.000	-4.000	-1.000
1.1.2 Duurzaamheid	-660	-904	-312	-304	-304	-304
1.1.3 Luchtkwaliteit	0	0	-287	-287	0	0
1.1.4 Milieu	-11.595	-13.065	-14.261	-16.548	-16.625	-14.691
1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	-31.711	-33.499	-36.178	-36.391	-36.562	-36.056
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-44.345	-47.967	-54.538	-56.530	-57.491	-52.051
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-953	-885	-1.165	-965	-180	-180
Onttrekking aan reserve	1.055	763	1.880	3.680	3.000	500
SALDO MUTATIES RESERVES	102	-122	715	2.715	2.820	320
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-44.243	-48.090	-53.823	-53.815	-54.671	-51.732

Tabel: PF.01.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
1.1 Stedelijk beheer en milieu	-7.088	1.355
1.1.1 Energietransitie	-3.000	0
1.1.2 Duurzaamheid	592	0
1.1.3 Luchtkwaliteit	-287	0
1.1.4 Milieu	-1.360	164

1.1.5 Stedelijk beheer klimaat en groen	-2.753	74	
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-280	1.117	

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.1.1 Energietransitie			
Coalitieakkoord 2018-2022: Beschikbaar gestelde middelen voor energietransitie -structureel budget	-1.000		S
Coalitieakkoord 2018-2022: Beschikbaar gestelde middelen voor energietransitie -incidenteel budget	-2.500		I
Vervallen incidenteel budget 2018 Co2 neutraal uitvoeringsprogramma	500		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.1.2 Duurzaamheid			
vervallen incidentele budgetten 2018:			
plan van aanpak Circulaire economie	250		I
projectgeld Smart City	250		I
mutatie reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	100		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.1.3 Luchtkwaliteit			
Budget conform Kadernota 2018-2022. Komt over van hoofdstuk 1.1.4. Milieu	-135		I
Continuering subsidieregeling elektrisch vervoer in 2019 en 2020 a.g.v. bestemming saldo jaarrekening 2017	-150		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.1.4 Milieu			
indexering en areaaluitbreiding	-570	18	S
Budget luchtkwaliteit naar hoofdstuk 1.1.3. Luchtkwaliteit	135		I
Sanering terrein Vetgas (project t.l.v. reserve bodemsanering)	-1.000		I
Effecten invoering omgekeerd afval inzamelen	-133	146	S
Verhogen afvalstoffen belasting door het Rijk.	-414		S
Verlaging inzamelingskosten ROVA	600		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.1.5 Stedelijk beheer, klimaatadaptie en groen			
Coalitieakkoord 2018-2022: Vorming van een bomenfonds	-1.000		I
Coalitieakkoord 2018-2022: Uitvoering groenvisie	-500		I
Coalitieakkoord 2018-2022: Investerings- en onderhoudsprogramma CBA. De exploitatie van het CBA is budgettair neutraal.	-91	91	S
Wegvallen van inkomsten billboards. Deze inkomsten, zijn niet meer te realiseren. Voor de jaren 2019 + 2020 is het budget incidenteel verlaagd. Er zal een onderzoek worden gestart naar alternatieve opbrengsten.		-270	I
Kadernota 2018-2021 Uitvoering integraal beheerplan openbare ruimte	-2.300		S
Vervallen incidentele budgetten tbv Beekdal, aanpak essentaksterfte, vervangen bomen woonstraten en niet langer de kat uit de boom kijken	3.145		I
Indexering	-800	54	S
Areaaluitbreiding	-597		S
Door toename van het aantal plechtigheden bij het CBA en uitvoering werkzaamheden in eigen beheer, is de exploitatiebegroting geactualiseerd. De totale exploitatie van het CBA is budgettair neutraal	-59	199	S
Kostentoerekening personele lasten	-522		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Sanering Vetgas terrein t.l.v. reserve bodemsanering		1.000	I
Coalitieakkoord 2018-2022: vervangingsinvesteringen CBA	-80		S
Overheveling mutaties reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling van 31 Economie	-200	250	I
Lagere onttrekking uit de reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling in 2019		-100	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
223	220	226	216	213				

Bron: CBS

Toelichting: De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner per jaar (kg).

De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Hernieuwbare elektriciteit (%)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1,1	1,5	1,9	2,3	3,5				

Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat

Toelichting: Deel van de energie die afkomstig is uit natuurlijke hulpbronnen die constant worden aangevuld, zoals uit wind, zon, waterkracht en biomassa. Er zijn nog geen gegevens bekend over 2017.

De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: PF.01 Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Veranderende markt-omstandigheden kunnen leiden tot prijsverhogingen bij het sluiten van nieuwe contracten middels aanbestedingen. Dit speelt bijv. bij een nieuw contract met AVU en bij projecten voor onderhoud en herinrichting.	Prijsverhogingen kunnen - deels- worden doorberekend in tarieven.	0,64	Janssen Buijtelaar Koser Kaya Kraanen
2	Herstelkosten als gevolg van extreme weersomstandigheden (droogteschade, storm- en vorstschade, en wateroverlast).	Met onze regelmatige veiligheidscontroles en beheermaatregelen beperken we het risico van stormschade zoveel mogelijk.	0,45	Janssen Buijtelaar Koser Kaya Kraanen
3	Invasieve exoten (met name Japanse Duizendknoop) veroorzaken schade.	De structurele bestrijding van de Japanse Duizendknoop binnen de wettelijk mogelijke aanpak. In de begroting 2018-2021 zijn er voor de bestrijding van de Japanse Duizendknoop extra middelen opgenomen.	0,43	Janssen Buijtelaar Koser Kaya Kraanen

Beleidskaders

[Toekomstagenda Milieu 2014-2020 Amersfoort](#)

1.1 Beheer infrastructuur

[RIB 2017-116](#) (Meerjarenonderhoudsprogramma 2018-2022)

1.2 [Integraal beheerplan 2019-2028](#)

1.3 Essentaksterfte

[RIB 2018-014](#)

1.5 Bestrijding JDK

[PVA bestrijding JDK 2017-2019](#)

[RIB 2018-028](#)

2.1 Wijkonderhoud

[RIB 2018-007](#)

[RIB 2018-009](#)

2.2 Speelruimtekaarten

[RIB 2018-019](#)

3.1 Uitwerking Groenvisie

[Groenvisie 2030](#)

[Peiling uitwerking projecten Groenvisie](#)

[Bomenleidraad](#)

3.2 Klimaatbestendigheid

[RIB 2016-133](#)

3.3 Herplant bomen

[RIB 2018-014](#)

[RIB 2018-055](#)

7.5 "Blue Deal"

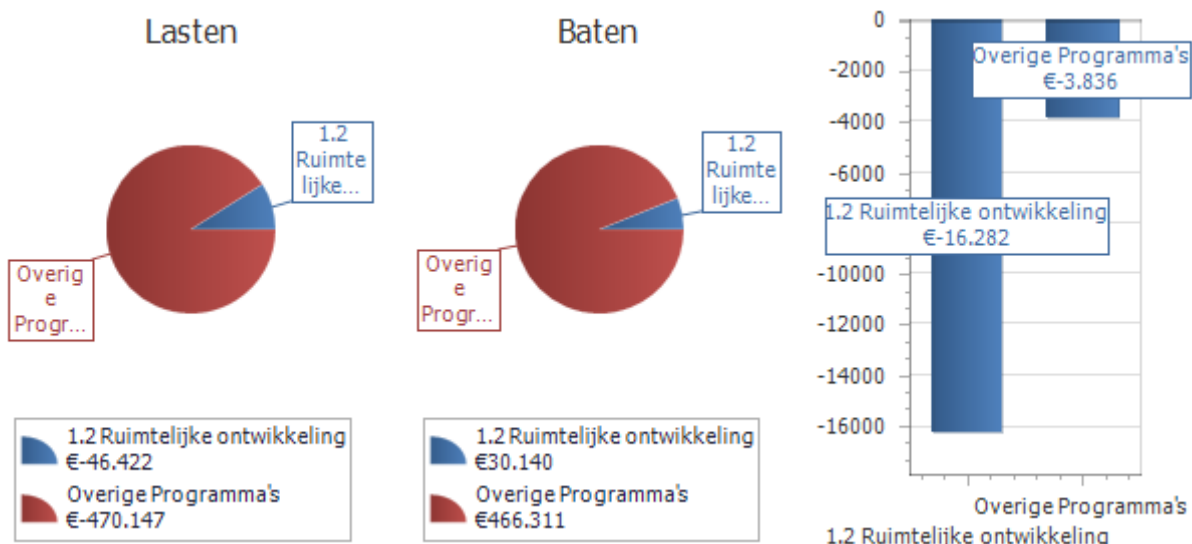
[RIB 2018-025](#)

1.2 Ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouders

Wethouder Astrid Janssen	Wethouder Willem-Jan Stegeman
Wethouder Hans Buijtelaar	

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

Ruimtelijke Ontwikkeling: in onze ruimtelijke ontwikkeling zoeken we een duurzame balans tussen een aantrekkelijk leefklimaat, economische dynamiek en een goede bereikbaarheid. Als deze drie in balans zijn, kan Amersfoort een aantrekkelijke en vitale stad blijven waar wonen, werken en recreëren voor iedereen goed samen gaan. Vanuit de Omgevingswet krijgen een leefbare, veilige en gezonde leefomgeving speciale aandacht.

Grondexploitaties: met onze grondexploitaties ondersteunen we gewenste ruimtelijke projecten met aandacht voor en inzet op maatschappelijke waardecreatie.

Vastgoed: wij zetten ons gemeentelijk vastgoed zo goed mogelijk in voor de huisvesting van maatschappelijke organisaties, het bewaren van culturele waarden en het bereiken van duurzaamheidsambities.

Doelen en activiteiten

Ruimtelijke Ontwikkeling en Omgevingswet

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Een levendig en vitaal Stadshart met een compact stedelijk leefmilieu met meer woningen en een gevarieerd en passend voorzieningenaanbod.	1.1 We geven uitvoering aan Programma Stadshart, waaronder aanpak Stationsgebied, Wagenwerkplaats, Trapezium en De Nieuwe Stad. 1.2 We versterken de levendigheid, vitaliteit

	en aantrekkelijkheid van de binnenstad, onder andere door de binnenstad autoluw te maken en de openbare ruimte te verbeteren.
2. Een voldoende en passend woningaanbod met diversiteit in wijken.	2.1 We werken aan levensloopbestendige wijken en een inclusieve stad met voldoende woonruimte in de stad voor alle doelgroepen. 2.2 We passen de hoogbouwvisie toe als afwegingskader als middel voor intensivering van de woningbouw.
3. Een sterke identiteit van Amersfoort.	3.1 We stimuleren bij nieuwe ontwikkelingen hoogwaardige stedenbouw en architectuur. 3.2 We versterken de cultuurhistorie van Amersfoort en behouden onze monumenten. 3.3 We zetten ons in voor het behoud van beeldkwaliteit in bestaande gebieden.
4. Een aantrekkelijk leefklimaat voor mens en dier dat veerkrachtig is voor de veranderingen van het klimaat.	4.1 We verbeteren de openbare ruimte zodat die aantrekkelijk is en voor iedereen toegankelijk met aandacht voor fietsers en voetgangers. 4.2 We verbeteren de groene ruimte met goede verbindingen van groen en water. Daarbij passen we onder andere klimaatadaptieve inrichtingen en groencompensatie toe (zie ook Stedelijk beheer en milieu, beleidsdoel 3.1). 4.3 We maken inzichtelijk welke waarden het groen heeft en maken dit inzichtelijk in de Groenstructuurkaart. Daarbij geven we onder andere aan welke kansen er zijn om de veerkracht voor klimaatveranderingen te vergroten en biodiversiteit te verhogen.
5. Een goede functiemenging van wonen, werken en voorzieningen.	5.1. We maken het vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers aantrekkelijk bij het (her)ontwikkelen van nieuwe gebieden, onder andere door een mix van functies en een groene omgeving.
6. Bij participatieprocessen rond ruimtelijke ontwikkelingen zijn rol en positie voor een ieder duidelijk en kan de raad goed zijn kaderstellende en controlerende rol uitoefenen.	6.1. We ontwikkelen samen met raad, initiatiefnemers en bewoners een nieuw participatieproces voor ruimtelijke ontwikkelingen dat vooruitloopt op de Omgevingswet (Omgevingswetproof).
7. In 2021 zijn wij goed voorbereid op de invoering van de Omgevingswet.	7.1 We experimenteren met de Omgevingswet door pilots. 7.2 We starten met de voorbereidingen voor

	het maken van één Leefomgevingsverordening welke voor 2021 aan de raad ter vaststelling wordt voorgelegd. 7.3 We gaan verder met de voorbereiding van de interne organisatie voor de invoering van de Omgevingswet, zoals het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), dienstverlening en Strategische Personeelsplanning (SPP). 7.4 Met de ketenpartners (zoals Veiligheidsregio, GGD, RUD, Waterschap en Provincie) maken we nieuwe afspraken over samenwerking.
8. In 2021 is de Omgevingsvisie vastgesteld.	8.1 We starten met de voorbereidingen voor de Omgevingsvisie.
9. Een goede overgang van stad naar buitengebied.	9.1 We stellen, voor de zones rondom de stad Kernrandzones op, om de ontwikkelingen die daar spelen te kunnen sturen.
10. We betrekken de ruimtelijke impact van de energietransitie bij de inrichting van onze stad.	10.1 We werken in bestaande gebieden aan energietransitie en bewaken daarbij de balans tussen inpassing en beeldkwaliteit. 10.2 Bij nieuwe (gebieds)ontwikkelingen zoeken we ruimte voor het gebruik van duurzame energiebronnen. 10.3. We streven bij ruimtelijke ontwikkelingen naar optimale toepassing van de principes van circulaire economie. 10.4. We integreren het ruimtelijk beslag van de energietransitie in nieuwe bestemmingsplannen.
Grondexploitaties	
1. We ondersteunen ontwikkelingen met grondbeleid op maat.	1.1 Wij gaan samen met corporaties en marktpartijen de grote (sociale) woningbouwopgave realiseren en energie neutrale woningbouw stimuleren; 1.2 Wij streven vanuit de maatwerkgedachte naar samenwerkings- en exploitatiemodellen die passen bij de beoogde ontwikkelingen; 1.3 Wij zetten programmamanagement in voor de werklocaties. Als gevolg hiervan zal integraler kunnen worden gewerkt en is er sprake van een betere coördinatie op de gemeentelijke inzet;

	1.4 Wij gaan in 2019 de Nota Grondbeleid actualiseren.
2. Wij zoeken bij gebiedsontwikkeling naar (maatschappelijke) waardecreatie: naar meer en andere ontwikkelingsvormen voor gebieden, die - vroeg of laat - rendement opbrengen.	2.1 We hebben aandacht voor (maatschappelijke) meerwaarde bij aanbestedingen.
3. Wij hebben een goed beeld van de ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op onze grondexploitaties, beheersen de risico's en stappen in projecten op het moment dat er ontwikkelingskansen zijn.	3.1 Wij zetten in op een optimale toepassing van onze duurzaamheidsambities bij (nieuwe) ontwikkelingen; 3.2 Bij projecten houden we risico-inventarisaties om risico's goed in beeld te krijgen en mogelijke beheersmaatregelen te nemen.
Vastgoed	
1. Wij willen met ons gemeentelijk vastgoed bijdragen aan de ambitie in 2030 CO2-neutraal te zijn.	1.1 Wij stellen een routekaart op voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed; 1.2 Wij hanteren duurzame meerjarenonderhoudsplannen waarin duurzaamheidsmaatregelen worden toegepast in het regulier onderhoud; 1.3 Wij stimuleren duurzaamheidsinitiatieven van huurders of bewonerscoöperaties, bijvoorbeeld door het dak beschikbaar te stellen voor zonnepanelen; 1.4 Wij benutten natuurlijke momenten, zoals nieuwbouw of renovatie, om (extra) duurzaamheidsinvesteringen voor te stellen.
2. Wij bieden toegevoegde waarde met ons vastgoed voor de stad.	2.1 Het gemeentelijk vastgoed wordt ingezet bij het geven van het goede voorbeeld op diverse beleidsthema's, zoals duurzaamheid, toegankelijkheid; 2.2 We onderzoeken bij het leegkomen van gemeentelijk vastgoed of dit, voor zover passend binnen bestaand beleid, geschikt is voor een woonfunctie. 2.3 Wij stimuleren het openstellen van leegstaand vastgoed voor tijdelijk gebruik, waarbij per object bepaald wordt welk tijdelijk gebruik het beste past; 2.4 Wij investeren in duurzame relaties met de gebruikers van het maatschappelijk vastgoed, waarbij veiligheid, gezondheid en

	klanttevredenheid kernbegrippen zijn. Uiteraard gaan we uit van een transparante verdeling van verantwoordelijkheden; 2.5 Wij zorgen ervoor dat het cultureel erfgoed in gemeentelijk eigendom er mooi bij staat.
3. Wij willen dat het gemeentelijk vastgoed integraal toegankelijk is.	3.1 Wij investeren in het verbeteren van de toegankelijkheid van 43 gemeentelijke, openbare gebouwen; 3.2 Bij nieuwbouw en renovatie wordt het moment benut om een optimaal toegankelijk gebouw te realiseren. 3.3 Wij stimuleren huurders/gebruikers van ons gemeentelijk vastgoed om haar inrichting en faciliteiten toegankelijker te maken.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Rijk

Provincies Utrecht en Gelderland

Regio's Amersfoort en Food Valley

Waterschap

Natuurorganisaties

Marktpartijen/ondernemers

Inwoners

Verbonden partijen

NV SRO

De gemeente werkt voor het beheer van haar vastgoed samen met SRO. Voor de gehele gemeentelijke vastgoedportefeuille is SRO verantwoordelijk voor het technisch beheer en onderhoud. Ook is zij voor de binnen- en buitensportaccommodaties en diverse welzijns- en culturele accommodaties verantwoordelijk voor de verhuur en exploitatie. De raamovereenkomst Onroerende zaken 2015-2019 loopt eind 2019 af. Er is gestart met de evaluatie van de huidige overeenkomst, zodat de nieuwe overeenkomst in 2019 vormgegeven kan worden. In de evaluatie wordt onder meer teruggekeken op de noodzakelijke prestatie- en kwaliteitsverbetering in de dienstverlening van SRO en wordt vooruit gekeken hoe de samenwerking met SRO in de toekomst beter kan. Kernbegrippen in deze dienstverlening zijn veiligheid, gezondheid en gebruikerstevredenheid.

Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V.

Het Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. neemt deel in het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV en ook in de VOF-Podium.

Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV

De gemeente werkt voor de realisatie van ruimtelijke doelen in een aantal verschillende verbanden samen met het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV. Het OBV zorgt, naast de woningbouw in Vathorst, voor de levering van bouwrijpe kavels bij Vathorst Bedrijven en maakt dit gebied ook woonrijp. Daarnaast levert zij bouwrijpe grond aan het VOF-Podium en maakt dit gebied ook woonrijp.

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Ruimtelijke ontwikkeling</i>						
Aanpassing Wijkaccommodaties 2019	2019	104		9	9	8
Afc Quick Toplaagvervanging Veld 1	2019	254		30	29	29
Vvza Toplaagvervanging Veld 4	2019	254		30	29	29
Amhc Toplaagvervanging Veld 4	2020	213		2	25	25
Kleedkamers Kvva	2020	119			7	7
Kleedkamers Bsc Quick	2020	108			6	6
Kleedkamers Vv Hoogland	2020	299			17	17
Toplaag Kunstgras Hoogland	2020	290			34	33
Toplaag Kunstgras Nieuwland	2019	290		34	33	33
Toplaag Kunstgras Amhc	2020	217			25	25
Onderhoud Olv Toren	2020	1.037			44	43
Toplaag Kunstgras Cjvv Veld 4	2020	290			34	33
Toplaag Kunstgras Mia Veld 1 En 2	2021	290				34
Trekkenwand Flint	2021	816				68
Toplaag Veld 5 Vv Hooglanderveen	2021	285				33
Kunstgrasvelden Amhc	2022	440				
Kunstgrasvelden Afc Quick	2022	570				
Kunstgrasveld Vv Hoogland	2022	285				
Ontwikkeling Stadshart	2019/2021	1.500		10	20	110
Stationsgebied	2019/2021	4.000		10	20	280
Totaal		11.659	0	124	332	814

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.2.1 RO en Omgevingswet	-3.190	-2.842	-7.017	-4.304	-5.388	-2.454
1.2.2 Grondexploitaties	-27.434	-27.539	-22.172	-26.493	-39.483	-22.636
1.2.3 Vastgoed	-16.204	-15.685	-17.233	-16.561	-16.482	-15.408
TOTAAL LASTEN	-46.828	-46.066	-46.422	-47.357	-61.353	-40.498
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						

1.2.1 RO en Omgevingswet	265	82	61	32	32	32
1.2.2 Grondexploitaties	31.113	27.488	22.070	26.391	39.381	22.534
1.2.3 Vastgoed	8.594	7.152	8.009	7.596	7.596	7.596
TOTAAL BATEN	39.971	34.721	30.140	34.019	47.009	30.162
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.2.1 RO en Omgevingswet	-2.925	-2.760	-6.956	-4.272	-5.356	-2.422
1.2.2 Grondexploitaties	3.679	-51	-102	-102	-102	-102
1.2.3 Vastgoed	-7.611	-8.534	-9.224	-8.964	-8.886	-7.812
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-6.857	-11.344	-16.282	-13.338	-14.344	-10.336
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-845	0	-96	-96	-96	-96
Onttrekking aan reserve	1.952	0	1.000	950	850	50
TOTAAL MUTATIES RESERVES	1.107	0	904	854	754	-46
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
	-5.750	-11.344	-15.377	-12.484	-13.590	-10.381

Tabel: PF.02.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	-452	-3.581
1.2.1 RO en Omgevingswet	-4.176	-21
1.2.2 Grondexploitaties	5.367	-5.418
1.2.3 Vastgoed	-1.548	858
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-96	1.000

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.2.1 RO en Omgevingswet			
<u>Personele lasten:</u>			
Indexering personele lasten, waaronder:			
- afdeling Projecten en Programma's	-45		S
- afdeling Stad en Ontwikkeling	-34		S
<u>Kadernota 2018-2021:</u>			
7.2 Recreatieve ontwikkeling Vathorst Noord	-300		I
<u>Coalitieakkoord 2018-2022:</u>			
29 Ontwikkeling Vathorst Noord/ Hammetje	-2.000		I

31 Implementatie omgevingswet	-500		I
Amersfoort Vernieuwt programma bijdrage woonrijp maken (dekking Reserve Sociale Woningbouw)	-900		I
Overhevelen uit de jaarrekening 2017: Visie Stadshart	-377		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.2.2 Grondexploitaties			
In deze begroting zijn de getallen van de herziening grondexploitatie per 1-11-2017 opgenomen. Zie voor de verschillenverklaring "Herziening van de Grondexploitatie per 1 november 2017".	5.981	-6.246	I
De jaarschijven van de grondexploitaties Engweg 9 en Kavels over de Laak welke in 2018 zijn vastgesteld zijn toegevoegd in de begroting.	-614	828	I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.2.3 Vastgoed			
Beheerkosten te verkopen Vastgoed. Ondanks het extra geraamde bedrag € 152.000 uit het Coalitieakkoord 2018-2022 neemt het totaal budget voor de beheerkosten van het te verkopen vastgoed af t.o.v. 2018 van € 610.000 naar € 560.000.	50	0	S
<u>Coalitieakkoord 2018-2022:</u>			
11.06 Lagere huurinkomsten verkoop panden		-153	I
12.08 Ontwikkeling onderwijslocaties	-100		I
26.02 Plankosten initiële projecten	-1.000		I
26.03 Bomenonderhoud vastgoedlocaties	-196		I
Herziene begroting zwembaden in verband met opening nieuw zwembad Amerena en sluiting sportfondsenbad, zwembad Liendert en sporthal Schuilenburg.	-123	1.193	S
Overheveling van budget welzijnspanden vanuit Sociaal Domein, sociale basis infrastructuur naar vastgoed.	-178		S
<u>Kadernota 2018-2021:</u>			
7.3 toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	150		I

Voorziening onderhoud MFA's	-90		S
-----------------------------	-----	--	---

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Amersfoort Vernieuwt programma bijdrage woonrijp maken (dekking Reserve Sociale Woningbouw).		900	I
De jaarlijkse bijdrage aan de Amersfoort Vernieuwt coördinatie wordt gedekt uit de Reserve Ruimtelijke Investeringsen. Deze dekking was nog niet in de begroting opgenomen.		50	S
Dit betreft de jaarlijkse storting (€ 96.000) in de reserve voor het eigenaarsonderhoud van de brandweerkazernes. Voor onderhoudskosten 2019 is € 50.000 onttrekking geraamd.	-96	50	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: PF.02 Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuille-houder
1	Grondexploitatie Wieken Noord	Binnen de door de raad vastgestelde kaders sturen wij zoveel mogelijk op het behalen van de planning en het beperken van de kosten, respectievelijk het verhogen van de opbrengsten.	3,4	Stegeman
2	Grondexploitatie Vathorst bedrijventerrein	Binnen de door de raad vastgestelde kaders sturen wij zoveel mogelijk op het behalen van de planning	3,4	Stegeman

		en het beperken van de kosten, respectievelijk het verhogen van de opbrengsten.		
3	Grondexploitatie Lichtenberg	Binnen de door de raad vastgestelde kaders sturen wij zoveel mogelijk op het behalen van de planning en het beperken van de kosten, respectievelijk het verhogen van de opbrengsten.	3,2	Stegeman

Beleidskaders

[Nota Vastgoedbeheer 2017-2020](#)

[Nota Grondbeleid 2014](#)

[Nota Welstand](#)

[Structuurvisie](#)

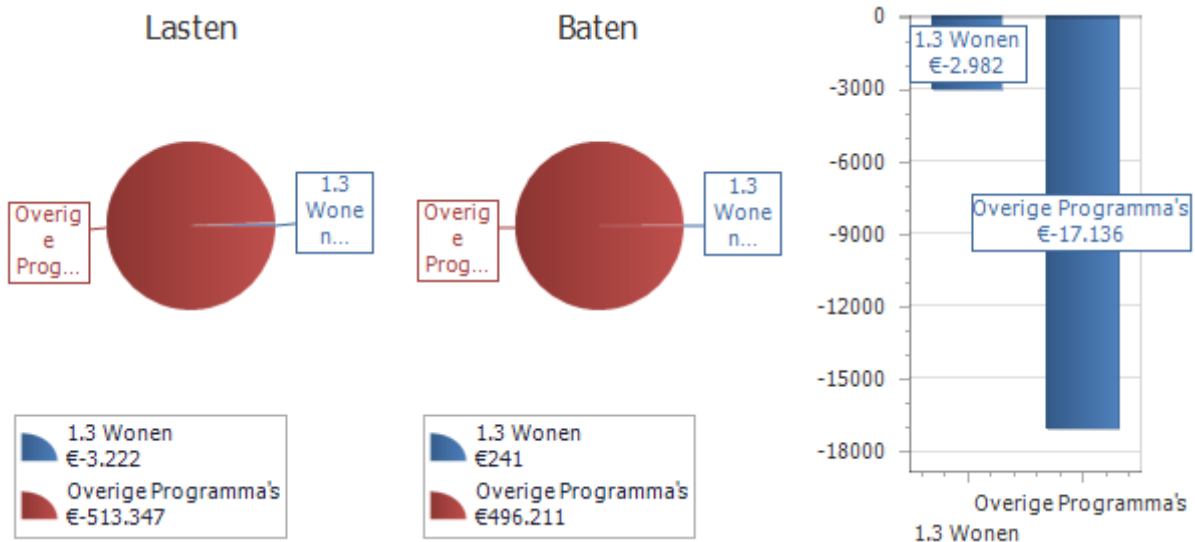
[Visie stadshart](#)

1.3 Wonen

Portefeuillehouders

Wethouder Menno Tigelaar

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

Amersfoort is een aantrekkelijke stad om in te wonen. Dat maakt dat er zowel in de huursector als in de koopsector grote behoefte bestaat aan passende woonruimte. Passend in prijs en in kwaliteit. Daarom moeten we zorgen voor een gevarieerd woningaanbod met voldoende aantallen en diversiteit voor alle doelgroepen zodat aangesloten wordt bij die woningbehoefte.

Voor het toevoegen van woningen door nieuwbouw en kantoortransformatie zetten we daarom het programma woningbouw voort. Voor de bestaande bouw zorgen we voor een optimale verdeling van de sociale huurwoningen.

De diverse doelgroepen in de stad; kopers, huurders en mensen met een specifieke woonvraag worden zo goed mogelijk bediend, zodat Amersfoort een aantrekkelijke en inclusieve woonstad blijft.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
-------------	--------------

1. Voorzien in een voldoende en divers woningaanbod, passend bij de woonbehoeften. Er is een grote woningvraag in onze stad: de totale woningbouwopgave voor Amersfoort tot 2030 bedraagt indicatief 13.000 extra woningen.	1.1 Via het Programma Woningbouw stimuleren we nieuwbouw. De woningbouwopgave tot 2030 lijkt als volgt te realiseren (met groot voorbehoud): • Vathorst (incl.Bovenduist); 5500 woningen. Afronding Vathorst is in uitvoering. Bovenduist is in studiefase. • De Hoef; 1000 tot 2000 woningen. Deels in uitvoering, deels in studiefase. • Overige binnenstedelijke locaties; ca. 4250 tot 5500 woningen. Deels in uitvoering, deels in studiefase. • Kop van Isselt; 1000 tot 1250 woningen. In studiefase. Om tot herontwikkeling te kunnen komen is verplaatsing van de ROVA noodzakelijk. De kosten hiervoor zullen door het college in beeld worden gebracht. Dekking voor deze verplaatsing is echter nog niet aanwezig. 1.2 We willen de haalbaarheid van de opgave vergroten. Daartoe willen we woningbouwprojecten op binnenstedelijke inbreidingslocaties versnellen. We kijken naar mogelijkheden om kantoorlocaties te transformeren. Wij stellen een afwegingskader op om vertraging door ambitiestapeling te voorkomen. We zetten in op het optimaliseren van planprocessen. We gaan bekijken hoe we de kaderstellende rol van de raad goed kunnen borgen. 1.3 Wij stellen een Woonvisie op om het beleid voor de lange termijn te bepalen. Dit helpt o.a. om te bepalen voor welke doelgroepen en met welke kwaliteit wij nieuwe woningen willen realiseren. Voor het opstellen en uitvoeren van de woonvisie zijn in deze begroting (nog) geen middelen opgenomen. 1.4 Wij stellen een woningbouw-programmering op voor de komende 2 a 3 jaar en actualiseren die periodiek. Vraag en aanbod worden hiervoor gevolgd.
2. Voorzien in voldoende sociale huurwoningen, passend bij de inwoners die hierop zijn aangewezen. Binnen de totale woningbouwopgave is de opgave voor sociale huurwoningen 2.000 woningen tot 2021 en 2.000 woningen in de periode 2021-2030.	2.1 Vergroten bijdrage van marktpartijen aan het realiseren van woningen in het sociale huursegment. Het gaat om minimaal 35% sociale huurwoningen per locatie. 2.2 Doorstroming bevorderen binnen de bestaande woningvoorraad. 2.3 We maken prestatieafspraken met de woningcorporaties.

3. Zorgen voor voldoende woningaanbod voor middeninkomens.	3.1 Wij brengen het aanbod en de behoefte in het woningaanbod voor de middeninkomens in beeld. Daarbij gebruiken wij de uitkomsten van de samenwerkingstafel Middenhuur.
4. Passende huisvesting en zorg voor kwetsbare doelgroepen zoals vergunninghouders en mensen met een zorgvraag.	4.1 Wij werken met partijen uit de stad het programma Wonen en Zorg uit. Het statement 'Amersfoort een thuis voor iedereen' is hiervoor de basis. Voor het uitvoeren van het programma is deels dekking aanwezig. Wij gaan na wat nodig is om het programma volledig uit te voeren en komen met een voorstel hierover (afzonderlijk en/of bij de volgende kadernota). 4.2 In de woningbouwprogrammering en in de bestaande voorraad zorgen we voor voldoende en divers woningaanbod voor kwetsbare groepen. Daarvoor brengen we vraag en aanbod van huisvesting voor kwetsbare doelgroepen in beeld. 4.3 Aanpassen systeem voor urgenties en directe bemiddeling voor kwetsbare doelgroepen. 4.4 Uitvoeren van een bewustwordings-campagne passend wonen (voor senioren).
5. Zorgen voor leefbare buurten en wijken.	5.1 Verder uitvoeren van het programma Amersfoort Vernieuwt. 5.2 Bij nieuwbouwprojecten laten wij de huidige samenstelling van de wijk meewegen in de woningbouw-programmering van de locaties. 5.3 We zetten de woonruimteverdeling gericht in op basis van de huisvestingsverordening 2018. Om zo een betere 'match' te realiseren tussen woningzoekenden en geschikte woningen.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

De belangrijkste partijen bij het halen van de Wonen doelstellingen voor de sociale woningbouw zijn de woningcorporaties. Daarmee maken we prestatieafspraken over hun bijdrage aan ons Woonbeleid. Bij die afspraken zijn ook de huurdersvertegenwoordigingen partij, die met hun inbreng de inhoud van de afspraken meebepalen. Voor 2019 maken we prestatieafspraken met de Alliantie, Portaal, Omnia Wonen en Woonzorg Nederland.

Ook marktpartijen dragen bij aan het aanbod sociale huur en zorgen daarnaast voor middeldure huur en betaalbare koopwoningen.

Voor de totale woningbouwopgave hebben we alle partijen nodig.

Zorgaanbieders en welzijnsorganisaties hebben een belangrijke rol bij het zelfstandig wonen van kwetsbare doelgroepen.

Ook de regio Amersfoort en de Provincie Utrecht zijn bij het Wonen belangrijke samenwerkingspartners.

Verbonden partijen

Binnen dit programma hebben we geen Verbonden Partijen

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
Wonen						
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.3.1 Wonen	-2.849	-2.645	-3.222	-2.970	-2.961	-2.948
TOTAAL LASTEN	-2.849	-2.645	-3.222	-2.970	-2.961	-2.948
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.3.1 Wonen	418	309	241	241	241	241
TOTAAL BATEN	418	309	241	241	241	241
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.3.1 Wonen	-2.432	-2.335	-2.982	-2.730	-2.721	-2.707
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-2.432	-2.335	-2.982	-2.730	-2.721	-2.707
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-1.685	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	0	50	1.200	1.200	1.200	1.200
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-1.685	50	1.200	1.200	1.200	1.200
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-4.117	-2.285	-1.782	-1.530	-1.521	-1.507

Tabel: PF.03.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
1.3 Wonen	-578	1.081
1.3.1 Wonen	-578	-69
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	1.150

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.3.1 Wonen			
Coalitieakkoord 2018-2022: Woonwagenlocatie Verdijkstraat bodemverbetering	-200		I
Coalitieakkoord 2018-2022: Huisvesting 18 jarige statushouders	-100		I
Vervallen incidentele budget 2018 stimulering sociale woningbouw	1.000		I
Budget 2019 stimulering sociale woningbouw (t.l.v. reserve sociale woningbouw)	-1.200		I
Invoering Woningwet	-70		S
Lagere rente startersleningen door extra aflossingen	40	-50	S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Ottrekking budget 2019 stimulering sociale woningbouw uit de reserve sociale woningbouw		1.200	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren nieuwbouw per 1.000 woningen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
7,3	8,4	6	4	8,8	8,5			

Bron: BAG; bewerking O&S

Toelichting: Het aantal gereed gemelde nieuwbouw woningen in een bepaald jaar per 1.000 woningen (gemiddelde van begin en einde van het jaar). Het betreft een indicator die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dient te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Er wordt aanspraak gemaakt op onze achtervangpositie door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (zie RIB 2012-88). Met als gevolg jaarlijkse rentederving op te verstrekken renteloze leningen als er aanspraak gedaan wordt op de achtervangpositie.	Tegenover de leningen staat de waarde van de desbetreffende woningen; de borgstelling betreft uitsluitend de betaling van de eventuele restschuld na gedwongen verkoop; het Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) beschikt over een fondsvermogen voor het kunnen opvangen van de verliezen.	0,1	Tigelaar
2	Er wordt aanspraak gemaakt op onze achtervangpositie, voor de verstrekte hypotheek onder Nationale Hypotheekgarantie, door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen met als gevolg jaarlijkse rentederving op te verstrekken renteloze leningen.	Tegenover de leningen staat de waarde van de desbetreffende woningen; de borgstelling betreft uitsluitend de betaling van de eventuele restschuld na gedwongen verkoop; het Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) beschikt over een fondsvermogen voor het kunnen opvangen van de verliezen.	0,01	Tigelaar

Beleidskaders

[Woonvisie](#) (2011)

Uitvoeringsagenda sociale woningbouw (2017)

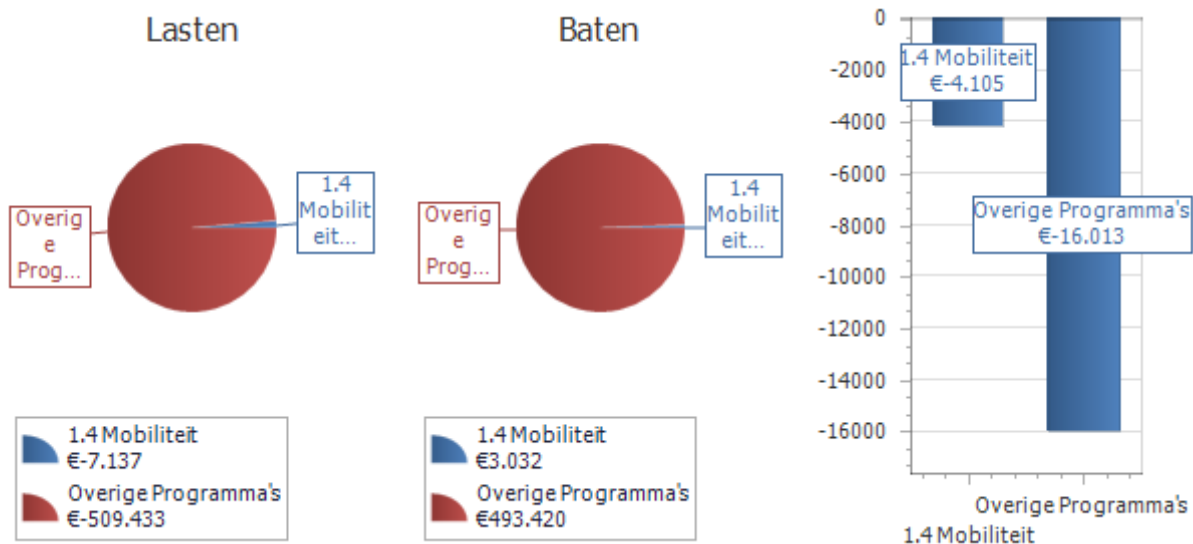
Statement Wonen en Zorg (2018)

1.4 Mobiliteit

Portefeuillehouders

Wethouder Hans Buijtelaar

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

Een toegankelijke stad waar inwoners en bezoekers zich makkelijk, snel en prettig kunnen verplaatsen.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Voorrang geven aan innovatie en schone vormen van persoons- en goederenvervoer.	1.1 We voeren versneld maatregelen uit het fietsplan uit. Waaronder aanleg fietsstraten Bisschopsweg en Columbusweg, uitwerking en voorbereiding realisatie Willem Tomassentunnel (verbindende schakel in netwerk Amersfoort - Nijkerk) en aanbesteding realisatie fietsenstalling station. 1.2 We faciliteren elektrische voertuigen en laadpunten, en gaan op zoek naar een geschikte locatie voor het vestigen van een waterstof-tankstation (mogelijk inclusief eventuele gemeentelijke bijdrage). 1.3 In overleg met de provincie zetten we in op mogelijkheden voor schoon openbaar vervoer bij aanbesteding van de nieuwe OV-concessie. 1.4 In het kernwinkelgebied voeren we ruimere venstertijden in voor groen transport.

	1.5 We werken aan richtlijnen en regels om daar waar mogelijk brommers en scooters van het fietspad naar de rijbaan te verplaatsen.
2. Voorrang geven aan voetgangers, fietsers, OV, onder andere door het inrichten van de openbare ruimte voor voetgangers, fietsers en groen.	2.1 Binnen het stadshart zetten we verder in op een autoluwe binnenstad, onder andere door middel van afspraken over parkeren en distributie/bevoorrading. 2.2 We voeren experimenten uit om sluiptraffic in de binnenstad te weren en daar waar mogelijk nemen we permanente maatregelen. 2.3 We werken aan een aantrekkelijke route tussen het stationsgebied en de binnenstad. We treffen hierbij korte termijn maatregelen en stellen het ontwerp voor aanpassing op de langere termijn vast. 2.4 De regionale samenwerking in Goedopweg, onder andere met campagnes ter vergroting van de keuzevrijheid voor reizigers, zetten we voort.
3. Stimuleren van alternatieven voor autobezit.	3.1 Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen stimuleren wij (indien mogelijk) Mobility as a Service/ deelauto's waardoor een lagere parkeernorm kan worden gehanteerd. Bij nieuwe ontwikkelingen rondom de binnenstad onderzoeken we de mogelijkheid tot het toepassen van een lagere parkeernorm. 3.2 We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het bezit van een tweede of derde auto te ontmoedigen. 3.3 Samen met het bedrijfsleven maken wij afspraken over mobiliteitsarrangementen
4. Bereikbaarheid van de stad verbeteren.	4.1 In overleg met de gemeente Bunschoten werken we aan de ontsluiting van Vathorst aan de westzijde/Bovenduist. 4.2 De aanleg van de westelijke ontsluiting wordt aanbesteed en er wordt gestart met de uitvoering. 4.3 We onderzoeken de mogelijkheden van parkeren aan de stadsrand om het autoverkeer in de stad te verminderen. 4.4 Samen met het bedrijfsleven onderzoeken en stimuleren we een betere organisatie in

	distributie. 4.5 De VERDER-projecten ronden wij af.
5. Verkeer op een veilige manier laten doorstromen.	5.1 Samen met de bewoners verbeteren we de verkeersveiligheid op de Noordewierweg. 5.2 Vanuit het bredere perspectief op verkeersstromen in de stad en de bereikbaarheid van het stadshart onderzoeken we alternatieven / mogelijkheden om de verkeersontsluiting en verkeersveiligheid op de Nieuwe Poort en het Julianaplein te verbeteren. 5.3 De verkeersveiligheidsmaatregelen op de Leusderweg voeren we uit.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Provincie Utrecht

Regiopartners (Regio Amersfoort, Food Valley, Gooi en Vechtstreek)

Fietsersbond

033opdefiets

Marktpartijen

Vervoerders

(Binnenstad)bewoners

(Binnenstad)ondernemers

Logistieke partijen

Bezoekers

Ontwikkelaars

VERDER-partners

Goedopweg

Rijkswaterstaat

ProRail

Het Rijk

Verbonden partijen

Parkeren Amersfoort BV

Parkeren Amersfoort BV beheert en exploiteert parkeergarages. Het gaat om de garages Stadhuisplein, Koestraat en Flintplein. De gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van de BV.

ParkeerService Coöperatie UA

Coöperatie ParkeerService voert voor de gemeente het parkeerbeleid uit. Denk daarbij aan het verstrekken van parkeervergunningen, maar ook aan het onderhouden van parkeerautomaten, fietsenstallingen en het geven van informatie over parkeergerelateerde onderwerpen. Daarnaast wordt kennis gedeeld tussen de aangesloten gemeenten en voeren we innovaties door in het makkelijker maken van parkeren voor bewoners en bezoekers van de stad.

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Mobiliteit</i>						
Verv verkeersregelinstall 2019	2019	546		63	62	61
Verder projecten 2019	2019	1.524		87	86	85
Fietsplan	2019/2022	5.000		20	40	70
Duurzame mobiliteit	2019/2021	2.000		20	20	140
Verder projecten 2020	2020	1.524			87	86
Verv verkeersregelinstall 2020	2020	546			63	62
Verv verkeersregelinstall 2021	2021	546				64
Totaal		11.686	0	190	358	568

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.4.1 Mobiliteit	-6.991	-6.936	-7.137	-7.338	-7.727	-8.332
TOTAAL LASTEN	-6.991	-6.936	-7.137	-7.338	-7.727	-8.332
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1.4.1 Mobiliteit	3.035	2.984	3.032	3.032	3.032	3.032
TOTAAL BATEN	3.035	2.984	3.032	3.032	3.032	3.032
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1.4.1 Mobiliteit	-3.956	-3.951	-4.105	-4.306	-4.695	-5.300
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-3.956	-3.951	-4.105	-4.306	-4.695	-5.300
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-3.300	-3.500	-3.700	-1.500	0	0
Onttrekking aan reserve	44	1.540	1.612	1.612	112	112
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-3.256	-1.960	-2.088	112	112	112
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
	-7.213	-5.911	-6.193	-4.194	-4.583	-5.188

Tabel: PF.04.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
1.4 Mobiliteit	-401	120
1.4.1 Mobiliteit	-201	48
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	-200	72

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

1.4.1 Mobiliteit			
Geen bijzonderheden.			

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Verhoging dotatie VERDER 2019 tot maximum bedrag.	-1.200		I
Incidentele dotatie 2018 reserve vervangingsinvestering mobiliteit met betrekking tot Fietsplan.	1.000		I

Tabel: PF.09.06 Reserve stedelijke voorzieningen

	t/m 2018	BEGROTING 2020	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	Totaal
RSV	5,5					5,5
Aanvullende middelen (TB 2012)	10,5	1,5	1,5			13,5
Aanvullende middelen (Kadernota 2017-2020)	1,0	2,2				3,2
Totaal	17,0	3,7	1,5	0,0	0,0	22,2

Tabel: PF.09.06.01 VERDER Amersfoort, bevoegd gezag, in uitvoering

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van Zaken
9	Fietsroute Afrit-Centr - Nrd (Vathorst / Nieuwland)	No Regret	300	Deels afgerond
10	Fietsnetwerk Leusden-Amersfoort-Soest	No Regret	1.425	In uitvoering
11	Fietsroute Leusden-Amersfoort Noord-Baarn	No Regret	25	Ingeruild
12	Fietsroute Hoevelaken-Amersfoort Noord-Soest	No Regret	500	Afgerond

16	Fietsverbinding Dorresteinseweg A'rt - Leusden	Basis	150	Afgerond
26	Stedelijke Distributie	No Regret	91	Afgerond
40	Capaciteitsverbetering Westelijke Ontsluiting Amersfoort	Aanvullend	60.000	In voorbereiding
88	Uitbr. fietsparkeervoorzieningen bij Stations A'rt / A'rt Schothorst en A'rt Vathorst	Basis	150	Deels afgerond (Schothorst), deels ingeruild (Vathorst), deels in voorbereiding (Station A'foort)
112	Fietsverbinding Amersfoort - Nijkerk	Basis	2.600	In voorbereiding
114	Aanleg en uitbr. fietsenstalling A'rt Centrum	Basis	300	Afgerond
115	Aansluiten Heideweg op Ringweg oost	Aanvullend	98	Ingeruild
115	Aansluiting Heideweg op Rondweg Oost	Aanvullend	368	Ingezet voor Amersfoortse maatregelen van het totale pakket Beter Benutten Vervolg Midden-Nederland
116	Ontw. Station Amersfoort tot regionale OV-knoop	Aanvullend	2.320	P&R afgerond en bus maatregelen in voorbereiding
123a	Aanleg (H)OV A'rt Station - Centrum - A'rt Vathorst	Aanvullend	1.874	Afgerond
131c	Ongelijkvloerse verbinding N199	Aanvullend	120	Ingeruild
159	Stimuleren gebruik deelauto's	Aanvullend	108	Afgerond
184	Ontsluiting Vathorst-West op A1	Aanvullend	250	In voorbereiding
191	Fietsverbinding Hoevelaken / Amersfoort Centrum via Hogeweg	Aanvullend	891	Afgerond
192	Fietsroute tussen Amersfoort-Vathorst en Bunschoten	Aanvullend	550	Afgerond
199	Kortsluiting Energie - Outputweg	Aanvullend	20.300	Ondergebracht bij Knooppunt Hoevelaken (RWS)
v11	Doorstroming Bergenboulevard Vathorst	Aanvullend	3.688	In voorbereiding
V12	Aansluiten Danzigtunnel Vathorst	Aanvullend	3.105	In voorbereiding
V13	Vrouwenpolder	Aanvullend	250	In uitvoering
V14	Pilot fietsverkeerslicht rotonde 6	Aanvullend	242	Afgerond
V15	Kruispunt Heideweg-Caraiben	Aanvullend	150	Afgerond
Totaal			99.855	

Tabel: PF.09.06.02 VERDER Amersfoort, bevoegd gezag, in planning

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van zaken
9	Fietsroute Afrit-Centr - Nrd (Vathorst / Nieuwland)	No Regret	867	Ingeruild
10	Fietsroute Leusden - Afrit Centr - Soest	No regret	1.694	
88	Uitbreiding fietsparkeervoorziening bij stations	Basis	4.550	
112	Fietsverbinding Amersfoort - Nijkerk	Basis	370	
116	Station Afrit Vathorst ontw. tot regionale OV knooppunt	Aanvullend	195	
123a	Aanleg (H)OV Afrit station - Centr - Vathorst	Aanvullend	326	
v18	Reistijdwinst voor fietsers bij verkeerslichten		550	
v19	Nieuwe schakels in het fietsennetwerk		350	
v20	Verkeersveiligheid verbeteren		1.050	

v21	Verbeteren doorstroming OV Julianaplein	1.500
Totaal		11.452
Totaal bedrag VERDER-pakket is € 1.500.000 verhoogd in verband met extra middelen vanuit Provincie Gelderland. Daar komt maatregel 25 te vervallen (P+R Barneveld).		

Tabel: PF.09.06.03 Amersfoort uitvoerder, VERDER partner

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van Zaken
28	DVM	No Regret	658	Afgerond
97	Buslijn Leusden - Amersfoort Noord	Aanvullend	58	Afgerond
102	Mobiliteitsmanagement	Basis	269	Afgerond
Totaal			985	

Tabel: PF.09.07 Projecten Beter Benutten

Project	Omschrijving	Budget	Bijdrage van Amersfoort	Stand van zaken
MNBB45	Fietsparkeren stations	3.023	0	In uitvoering
MNBB46	Westelijke Ontsluiting	4.202	0	In uitvoering
MNBB49	Groene Golf	1.071	150	afgerond
MNBB48	Doorstroming Hogeweg	704	0	afgerond
MNBB74	Busstation Schothorst	921	0	afgerond
Totaal		9.921	150	

Tabel: PF.09.08.01 Verkeersovereenkomst Vathorst

VOV	Omschrijving	Budget
3b	Reconstructie Nijkerkerstr/ Amersfoortsestr	3,6
8	Algemeen programmamanagement	1,3
	Aankopen tbv Amersfoortsestraat	2,0
Totaal		6,9

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongevallen met fietser

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

	9	9	13					
--	---	---	----	--	--	--	--	--

Bron: VeiligheidNL

Toelichting: Vervoersongeval met fietser als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.

Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	7	10	8					

Bron: VeiligheidNL

Toelichting: Verkeersongeval met motorvoertuig als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Project Westelijke ontsluiting Risico 1. Retentie bassin tussen spoor en Barchman-Wuytierslaan heeft te geringe capaciteit.	1. Frequent kostenramingen opstellen 2. Kostenraming laten toetsen door een onafhankelijke derde 3. Kostenafwegingen maken bij doorvoeren van scopewijzigingen 4. Grondverwerving inzichtelijk maken 5. Voldoende capaciteit op grondverwerving.	0,24	Buigtelaar

2	Project Fietsparkeren Station Amersfoort. 2. Aanbestedingsrisico, aanbestedingsmarkt is veranderd. Kortingen op aanneemsom zijn niet meer te verwachten. Ook splitsen van aanbesteding kelder en tunnel kan tot meerkosten leiden.	Tijdens aanbestedingstraject monitoren en evt aanbesteden obv budgetplafond.	0,16	Buigtelaar
3	Project Fietsparkeren Station Amersfoort. 1. BTW risico over realisatiekosten fietskelder. Hier is (landelijk) nog geen structurele oplossing voor.	Landelijk heeft dit nog niet tot BTW terugbetalingen geleid. Dit wordt in de realisatieovereenkomst met ProRail/NS geregeld.	0,11	Buigtelaar

Beleidskaders

[VVP 2030](#)

[Fietsplan Amersfoort Fietst](#)

[VERDER](#)

2. Inclusieve en veilige stad

Amersfoort wil een inclusieve en veilige stad zijn. Daar moeten we aan blijven werken. De diversiteit in de samenleving, de vele sociale netwerken en de zorg voor elkaar moeten we koesteren. We nemen stelling tegen alle vormen van discriminatie en blijven werken aan een stedelijke samenleving waarin iedereen zich thuis voelt. Waarin iedereen een plek heeft. Afkomst, geloofsovertuiging, geaardheid of sociaal-economische positie mogen niet verhinderen dat mensen in onze samenleving meedoen. Daar blijven we ons hard voor maken.

Arbeidsparticipatie

We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen maatschappelijk actief zijn, bij voorkeur via betaald werk. Mensen die dat niet op eigen kracht lukt, helpen we daarbij. We houden aandacht voor de inkomenspositie van mensen, vooral bij de kleinste inkomens. We bieden faciliteiten om armoede zoveel mogelijk te bestrijden, vooral voor kinderen.

Zorg en ondersteuning

Mensen die basiszorg nodig hebben en het niet zelf kunnen organiseren, bieden we zo toegankelijk mogelijk de noodzakelijke ondersteuning. Dat geldt ook voor mensen die specialistische zorg en ondersteuning nodig hebben. Hulp en ondersteuning moet terecht komen bij de inwoner die het nodig heeft. Wij ontwikkelen daarom beleid dat erop gericht is om rechtmatige en doelmatige besteding van zorg- en uitkeringsbudgetten te realiseren.

Transformatie en innovatie

We hebben veel aandacht voor preventie en het vroegtijdig signaleren van problemen, ook om zoveel mogelijk de inzet van (specialistische) zorg en ondersteuning te voorkomen. In de komende tijd versterken we de onderlinge samenwerking tussen gemeente, wijkteams en verwijzers (leerkrachten, huisartsen, welzijnswerkers, verenigingen). Samen met de verschillende partijen werken we aan meerjarige afspraken die bijdragen aan betere samenwerking. Dat moet leiden tot betaalbare zorg voor mensen die het nodig hebben. Daarnaast leidt het tot betere preventie, minder zorgkosten en betere zorg voor de cliënt. We zetten ook in op verdere versterking van de sociale basisinfrastructuur. We continueren de mogelijkheden voor bewonersinitiatieven en *right to challenge*.

Jeugd

We leggen veel nadruk op de ontwikkeling van de jeugd, vooral jeugd die extra aandacht nodig heeft. We willen gelijke kansen voor alle jeugd. Om sociale problemen, achterstanden en schooluitval bij kinderen en jongeren zo vroeg mogelijk te signaleren bieden we zorg en ondersteuning in hun leefwereld: school, sportvereniging, buurt, etc. Jongerenwerkers spelen een belangrijke rol in het stimuleren van jongeren om eigen initiatieven en ontmoetingen te organiseren.

Gezondheid

We intensiveren de aandacht voor de gezondheid van Amersfoorters. We willen focussen op een buurtgerichte aanpak om de verschillen in gezonde levensjaren tussen groepen en wijken terug te dringen. Hierbij geven we met name aandacht aan de gezondheidsverschillen die worden veroorzaakt door overgewicht, beweging, rookgedrag, eenzaamheid en gezondheidsvaardigheden.

Zorgkosten

Om de stijging van kosten voor zorg en ondersteuning beheersbaar te maken zetten we de komende jaren transformatie en innovatie voort. Hiermee ramen we een besparing van € 0,5 miljoen in 2020 oplopend tot € 2 miljoen structureel vanaf 2021. We handhaven het voorzieningenniveau en de toegang tot zorg en ondersteuning op het huidige niveau. Daarnaast laten we een extern onderzoek verrichten naar scenario's om ook de kostenstijgingen als gevolg van nieuw rijksbeleid en CPB-prognoses structureel beheersbaar te maken. Uit dit onderzoek moet blijken of het mogelijk is een bedrag van 2 tot 5 miljoen op te vangen.

Veiligheid

We werken aan een veilige samenleving. Ook hier is preventie een sleutelwoord: persoonsgerichte aanpak bij beginnende overlast, nazorg voor ex-gedetineerden en voorkomen van radicalisering. In de praktijk zien we steeds meer samenwerking en kennisuitwisseling tussen het sociaal domein en het veiligheidsbeleid.

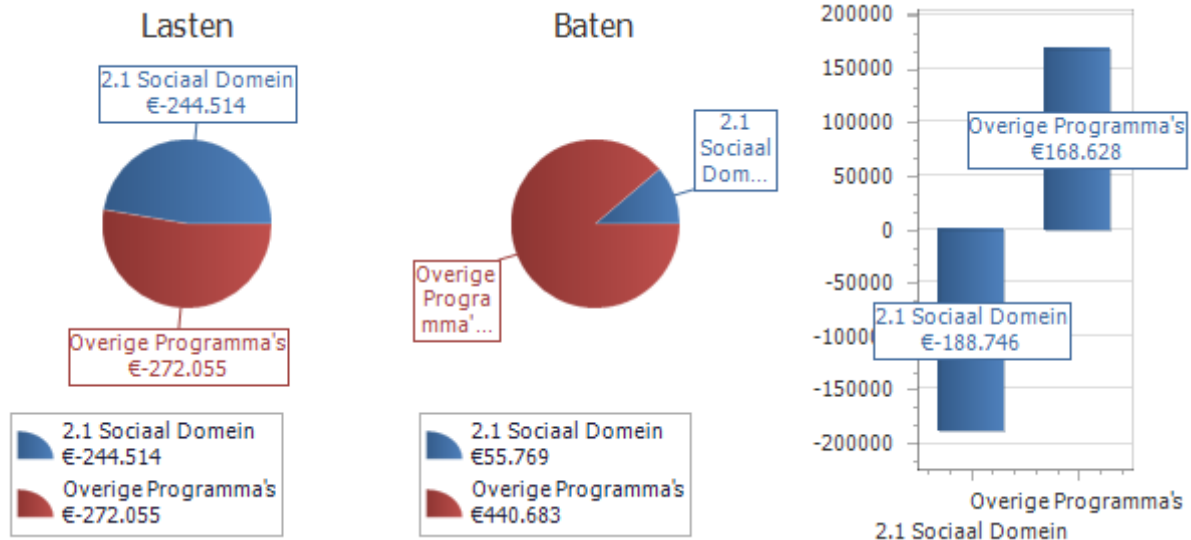
Daarnaast werken we met politie en Openbaar ministerie samen om ondermijning tegen te gaan. Dat betekent dat we willen voorkomen dat de onderwereld zich vermengt met de bovenwereld. Dat vraagt om een doortastende en vasthoudende aanpak.

2.1 Sociaal Domein

Portefeuillehouders

Wethouder Menno Tigelaar	Wethouder Cees van Eijk
--------------------------	-------------------------

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

Bij besluit van 12 december 2017, registratienummer 5636394, heeft de raad besloten het college op te dragen de documenten in de begrotingscyclus aan te passen in de lijn van de beoogde maatschappelijke effecten, de richtinggevende doelstellingen en de doelstellingen van de transformatie, zoals besproken in het kader van de Monitor Sociaal Domein 2018.

Deze aanpassingen zijn verwerkt in voorliggende begroting. De doelen zoals opgenomen in deze begroting zijn eerder door uw raad vastgesteld in verschillende beleidsplannen. De wijze waarop de ER-doelen zijn geformuleerd, zijn geformuleerd [meer/minder] en geven de gewenste richting van de beweging weer. Middels o.a. de in de begroting opgenomen activiteiten en de reguliere uitvoering worden deze doelen gerealiseerd. De mogelijkheden daartoe worden ingekaderd door de budgetten zoals opgenomen in deze begroting.

Meedoen

We streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt en beogen dat Amersfoorters (naar vermogen) meedoen. We ondersteunen het behoud of het bevorderen van de zelfredzaamheid.

Omzien naar elkaar

We beogen dat Amersfoorters zich inzetten voor hun sociale netwerk en de samenleving. We stimuleren daar waar nodig de maatschappelijke inzet, de civil (pedagogische) society en de sociale cohesie in buurten en wijken.

Ontwikkelen en opgroeien.

We beogen dat inwoners zich kunnen ontwikkelen tot competente en weerbare volwassenen. We stellen jeugdigen in staat op te groeien in een veilige en stimulerende (thuis)omgeving waarbij zij hun talenten kunnen ontwikkelen en ontplooien.

Thuis in je huis.

We streven er naar dat Amersfoorters in staat zijn zo lang mogelijk in de thuisomgeving te functioneren en beogen een duurzame veiligheid voor iedereen in de thuissituaties. We bieden ondersteuning om dit mogelijk te maken en bestrijden huiselijk geweld en kindermishandeling.

Gezonde en vitale stad.

We streven naar een gezond Amersfoort en positieve gezondheid en omstandigheden voor Amersfoorters. We stimuleren bewegen, sporten en het vergroten van gezondheidsvaardigheden

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Basisinfrastructuur	
1.1 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en	Binnen de Sociale Basis Infrastructuur (SBI) wordt er o.a. vanuit de informatiewinkels en -punten advies

ondersteuning.	gegeven over zorg en ondersteuning, hierbinnen wordt specifiek aandacht gegeven aan bijvoorbeeld ouderen en mensen met een beperking. Daarnaast biedt Indebuurt033 en haar partners een breed aanbod aan collectieve ondersteuning aan. Ondersteuning voor mantelzorgers is hierbinnen ook vormgegeven.
1.2 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	We geven uitwerking aan het programma 'Wonen en zorg'. Dit programma is gebaseerd op het statement Amersfoort een Thuis voor iedereen Zie verder programma 3 Wonen.
1.3 Meer sociale cohesie in buurten en wijken.	Buurtnetwerkers en jongerenwerkers zetten zich continue in om de sociale cohesie te vergroten. Inwoners dragen zelf bij door activiteiten op te zetten, waar nodig met financiële ondersteuning vanuit de Subsidieregeling Projecten#Indebuurt. Buurtbesturen, bestaande uit inwoners en professionals, stimuleren inwonerbetrokkenheid en adviseren over de aangevraagde initiatieven.
1.4 Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	Jongerenwerkers spelen een belangrijke rol in het stimuleren van jongeren om eigen initiatieven en ontmoetingen te organiseren. Daarbij werken zij nauw samen met bijvoorbeeld scholen en buurtsportcoaches.
	Met het oog op de doorontwikkeling van het preventiebeleid doen wij mee aan het beleidsvormend leertraject, een initiatief van het Trimbos Instituut en het NJI, waarin verkend wordt of de succesvolle aanpak, ontwikkeld in IJsland, bij ons toegepast kan worden. De basis van het IJslands preventiemodel is regelmatige monitoring van beschermende en risicofactoren die een rol spelen bij middelengebruik onder jeugdigen. Met de informatie die dit oplevert krijgen gemeente en stakeholders handvatten om gericht risico's terug te dringen en beschermende factoren te versterken. Hoewel het preventiemodel is gebaseerd op het reduceren van middelengebruik onder jeugdigen kan en wordt het ook toegepast op een breed scala van gezondheids- en welzijnsvragen.
	Met de verwijsindex als instrument bedienen we professionals in een snel en effectief netwerk rondom de zorg van de jeugdige (leeftijd 0-23). Zodat hij de zorg, hulp of bijsturing krijgt die hij nodig heeft om zich te ontwikkelen tot een volwassene en wel op een zo vroeg mogelijk moment.

1.5 Minder mensen zijn sociaal geïsoleerd of eenzaam.	Ontmoeting en activiteiten in de wijk versterken de sociale verbanden. Veel inwoners maken gebruik van de Subsidieregeling Projecten#Indebuurt om ontmoetingen voor mensen in een sociaal isolement op te zetten. Daarnaast is de Subsidieregeling ondersteuning wijkcentra opgesteld om de maatschappelijk overgenomen wijkcentra in 2018 en 2019 financieel te ondersteunen. In 2019 wordt deze ondersteuning geëvalueerd.
1.6 Meer mensen zijn in staat gezond te leven.	We gaan door met uitbreiding van de Gezonde Wijk en toepassing van Positieve Gezondheid voor het vergroten van gezondheid(vaardigheden) van inwoners die daarin risico lopen. Bijzondere aandacht is er voor samenwerking met andere (zorg)partijen, de gezondheidscheck, luchtkwaliteit en de omgevingswet. De gezondheidssubsidie voor inwoners (en professionals) wordt opgenomen in de subsidieregeling projecten#Indebuurt.
1.7 Meer mensen helpen elkaar of zien naar elkaar om.	Via de subsidieregeling projecten#Indebuurt kunnen inwoners subsidie aanvragen om initiatieven op te starten voor hun buurtgenoten. Ook in 2019 zullen er na verwachting weer zo'n 200-250 initiatieven zijn.
1.8 Meer organisaties en werkgevers zijn betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.	Indebuurt033 heeft de opdracht meegekregen om vanuit haar regierol relevante organisaties te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken.
2. Ambulante zorg en ondersteuning, inclusief wijkteams	
2.1 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en ondersteuning.	De wijkteams vormen de toegang tot een groot deel van de hulp en ondersteuning. Zij werken integraal. Via een brede vraagverheldering wordt samen met de inwoner en diens omgeving een plan van aanpak opgesteld met daarin de doelen die de inwoner wil bereiken. De doelen zijn in algemene zin gericht op het vergroten van zelfredzaamheid en participatie in de samenleving. Wijkteams werken nauw samen met huisartsen, scholen en de jeugdgezondheidszorg, om in een zo vroeg mogelijk stadium vragen op te kunnen pakken. De jeugdgezondheidszorg wordt uitgevoerd door GGDrU, als uitvoerder van taken op het gebied van de Wet publieke gezondheid. Indien veiligheid in het gedrang is werken GGDrU en wijkteams samen met SAVE en Veilig Thuis. Naast de wijkteams zijn er andere partijen die een rol hebben in het bieden van toegang tot hulp en ondersteuning, zoals Indebuurt033 voor het geven van informatie en advies, de gemeentelijke afdeling Werk, Inkomen en Zorg voor inkomensondersteuning, dagbesteding en
2.2 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	
2.3 Meer mensen zijn sociaal weerbaar.	
2.4 Meer jeugdigen groeien op in een veilige en positieve gezinssituatie.	
2.5 Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	

	arbeidsintegratie en voorzieningen op het gebied van wonen en vervoer, en Stadsring51 voor schuldhulpverlening. Wij hebben bureau AEF gevraagd te evalueren hoe deze partijen met elkaar samenwerken als het gaat op integrale dienstverlening. In 2019 zullen wij met partijen werken aan de aanbevelingen gericht op verbetering van de inrichting van de toegang en de samenwerking tussen partijen. Met professionals van genoemde partijen zijn wij in augustus 2018 gestart met een traject voor de verbetering van de integrale maatwerkaanpak (domeinoverstijgend) bij complexe huishoudens, onder begeleiding van IPW. Het doel is om gezinnen beter en tegen lagere kosten te helpen en om op basis van knelpunten beleid en systemen te verbeteren waar nodig. In 2018 zijn wij in vier wijken gestart met de pilot POH-jeugdGGZ (praktijkondersteuner van de huisarts t.b.v. geestelijke gezondheidszorg Jeugd). De praktijk leert dat de meeste verwijzingen naar de specialistische GGZ verlopen via de huisarts. Door de huisartsenpraktijk te versterken met een POH-jeugd GGZ verwachten wij de zorg voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers efficiënter vorm te geven. De instroom naar de specialistische GGZ kan worden voorkomen en indien nodig wordt tijdig doorverwezen. Daarnaast fungeert de POH-Jeugd GGZ als de linking-pin tussen huisarts, wijkteam en jeugdgezondheidszorg. Hiermee zetten wij tevens in op het versterken van de samenwerking tussen de huisartsen, wijkteams en JGZ.
3. Specialistische zorg en ondersteuning	
	Algemeen. De transformatie en innovatie van het sociaal domein wordt geïntensiveerd. Uitvoering vindt plaats via het Uitvoeringsprogramma transformatie Sociaal Domein. Hierbij valt onder meer te denken aan de verdere versterking van de toegang onder andere door afspraken te maken met huisartsen over toegang, inzet van de POH bij de huisartsen en de wijkteams, sturing op instroom van dyslexie en scherper sturen op de afbakening tussen Wmo en jeugdwet en andere wetten [WLZ, ZVW]. Hiermee wordt structureel €2 miljoen bespaard. We voeren een extern onderzoek uit naar de

	uitwerking van scenario's om de kostenstijgingen als gevolg van nieuw rijksbeleid en de [autonome] kostenstijgingen in de zorg en ondersteuning structureel beheersbaar te maken. De resultaten van dit onderzoek zullen voor de kadernota 2020 gereed en met de raad besproken zijn. In het tweede deel van 2019 en volgende jaren zullen de besluiten voortkomend uit het onderzoek worden geïmplementeerd. We bereiden in 2019 een onderzoek voor naar de mogelijkheden van populatiebekostiging. Uitvoering is voorzien in 2020 of 2021. Implementatie en uitvoering van nieuw rijksbeleid met betrekking tot de eigen bijdrage naar Amersfoorts beleid. Verbeteren van goede en tijdig beschikbare sturings- en verantwoordingsinformatie, zonder dat dit leidt tot verhoging van de administratieve lasten.
3.1 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en ondersteuning.	We implementeren per 2019 nieuwe (regionale) meerjarige afspraken met onze gecontracteerde aanbieders, waarvan innovatie, transformatie en kostenbesparing deel uitmaken.
3.2 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	<i>Zelfstandig wonen:</i> Passende huisvesting is op dit moment onvoldoende beschikbaar voor verschillende doelgroepen [ouderen, jongeren, GGZ]. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor jongeren met een beperking die uitstromen uit de jeugdzorg. Dit leidt tot extra zorg [huisvestingsproblemen leiden tot disfunctioneren en noodzaak tot begeleiding/schuldhulpverlening], onnodige zorg [uitstroom uit verblijf vindt niet plaats, met bijbehorende zorgkosten] of dakloosheid [en noodzaak tot uitbreiding maatschappelijke opvang; beleid van de gemeente is dat niemand tegen zijn wil op straat hoeft te slapen]. In maart 2018 is het statement Huisvesting en zorg; Amersfoort een thuis voor iedereen vastgesteld. Op basis hiervan voeren we in de komende jaren de benodigde acties uit om dit probleem te beperken en zo mogelijk weg te nemen. <i>Inzet ambulante begeleiding</i> Inwoners met een beperking die zelfstandig gaan wonen kunnen een beroep op begeleiding doen of worden doorverwezen naar de LVB+ regeling die aangevraagd moet worden bij het zorgkantoor (onderdeel van de WLz).
3.3 Meer mensen zijn sociaal weerbaar.	Activiteiten zijn verwerkt in andere activiteiten die

	hierboven genoemd zijn.
3.4 Meer jeugdigen groeien op in een veilige en positieve gezinssituatie.	Kinderen moeten zolang en zoveel mogelijk kunnen opgroeien in een veilige gezinsomgeving. Ons beleid en vervolgens bijbehorende inkoop van zorg, is erop gericht om meer kleinschalige gezinsvormen te bieden waaronder ook alternatieve vormen van residentiële zorg. In het kader van de inkoop 2019 worden hier met de gecontracteerde aanbieders nieuwe afspraken over gemaakt.
3.5 Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	Activiteiten zijn verwerkt in andere activiteiten die hierboven genoemd zijn.
4. Bescherming en veiligheid:	
4.1 Meer volwassenen leven in een veilige (thuis) situatie.	We werken vanuit het beleidskader Opvang en Bescherming aan een ondersteunings-continuüm van preventie, toeleiding, ondersteuning met waar nodig verblijf en nazorg. Onderdelen daarbinnen zijn: We bereiden samen met onze regiogemeenten een nieuw financieel sturingsmodel voor dat vanaf 2022 wordt gehanteerd bij de regionale samenwerking rond beschermd wonen. We beleggen de toegang tot ondersteuning met noodzakelijk verblijf (beschermd wonen) centraal bij een regionaal expertise team. Dit om kennis en uitvoering te concentreren op één plek en beter te kunnen monitoren. We werken aan een regionale bestuurlijke keuze om voorzieningen beschermd wonen en maatschappelijke opvang evenwichtiger te spreiden over de regio en uitstroom (naar passende zelfstandige woonruimte) te bevorderen; We heroverwegen de regeling rondom wooninitiatieven toeslagen in relatie tot persoonsgebonden budgetten (PGB's). Dit voor meer controle over geboden kwaliteit, om misstanden te voorkomen en om tegelijkertijd waardevolle kleinschalige initiatieven te behouden; We werken aan een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag; We ontwikkelen een lokaal uitvoeringsplan preventie waarin we bestaande inzet inzichtelijk maken en met elkaar verbinden.
4.2 Meer jeugdigen groeien op in een veilige en	Wij actualiseren de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling van de twee centrumgemeenten

positieve gezinssituatie.	Utrecht en Amersfoort en de zes Utrechtse jeugd/wmo regio's. Daarin maken wij onze regionale vertaling van het landelijk Actieplan "Geweld hoort nergens thuis" en waar passen ook het landelijke programma "Zorg voor jeugd". We investeren blijvend in de goede samenwerking tussen Veilig Thuis, SAVE-teams (geïntegreerde jeugdbescherming en jeugdreclassering) wijkteams en de veiligheidsketen. We geven met onze partners uitvoering aan de aanscherping van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
5. Diversiteit, integratie en toegankelijkheid	
	Algemeen. We nemen stelling tegen discriminatie en zorgen ook in 2019 voor voorlichting over discriminatie en het herkennen ervan. We stimuleren binnen regulier beleid aandacht voor diversiteit, in de gemeentelijke organisatie, in uitvoerende organisaties en bij werkgevers.
5.1 Meer ouderen en inwoners met een beperking wonen (langer) zelfstandig.	We werken integraal aan een toegankelijke stad en stellen jaarlijks een agenda toegankelijkheid vast. We geven uitvoering aan het regenboogakkoord en maken begin 2019 afspraken met het Rijk over een vierjarig Regenboogprogramma.
5.2 Meer mensen zijn sociaal weerbaar.	In 2019 continueren we de aanpak versterken inclusieve samenleving om polarisering en radicalisering te voorkomen.
5.3 Meer mensen beheersen het Nederlands en hebben kennis van de samenleving.	We geven in 2019 verdere uitvoering aan het plan van aanpak dat opgesteld is naar aanleiding van de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek naar de effectiviteit van het integratiebeleid (huisvesting, taalonderwijs en participatie) (zie Raadsinformatiebrief 5796819). We bereiden in 2019 de aanpassingen van het huidige inburgeringsstelsel voor.
6. Werk en Inkomen	
6.1 Minder volwassenen en kinderen ervaren financiële belemmeringen om mee te doen.	We zetten in op het vergroten van het bereik en de effectiviteit van ons financieel vangnet, onze minimaregelingen en het aanbod van onze partners. Dit om financiële problematiek te voorkomen of te beperken. Daarnaast werken we aan een continue verbetering van onze persoonlijke dienstverlening die toegankelijk, preventief en effectief moet zijn

	tegen zo min mogelijk administratieve lasten. Dit doen we onder andere door een intensivering van gerichte communicatie-acties, het beter benutten van digitale mogelijkheden en het verlagen van drempels voor inwoners om van financiële voorzieningen gebruik te maken. We gebruiken wetenschappelijke inzichten en best practices om te 'doen wat werkt'. We houden er in onze dienstverlening rekening mee dat schaarste een beperkende invloed heeft op het doen-vermogen van mensen en de gezondheid negatief kan beïnvloeden. Hier ligt een relatie met beleidsdoel 1.6. We onderzoeken regelmatig de inkomensplaatjes van een groot aantal verschillende typen huishoudens om te kunnen signaleren waar financiële problematiek het meest knelt en wat wij kunnen doen om deze te verminderen. We bieden alle inwoners optimaal toegankelijke en kosteloze schuldhulpverlening, zonder voorwaarden vooraf. We zetten in op het verbeteren van de effectiviteit van schuldhulpverlening. We onderzoeken de mogelijkheden en consequenties van uitvoering van bewindvoering door de gemeente zelf. We blijven inzetten op preventieve schuldhulpverlening en experimenteren met het voorwaardelijk overnemen van schulden van jongeren als onderdeel van een integraal hulpverleningsproject. Hulp en ondersteuning moeten terecht komen bij de inwoner die het nodig heeft én er recht op heeft. Wij ontwikkelen daarom beleid dat erop gericht is om rechtmatige en doelmatige besteding van zorg- en uitkeringsbudgetten te realiseren.
6.2 Meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werken (incl. sociale activering en dagbesteding).	We zetten op basis van maatwerk en een zorgvuldige diagnose instrumenten in die bijdragen aan een snelle toeleiding naar werk. Dat kan gaan om (om- of bij)scholing, intensieve sollicitatiebegeleiding, taalvaardigheden, enz. Als werk (nog) niet mogelijk is, stimuleren en motiveren we iedereen op andere wijze sociaal en/of maatschappelijk actief te zijn. Dat kan afhankelijk van de mogelijkheden van de betrokkenen gaan om vrijwilligerswerk, dagbesteding of andere vormen van sociale participatie. Binnen het voornoemde reguliere re-integratiebeleid hebben we met de inzet van specifieke activiteiten en voorzieningen extra aandacht voor mensen met een arbeidsbeperking,

	statushouders, ouderen, zelfstandigen en jongeren die extra ondersteuning nodig hebben om de aansluiting met de arbeidsmarkt te vinden.
6.3 Meer organisaties en werkgevers zijn betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.	We stimuleren sociaal ondernemerschap, in het bijzonder als dit werkgelegenheid creëert voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We intensiveren onze werkgeversbenadering met oog voor de kwetsbare doelgroepen, voldoende leerwerk - en stageplekken, het voorkomen van arbeidsdiscriminatie en Social Return on Investment. We benutten daarbij ook de expertise en innovaties van RWA/Amfors. Bij RWA/Amfors staat de ontwikkeling van de medewerkers, zo mogelijk naar een werkplek bij een reguliere werkgever, voorop. Naast het toeleiden naar werk vragen we werkgevers ons te helpen ons financieel vangnet en onze minimaregelingen onder de aandacht van hun werknemers te brengen.
6.4 Meer mensen functioneren zo zelfredzaam mogelijk en krijgen zo nodig hulp en ondersteuning.	Door drempels weg te nemen in onze dienstverlening en gerichte communicatie-acties in te zetten maken we ons financieel vangnet en onze minimaregelingen bereikbaarder voor verschillende doelgroepen. Als er sprake is van onvoldoende zelfredzaamheid worden de minimacoaches ingezet. Zij ondersteunen mensen in hun zelfredzaamheid en stimuleren ze om zoveel mogelijk te participeren. Ze gaan uit van wat mensen zelf kunnen en wat hun eigen kracht is. Ook worden activeringstrajecten ingezet als er sprake is van onvoldoende participatie of 'grip op eigen leven'.
6.5 Minder mensen zijn sociaal geïsoleerd of eenzaam.	Voor bepaalde doelgroepen is arbeidsinschakeling een te hoog gegrepen doel. Voor deze personen staat dan ook niet re-integratie, maar (sociale) participatie en zelfredzaamheid voorop. Als dat nodig is, begeleiden we deze mensen met een activeringstraject. Daarbij verrichten zij, uitgaande van de individuele mogelijkheden, activiteiten gericht op het (weer) krijgen van grip op eigen leven. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan vrijwilligerswerk, met of zonder begeleiding. Activering kan ook een opstap zijn naar een re-

	integratietraject gericht op werk.
--	------------------------------------

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

De samenwerkings- en subsidiepartners binnen dit programma zijn:

Anonieme Alcoholisten	Stichting Het Burgerweeshuis Amersfoort	Stadsboerderij de Vosheuvel
Speeltuinvereniging Wagenspeelplaats	Stichting Scouting Platform Amersfoort	SRO: Natuurboerderij De Brinkhorst
Speeltuinvereniging Vriendenkring	Prago Avondschool	GGZ Centraal
Speeltuinvereniging Rivierenwijk	Speel-O-theek Eemland	Leger des Heils
Speeltuinvereniging Het Soesterkwartier	SRO	RWA (re-integratie)
Speeltuinvereniging Het Kruiskampkwartier	Slachtofferhulp Nederland	Jeugdcultuur- / jeugdsportfonds Utrecht
GSVA	Stichting Timon	Stadsring51
LFB	Amfors groep	Stichting Arkin
Cliëntenraad Wsw	Stichting Cliënten Contact Eemland	Stichting Kwintes
Cliëntenraad SZ	Artikel 1 Midden Nederland	RWA (WSW) (Rijkssubsidie)
Stichting Wijkteams	Adviesraad Sociaal Domein	Signaleringsteam Amersfoort
Pact Sam Sam	Jeugdfonds Sport	Jeugdfonds Cultuur
Stichting Leergeld Amersfoort	Voedselfocus Amersfoort	Steunstichting gezamenlijke sociale banken Amersfoort
Indebuurt033	Ongeveer 230 organisaties betrokken bij de inkoop van WMO en Jeugdzorg	Samen Veilig Midden Nederland
Werkbedrijf: FNV, CNV, VNO/NCW, UWV		

Samenwerkende partijen

Particulier initiatief armoedeaanpak

In het kader van het financiële vangnet stemmen we af met de instellingen en fondsen betrokken bij het armoedevraagstuk, zoals Pact SamSam, Stichting Leergeld, Sociaal Fonds Amersfoort, Voedselfocus Amersfoort, Jeugdsport- en cultuurfonds, en andere.

Stadsring51

In opdracht van de gemeente voert Stadsring 51 de integrale schuldhulpverlening in Amersfoort uit. Stadsring 51 is samen met veel particuliere initiatieven partner in de bestrijding van armoede in Amersfoort.

Indebuurt033

Indebuurt033 coördineert het welzijnswerk en vrijwilligerswerk in Amersfoort. zij bieden ondersteuning aan inwoners die een idee hebben voor hun buurt of een activiteit willen organiseren. Ook zijn zij er voor mensen die anderen willen ontmoeten, die vragen of zorgen hebben over opgroeien en opvoeden, mantelzorg, geldzaken, wonen of andere leefgebieden. Indebuurt033 geeft informatie en advies, biedt een luisterend oor en biedt (kortdurende) ondersteuning waar nodig.

Wetenschap

Belangrijk bij het inzetten van interventies en instrumenten binnen Werk en Inkomen is weten én doen wat werkt. We zijn daarom voortdurend bezig met evaluatie en verbetering en op zoek naar leidende principes. We doen dit onder meer in samenwerking met het Kenniscentrum Sociale Innovatie van de Hogeschool Utrecht, TNO en Movisie.

Wijkteams

De wijkteams komen bij de mensen thuis en hebben een belangrijke signalerende rol. De meeste mensen die geholpen worden door wijkteams hebben ook te maken met financiële problematiek. Een sterke verbinding met minimacoaches en klantmanagers is daarom cruciaal.

Verbonden partijen

GGD Regio Utrecht

GGD regio Utrecht (GGDrU) werkt als gezondheidsdienst in een Gemeenschappelijke Regeling voor de 26 Utrechtse gemeenten. De wethouder maakt onderdeel uit van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur. In 2017 is door het Algemeen Bestuur het besluit genomen om de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in de regio integraal te organiseren (voor kinderen van 0-18 jaar) en gezamenlijk te bekostigen op basis van het aantal kinderen per gemeente. Hierdoor krijgt iedere gemeente hetzelfde pakket, dat voldoet aan wettelijke eisen. Het pakket is gelijk voor de gehele regio Utrecht met waar mogelijk lokale accenten. De totale kosten blijven gelijk voor het hele gebied. Per 2015 is de regelgeving veranderd, waardoor de invulling van het basispakket JGZ enigszins is gewijzigd. Vanaf 1 januari 2016 vormt het Landelijk Professioneel Kader de officiële richtlijn in de sector, waaraan de Inspectie JGZ-organisaties toetst. Belangrijke elementen hierin zijn de toegenomen mogelijkheid tot een flexibeler uitvoering van de contactmomenten met kinderen en ouders en de eis om JGZ goed aan te laten sluiten bij de stelselwijziging Jeugd en het veranderende lokale zorgveld. In Amersfoort is GGDrU reeds vanaf het begin van de transities goed aangehaakt bij de veranderingen in het zorgsysteem. Een jeugdverpleegkundige van GGDrU vormt een vaste schakel tussen de wijkteams en de jeugdgezondheidszorg. Ook maakt GGDrU onderdeel uit van de keten onderwijs-zorg. Met het vaststellen van het nieuwe gezondheidsbeleid hebben wij GGDrU opdracht gegeven tot aanvullende taken om (kwetsbare) aanstaande ouders beter voor te bereiden op het ouderschap. GGDrU voert ook het Wmo-toezicht in de regio uit. Er heeft in 2017 een tussenevaluatie plaatsgevonden van de uitvoering van het toezicht. Dit heeft tot aanscherpingen geleid van procedures, alsook een aanvullende opdracht m.b.t. het toezicht op PGB-aanbieders.

Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA)

Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA) / Amfors Holding B.V. Het RWA voert voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Formeel is RWA de werkgever van inwoners van deze gemeenten met een arbeidsbeperking die voor 1 januari 2015 een sw-indicatie hebben gekregen.

Amfors Holding B.V.

De Amfors Holding B.V. voorziet als opdrachtnemer van RWA in passend werk voor de sw-ers ofwel in eigen bedrijven ofwel via (groeps)detachering bij andere bedrijven.

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Sociaal domein</i>						
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
2.1.1 Basisinfrastructuur	-11.624	-13.292	-13.226	-13.166	-13.185	-13.230
2.1.2 Ambulante zorg	-17.689	-18.282	-18.699	-18.742	-18.918	-19.064
2.1.3 Specialistische zorg	-59.168	-54.241	-62.971	-58.202	-57.388	-57.151
2.1.4 Beschermd wonen	-40.354	-46.393	-50.791	-50.801	-50.966	-51.031
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegang	-76	-112	-166	-166	-135	-135
2.1.6 Werk en inkomen	-94.488	-95.876	-98.662	-95.604	-94.138	-92.859
TOTAAL LASTEN	-223.399	-228.197	-244.514	-236.682	-234.731	-233.471
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
2.1.1 Basisinfrastructuur	54	143	159	159	159	159
2.1.2 Ambulante zorg	21	190	0	0	0	0
2.1.3 Specialistische zorg	2.645	2.159	1.208	1.147	1.086	1.086
2.1.4 Beschermd wonen	1.856	1.747	1.706	1.719	1.719	1.719
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegang	0	0	0	0	0	0
2.1.6 Werk en inkomen	49.626	50.702	52.696	52.047	50.871	49.894
TOTAAL BATEN	54.202	54.941	55.769	55.072	53.834	52.857
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
2.1.1 Basisinfrastructuur	-11.570	-13.148	-13.067	-13.008	-13.026	-13.071
2.1.2 Ambulante zorg	-17.668	-18.092	-18.699	-18.742	-18.918	-19.064
2.1.3 Specialistische zorg	-56.523	-52.083	-61.763	-57.055	-56.302	-56.065
2.1.4 Beschermd wonen	-38.498	-44.646	-49.085	-49.082	-49.247	-49.312
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegang	-76	-112	-166	-166	-135	-135

2.1.6 Werk en inkomen	-44.862	-45.175	-45.966	-43.556	-43.267	-42.965
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-169.197	-173.256	-188.746	-181.610	-180.896	-180.614
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-11.557	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	1.449	3.464	6.990	1.748	500	0
SALDO MUTATIES RESERVES	-10.109	3.464	6.990	1.748	500	0
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
	-179.306	-169.792	-181.756	-179.862	-180.396	-180.614

Tabel: PF.05.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
2.1 Sociaal Domein	-16.317	4.354
2.1.1 Basisinfrastructuur	65	15
2.1.2 Ambulante zorg	-417	-190
2.1.3 Specialistische zorg	-8.729	-951
2.1.4 Beschermd wonen	-4.398	-41
2.1.5 Diversiteit, integratie en toegang	-54	0
2.1.6 Werk en inkomen	-2.785	1.994
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	3.526

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

2.1.1 Sociale basisinfrastructuur			
Overheveling van het budget voor welzijnspannen naar hoofdstuk 1, Duurzame en groeiende stad, onderdelen ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed.	178		S
In 2018 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld via Amendement 2017-191a voor buurtvervoer door Buurtmobiel. Dit budget vervalt in 2019.	50		I
Bij de Kadernota 2018-2021 zijn er incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor het afstoten van wijkcentra. Deze budgetten vervallen in 2019.	164		S
Indexering.	-374		S
Personele consequenties.	-54		S

In 2017 en 2018 is incidenteel budget beschikbaar gesteld (amendement 2016-165a) voor sociale juridische dienstverlening. Deze budgetten vervallen met ingang van 2019.	180		I
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2017 is er budget beschikbaar gesteld voor een trajectregisseur Sociale basisinfrastructuur voor de jaren 2018/2019.	-60		I
Uitbreiding areaal 2019.	-72		S
Overheveling van budgetten voor maatschappelijke dienstverlening (19K) en jongerenwerk (38k) naar nieuw beleidsonderdeel binnen het Sociaal Domein, onderdeel Diversiteit, integratie en toegankelijkheid.	57		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	---------------	--------------	--------------

2.1.2 Ambulante zorg			
De Gezond in de Stad gelden (GIDS-gelden) zijn abusievelijk dubbel opgenomen in de begroting 2018-2021. Zowel de baten als de lasten worden hier gecorrigeerd.	190	-190	S
Indexering.	-579		S
Personele consequenties.	-30		S
Uitbreiding areaal 2019.	-231		S
Incidentele budgetten ten behoeve van de Wijkteams (1 fte budget ondersteuningstaken) vervallen met ingang van 2019.	185		I
Bij de Kadernota 2018-2021 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor de beleidsnota gezondheidsbeleid 2017-2022. Deze vervallen gedeeltelijk in 2019.	40		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	---------------	--------------	--------------

2.1.3 Specialistische zorg			
Bij het coalitie akkoord 2018-2022 zijn voor 2019 extra middelen beschikbaar gesteld ter dekking van de tekorten bij zorg en ondersteuning, namelijk: - € 1.000.000 uit de algemene middelen (S)	-5.000		I/S

- € 4.000.000 uit de reserve Sociaal domein (I)			
Deze middelen worden met name ingezet voor ambulante hulp van jeugd en volwassenen.			
Bij het coalitieakkoord 2018-2022 zijn middelen beschikbaar gesteld ter dekking van rijksmaatregelen die tot extra lasten leiden. Namelijk: - de aanzuigende werking door het vaste abonnementstarief (€ 1.000.000). - door de loonstijging bij huishoudelijke hulpen (€ 1.000.000).	-2.000		S
Bij de Kadernota 2018-2021 is besloten voor 2018 en 2019 een deel van de inkoop zorg te dekken uit de reserve sociaal domein. Het bedrag in 2019 is € 500.000 lager dan in 2018.	500		I
Taakmutaties Wmo en Jeugd inclusief onder meer compensatie voor loon- en prijsontwikkeling en verlengde pleegzorg.	-1.811		S
Verlaging van de inkomsten als gevolg van de rijksmaatregel om een vast abonnementstarief in rekening te brengen bij cliënten. Hiervoor ontvangen we compensatie van het Rijk.		-951	S
Indexering gemeentelijke middelen	-205		S
Vervallen incidentele middelen 2017 en 2018 voor privacy-beleid.	76		I
Uitbreiding areaal 2019 o.b.v. groei aantal inwoners	-589		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	---------------	--------------	--------------

2.1.4 Beschermd wonen			
Taakmutaties Beschermd wonen met hierin o.a. opgenomen de herverdeling van de coulancegroep GGZ-B cliënten, loon- en prijscompensatie en compensatie rijksmaatregelen eigen bijdragen WLZ.	-2.745	-41	S
Toename van integratie-uitkering sociaal domein, deel beschermd wonen, in verband met groei aantal inwoners.	-746		S
Voor de verplichte extra taken op het gebied van veilig thuis, meldcode en radarfunctie krijgen we als centrumgemeente extra middelen toegekend vanuit het Rijk.	-573		S
Indexeringen en areaaluitbreiding.	-205		S

Personele doorberekening	99		S
--------------------------	----	--	---

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

2.1.5 Diversiteit, integratie en toegankelijkheid			
Overheveling van budgetten voor maatschappelijke dienstverlening naar dit nieuwe beleidsonderdeel.	-19		S
Extra middelen voor het integraal toegankelijk maken van de stad. Deze middelen stonden voorheen bij beleidsonderdeel Vastgoed. Budgettair neutraal voor de begroting.	-30		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

2.1.6 Werk en inkomen			
Stijging te verstrekken uitkeringen BUIG. Daar staat tegenover dat van het rijk een hogere uitkering BUIG wordt ontvangen.	-2.226	2.124	S
Minder uit het Europees Sociaal Fonds te ontvangen bijdragen en door te geven subsidies.	224	-224	I
Coalitieakkoord 2018-2022: Voortzetting van de regeling Premie Actief voor 2019	-300		I
Hogere bijdrage in het nadelig exploitatieresultaat van het RWA ad € 245.000 en voor € 455.000 een lager bedrag aan doorbetaling aan het RWA van de WSW bijdrage die we van het rijk ontvangen.	210		S
Kosten en ontvangsten in kader van dienstverlening voor derden	-86	86	S
Mutatie op (rijks)decentralisatie uitkering Participatie wordt ook op het participatiebudget doorgevoerd	33		S
Indexering	-435		
Tijdelijke decentralisatie uitkering van het rijk ter bestrijding van schuldenproblematiek wordt ingezet voor schuldhulpverlening	-170		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Lagere beschikking over reserve Participatiebudget		-78	I
De mutaties reserve Sociaal Domein ten opzichte van 2018 bestaan uit: - Onttrekking van € 4.000.000, conform coalitie akkoord 2018-2022, om de hogere lasten voor zorg en ondersteuning incidenteel te dekken. Deze onttrekking neemt af naar € 1.500.000 (jaar 2020), € 500.000 (jaar 2021) en naar € 0 (jaar 2022). - Het vervallen van de onttrekking van € 500.000 conform Kadernota 2018-2021 voor de inkoop van zorg en ondersteuning. - Hogere onttrekking van € 229.000 vanwege formatie aanpassingen WIZ. - Het vervallen van de onttrekking ad € 125.000 aan de reserve vanwege de afloop van het amendement 2016-165a om twee extra raadslieden te bekostigen.		3.604	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

% werkloze jongeren

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1		1,73					

Bron: Verwey Jonker Instituut

Toelichting: % werkloze jongeren in de leeftijd van 16-22 jaar op basis van Verwey Jonker Instituut. Bij grote gemeenten was het realisatiecijfer in 2015 ook 1,73%. Het cijfer zegt overigens weinig, omdat ze gebaseerd zijn op WW-registraties bij het UWV. De meeste werkloze jongeren hebben geen recht op een WW-uitkering en staan daardoor niet geregistreerd. Het cijfer wordt ook niet meer geactualiseerd. We streven naar een sluitende aanpak voor jongeren van 16-27 waarbij we werkloosheid onder jeugd willen beperken. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Aandeel inwoners met een WMO maatwerkarrangement

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				5,8	5,9	5,9	5,9	

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator betreft het aantal WMO cliënten met maatwerkarrangementen in het tweede halfjaar van 2017 per 100 inwoners. Deze indicator komt uit het Besluit Begroting en verantwoording (BBV). De BBV indicatoren staan gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. Hier staat het per 1000 inwoners. Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners waren het 61 wmo cliënten per 1000 inwoners. We zien momenteel in Amersfoort een stijging van het aantal inwoners dat WMO voorzieningen gebruikt.

Het betreft halfjaar cijfers. Het meest recente cijfer is een voorlopig cijfer. Cijfers van voorgaande jaren waren ook voorlopig en zijn door na-ijlende verantwoording achteraf gaan dalen. Administratief zijn dossiers gecorrigeerd op basis van het werkelijke zorggebruik. Hierdoor kunnen definitieve cijfers van voorgaande jaren verschillen van eerder gerapporteerde (voorlopige) cijfers.

Aandeel Jongeren met Jeugdbescherming

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				0,9	0,9	0,9	0,9	

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator geeft het aandeel jongeren tot en met 17 jaar weer die gebruik hebben gemaakt van Jeugdbescherming (zoals voogdij en ondertoezichtstelling). Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners is dit aandeel gemiddeld 1,1%. Zie www.waarstaatjegemeente.nl waar deze indicator staat onder de verplichte indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording. Het betreft gegevens over het tweede halfjaar van 2017.

Aandeel jongeren met jeugdhulp

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
			9,5	10,3	9,9	10	10	

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator is gebaseerd op de Amersfoortse jongeren tot en met 17 jaar die jeugdhulp ontvingen in het tweede halfjaar van 2017. Hieronder rekent het CBS zowel jeugdhulp met als zonder verblijf. Onder gemeenten met 100.000-300.000 inwoners was dit aandeel in het tweede halfjaar van 2017 9,9%.

Het aandeel jeugdzorg per gemeente kan komende jaren ook wijzigen door aangekondigde veranderingen in het woonplaatsbeginsel op grond waarvan wordt bepaald aan welke gemeente de geleverde jeugdzorg wordt toebedeeld. Deze administratieve herverdeling leidt dan tot een minder zuivere trendlijn over het gebruik van jeugdzorg.

De realisatiecijfers over het gebruik van zorg ijlen sterk na. Halfjaarlijks worden de cijfers geactualiseerd op de landelijke monitor www.waarstaatjegemeente.nl.

De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd.

Aandeel jongeren met Jeugdreclassering

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				0,5	0,3	0,5	0,5	

Bron: CBS

Toelichting: Jongeren met jeugdreclassering in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar. Het betreft gegevens van het tweede halfjaar van 2017. Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners is dit aandeel gemiddeld 0,4%. Deze indicator betreft een landelijk door het Rijk verplichte indicator. Actuele cijfers worden gepubliceerd via www.waarstaatjegemeente.nl.

Aandeel kinderen in uitkeringsgezinnen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
4,8			5,14					

Bron: Verwey Jonker Instituut

Toelichting: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen was volgens Verwey Jonker in Amersfoort in 2015 5.14% tegenover 7.86% bij grote gemeenten (100.000-300.000 inwoners). De inzet van de Gemeente Amersfoort is gericht op participatie van kinderen in armoede. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Aantal inwoners per 1000 inwoners met een lopende re-integratievoorziening

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				45,3	49,2	49,2	49,2	

Bron: CBS - Participatiewet

Toelichting: Het CBS telt hiervoor het aantal re-integratievoorzieningen per 1000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar *over een halfjaar*. Het cijfer betreft het tweede halfjaar van 2017. Dit cijfer is niet vergelijkbaar met het cijfer van andere gemeenten omdat de wijze van registreren verschillend is. Tijdens een traject worden vaak meerdere activiteiten ingezet. Deze activiteiten registreren we in Amersfoort als aparte voorzieningen. Bij veel andere gemeenten wordt het traject vaak als een voorziening geteld. Het streven is om iedereen naar vermogen te laten deelnemen. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Netto arbeidsparticipatiegraad

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
70,8	69,6	69,1	69,1	70,1	70,7	71	71	

Bron: CBS - Arbeidsdeelname

Toelichting: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. De meeste actuele cijfers van deze indicator staan op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting. In Amersfoort streven we om iedereen (naar vermogen) te laten deelnemen op de arbeidsmarkt. De arbeidsparticipatie in Amersfoort is hoog doordat er veel tweeverdieners zijn. Het afgelopen jaar is deze verder gegroeid en we streven er naar dat de arbeidsmarkt nog inclusiever wordt en de stijgende lijn dus doorzet. Bij andere grote gemeenten is dit aandeel 66.7%.

Personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners

Realisatie cijfers	Streefcijfers
--------------------	---------------

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
			38	39	39	38	38	

Bron: CBS - Participatiewet

Toelichting: Het betreft het aantal personen per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder in het tweede halfjaar van 2017. De bijstandsdichtheid is in Amersfoort in vergelijking met grote gemeenten van 100.000- 300.000 laag. Bij de andere grote gemeenten is deze namelijk 49 personen per 1.000 inwoners. We verwachten een daling van het aantal personen met bijstand. Het betreft een indicator die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dient te worden opgenomen in de Begroting. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	De beschikbaarheid van informatie voor het monitoren van de ontwikkelingen en het bewaken van budgetten is nog niet tijdig en robuust. De oorzaak is onder meer gelegen in beperkte capaciteit om deze taak uit te voeren binnen de gemeente, het grote aantal aanbieders, dat gebruik maakt van diverse administraties. Dit maakt dat het risico bestaat dat niet tijdig kan worden bijgestuurd en budgetoverschrijding of andere negatieve effecten te laat worden ontdekt.	Uitvoeren van het programma "sturing en verantwoording", waaronder het opzetten van een systeem om monitoring te verbeteren (binnen de financiële mogelijkheden). Ook afspraken met zorgaanbieders maken hier onderdeel van uit.	1,3	Tigelaar Van Eijk
2	De vraag naar ondersteuning en zorg blijft bij voortzetting van het huidige beleid stijgen. Dit leidt bij de huidige inzichten ten	Maatregelen voor innovatie en transformatie uitvoeren (pakket van € 2 miljoen). De haalbaarheid en omvang van het	1,1	Tigelaar Van Eijk

	opzichte van de begroting tot een tekort van € 3,5 miljoen oplopend naar € 7 miljoen in de periode 2020-2022.	financiële effect hiervan monitoren en zo nodig bijsturen. Een extern onderzoek, naar de mogelijkheid om de kostenstijging en effecten van Rijksbeleid op te vangen (geraamd op € 5 miljoen) wordt in 2018/2019 uitgevoerd. Daarna dienen keuzes te worden gemaakt en geïmplementeerd.		
3	Een deel van de inkoop, voor een bedrag van regionaal € 29 miljoen, zal met ingang van 1/1/2019 op een andere wijze plaatsvinden. Deze nieuwe werkwijze brengt kansen, maar ook risico's met zich mee op hogere kosten dan geraamd.	Door nauwe samenwerking met betrokken partijen en afspraken over governance wordt getracht dit risico te beheersen.	0,96	Tigelaar Van Eijk

Beleidskaders
Sociaal domein breed:

[Meerjarig beleidskader Sociaal Domein 2015-2018](#)

[Amersfoortse Monitor Sociaal Domein 2016](#)

Beleidsdoel 1: Basisinfrastructuur

[subsidieregeling #Indebuurt](#)

[subsidieregeling projecten #indebuurt](#)

[Beleidsnota gezondheid 2017-2022 & Uitvoeringskader Een gezonder Amersfoort in 2022](#)

Beleidsdoel 4

[Beleidskader Opvang en Bescherming 2018-2019: Moed moet](#)

[Een veilig thuis: Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling](#)

Beleidsdoel 5: Diversiteit, integratie en toegankelijkheid

[Agenda Amersfoort toegankelijk 2018](#)

[Stand van zaken voortgang versterken inclusieve samenleving](#)

Beleidsdoel 6: Werk en inkomen

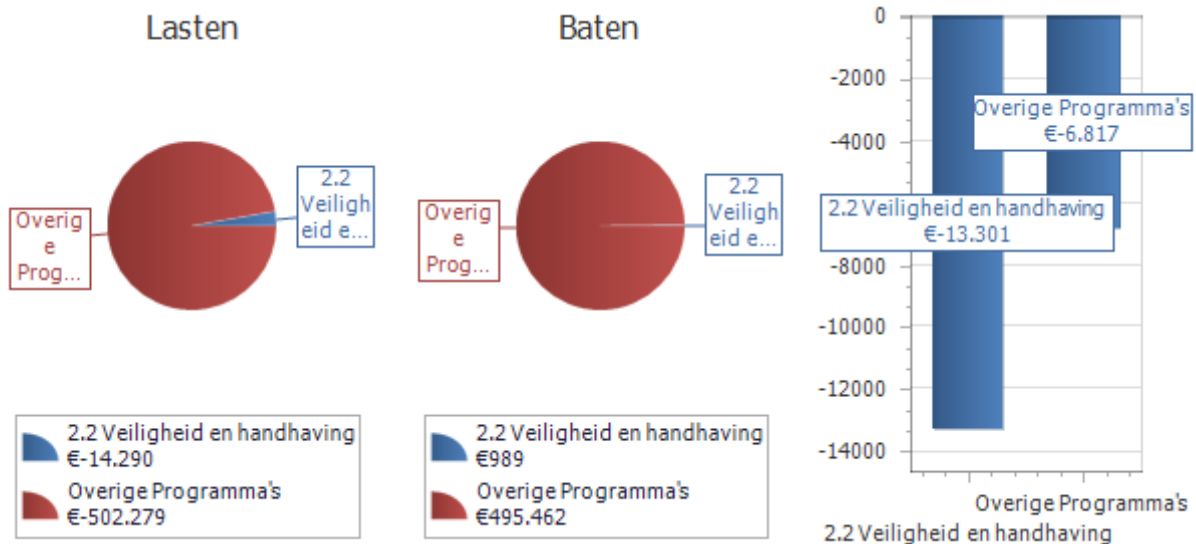
[Besluit doorontwikkeling minimabeleid 7 november 2017](#)

2.2 Veiligheid en handhaving

Portefeuillehouders

Burgemeester Lucas Bolsius	Wethouder Kees Kraanen
----------------------------	------------------------

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

We willen een veilig en leefbaar Amersfoort voor al haar inwoners en bezoekers. Met de inwoners en alle betrokken partijen hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de veiligheid en leefbaarheid in onze stad te vergroten. Waar politie en Openbaar Ministerie vooral aan zet zijn voor het opsporen en vervolgen, zien wij de rol van de gemeente op het gebied van openbare orde en veiligheid, het versterken van de preventie en het verbinden van alle betrokkenen.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Het voorkomen dat jongeren afglijden naar criminaliteit.	1.1 We brengen risicovolle sociale relaties van jongeren in beeld in jeugdnetwerken van waaruit overlastgevend en crimineel groepsgedrag voortkomt. We zetten hierbij in op een preventieve aanpak van probleemgedrag met een integraal pakket aan maatregelen op het vlak van gezins-problematiek, opvoeding, onderwijs, werk, wonen, inkomen, schulden, huisvesting, verslaving en politie- en justitiecontacten.
2. Het bestrijden van georganiseerde drugscriminaliteit.	2.1 In samenwerking met partners (zoals politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst) ontwikkelen we een integrale netwerkaanpak om criminele (drugs)netwerken te verstoren en voeren deze uit.

3. Voorkomen/verminderen van druk en overlast bij de drie bestaande coffeeshops.	3.1 Het voortvarend behandelen van de wachtlijst van geïnteresseerde ondernemers moet tot opening van nieuwe coffeeshops leiden. Deze moeten qua aantal en locatie passen binnen de afgesproken (vestigings)criteria, waarbij we bedrijventerreinen in principe geschikte locaties achten.
4. Het vergroten van de weerbaarheid van de stad, het bestuur en de gemeentelijke organisatie.	4.1 We zetten in op bewustwording van ondermijnende activiteiten en bieden handelingsperspectieven. Het gaat hierbij vooral om georganiseerde criminaliteit waarbij onder- en bovenwereld vermengen. Daarnaast zorgen we voor borging in beleid en processen.
5. Uitvoering geven aan het Integraal Veiligheidsprogramma.	5.1 In samenwerking met partners coördineren we preventieactiviteiten op verschillende terreinen zoals preventie woninginbraken, nazorg aan ex-gedetineerden en veilig uitgaan 5.2 We voeren regie op de persoonsgerichte aanpak op personen die de openbare orde verstoren, woonoverlast veroorzaken of personen die zich schuldig maken aan ernstige overlast en criminaliteit. 5.3 Eind 2018 wordt een nieuw Integraal Veiligheidsprogramma opgesteld voor de komende vier jaar. Dit veiligheidsbeleid zet de koers uit en laat zien welke prioriteiten, doelen en aanpak worden gekozen voor de periode 2019 tot en met 2022.
6. We prioriteren de handavingsinzet op basis van informatie en een risicoanalyse.	6.1 We leggen de prioriteiten en de keuzes die we daarin maken vast in het Handavings-UitvoeringsProgramma (HUP). We handhaven daar waar dit het meeste effect heeft. 6.2 De actualiteit vraagt ons om extra aandacht te schenken aan met name (brand)veiligheid van openbare gebouwen, evenementen en asbest.
7. We handhaven integraal.	7.1 In de dagelijkse uitvoering werken we gebiedsgericht: wijkboa, wijkagent en gebiedsmanager trekken met elkaar op. 7.2 We integreren het strategisch Veiligheidsbeleid en VTH-beleid waar mogelijk in 1 strategisch beleidskader.

8. We reageren adequaat op meldingen en klachten over de openbare ruimte.	8.1 Op binnenkomende klachten en meldingen geven we snel een eerste reactie aan de melder c.q. klager. De afhandeling pakken we voortvarend op, 80% handelen we binnen 14 werkdagen af. 8.2 In het Uitvoeringsprogramma VTH worden termijnen gesteld voor het reageren op en het afhandelen van meldingen.
9. We vergroten het (brand-)veiligheidsbewustzijn bij inwoners en bedrijven.	9.1 Dit doen we door stimulerende preventie en voorlichting. We besteden aandacht aan het netwerk rondom kwetsbaren om zo de brandveiligheid te vergroten. Er worden lessen gegeven op basisscholen om van jongs af aan risicobewust te zijn.
10. Veiligheid voor omgeving en werknemers in op niet-gesprongen explosieven verdachte gebieden.	10.1 We zien toe op een veilige werkwijze bij grond-,water- en bodemroerende werkzaamheden in gebieden die verdacht zijn op niet-gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.
11. Een vakbekwame brandweer- en crisisorganisatie.	11.1 De Veiligheidsregio Utrecht en gemeente onderhouden en investeren in de vakbekwaamheid van de medewerkers die bij brand en crises ingezet worden, waarbij ook aandacht is voor nieuwe risico's. Voor alle medewerkers is een jaarlijks programma van opleiden, trainen en oefenen opgesteld.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

We willen dat Amersfoort een veilige en leefbare stad is. Samenwerking met onderstaande partners is hierbij onmisbaar.

Inwoners, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst, Wijkteam Amersfoort, GGZ-instellingen, Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC), Woningcorporaties, Zorg- en hulpverleningsorganisaties, Bureau Regionale Veiligheidsstrategie, Reclasseringsorganisaties, ondernemers, branche-organisaties, Veiligheidshuis Utrecht, bewoners, Artikel 1 Midden Nederland.

Op het terrein van veiligheid geven we incidenteel subsidie aan bedrijven en particulieren in het kader van Niet Gesprongen Explosieven.

Op het terrein van handhaving werken we nauw samen met de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, de VeiligheidsRegio Utrecht, de politie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaal (OGNKG). De samenwerking zorgt voor integrale en effectieve uitvoering. Uit onze rol als erkend leerbedrijf voor de opleiding 'handhaver toezicht en veiligheid' volgt een nauwe samenwerking met het MBO-Amersfoort. Met de politie zorgen we voor een goede aansluiting tussen handhaving op leefbaarheid en veiligheid. Een illustratief voorbeeld hiervan is de samenwerking in de handhaving tijdens de horeacadiensten van de BOA's in de vrijdag- en zaterdagnacht.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Wij werken in het samenwerkingsverband van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Daarin nemen gemeenten deel en vormen zij samen met andere veiligheidspartners zoals politie, waterschappen, defensie en inwoners, een sterk netwerk op het gebied van veiligheidszorg. Brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing worden hier georganiseerd en uitgevoerd. Het vergroten van de fysieke veiligheid is voor de VRU een continu proces. Deze intensieve samenwerking heeft gezorgd voor een kwalitatief goede, efficiënte en betaalbare brandweer- en crisisbeheersingsorganisatie, die niet beperkt is door gemeentegrenzen. Deze werkwijze betekent ook dat wij als gemeente niet meer alleen richting kunnen geven aan het fysieke veiligheidsbeleid. Om brand te voorkomen en veiligheid te bevorderen wordt ook samenwerking gezocht met zorgaanbieders, woningcorporaties, scholen enz

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Veiligheid en handhaving</i>						
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
2.2.1 Sociale veiligheid	-2.002	-2.514	-3.312	-3.311	-3.263	-3.263
2.2.2 Fysieke veiligheid	-9.065	-9.280	-9.921	-9.982	-10.071	-10.145
2.2.3 Handhaving	-1.073	-1.120	-1.058	-973	-1.004	-1.026
TOTAAL LASTEN	-12.139	-12.914	-14.290	-14.266	-14.337	-14.434
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
2.2.1 Sociale veiligheid	453	0	40	40	40	40
2.2.2 Fysieke veiligheid	0	0	10	10	10	10
2.2.3 Handhaving	17	925	940	940	940	940
TOTAAL BATEN	470	925	989	989	989	989
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
2.2.1 Sociale veiligheid	-1.549	-2.514	-3.272	-3.272	-3.223	-3.223
2.2.2 Fysieke veiligheid	-9.065	-9.280	-9.911	-9.972	-10.061	-10.135
2.2.3 Handhaving	-1.056	-194	-118	-33	-64	-86
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-11.669	-11.989	-13.301	-13.277	-13.348	-13.445
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-96	-96	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-96	-96	0	0	0	0
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-11.765	-12.085	-13.301	-13.277	-13.348	-13.445

Tabel: PF.06.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
2.2 Veiligheid en handhaving	-1.281	64
2.2.1 Sociale veiligheid	-797	40
2.2.2 Fysieke veiligheid	-641	10
2.2.3 Handhaving	62	15
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	96	0

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

2.2.1 Sociale veiligheid			
Coalitieakkoord 2018-2022: extra middelen tbv bestrijding ondermijning.	-500		S
Personele consequenties	-295	40	S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

2.2.2 Fysieke veiligheid			
Coalitieakkoord 2018-2022: extra budget voor beheer brandweerposten	-148		S
Personele consequenties	-74	10	S
Indexering	-302		S
Areaaluitbreiding	-117		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

2.2.3 Handhaving			
Personele consequenties en indexering	105	15	S
Areaaluitbreiding	-43		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Aframing storing in reserve brandweerkazerne naar programma Vastgoed	96		S

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Harde kern jongeren per 10.000 inwoners van 12-24 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2	2	2,1		2,1				

Bron: KLPD

Toelichting: De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl. Een definitie is hier niet gegeven.

Totaal geweldsmisdrijven per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
6,3	5,6	5,5	4,1	4,5				

Bron: CBS

Toelichting: Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven. Voorbeelden zijn seksuele misdrijven, moord en doodslag, bedreiging en mishandeling.

De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Totaal woninginbraken per 1.000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
7,9	7,7	5,5	4,1	3,6	3,3	3,5		

Bron: Politie, BVH

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties). De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar. De relatieve cijfers zijn afgezet tegen de bevolking per 1 januari. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Vernielingen en beschadigingen per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
8	7,2	7	7,5	6,4				

Bron: CBS

Toelichting: In de openbare ruimte. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren van 12 t/m 17 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	120,3	82,7		142,1				

Bron: Bureau Halt

Toelichting: De cijfers zijn afkomstig van www.waarstaatjegemeente.nl, maar wijken af van de aantallen die door de politie zelf worden geregistreerd in het Veiligheidsbeeld RVS. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd.

Winkeldiefstallen per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2,9	3	2,8	2,3	2,7				

Bron: CBS

Toelichting: Het cijfer geeft vooral aan de meldingsbereidheid van winkeliers en winkelpersoneel. Het feitelijk aantal winkeldiefstallen vormt een veelvoud van de bij de politie aangegeven winkeldiefstallen. De indicator dient verplicht te worden opgenomen vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording). Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnterpreteerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuille-houder
1	Besmetting van de openbare ruimte met asbest als gevolg van een brand. De kosten van het schoonmaken van de openbare ruimte kan mogelijk niet op de veroorzaker/vervuiler verhaald worden.	Maatregelen van brandpreventie. Maximaal inzetten om de kosten zoveel mogelijk te verhalen op de vervuiler.	0,26	Bolsius Kraanen
2	Om grote evenementen voor de stad Amersfoort te kunnen behouden is er voor gekozen om niet alle kosten door te berekenen in de evenementenvergunning. Door de noodzakelijke inspanningen van gemeentezijde hierbij, is dit tekort hoger dan vooraf ingecalculeerd.	Betreft alleen de maatschappelijke evenementen. Voor commerciële evenementen worden de reguliere tarieven gehanteerd.	0,09	Bolsius Kraanen
3	De illegale stort van asbest, waarvan de eigenaar niet is te achterhalen waardoor de kosten van verwijdering voor gemeente Amersfoort zijn.	Legaal storten van asbest is laagdrempelig.	0,06	Bolsius Kraanen

Beleidskaders

- Programma Veiligheid 2015-2018
- Hennepteelt
- [Coffeeshopbeleid 2016](#)
- Handelingskader Niet gesprongen Explosieven
- Convenant Veilig Uitgaan 2015-2018
- Lokale persoonsgerichte aanpak (PGA)

- Beleidsnotitie Nazorg ex-gedetineerden
- Beleidsprogramma VRU 2016-2019
- Nota Integrale Handhavingsstrategie Fysieke leefomgeving
- Uitvoeringsprogramma VTH 2018

3. Lerende, werkende en dynamische stad

Amersfoort is een levendige en economisch welvarende stad. Onze stad heeft een grote arbeidsmarkt, een breed aanbod van onderwijsvoorzieningen, cultuur, detailhandel, horeca, aansprekende evenementen en een gevarieerd aanbod aan sportvoorzieningen. Dit geeft veel mogelijkheden voor werk, ontwikkeling, ontmoeting en ontspanning.

Economische vitaliteit

De economische structuur is de afgelopen jaren verbeterd. Nieuwe bedrijven hebben geleid tot nieuwe werkgelegenheid. De gemeente probeert een goede faciliterende rol te spelen om bedrijven zich hier te laten vestigen. Daarnaast werken we hard aan een goede verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt met nadruk op MBO-niveau. Investeren in een goede aansluiting leidt tot meer kansen voor jeugd op werk en draagt bij aan het behalen van maatschappelijke opgaven op het gebied van energietransitie, circulaire economie en zorg. Naast behoud van bestaande werkgelegenheid investeren we in de acquisitie van nieuwe werkgelegenheid. In regionaal verband en met de Economic Board Utrecht werken we aan de uitvoering van de economische agenda. We zoeken daarbij voortdurend naar nationale en Europese subsidies.

Smart city en datagestuurd werken

De versnellende technologische ontwikkeling is een sterk drijvende kracht in maatschappelijke en economische veranderingen. De mogelijkheden om stedelijke dynamiek in big data vast te leggen groeien, waardoor voorspellende analyses realiteit zijn geworden. Daarvoor werken we nauw samen met maatschappelijke partijen en economische partners. Het is wel nodig met elkaar in discussie te gaan over waar Smart City onze publieke waarden raakt en om waar mogelijk de golf aan technische mogelijkheden in goede banen te leiden.

Evenementen

De voorzieningen die onze stad rijk is houden we zoveel mogelijk in stand en waar mogelijk breiden we die uit. Vooral op het gebied van cultuur, sport en evenementen zien we een rol voor de gemeente. We bevorderen deelname van inwoners aan cultuur- en sportactiviteiten. Ook geven we ruimte voor maatschappelijke initiatieven en talentontwikkeling. Vanuit het oogpunt van maatschappelijke kosten en baten benutten we kansen op samenwerking en efficiënte bezetting van faciliteiten.

Cultuur

In de komende tijd werken we aan de uitvoering van de cultuurvisie die vorig jaar is vastgesteld. Dat betekent dat we het stelsel van basisinstellingen versterken en laten meegroeien met de stad. Een sterke culturele sector is gebaat bij een gezonde financiële positie. Bij de investeringen in cultuur houden we rekening met de behoeften in de stad. We vragen instellingen om hun aanbod toe te snijden op de bevolkingssamenstelling. Ook willen we de cultuureducatie voor kinderen en de cultuurparticipatie bij jongeren en ouderen extra versterken.

Historisch besef

Onze stad is rijk aan monumenten en historie. We beheren en verbeteren waardevolle monumenten, gebouwen en bodemvondsten zodat die behouden blijven voor het publiek en voor verder onderzoek. Ook zijn we zuinig op onze archieven van de stad en de regio en proberen die zo goed mogelijk digitaal te ontsluiten.

Sport

Sport moet toegankelijk zijn voor alle Amersfoorters, ongeacht leeftijd, beperking of portemonnee. Het kan bijdragen, ook preventief, aan een gezond en prettig leven en aan de bestrijding van welvaartsziekten en eenzaamheid. De buurtsportcoaches zijn van groot belang voor het stimuleren van sport en beweging bij groepen die dit nog onvoldoende doen. Zij doen dit bijvoorbeeld door sportclinics te geven, ondersteuning te bieden bij schoolsport, het organiseren van seniorensport in wijken en door mensen met een beperking toe te leiden naar de juiste sportvereniging/activiteit, zo veel mogelijk in goede samenspraak met de sportverenigingen. We werken aan een goede spreiding van sportvoorzieningen en willen zo veel mogelijk sport en waarde uit onze euro halen. Dat betekent dat sportaccommodaties optimaal gebruikt moeten worden: gezamenlijk door verenigingen en als voorziening voor de wijk waarmee de club zijn binding heeft.

Evenementen

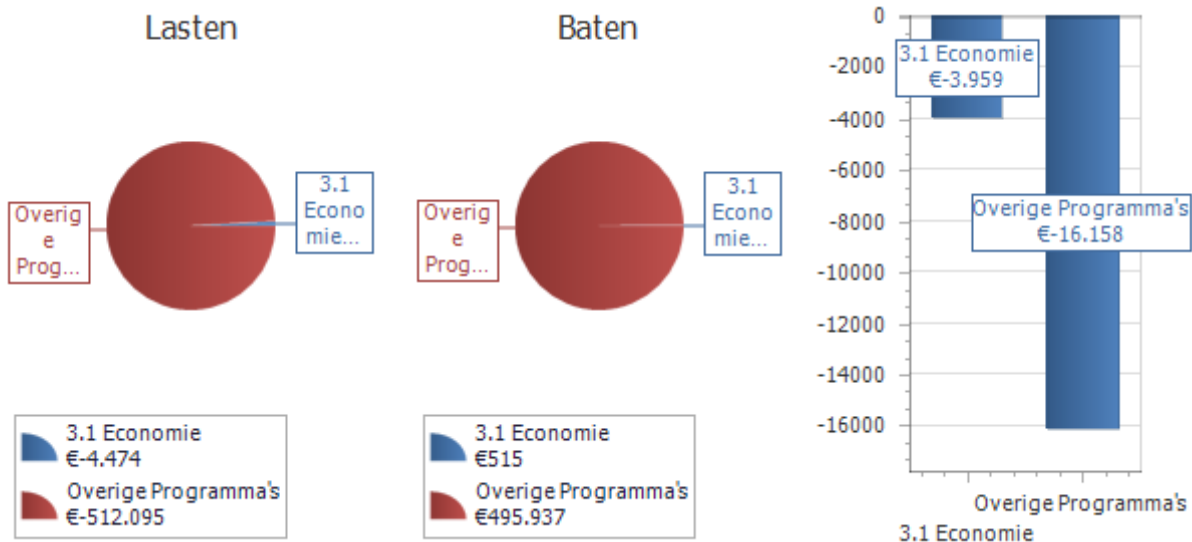
Amersfoort staat bekend om zijn vele evenementen. We geven deze evenementen zoveel mogelijk ruimte. Daarbij kiezen we ervoor om het Amersfoortse talent en de typisch Amersfoortse evenementen te laten groeien. De evenementen willen we beter faciliteren middels een serviceorganisatie, die organisatoren ondersteunt bij de opzet en uitvoering van evenementen binnen duurzame kaders. Daarbij hebben we oog voor de impact die evenementen hebben op hun omgeving. Grootschalige evenementen van buiten worden door het college getoetst op de meerwaarde die zij kunnen hebben voor Amersfoort als stad. In dit kader zijn we gelukkig met de komst van de koning naar Amersfoort op Koningsdag. Dat is niet alleen belangrijk voor veel inwoners uit onze stad en regio, maar draagt ook bij aan de nationale zichtbaarheid van onze mooie stad.

3.1 Economie

Portefeuillehouders

Wethouder Fatma Koser Kaya

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

We willen de economisch meest dynamische en duurzame stad (en regio) van Nederland zijn. Het behouden en mogelijk vergroten van onze economische dynamiek is een onmisbare voorwaarde voor een aantrekkelijk woon-werk en leefklimaat waarin gezond stedelijk leven (groen, gezond en slim) centraal staat. We sluiten aan op de duurzame ontwikkeling van onze stad.

We willen een stad voor wonen en werken zijn. Daarbij houdt de ontwikkeling van de werkgelegenheid gelijke tred met de algehele (bevolkings) ontwikkeling van de stad en kunnen bedrijven voldoende geschikt personeel vinden.

We willen bovendien een innovatieve stad en regio zijn die zich met technologie en diensteninnovatie ontwikkelt tot een 'smart city'.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Koesteren van het huidige bedrijfsleven en aantrekken van nieuwe bedrijven om de werkgelegenheid te behouden en versterken.	1.1 Organisatie van rode looper dagen, ambassadeurs- en andere bijeenkomsten voor (nieuwe) bedrijven. 1.2 Actieve dienstverlening aan ondernemers via de accountmanagers van het Amersfoort Business Team. 1.3 Regionale en internationale acquisitie van bedrijven vanuit Team Invest & Trade (Utrecht Region) in nauwe samenwerking met het cluster Internationaal van de Economic Board

	Utrecht (EBU).
2. Zorgen voor vitale werklocaties, waarbij voldoende en passende ruimte is voor groei en vestiging van bedrijven.	2.1 Uitvoering van programma werklocaties (inclusief kantoorlocaties), waarin ruimte voor bedrijven centraal staat en leegstand van kantoren wordt tegengegaan. Ook werken we aan CO2 neutrale bedrijventerreinen, zie voor meer informatie hoofdstuk 1 Duurzame en groeiende stad/Stedelijk beheer en milieu/Energietransitie. 2.2 Programmatische aansturing van ruimtelijke projecten, zoals onder andere het Stadshart, aanpak stationsgebied, Bedrijvenpark Vathorst, Wieken/Winkenhoef, Podium en transformatie De Hoef West.
3. Een betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt in onze regio waar zowel jongeren als werkgevers van profiteren.	3.1 Samen met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven werken aan de speerpunten van de Agenda Onderwijs-Arbeidsmarkt. 3.2 Stimuleren en ondersteunen van samenwerkingsprojecten via het Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt. 3.3 Organiseren van drie netwerkbijeenkomsten om de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven te versterken.
4. Versterken van het regionale innovatieklimaat gericht op een groene, gezonde en slimme regio (smart city).	4.1 Via samenwerking met de EBU en de Utrecht Region partners verbeteren van het innovatieklimaat in de regio ten behoeve van gezond stedelijk leven (op thema's als energietransitie, human capital, internationale economische samenwerking en smart city). 4.2 Verkenning regionaal investeringsfonds voor bedrijfsleven in samenwerking met Provincie Utrecht, gemeente Utrecht, gemeente Hilversum en EBU. 4.3 Aanpassing van het Amersfoortse smart city programma op basis van het nu beschikbare budget.
5. Bedrijven en instellingen ondersteunen bij circulair ondernemen in de bouw- en demontage sector.	5.1 Aanpassing van het Plan van Aanpak versnelling circulaire economie op basis van het nu beschikbare budget. 5.2 Samenwerking met Alliantie Cirkelregio partners bij het versnellen van de circulaire economie in de regio Utrecht.

	5.3 Ondersteunen doelgerichte circulaire projecten en ondersteunen initiatieven van de stad door cofinanciering van innovatieve en duurzame projecten via het Toekomstfonds (zie verder beleidsdoel 9 duurzaamheid).
6. Versterken van de aantrekkelijkheid van Amersfoort en de regio voor (toekomstige) bewoners, bedrijven en (zakelijk) toeristen.	6.1 Vermarkten van Amersfoort als aantrekkelijke regio om te ondernemen, wonen en recreëren, via o.a Amersfoort Business en Stichting Citymarketing Regio Amersfoort, waarbij de diversiteit van de verschillende bedrijventerreinen ook onder de aandacht wordt gebracht. 6.2 Zorgen voor vitale winkelgebieden en markten, passend bij de groeiende bevolking en veranderende behoeftes. 6.3 Deelnemen aan (boven)regionale projecten om meer (internationale) bezoekers naar de regio te trekken, zoals 'Hollandse Meesters die je moet ontdekken in Utrecht en Amersfoort' en het vervolg van 'Mondriaan & De Stijl'. 6.4 Ondersteunen van een goed toeristisch voorzieningenniveau in de stad, inclusief de Eemhaven. 6.5 Acquisitie om meer congressen naar onze regio te halen en het aantal zakelijk toeristen te vergroten. 6.6 Participeren in haalbaarheidsonderzoek Internationale School in Amersfoort. Voor een bijdrage aan de eventuele vestiging van een internationale school is geen dekking.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Bedrijven, bedrijvenkringen, bedrijfsmakelaars, binnenstadpartijen, winkeliersverenigingen en vertegenwoordigers van diverse sectoren in stad en regio, zoals horeca, toerisme en de maak-industrie. Regionale overheden (Regio Amersfoort gemeenten, Provincie Utrecht, gemeenten Utrecht & Hilversum), onderwijsinstellingen (o.a. MBO scholen, HU Amersfoort, VO scholen en SOMT Universiteit), Economic Board Utrecht, Alliantie Cirkelregio Utrecht, Cirkelstad, Ondernemers Academie, Team Invest & Trade Utrecht Region, Future City Foundation, FIWARE Lab, Universiteit Utrecht, Universiteit Twente en Hogeschool Saxion (Enschede).

We verstrekken subsidie aan bedrijven en onderwijsinstellingen vanuit het Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt.

We verstrekken subsidie aan Stichting Toeristische Informatieverstrekking Amersfoort en dragen financieel bij aan campagnes die Stichting Citymarketing Regio Amersfoort voor ons uitvoert.

Verbonden partijen

Binnen dit programma hebben we geen Verbonden Partijen

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Economie</i>						
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.1.1 Economie	-4.066	-3.902	-4.474	-4.376	-4.397	-4.396
TOTAAL LASTEN	-4.066	-3.902	-4.474	-4.376	-4.397	-4.396
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.1.1 Economie	508	507	515	515	515	515
3.1.2 Werklocaties	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	508	507	515	515	515	515
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.1.1 Economie	-3.558	-3.395	-3.959	-3.861	-3.882	-3.881
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-3.558	-3.395	-3.959	-3.861	-3.882	-3.881
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-569	-250	-50	-50	-50	-50
Onttrekking aan reserve	88	250	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-481	0	-50	-50	-50	-50
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
	-4.039	-3.395	-4.009	-3.911	-3.932	-3.931

Tabel: PF.07.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
3.1 Economie	-372	-242
3.1.1 Economie	-572	8

9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	200	-250
--	-----	------

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

3.1.1 Economie, Smart City, Citymarketing, Circulaire economie			
Apparaatskosten toerekening	-128		S
Budget ten behoeve van de EBU over van Evenementen	-400		I
Indexering budgetten	-54	8	S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

3.1.2 Werklocaties			
Geen bijzonderheden.			

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Overheveling mutaties reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling naar hoofdstuk 1.1.2. Duurzaamheid	200	-250	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

% functiemenging

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
57	56,8	56,5	55,9	56,1				

Bron: Lisa

Toelichting: De functiemengingsindex geeft de verhouding weer tussen banen en woningen en varieert van 0 (alleen wonen) tot 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als bedrijven. De indicator geeft ook iets weer van een balans tussen wonen en werken. Het betreft een indicator die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dient te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Aantal banen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
851	846	837	810	797	796	800		

Bron: Lisa, bewerking O&S

Toelichting: Amersfoort streeft naar een balans tussen wonen en werken. We meten het vanaf 2016 via de landelijk verplicht gestelde indicator aantal banen (vanaf 1 uur per week) per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Deze indicator laat ons zien of de economische ontwikkeling de bevolkingsontwikkeling voldoende bijhoudt. Streefcijfers: 'meer dan 800 banen per 1000 inwoner van 15-65 jaar'. Toelichting: Bij een gezonde balans tussen wonen en werken, is er getalsmatig naast elke werkende Amersfoorter ook een baan. Van de inwoners van 15-65 jaar is rond de 80% werkzaam (de zogenaamde arbeidsparticipatie). Als het aantal werkenden circa 0,8 per inwoner van 15-65 jaar is, dan streven we naar minimaal 800 banen per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Zie ook Dashboard economie en arbeidsmarkt op www.amersfoortincijfers.nl.

Aantal vestigingen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
125,8	131,2	135,8	140,6	145,4				

Bron: Lisa

Toelichting: Betreft aantal vestigingen van bedrijven. Indicator is van rijkswege opgenomen onder programma 'sociaal domein'. Betreft een verplichte indicator in het kader van BBV.

Bruto gemeentelijk product

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	91							

Bron: Atlas voor gemeenten

Toelichting: Bruto gemeentelijk product (BGP) geeft het aantal banen per inwoner vermenigvuldigd met de gemiddelde toegevoegde waarde van die banen (ofwel de productiviteit van die banen) in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (meer dan 100) of beneden verwachting (minder dan 100) wordt geproduceerd. De score is voor het laatst gemeten in 2013 en kwam toen uit op 91.

Het betreft een indicator die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dient te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

De indicator wordt niet meer opgenomen op wsjg.nl.

Demografische druk in %

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
63,9	64,7	65,2	65,2	65,7	66			

Bron: CBS

Toelichting: Het totaal aantal personen onder de 20 en vanaf 65 jaar in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit is de som van de 'groene' en 'grijze' druk. Het cijfer geeft een indicatie van de druk op de arbeidsmarkt.

Het betreft een indicator die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dient te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuille-houder
1	Dit programma kent geen financiële risico's.			

Beleidskaders

[RIB Economische Agenda](#)

[RIB Aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt](#)

[Versnelling Circulaire Economie Amersfoort en uitvoeringsprogramma](#)

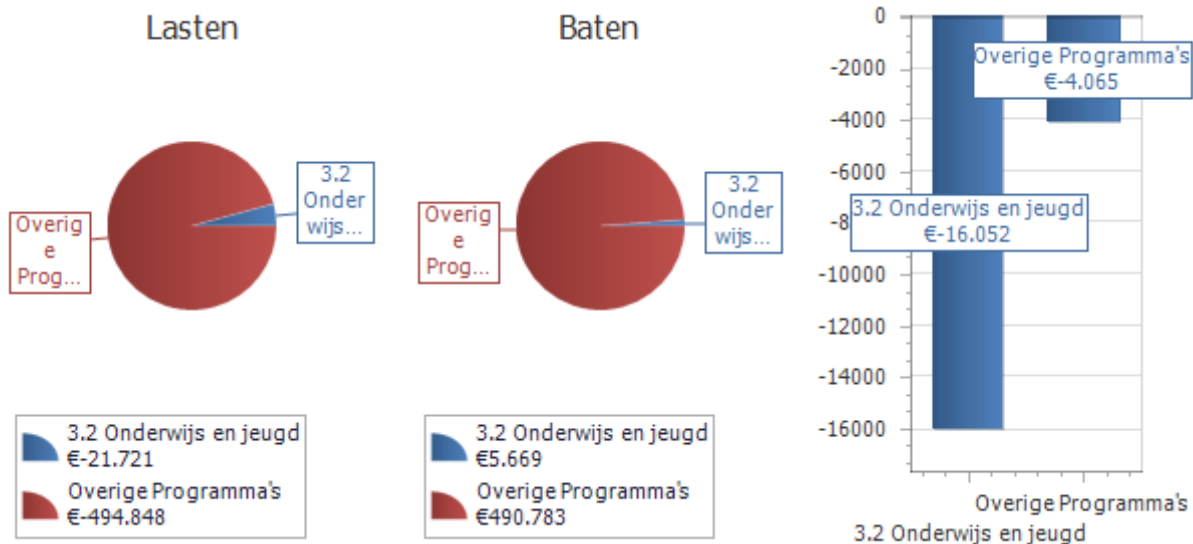
[Amersfoort Smart City Plan van Aanpak](#)

3.2 Onderwijs en jeugd

Portefeuillehouders

Wethouder Fatma Koser Kaya	Wethouder Cees van Eijk
----------------------------	-------------------------

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

Ontwikkelen en opgroeien.

We beogen dat inwoners zich kunnen ontwikkelen tot competente en weerbare volwassenen. We stellen jeugdigen in staat op te groeien in een veilige en stimulerende (thuis)omgeving waarbij zij hun talenten kunnen ontwikkelen en ontplooien. We verhogen hun kansen op de arbeidsmarkt in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Meer organisaties en werkgevers zijn betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.	1.1 Stimuleren van sociaal ondernemerschap en aandacht voor diversiteit in onze contacten met partners en uitvoerende organisaties.
2. Meer mensen beheersen het Nederlands en	2.1 Onderwijs aan Nieuwkomers versterken door het organiseren van schakelklassen in het

hebben kennis van de samenleving.	primair- en voortgezet onderwijs en het bieden van ambulante begeleiding. 2.2 Ontwikkelen beleidsplan laaggeletterdheid (2019), waarin volwasseneneducatie wordt meegenomen; uitvoering plan vanaf 2020.
3. Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.	3.1 Effectief en efficiënt vervoer voor leerlingen die zijn aangewezen op scholen voor primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en (speciaal) voortgezet onderwijs. Realiseren van het 'Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs'. Dit programma omvat onder meer: • Amersfoortse Brede Combinaties (ABC) - uitvoeren van ABC-activiteiten per wijk en ontwikkelen van nieuwe ABC's • VVE - bevorderen van voorschoolse educatie • Bieden van (lichte) ondersteuning aan ouders en kinderen om ontwikkeling te stimuleren en problemen te voorkomen of op te lossen • Aanbieden van taalactiviteiten om de basisvaardigheden van jeugdigen te versterken • Diversiteit- uitvoeren van projecten die aandacht voor diversiteit in het onderwijs stimuleren. Verschillende onderdelen van het UPJO zijn in andere programma's beschreven: aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt bij Economie, ontwikkelen van talenten bij Cultuur en Sport, verbinding tussen wijkteams en scholen bij Sociaal Domein, jongerenwerk bij Sociaal Domein. 3.2 Versterken onderwijs, resulterend in behalen van de titel Nationale Onderwijsstad (voorbereiden in 2019, uitvoering 2020-2021). 3.3 Verkenning kinderen gaan bij voorkeur in de eigen wijk naar school (2019); voor uitvoeren van eventuele maatregelen (2020, 2021) is geen dekking. 3.4 Uitvoering geven aan de samenwerkingsagenda passend onderwijs en zorg voor jeugd waarin onder meer de volgende punten zijn opgenomen: • Zorgen voor meer structurele inzet van

	preventie en vroegtijdige jeugdhulp in het onderwijs en een betere aansluiting (efficiëntere inzet van middelen gericht op de ontwikkeling van een kind) tussen zorgcentra, inzet van specialistische jeugdhulp en scholen voor speciaal onderwijs • Terugdringen van het aantal behandelingen dyslexie en het versterken van de preventieve inzet op de scholen. 3.5 Uitvoering geven aan het thuiszitterspact waarin samen met de regio gemeenten en het onderwijs wordt gewerkt aan een sluitende aanpak zodat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg, zo dicht mogelijk bij huis. 3.6 Voortzetten van de aanpak voortijdig schoolverlaten samen met de onderwijsinstellingen voort. We streven er onder andere naar dat iedere jongere een goede stageplek vindt en behoudt om zijn opleiding af te kunnen ronden. In 2019 ontwikkelen we samen een nieuw Voortijdig SchoolVerlaters (VSV)-programma voor de periode vanaf september 2020. 3.7 Voortzetting van de ondersteuning door het Jongerenloket en Leerwerkloket aan (minder zelfredzame) jongeren. Dit doen we in samenwerking met het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten (RMC) en de onderwijsinstellingen teneinde hen een zo goed mogelijk perspectief op de arbeidsmarkt te geven. 3.8 Toegankelijk maken van huiswerkbegeleiding en bijles voor alle kinderen (hangt samen met Sociaal Domein activiteit 6.1).
4. Goede, duurzame en toekomstgerichte onderwijshuisvesting als gezonde, aantrekkelijke leer- en werkomgeving voor leerlingen en personeel.	4.1 Uitvoering geven aan raadsbesluit van 21 november 2017 tot door-decentralisatie van onderwijshuisvesting en ondertekenen van de Raamovereenkomst tot door-decentralisatie.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

De samenwerkingspartners binnen dit programma zijn:

Bibliotheken Eemland	Diverse Kinderopvangorganisaties	Diverse Onderwijsinstellingen
Samenwerkingsverband de Eem	Diverse organisaties op gebied van volwasseneneducatie	Stichting Sociale Wijkteams Amersfoort
Scholen in de Kunst	Indebuurt033	SRO Amersfoort (gymlokalen en leerlingenvervoer)
Stichting ABC	SOVEE	Youké

Wat hebben we daarbij nodig?

Om de samenwerkende schoolbesturen, door middel van de door hen op te richten coöperaties voor primair- en voortgezet onderwijs, in staat te stellen te starten met het uitvoeren van het Integraal Onderwijshuisvestingsplan, wachten we op een uitspraak van de Belastingdienst over de fiscale neutraliteit van het Amersfoortse model tot doordecentralisatie.

Wie hebben we daarbij nodig?

Het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs wordt uitgevoerd in samenwerking met partners in de stad, te weten: onderwijs (primair, voortgezet, mbo, hbo, samenwerkingsverband de Eem), kinderopvang, Indebuurt033, bibliotheek, GGD, Scholen in de Kunst, SRO, SOVEE en Stichting ABC. Voor het succesvol toeleiden van jongeren naar stages en (leer)werkplekken hebben we werkgevers nodig, werkgevers die zich ook openstellen voor jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Samenwerkingsverband de Eem, Samenwerkingsverband Eemland, Berseba en het reformatorisch Samenwerkingsverband VO zijn de belangrijkste partners bij de ontwikkeling en uitvoering van de samenwerkingsagenda passend onderwijs.

Sinds de regionale aanbesteding van het leerlingenvervoer in 2017 werken de gemeenten Amersfoort, Baarn, Leusden, Soest en Woudenberg, de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en het Signaleringsteam Amersfoort samen om dit vervoer te optimaliseren.

Verbonden partijen

Binnen dit programma hebben we geen Verbonden Partijen

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Onderwijs en Jeugd</i>						
Start met primair onderwijs	2019	5.574		235	232	230
Start vmbo	2019	11.561		487	482	477
De vosheuvel: 1e inrichting	2019	290		34	33	33
Totaal		17.425	0	755	747	740

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	-18.204	-20.766	-21.721	-22.515	-23.847	-23.668
TOTAAL LASTEN	-18.204	-20.766	-21.721	-22.515	-23.847	-23.668
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	5.081	5.669	5.669	5.669	5.669	5.669
TOTAAL BATEN	5.081	5.669	5.669	5.669	5.669	5.669
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	-13.123	-15.098	-16.052	-16.845	-18.178	-17.999
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-13.123	-15.098	-16.052	-16.845	-18.178	-17.999
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-31	-31	-31	-31	-31	-31
Onttrekking aan reserve	0	6	12	12	12	12
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-31	-25	-19	-19	-19	-19
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
	-13.154	-15.123	-16.071	-16.865	-18.197	-18.018

Tabel: PF.08.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
3.2 Onderwijs en jeugd	-955	7
3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt	-955	1

9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	6
--	---	---

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

3.2.1 Onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt			
In verband met investeringen in onderwijshuisvesting ramen we vanaf 2019 hogere rente- en afschrijvingslasten (onder meer Johan van Oldenbarneveltschool)	-396		S
Indexering	-481		S
Dit betreft indexering van personele lasten en formatieaanpassingen.	-78		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Geen bijzonderheden.			

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

% voortijdig schoolverlaters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		1,9	1,8	1,9		1,8	1,8	

Bron: DUO

Toelichting: Voortijdig schoolverzuim proberen we te voorkomen. Er zit altijd een jaar vertraging in de cijfers, in maart worden de voorlopige cijfers van schooljaar '16-17 bekend gemaakt.

We streven naar het beperken van voortijdig school verlaten.

De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting.

Absoluut verzuim

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				4	1,46			

Bron: DUO

Toelichting: Het betreft het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1000 inwoners van 5-18 jaar. In 2017 was dit 1.46 in Amersfoort en bij andere grote gemeente was het 2.51.

Absoluut verzuim (het ontbreken van een schoolinschrijving) komt over het algemeen voor op 'overstapmomenten', dus wanneer een leerling op 5-jarige leeftijd op een school ingeschreven had moeten worden, bij een verhuizing vanuit het buitenland of wanneer leerlingen na het behalen van het vmbo-diploma niet ingeschreven zijn bij het mbo. Dit laatste is een cruciaal punt voor het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de verplichte indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording van het Rijk.

Relatief verzuim

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
				25	19			

Bron: DUO

Toelichting: Deze indicator betreft het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners 5-18 jaar. Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Scholen zijn wettelijk verplicht ongeoorloofd verzuim en schooluitval te melden aan DUO.

We streven naar minimaal verzuim om schooluitval te voorkomen.

De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuille-houder
1	"Herverdeling onderwijsaanbod ten gevolge van 'Passend Onderwijs'. Invoering 'Passend onderwijs' kan leiden tot hogere kosten, bijvoorbeeld als gevolg van: - meer schoolvervoersbewegingen en onvoldoende aanbod i.r.t. Jeugdbeleid - aanpassing schoolgebouwen voor leerlingen met een beperking - regionale verschuivingen binnen het Speciaal Onderwijs	Overleg met Samenwerkingsverbanden passend onderwijs, gekoppeld aan een gezamenlijke ontwikkelagenda, om risico's te beheersen. Intensieve monitoring en regionale samenwerking.	0,32	Koser Kaya Van Eijk
2	Door de invoering van Passend Onderwijs en de Wet Kwaliteit (V)SO verandert de vormgeving van het onderwijs en wijzigt de instroom van leerlingen. De behoefte aan onderwijszorg arrangementen neemt toe. Dit kan consequenties hebben voor het benodigd aantal m2 voor de (V)SO-scholen.	Op grond van wettelijke grondslagen, Wet passend onderwijs en de Jeugdwet is er een verplichting om binnen het regionale overleg Passend Onderwijs met elkaar af te stemmen. In dit overleg hebben we een gezamenlijke agenda opgesteld waarin ook de aanpalende onderwerpen zoals leerlingenstromen, thuiszitters en huisvesting zijn opgenomen.	0,11	Koser Kaya Van Eijk
3	Het ROC-gebouw aan de Zangvogelweg 140 (tijdelijke huisvesting JvO-gymnasium) moet uiterlijk 31 augustus 2019 leeg opgeleverd worden. De gemeente kan éénmaal tot vier maanden verlengen, mits dit vóór 28 februari 2019 is aangezegd.	Strakke projectsturing en management.	0,1	Koser Kaya Van Eijk

	In geval het gebouw niet tijdig is ontruimd, hetzij 31 augustus 2019, dan wel na verlenging uiterlijk 31 december 2019 is in de huurovereenkomst met HIER! een boete opgenomen/ van € 10.000,- per dag.			
--	---	--	--	--

Voor onderwijshuisvesting gelden geen indicatoren, maar geldt de afspraak dat na iedere vier jaar de coöperaties een meting laten uitvoeren naar de kwalitatieve staat van onderwijshuisvesting op de onderdelen bouwkundig, functioneel, duurzaamheid en beheer/exploitatie, zodat dit vergeleken kan worden met de uitgevoerde nulmeting. De eerste meting komt niet eerder dan 2022.

Risico's:

In het raadsbesluit van 21 november 2017 staan in de risicoparagraaf de risico's van doordecentralisatie benoemd:

<https://amersfoort.notubiz.nl/bijeenkomst/380844/De%20Raad%2021-11-2017>

Beleidskaders

[Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2017 - 2020](#)

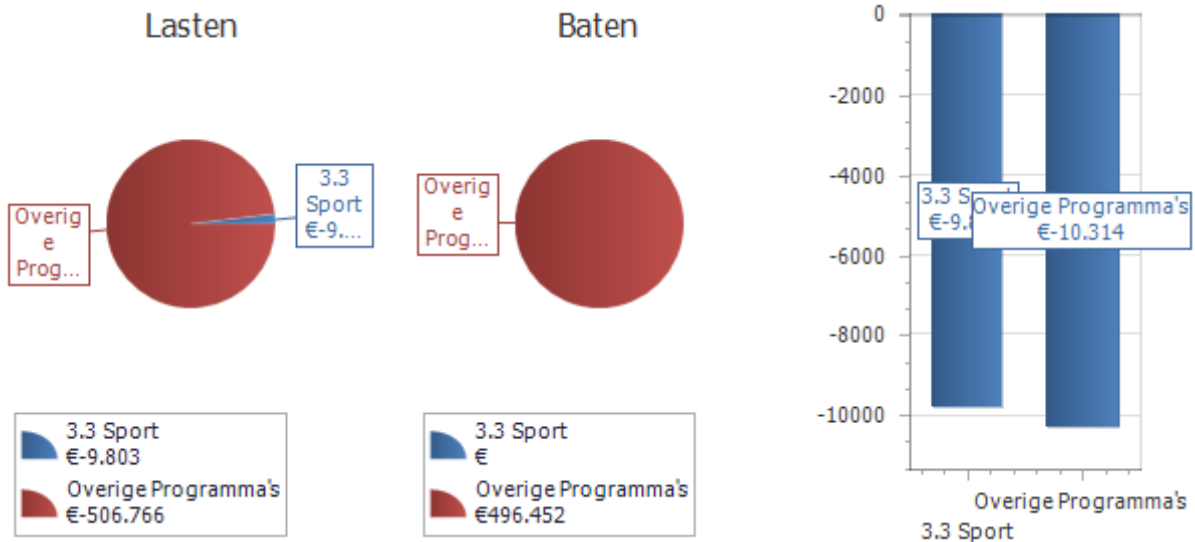
[Raadsbesluit Doordecentralisatie onderwijshuisvesting](#)

3.3 Sport

Portefeuillehouders

Wethouder Hans Buijtelaar

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

We beogen dat zoveel mogelijk Amersfoorters sport en bewegen.

Onze sportvoorzieningen dragen bij aan ontmoeting en verbinding tussen Amersfoorters en ontwikkelen mee met de groei van onze stad.

Doelen en activiteiten

Naast de tot eind van dit jaar geldende sportnota *Amersfoort FIT* is het coalitieakkoord 2018 - 2022 - *Samen aan de slag* als uitgangspunt genomen voor het opstellen van de begrotings(teksten). Sport is hierin opgenomen onder het hoofdstuk voorzieningenniveau. Hiermee is een brug geslagen tussen het huidige sportbeleid en de in het coalitieakkoord 2018-2022 geformuleerde ambities.

Beleidsdoel	Activiteiten
1. Zoveel mogelijk Amersfoorters (kunnen) sporten en bewegen.	1.1 We lanceren de digitale 'sporthub' www.amersfoortsportstad.nl: al het sport- en beweegaanbod is vindbaar voor elke Amersfoorter. 1.2 Wij onderzoeken of de sportkaart Amerena breder kan worden ingezet. 1.3 Samen met de sportpartners in de stad stimuleren we sportaanbod voor mensen met een minimum inkomen, met extra aandacht voor categorie 18 tot 23 jarigen.

	1.4 We onderzoeken op welke wijze zoveel mogelijk kinderen een zwemdiploma kunnen behalen. 1.5 We stimuleren de verscheidenheid aan sportaanbod door de bestaande subsidieregeling te verruimen. 1.6 We werken nog meer sportinclusief zodat de openbare ruimte intensiever gebruikt wordt voor sport en bewegen. 1.7 We voegen in de bestaande subsidieregeling voorwaarden toe die bevorderen dat sportverenigingen een <i>inclusief</i> beleid voeren. 1.8 We continueren de bestaande afspraken met SRO op het gebied van sportstimulering, door de inzet van buurtsportcoaches.
2. Onze sportvoorzieningen dragen bij aan ontmoeting en verbinding tussen Amersfoorters.	2.1 Door gerichte inzet van buurtsportcoaches bevorderen we de bestuurskracht bij verenigingen. 2.2 We beoordelen de plannen voor het vervolg van de pilot sportparken (in nationaal Sportakkoord: 'sportaccommodaties als beweegvriendelijke openbare ruimte'). 2.3 De uitbreiding van het aantal buurtsportcoaches die het Sportakkoord mogelijk maakt, verzilveren we. In het nieuwe sportbeleid nemen we de inzet van deze extra capaciteit op.
3. Onze sportvoorzieningen ontwikkelen mee met de groei van onze stad.	3.1 We beoordelen en versterken continu onze sportvoorzieningen en benutten kansen voor herallocatie als dit past binnen de groeiambitie. 3.2 Talentontwikkeling bij scholen en verenigingen krijgt een plek in het nieuwe sportbeleid. 3.3 We bevorderen dat sport binnen ons lokale aanbod aan stedelijke evenementen een vaste plek krijgt en kruisbestuivingen ontstaan (naast bestaand Sportgala, Marathon Amersfoort, Amersfoorts Voetbalkampioenschap).

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

De samenwerkingspartners binnen dit programma zijn:

Ministerie VWS	SRO Amersfoort	ASF
----------------	----------------	-----

en daarnaast talloze partners die - door gebruikmaking van de subsidieregeling Sport & Bewegen - met hun incidentele (sport- en beweeg)activiteiten bijdragen aan de realisatie van het sportbeleid, zoals: sportverenigingen, MBO instellingen en ideële stichtingen bijvoorbeeld op het grensvlak gezondheid / sporten.

Verbonden partijen

NV SRO

De inzet van SRO is gericht op het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen van het Amersfoortse sportbeleid. Doelstelling is om zoveel mogelijk Amersfoorters sporten en bewegen voor een gezonde, vitale stad.

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Sport</i>						
Herhuisvesting HC Eemvallei	2022	3.000				
Totaal		3.000	0	0	0	0

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.3.1 Sport en bewegen	-7.682	-8.151	-9.803	-9.223	-9.020	-9.018
TOTAAL LASTEN	-7.682	-8.151	-9.803	-9.223	-9.020	-9.018
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.3.1 Sport en bewegen	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	0	0	0	0	0	0
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.3.1 Sport en bewegen	-7.682	-8.151	-9.803	-9.223	-9.020	-9.018
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-7.682	-8.151	-9.803	-9.223	-9.020	-9.018
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-142	-2	-2	-2	-2	-2
Onttrekking aan reserve	0	0	35	0	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-142	-2	33	-2	-2	-2
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-7.824	-8.153	-9.770	-9.225	-9.022	-9.020

Tabel: PF.09.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
3.3 Sport	-1.652	35
3.3.1 Sport en bewegen	-1.652	0
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	0	35

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

3.3.1 Sport en bewegen			
Bij het coalitieakkoord is er een bedrag van € 1.000.000,- beschikbaar gesteld voor voorzieningen sport. Bij uitwerking van de nog op te stellen sportnota zal hier nader invulling aan worden gegeven.	-1.000		S
Voor de Nederlandse kampioenschappen schoonspringen en zwemmen worden middelen beschikbaar gesteld vanuit de reserve Evenementen.	-35		I
Indexering	-224		S
Verhoging subsidie aan SRO voor huur sportcomplex Amerena. De inkomsten komen binnen op hoofdstuk Ruimtelijke Ontwikkeling, programma Vastgoed. Per saldo is het budgettair neutraal voor de begroting.	-935		S
Bij de kadernota 2017 waren incidenteel een aantal budgetten beschikbaar gesteld voor het jaar 2018, die vervallen voor 2019.	505		I

Voorafgaand aan de behandeling van deze begroting in uw Raad zullen wij uw Raad nog informeren over de uitwerking van motie 2018-066M Middelen voor verbeterpunten Amerena, ingediend bij de behandeling van de Jaarstukken 2017.

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves		35	I
Voor de Nederlandse kampioenschappen schoonspringen en zwemmen worden incidenteel middelen onttrokken aan de reserve evenementen.			

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

% niet-wekelijks sporters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
43				42,9		41	41	

Bron:

Toelichting: Het betreft hier een verplichte indicator vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het percentage inwoners van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bron: GGD/CBS/RIVM. Het cijfer is te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl. Het uitgangspunt is en blijft dat we willen dat zo veel mogelijk Amersfoorters (kunnen) sporten en bewegen.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Vervroegde vervanging van infill en / of ondergrond van kunstgrasvelden.	Ontwikkelingen worden gemonitord. Als het risico zich materialiseert, via VNG inzetten op compensatie door Rijk en bezien of fasering van vervanging mogelijk is.	0,39	Buitelaar
2	Kortere levensduur infra-onderdelen van buitensportcomplexen (bvb. verhoogde slijtage kunstgrasmat) a.g.v. intensiever gebruik en vandalisme door openstelling voor derden buiten de gebruiksuren door de huurder.	Sportverenigingen (buitensport) hebben via de subsidieregeling sport mogelijkheden om de accommodatie te beveiligen. Een spelregelbord (huishoudelijk reglement) kan worden opgesteld en zichtbaar gemaakt op het sportcomplex. SRO monitort staat van infraonderdelen en rapporteert aan gemeente.	0,14	Buitelaar
3	De gemeentelijke norm voor het aantal was- <'en/of'> kleedruimten per veld komt onder druk te staan.	Onderzoek wordt uitgevoerd naar noodzaak tot bijstellen norm voor het aantal was- en	0,14	Buitelaar

		kleedruimten.		
--	--	---------------	--	--

Beleidskaders

Het [coalitieakkoord 2018-2022 'Samen aan de slag'](#), hoofdstuk Voorzieningenniveau, p. 15 t.e.m. 18.

Huidige sportnota [Amersfoort F!T](#) (tot 2019)

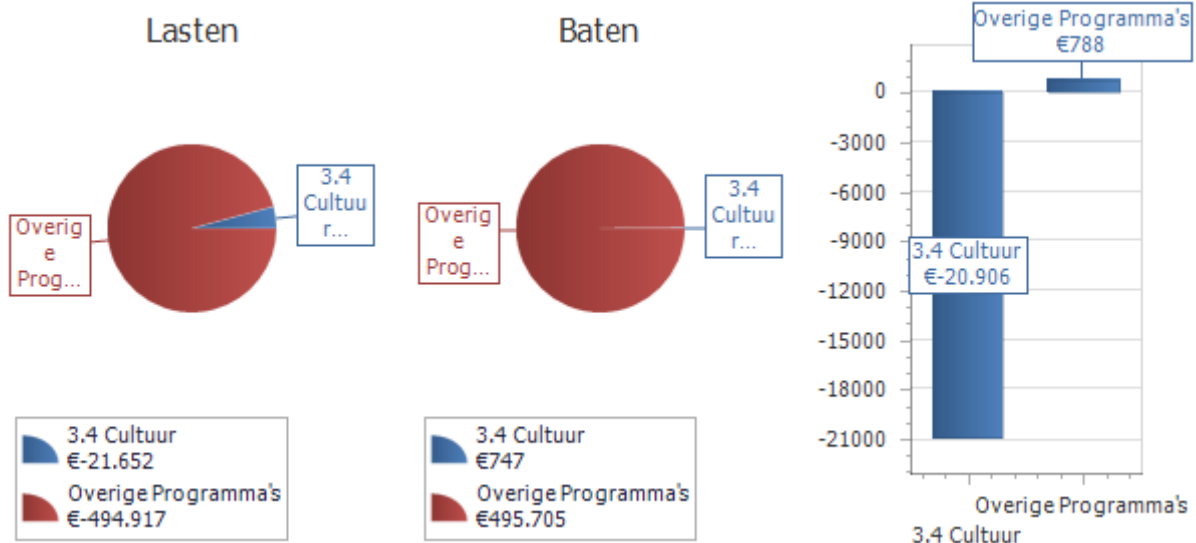
Het nationaal Sportakkoord.

3.4 Cultuur

Portefeuillehouders

Burgemeester Lucas Bolsius	Wethouder Fatma Koser Kaya
Wethouder Astrid Janssen	Wethouder Kees Kraanen
Wethouder Willem-Jan Stegeman	

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel Cultuur

Inwoners van Amersfoort vinden kunst en cultuur belangrijk voor hun stad. Het verhoogt de leefbaarheid. Kennis maken met kunst en cultuur draagt in grote mate bij aan het ontwikkelen van 21ste eeuwse vaardigheden, die wij nodig hebben om mee te komen in de veranderende samenleving. We zien echter dat het culturele klimaat onder druk staat en dat Amersfoort in vergelijking met andere steden laag scoort op kunst en cultuur. We staan voor een inhaalslag. En met het oog op de verdere groei en verstedelijking van Amersfoort richting 2030 is een schaa sprong nodig. Wij, en onze inwoners vinden het belangrijk dat het cultuuraanbod meegroeit met de ontwikkeling van de stad.

Richting 2030 zien we vanuit de Cultuurvisie zes brede opgaven waar we, met partijen in de stad en daarbuiten, aan werken. Iedere opgave draagt bij aan alle drie de invalshoeken van onze visie op cultuur: de intrinsieke waarde van cultuur voor mens en samenleving, cultuur voor een aantrekkelijke stad en cultuur voor een verbonden stad. De zes brede opgaven zijn; cultuuraanbod, makers en talent, cultuureducatie, wijken en sociaal domein, diversiteit en jongeren. Deze opgaven zijn vertaald in onderstaande beleidsopgaven. Naast deze opgaven speelt regulier werk een rol, zoals mediabeleid en kunst in de openbare ruimte.

Evenementen & recreatie

De vele culturele, sport- en andere evenementen maken van Amersfoort een fijne stad om in te wonen, werken en verblijven. Evenementen zorgen voor reuring in de stad en dragen bij aan een

positief imago. Het aanbod aan evenementen zien we groeien in lijn met de ontwikkeling van de stad, die de komende jaren een flinke groei- en verstedelijkingsopgave heeft. Evenementen zorgen ook voor verbinding. Door middel van evenementen ontstaan laagdrempelige ontmoetingen tussen inwoners: tussen jongeren, ouderen, gezinnen en kwetsbare doelgroepen. Het groeiend aantal bezoekers van buiten de stad laat zien dat evenementen voor steeds meer mensen een aanleiding vormen Amersfoort te bezoeken. Toeristisch bezoek draagt bij aan het vergroten van het (economisch) draagvlak van (culturele) voorzieningen.

Archief Eemland

In het kader van de Archiefwet overgedragen archieven worden beheerd in de archiefbewaarplaats onder toezicht van de gemeentearchivaris.

Archief Eemland werkt aan ons cultureel erfgoed en daarmee aan het behoud van de identiteit van de stad.

Door onze historische kennis en die van Amersfoorters en organisaties te bundelen, vormen we een laagdrempelig en toegankelijk kenniscentrum voor erfgoed. We bieden dit zoveel mogelijk aan via digitale en eigentijdse middelen en combineren die met persoonlijke aandacht en (fysieke) activiteiten op het gebied van dienstverlening en presentatie.

Monumentenzorg & Archeologie

Het op een samenhangende wijze in stand houden van het (onroerend en archeologisch) erfgoed in Amersfoort en het inpassen van cultuurhistorische waarden in nieuwe ontwikkelingen (behoud door ontwikkeling). Daarmee versterken we de historische identiteit en aantrekkelijkheid van onze stad.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoelen Cultuur	Activiteiten
Cultuuraanbod	
1. De ontwikkeling van het cultuuraanbod in Amersfoort groeit mee met de bevolkingsontwikkeling en verdere verstedelijking en draagt bij aan Amersfoort als aantrekkelijke stad om te wonen, werken en recreëren.	1.1 Beleid ontwikkelen op basis van de uitkomsten van de uitgezette onderzoeken naar het cultureel klimaat en het museale aanbod. 1.2 Basisinstellingen toekomstbestendig maken en gezamenlijk met hen uitvoering geven aan de speerpunten van de Cultuurvisie. Hierbij in lijn met het coalitieakkoord specifieke aandacht voor het versterken van de podia. 1.3 Invulling geven aan de herbestemming van het Rietveldpaviljoen. 1.4 Uitwerken van de kansen die de komst van het Collectiecentrum Nederland biedt, zoals die zijn vastgelegd in de intentieverklaring met Amersfoort in Cultuur (AinC) en Rijksmuseum. 1.5 Versterken cultureel profiel van stedelijke regio door de uitvoering 1 a 2 proeftuinen. Dit maakt onderdeel uit van de voorbereiding nieuwe cultuurbeleidsperiode (2021-2024) van het

	ministerie van OCW. 1.6 Inzetten op laagdrempelig en veelzijdig aanbod van culturele evenementen. 1.7 Doorontwikkelen projectsubsidieregeling Kunst & Cultuur op basis van de ervaringen die in 2018 zijn opgedaan.
Makers & Talent	
2. Amersfoort is een thuis voor cultuurmakers. Daarin werken wij aan het beter faciliteren en versterken van de positie van professionele cultuurmakers en het stimuleren van talentontwikkeling (programmaonderdeel 'makers en talent' uit de Cultuurvisie).	2.1 Concretiseren uitvoeringsprogramma waarin enerzijds een oplossing wordt gezocht voor tekort aan ruimte (hardware) op korte en langere termijn, en anderzijds wordt ingezet op het faciliteren van netwerken en samenwerking/cross-overs tussen makers en talenten. Ook creatieve broedplaatsen, voor samenwerkende kunstenaars(-groepen) en meerdere creatieve disciplines, kunnen het maakklimaat in de stad versterken en talentontwikkeling stimuleren. 2.2 Beleidsmatige betrokkenheid bij diverse projecten gericht op (boven)lokaal talentontwikkeling, zoals het tweejarig project <i>Amersfoort, Regio & Creatief Talent</i>, gecoördineerd door Scholen in de Kunst en andere initiatieven. 2.3 Versterken van het amateurkunstveld, bijvoorbeeld op het gebied van samenwerking, professionele begeleiding en huisvesting.
Cultuureducatie	
3. Alle kinderen in Amersfoort komen in contact met kunst- en cultuur.	3.1 Uitbreiden aantal scholen (PO & VO) die meedoen aan het programma Cultuureducatie met kwaliteit (CmK) door inzet van extra formatie. CmK wordt mede gedekt vanuit programma onderwijs. 3.2 Versterken van cultuureducatief aanbod door instellingen en culturele ondernemers, bijvoorbeeld theatereducatie voor mbo leerlingen. 3.3 Realiseren van minimaal twee <i>Kunstenaars in de school</i>. Onafhankelijk van onderwijsniveau, en gericht op wisselwerking tussen leerlingen (cultuureducatie) en kunstenaar (atelierruimte).
Jongeren	
4. Bieden van een divers cultuuraanbod voor	4.1 Jongeren als prioriteit benoemen bij de

jongeren waarbij beleven en ontmoeten centraal staan (16-26).	projectsubsidieregeling (continuering van prioriteiten 2018). 4.2 De cultuurbeleving van jongeren beter in kaart brengen. Daarbij betrekken we jongeren en jongerenorganisaties en waar nodig vullen we aan met onderzoek.
Wijken en sociaal domein	
5. Door laagdrempelige culturele activiteiten worden mensen in wijken samengebracht en geactiveerd.	5.1 Uitwerken & implementeren plannen gericht op deze opgave, waarbij bereiken van diverse doelgroepen en jongeren belangrijke uitgangspunten zijn. 5.2 Amersfoort is sinds 2018 een age friendly cultural city. Een voorbeeld van een project hierbij is Beter van Kunst, dat wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst in samenwerking met zorginstellingen. In 2019 worden de uitgangspunten van Age friendly cultural cities verankerd in gemeentelijk beleid, zoals WMO en Cultuur. 5.3 Realiseren van <i>kunstenaars in de wijk</i>, gericht op bewonersparticipatie en sociale cohesie in samenwerking met indebuurt033.
Diversiteit/inclusiviteit	
6. Wij hebben een aantrekkelijk cultureel klimaat met een divers en toegankelijk aanbod voor iedereen.	6.1 Diversiteit als prioriteit benoemen bij de projectsubsidieregeling (continuering van prioriteiten 2018). 6.2 Diversiteit/inclusiviteit is sterk generiek van aard en speelt bij alle opgaven een rol.
Beleidsdoelen Archief Eemland	Activiteiten
1. Archief Eemland bewaart de lokale en regionale historie.	1.1 Beheer van archieven en collecties in de archiefbewaarplaats. 1.2 Collecties ter inzage geven aan belangstellenden in de studiezaal en via internet.
2. Stimuleren en kennis toevoegen over historie van de stad.	2.1 Van, voor en door de stad. Door participatie van personen en organisaties de mogelijkheid te bieden gastcuratoren tentoonstellingen en/of lezingen te laten organiseren in de publieksruimte van Archief Eemland.
3. Verwerven van archieven.	3.1 Archieven die gezien hun geschiedenis (o.a. door bewonersparticipatie) interessant zijn voor de stad verwerven en opnemen in de

	archiefbewaarplaats.
Beleidsdoel Evenementen	Activiteiten
1. Amersfoort heeft een breed en divers aanbod van aansprekende evenementen in huis en is een kweekvijver voor talent.	1.1 Er wordt invulling gegeven aan een integraal evenementenbeleid, dat zorgt voor een samenhangende benadering van culturele, sport- en publieksevenementen. 1.2 Profileren van Amersfoort door investering in grootschalige aansprekende evenementen. 1.3 Realiseren van een serviceorganisatie die ondersteuning biedt bij de opzet, uitvoering en verdere professionalisering van evenementen.
Beleidsdoelen Monumentenzorg	Activiteiten
1. Samen met de stad dragen wij zorg voor ons (onroerend en ruimtelijk) erfgoed en voor de kwaliteit van het stadsbeeld als totaal. Cultuurhistorische waarden vormen een waardevolle inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen.	1.1 We geven uitvoering aan onze wettelijke taken op het gebied van de erfgoedzorg (gedecentraliseerde rijkstaken, advisering, vergunningprocedures, commissie ruimtelijke kwaliteit). 1.2 We actualiseren het gemeentelijk monumentenbeleid op basis van landelijke ontwikkelingen (o.a. Omgevingswet, rijksbeleid) en lokale speerpunten. 1.3 Wij actualiseren periodiek onze monumentenlijst (en werken aan een geïntegreerde cultuurhistorische waardenkaart). 1.4 We integreren cultuurhistorische waarden in ruimtelijke instrumenten en ontwikkelingen (bestemmingsplannen en toekomstig omgevingsplan, herontwikkelingsopgaven etc.).
2. We willen waardevolle historische structuren en gebouwen in stand houden en waar mogelijk verbeteren. Passende nieuwe functies zijn daarvoor essentieel (herbestemming en transformaties).	2.1 We faciliteren eigenaren bij instandhouding, transformaties en herbestemming van erfgoed (met vooroverleg, informatie, inspiratie, kaders en richtlijnen etc.). 2.2 Specifiek voor het religieus erfgoed stellen we een kerkenvisie op in overleg met de eigenaren van deze gebouwen (Pilotproject RCE). 2.3 We evalueren de resultaten van het

	onderzoek Brandveiligheid & Monumenten. 2.4 We zetten ons in voor kwaliteitsverbetering van erfgoed en stadsbeeld. Tot het erfgoed behoren ook waardevolle groenstructuren. De relatie tussen erfgoed en omgeving/ openbare ruimte en groen is van grote waarde. 2.5 Voor monumenten in gemeentelijk eigendom treden we op als een goede ‘rentmeester’.
3. We verbinden doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en cultureel erfgoed en passen waar mogelijk innovatieve technieken en materialen toe.	3.1 We evalueren de uitkomsten van het pilotproject Erfgoed & duurzaamheid en actualiseren de informatie over dit onderwerp. 3.2 We volgen innovaties op het gebied van verduurzaming en energiebesparing bij monumenten. Ontwikkelingen die passen bij de waarden en karakteristieken van ons erfgoed zetten we in en dragen we uit. We onderzoeken aanvullende mogelijkheden voor het inzetten van zonne-energie. 3.3 Op het gebied van energietransitie besteden we speciale aandacht aan de binnenstad, omdat de eigenaren hier voor een dubbele opgave staan (instandhouding erfgoed en energietransitie), terwijl de mogelijkheden in dit gebied beperkter zijn dan elders. Dit vraagt een faciliterende rol van de gemeente met het zoeken naar de mogelijkheden voor een aardgasloze binnenstad.
4. Op basis van archeologisch en bouwhistorisch onderzoek verdiepen en verbreden we de kennis over de (ontstaans)geschiedenis van onze stad. Deze kennis maken we voor een breed publiek toegankelijk en beleefbaar (in samenwerking met Archeologie).	4.1 Bij ontwikkelingen en projecten: Bouwhistorisch en archeologisch onderzoek. 4.2 D.m.v. educatie en voorlichting (publicaties, lezingen, rondleidingen, Open Monumentendag) dragen we de nieuwe kennis uit aan de stad en aan organisaties als Het Gilde, de Waterlijn en de Stichting Open Monumentendag. Erfgoed draagt belangrijk bij aan de identiteit en verbondenheid van stad en inwoners. Voor bezoekers draagt het bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad.
Beleidsdoel Archeologie	Activiteiten
1. Behoud en bescherming van archeologische waarden in de bodem, conform onze wettelijke taak. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is behoud in de bodem lang niet altijd mogelijk. Na proefonderzoek kiezen we voor behoud door middel van opgraven of toch voor behoud in de	1.1 We voeren onze wettelijke taken uit op het gebied van archeologie en monumentenzorg; de Erfgoed- en Omgevingswet, de Wet op de Archeologische Monumentenzorg en de Amersfoortse Erfgoedverordening. De gemeentelijke kaart met archeologische

grond.	waarden en verwachtingen is leidend bij de vraag in welke gevallen onderzoek noodzakelijk is. Ontwikkelaars en eigenaren krijgen advies en begeleiding bij de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij ontwikkelingen en bouwactiviteiten doen wij samenhangend archeologisch onderzoek, waarbij we gebruik maken van onze reeds opgebouwde kennis over de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van Amersfoort. 1.2 Conform de Erfgoedwet (2016) zijn onze stadsarcheologen gecertificeerd voor het uitvoeren van archeologische werkzaamheden. We laten audits van onze aanpak uitvoeren om het in 2017 verkregen certificaat te behouden. We werken op het vlak van archeologie binnen de regio samen door het verzorgen van beleid en regelmatig ook uitvoering voor Leusden, Soest en Bunschoten en Nijkerk (op basis van overeenkomsten). We streven naar uitbreiding hiervan.
2. De resultaten van het archeologische onderzoek bekend maken aan en delen met zoveel mogelijk Amersfoorters en bezoekers van de stad. De beleving en kennis van ons archeologisch erfgoed dragen bij aan de binding met de eigen woonomgeving.	2.1 We presenteren de resultaten op verschillende manieren: ○ aan de Westsingel, na de verhuizing, kunnen we in onze ruimere behuizing nog beter het verhaal over de geschiedenis van de stad vertellen; ○ organiseren van educatieve activiteiten, we ontvangen schoolklassen op opgravingen en in het open depot op de Westsingel; ○ samenwerking met de stad, onder meer met amateurverenigingen, vrijwilligers en organisaties als de Waterlijn en het Gilde.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Cultuur

Voor de uitvoering van de Cultuurvisie Amersfoort 2030, is verbinding en samenwerking binnen het culturele veld essentieel. Dan doelen we ook op samenwerking tussen partijen van verschillende culturele disciplines (zoals beeldende kunst, muziek, dans, toneel et cetera) en met een verschillend profiel (zoals instellingen, evenementenorganisaties, zelfstandige makers, gevestigde en nieuwe spelers et cetera). Ook de samenwerking met actoren buiten het culturele veld is nodig,

zoals onderwijs, welzijnswerk, het bedrijfsleven en dergelijke. Daar ligt primair een taak voor partijen in de stad. Om samenwerking te bevorderen zet de gemeente in op een verbindende rol.

Onze samenwerking en contacten met het culturele veld zijn veelvormig. We hebben frequent bestuurlijk overleg met de culturele basisinstellingen. We stimuleren samenwerking en verbinden cultuurmakers en organisaties, we organiseren symposia voor kennisdeling, we faciliteren en denken mee om initiatieven *vanuit de stad* van de grond te krijgen (bijvoorbeeld door een nieuwe regeling voor projectsubsidies in te voeren) en willen goed geïnformeerd zijn over wat er in de stad op cultureel gebied gebeurt.

Vanuit de ambities op het gebied van de stedelijke regio wordt intensief samengewerkt met zowel de provincie als de gemeente Utrecht.

Evenementen

We werken samen met de op te zetten serviceorganisatie Evenementen, met daarin een vertegenwoordiging van evenementenorganisatoren en horeca. We werken ook samen met individuele evenementenorganisatoren. Daarnaast zijn citymarketing, VVV, hulp- en veiligheidsdiensten en Amfors samenwerkingspartners in de realisatie van onze ambities.

Monumentenzorg & Archeologie

Monumenteneigenaren, ontwikkelaars, erfgoedpartners (Siesta, Oudheidkundige Vereniging Flehite, Stichting Open Monumentendag, Gilde, Waterlijn etc.), rijk (RCE) en provincie, Steunpunt Monumentenzorg & Archeologie Utrecht (STAMU), Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM) en overige erfgoedinstellingen (Nationaal Restauratiefonds NRF, Nationale Monumenten Organisatie NMO, Monumentenwacht).

Verbonden partijen

Theater-en congrescentrum Flint NV

Theater- en Congrescentrum Flint N.V. biedt een ambitieus, breed, kleurrijk en levendig programma in vrijwel alle podiumdisciplines met als doel een zo groot en divers mogelijk publiek te bereiken. Daarnaast zoekt Flint proactief naar artistieke verbindingen in de stad en regio. Ze geven organisaties ruimte om zich in Flint te profileren of gezamenlijk met Flint te coproduceren. Hiermee creëert Flint een maatschappelijk draagvlak in de stad, zodat iedere inwoner van Amersfoort zich verbonden kan voelen met Flint. Voor dit doel verstrekt de gemeente Amersfoort subsidie aan Flint, voert bestuurlijke overleggen en is tevens aandeelhouder en eigenaar van het pand.

Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.)

Archief Eemland is gevestigd in het Eemhuis en verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wettelijke taak met betrekking tot duurzaam beheer van archieven van: Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Renswoude, Soest, Baarn, Eemnes en toezicht op het archief Bunschoten/Spakenburg. In de wet is vastgelegd dat overheidsarchieven na 20 jaar worden overgedragen naar een archiefbewaarplaats onder toezicht van een gemeentearchivaris. Daarnaast beheren wij particuliere archieven o.a. voor Stichting De Armen de Poth, Pieters Blokland en Kamp Amersfoort. Met bewoners en organisaties in de stad organiseren wij tentoonstellingen "van, voor en door de stad" over aansprekende onderwerpen. We werken nauw samen met erfgoedorganisaties in de stad. TArchief Eemland is met de Bibliotheek, Scholen in de Kunst en Kunsthal Kade deelnemer in de Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.).

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>Cultuur</i>						
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	-16.769	-19.049	-20.194	-19.899	-18.961	-18.891
3.4.2 Evenementen en recreatie	-348	-493	-1.458	-336	-736	-336
TOTAAL LASTEN	-17.117	-19.543	-21.652	-20.234	-19.696	-19.227
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	215	176	176	174	174	274
3.4.2 Evenementen en recreatie	3	0	571	0	0	0
TOTAAL BATEN	218	176	747	174	174	274
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	-16.554	-18.874	-20.019	-19.725	-18.787	-18.618
3.4.2 Evenementen en recreatie	-344	-493	-887	-336	-736	-336
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-16.899	-19.367	-20.906	-20.061	-19.523	-18.954
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-56	-75	-60	-42	-38	-35
Onttrekking aan reserve	386	90	519	90	68	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	330	15	459	48	30	-35
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-16.569	-19.352	-20.447	-20.013	-19.492	-18.989

Tabel: PF.10.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten

3.4 Cultuur	-2.095	1.000	
3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed	-1.145	0	
3.4.2 Evenementen en recreatie	-964	571	
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	14	429	

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	---------------	--------------	--------------

3.4.1 Cultuur, kunst en erfgoed			
Coalitieakkoord 2018-2022: ambities Cultuurvisie 2030	-1.000		S
Indexering subsidies	-520		S
Verlaging incidentele middelen cultuurvisie , zoals opgenomen in de kadernota 2018	400		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	---------------	--------------	--------------

3.4.2 Evenementen en recreatie			
Coalitieakkoord 2018-2022: Extra inzet voor evenementen	-400		I
Budget naar economie ten behoeve van EBU	400		I
De Koning viert zijn verjaardag in Amersfoort: Koningsdag 2019	-1000		I
Te verwachten bijdrage voor het organiseren van Koningsdag 2019		571	I
Motie 2018 inzake evenement FC Amersfoort	50		I
Indexering budgetten	-15		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	---------------	--------------	--------------

9. Mutatie reserves			
Onttrekking aan reserve ter dekking: Koningsdag 2019		429	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Exploitatie gesubsidieerde instellingen staat onder druk. Dit risico speelt een rol bij de programma's Sociaal domein, Sport, Onderwijs en Cultuur.	Monitoring via dashboard subsidies + rapportage subsidiecyclus. Uitvoeren audits en doorlichting. Inzet Reserve calamiteiten budgetsubsiëring.	0,16	Koser Kaya Janssen Bolsius Stegeman
2	Door ontevredenheid over de kwaliteit van dienstverlening en/of incidenten en/of wijzigingen in het beleid kunnen we niet voldoen aan de gesloten DVO's waardoor begrote inkomsten misgelopen worden.	Periodiek overleg en monitoring om vroegtijdig te signaleren en waar mogelijk bij te sturen.	0,01	Koser Kaya Janssen Bolsius Stegeman
3	Door calamiteiten, diefstal van unieke stukken of onzorgvuldig handelen van mensen bij het bezichtigen bestaat de mogelijkheid dat stukken gerestaureerd moeten worden of vervangen.	Er wordt gebruik gemaakt van bruikleenovereenkomsten en verzekeringen. Daarnaast wordt er toezicht gehouden op tentoongestelde stukken.	0,01	Koser Kaya Janssen Bolsius Stegeman

Beleidskaders

De ambities vanuit Cultuur staan grotendeels beschreven in de Cultuurvisie 2030.

[Nota Evenementenbeleid 2015](#)

Beleidskaders Archief:

Archiefwet 1995

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Collectiebeheer- en beleidsplan

4. Bestuur en dienstverlening

Het gemeentebestuur wil inwoners en organisaties in de stad verbinden en ruimte geven aan initiatieven in de samenleving. Ook werken we graag samen met de stad aan maatschappelijke opgaven. Wanneer belangen tegenstrijdig zijn of schuren, worden op bestuurlijk-politiek niveau afwegingen gemaakt.

In onze aanpak werken we steeds meer op een laag schaalniveau, buurt- en wijkgericht. Die gebiedsgerichte aanpak volgen we zowel bij beleidsvorming als in de uitvoering. We geven mensen zeggenschap bij ontwikkelingen in hun eigen woon- en leefomgeving.

Naast schaalverkleining zien we ook schaalvergroting. Veel vraagstukken overstijgen de gemeentegrenzen. Daarom werken we steeds nauwer samen met de gemeenten uit de Regio Amersfoort. Als Regio Amersfoort werken we op het gebied van bijvoorbeeld economische ontwikkeling en mobiliteit ook nauw samen met de provincies, gemeenten in de regio Amersfoort, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Waar nodig werken we intensief samen met VNG en G40 om onze gezamenlijke doelen te realiseren.

De gemeente is ook dienstverlener voor inwoners en bedrijven. We streven naar goede communicatie over gemeentelijke activiteiten en optimaal gemak voor onze inwoners en bedrijven wanneer zij zaken doen met de gemeente. Digitalisering speelt daarbij een steeds belangrijkere rol.

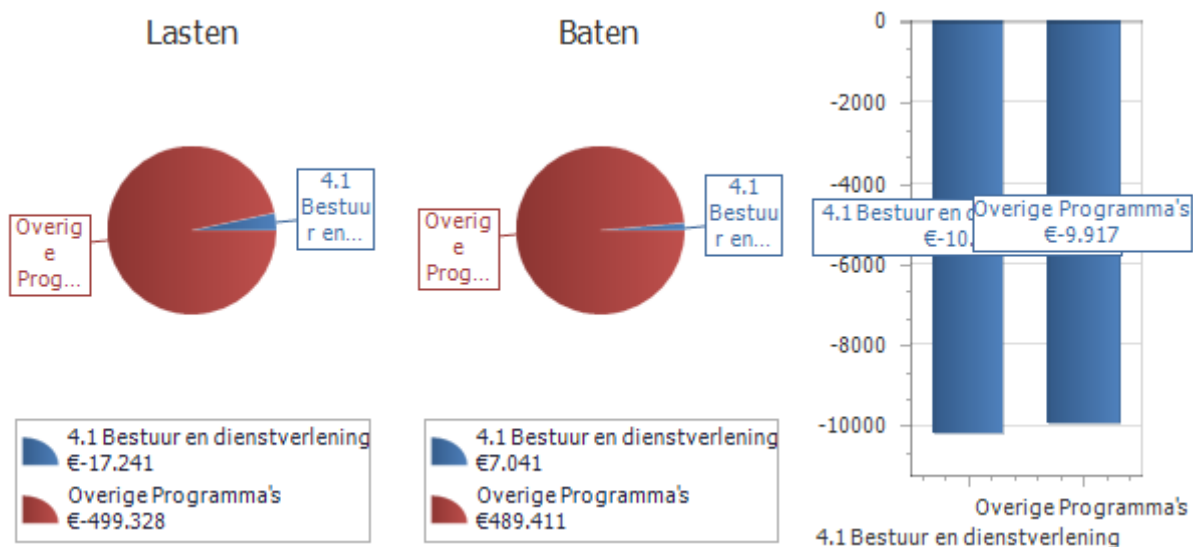
In alles wat we doen werken we zorgvuldig met persoonsgegevens. Bij de informatieverwerking werken we conform privacywetgeving.

4.1 Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouders

Burgemeester Lucas Bolsius	Wethouder Kees Kraanen
Wethouder Menno Tigelaar	Wethouder Cees van Eijk
Wethouder Hans Buijtelaar	

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

College en raad werken samen met de mensen in de stad en met gemeenten in de regio om in de komende jaren verduurzaming en groei te realiseren. We werken aan vernieuwde manieren waarop raad en inwoners invloed hebben op de besluitvorming, met aandacht voor het informeren en betrekken van inwoners die nog niet meedoen.

Voor al onze dienstverlenende taken staat klantgemak centraal. Bij al ons werk gaan we zorgvuldig om met de persoonsgegevens van onze inwoners, medewerkers en overige betrokkenen.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
Bestuur en regionale samenwerking	
1. Stadsbestuur zijn dat verbindt, vertrouwen heeft en geeft en dat op basis van democratische waarden invulling geeft aan zijn	1.1 In ons werk, zowel bij beleidsvoorbereiding, besluitvorming als uitvoering, integraal rekening houden met de belangen en wensen van inwoners en

publieke taken.	organisaties in de stad. 1.2 Inwoners en organisaties in de stad informeren en consulteren over onderwerpen die hen raken. 1.3 Inwoners gelijkwaardig behandelen, ongeacht afkomst, geloof of geaardheid en maximaal ruimte geven aan diversiteit en integratie.
2. Samenwerking met regiogemeenten, de gemeente Utrecht, provincie Utrecht, kennisinstellingen en bedrijfsleven om maatschappelijke doelen ten aanzien van duurzaamheid, woningbouw, economische ontwikkeling en bereikbaarheid te realiseren.	2.1 Actieve rol in de Regio Amersfoort, Utrecht Region en de Economic Board Utrecht (EBU). Nauwe contacten aangaan en onderhouden met de provincie Utrecht, relevante kennisinstellingen en private partijen. 2.2 Het verwerven van (co-)financiering bij provincie, rijk en EU om stedelijke en regionale opgaven te realiseren. 2.3 Actieve deelname aan netwerkorganisaties, zoals de VNG en de G40.
Communicatie en samenwerking met de stad	
1. Onze gemeentelijke communicatie is begrijpelijk voor zoveel mogelijk mensen.	1.1 We gaan in 2019 méér gebruik maken van beeld (tekeningen, foto's, filmpjes etc.) in onze communicatie. 1.2 We gaan met extra aandacht en inzet aan de slag met eenvoudige taal voor laaggeletterden.
2. We willen het bereik van de gemeentelijke communicatie vergroten.	2.1 We gaan de verschillende sociale media kanalen méér en actiever inzetten. Via Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn en Youtube communiceren we gericht, laagdrempelig en persoonlijk met onze inwoners.
3. Inwoners hebben meer en makkelijker invloed op de politieke besluitvorming.	3.1 We gaan meer gebruik maken van mogelijkheden e-participatie. 3.2 We verkennen met raad en bewoners overige wensen en ideeën om (de betrokkenheid bij) de lokale democratie te versterken. 3.3 We monitoren wat de consequenties zijn voor het participatiebeleid van de ervaringen die we opdoen bij specifieke uitwerkingen van het participatiebeleid (zoals het meer inzetten van de mogelijkheden voor e-participatie, het formuleren van een nieuw participatieproces voor ruimtelijke ontwikkelingen, zie

	Programma Omgevingswet of ervaringen met jongerenparticipatie).
4. Ideeën en wensen van betrokkenen en belanghebbenden bij opgaven en uitdagingen worden al in de verkenningsfase onderzocht.	4.1 We gaan door met Starten voor de start: bij nieuwe projecten of beleidstrajecten brengen we de belanghebbenden en betrokkenen in beeld en gaan met (enkelen van) hen in gesprek. Hoe kijken zij aan tegen de opgave en wat zien zij als hun rol in de aanpak? We doen dit in de verkenningsfase zodat we de opbrengst kunnen meenemen in de aanpak van het project of beleidstraject.
Dienstverlening	
1. Iedere dag weer helpen we klanten snel, deskundig, vriendelijk en transparant tegen zo laag mogelijke kosten.	1.1 Dat doen we aan de balies van Burgerzaken (470 klanten per dag), aan de telefoon van het KCC (730 telefoontjes per dag via 14 033) en digitaal op www.amersfoort.nl , via webcare, e-mail en Whatsapp.
2. We zorgen ervoor dat ons digitale kanaal (de website en digitale producten) goed op orde is. Digitaal zaken doen met de gemeente wordt steeds eenvoudiger en gaat sneller. Echter: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet. We willen klanten verleiden om digitaal zaken met ons te doen maar realiseren ons goed dat Amersfoorters soms liever persoonlijk contact hebben.	2.1 We gaan door met het verder verbeteren van onze digitale dienstverlening. Dat doen we door steeds méér producten en diensten digitaal aan te bieden en continu te werken aan het verder optimaliseren van onze website. 2.2 Ook verbeteren we bestaande digitale formulieren door ze simpeler, slimmer en uiteraard AVG-proof te maken. 2.3 In 2019 maken we keuzes in welke richting we onze digitale dienstverlening de komende jaren verder door willen doorontwikkelen.
3. We kennen onze klant. Daardoor zijn we in staat om gericht in te spelen op wat hij/zij wil, kan en nodig heeft.	3.1 We meten continu hoe onze klanten de dienstverlening waarderen: op de website, aan de balie, telefoon en op de digitale producten. 3.2 Ook maken we samen met onze klanten 'klantreizen': hierin bekijken we met echte klanten hoe de aanvraag van een product of dienst is verlopen. Klantfeedback helpt ons bij het verder verbeteren van de dienstverlening.
4. Het verder verbeteren van het proces 'afhandeling meldingen openbare ruimte'.	4.1 Uit onderzoek weten we dat de klantwaardering op het meldingenproces achterblijft. In 2019 gaan we dit proces verder verbeteren.

5. Het optimaliseren van de telefonische dienstverlening via 14033 op het KCC.	5.1 In 2019 gaan we door met het verbeteren van de telefonische dienstverlening op het KCC: • De bereikbaarheid is in 2018 sterk verbeterd, in 2019 werken we vooral aan het méér vragen direct afdoen op het KCC. Dus zonder dat daar een collega op een vakafdeling voor nodig is. • We willen minder terugbelnotities, dus dat méér collega's op vakafdelingen goed bereikbaar zijn voor vragen van klanten. • We gaan door met de 'terugbelafpraak'. Via de contactpagina op de gemeentelijke website kunnen klanten aangeven wanneer ze door ons gebeld willen worden en waarover. Bellers worden op die mogelijkheid gewezen als ze een tijdje 'in de wacht' staan bij drukte op het KCC.
6. Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van persoonsgegevens in de Basis Registratie Persoonsgegevens.	6.1 De Basis Registratie Persoonsgegevens vormt de basis voor het leveren van producten en diensten aan de klant. Ook stellen wij gegevens beschikbaar aan landelijke afnemers en binnengemeentelijke afnemers voor de uitvoering van hun publiekrechtelijke taken. 6.2 De kwaliteit van de registratie wordt jaarlijks getoetst aan de hand van de zelfevaluatie: zo controleren, verbeteren en borgen wij de kwaliteit van de BRP.
7. Het goed, tijdig en zorgvuldig afhandelen van klachten.	7.1 Als mensen niet tevreden zijn over het handelen van de gemeente of het wijkteam dan kunnen ze een klacht indienen. Deze worden opgepakt door de klachtcoördinator en doorgezet naar de betrokken afdeling.
Gebiedsgericht werken	
1. Doelen t.a.v. gebiedsgericht werken: Een goede aansluiting van wat wij als gemeente in de stad doen bij de behoeften van onze inwoners, (maatschappelijke) organisaties en ondernemers. We pakken vragen en opgaven op het juiste schaalniveau (gebied) op.	1.1 We werken aan een integrale aanpak van sociale, fysieke en veiligheidsopgaven in de verschillende gebieden, samen met onze inwoners, (maatschappelijke) organisaties en ondernemers. Hierbij zijn we duidelijk zichtbaar in deze gebieden. We agenderen de vragen en opgaven die in deze gebieden belangrijk zijn en pakken deze slagvaardig op met onze partners. 1.2 Op basis van de vragen en opgaven

	stellen we plannen van aanpak op voor enkele gebieden en voeren de reeds vastgestelde plannen uit. 1.3 We maken de meerwaarde van gebiedsgericht werken inzichtelijk, komen met een voorstel om dit uit te breiden naar de gehele stad en brengen in beeld wat daarvoor nodig is.
2. Een grotere betrokkenheid bij de buurt, zodat bewoners, (maatschappelijke) organisaties en ondernemers kunnen bijdragen aan een prettige leefomgeving.	2.1 We stellen jaarlijks per gebied een buurtbudget ter beschikking, voor goede ideeën om de leefbaarheid te vergroten of de sociale cohesie te verbeteren. 2.2 Aanvullend op dit budget kent de gemeente een Subsidie Projecten #InDeBuurt. Deze is beschikbaar voor ideeën en activiteiten die bijdragen aan het welzijn van mensen of die mensen ondersteunen of samen brengen. Indebuurt033 voert de subsidieregeling uit.
Dienstverlening/vergunningen	
1. Vergunningaanvragen worden kwalitatief getoetst.	1.1 We toetsen vergunningaanvragen aan de geldende wettelijke en gemeentelijke kaders. Voor de activiteit bouwen passen we het vastgestelde bouwtoetsprotocol toe.
2. Vergunningen worden tijdig afgehandeld.	2.1 In 99,7% van alle vergunningaanvragen wordt binnen de wettelijke termijnen een besluit genomen. Maximaal 0,3% wordt van rechtswege verleend. Dit zijn vergunningaanvragen die niet binnen de wettelijke termijn worden afgehandeld.
3. Vergunningaanvragen voor extra energiezuinige bouw krijgen voorrang.	3.1 We behandelen vergunningaanvragen voor energiezuinige bouw met voorrang.
4. We prioriteren de toezichtinzet op basis van informatie en risico's.	4.1 We leggen de prioriteiten en de keuzes die we daarin maken vast in het Uitvoeringsprogramma VTH 2019
5. We stimuleren en monitoren het verwijderen van asbestdaken.	5.1 Eigenaren van woningen en bedrijven zijn wettelijk verplicht om per 2024 hun asbestdak verwijderd te hebben. Samen met de provincie en RUD kijken we hoe we eigenaren kunnen stimuleren.
Gegevensbescherming	

1. We zijn naar onze burgers en medewerkers <u>transparant</u> over de gegevens die we verwerken en staan voor de juistheid van de gegevens.	1.1 We vullen het register van verwerkingen aan (grondslagen) en houden het actueel; 1.2 We hebben een heldere en complete privacyverklaring; 1.3 We geven binnen de geldende termijnen uitvoering aan de rechten van betrokkenen waardoor we de betrokkene in de gelegenheid stellen onze gegevensverwerkingen in te zien, te controleren, te corrigeren of te verwijderen.
2. Het delen van persoonsgegevens met externen vindt alleen plaats met betrouwbare partners en binnen afgesproken kaders.	2.1 We stellen verwerkersovereenkomsten op met bijbehorende toetsingskaders en overeenkomsten met samenwerkende partijen waarmee we persoonsgegevens delen, waarin de condities helder geformuleerd zijn, zodat deze persoonsgegevens ook bij hen in goede handen zijn.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Indebuurt033 en andere maatschappelijke partners

Buurtbewoners, verenigingen, maatschappelijk middenveld, ondernemers

Regiogemeenten en Bureau Regio Amersfoort

Utrechtse gemeenten en Provincie Utrecht

Economic Board Utrecht

VNG en G40

Verbonden partijen

Regionale uitvoeringsdienst Utrecht

Met ingang van 1 januari 2014 is bij gemeenschappelijke regeling de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) van start gegaan. Door de RUD worden de basistaken uitgevoerd. Dit zijn taken die middels een wettelijke verplichting door de RUD moeten worden uitgevoerd en die voor alle gemeenten gelden. De basistaken zijn de complexe VTH-milieutaken en de taken met een aanzienlijke milieu-impact. Afhankelijk van de hoogte van de milieu impact, dient een bedrijf voor het opstarten, uitbreiden en veranderen van activiteiten een omgevingsvergunning of een melding activiteitenbesluit in te dienen. Daarnaast zijn er de plustaken, waarbij een gemeente de keus heeft om deze door de RUD te laten uitvoeren of zelf te doen. Het gaat dan om het in behandeling nemen van meldingen bij en het toezicht en handhaving op ongeveer 1500 bedrijven met activiteiten met een minder groot milieurisico. Dit zijn bedrijven waar relatief vaker klachten over komen omdat deze zich vaker in de directe omgeving van de woonomgeving bevinden, zoals horeca of supermarkten. In 2017 heeft de RUD de vooraf gestelde doelen grotendeels behaald met

betrekking tot toezicht en handhaving. Uit de rapportage van de RUD Utrecht blijkt dat er minder uren zijn besteed aan werkzaamheden voor de Wet bodembescherming, omdat er minder vergunningen zijn aangevraagd dan geprognosticeerd.

Binnen dit programma hebben we geen Verbonden Partijen

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
Audiovisuele hulpmiddelen raadszaal 2018	2019	218	58	57	56	55
Totaal		218	58	57	56	55

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	-6.118	-5.784	-6.867	-6.673	-6.578	-6.612
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	-93	-112	-114	-114	-114	-114
4.1.3 Dienstverlening	-9.805	-8.280	-8.938	-8.296	-8.325	-8.323
4.1.4 Gebiedsgericht werken	-1.114	-1.361	-1.357	-1.365	-1.379	-1.390
TOTAAL LASTEN	-17.130	-15.537	-17.276	-16.447	-16.396	-16.439
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	476	494	440	440	440	440
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	1	0	0	0	0	0
4.1.3 Dienstverlening	8.912	6.267	6.601	6.637	6.629	6.645
4.1.4 Gebiedsgericht werken	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	9.389	6.761	7.041	7.077	7.069	7.085
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	-5.643	-5.290	-6.428	-6.233	-6.139	-6.172
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	-91	-112	-114	-114	-114	-114
4.1.3 Dienstverlening	-893	-2.013	-2.337	-1.658	-1.696	-1.678
4.1.4 Gebiedsgericht werken	-1.114	-1.361	-1.357	-1.365	-1.379	-1.390
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-7.741	-8.776	-10.235	-9.370	-9.328	-9.354
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve						
Onttrekking aan reserve						
TOTAAL MUTATIES RESERVES						

Tabel: PF.11.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
4.1 Bestuur en dienstverlening	-1.739	280
4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking	-1.083	-54
4.1.2 Communicatie en samenw met de stad	-2	0
4.1.3 Dienstverlening	-658	334
4.1.4 Gebiedsgericht werken	4	0

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	--------	-------	-------

4.1.1 Bestuur en regionale samenwerking			
Extra kapitaallasten tbv audiovisuele hulpmiddelen raadzaal en verkiezingen 2018	-57		S
Indexering	-121		S
Middelen tbv het doorontwikkelen van de Griffie	-218		S
Budget tbv PC's raadsleden gemeenteraadsverkiezingen 2018	36		I
Personele consequenties	-89	47	S
Coalitieakkoord 2018-2022: Voor ondersteuning van het nieuwe college heeft er een uitbreiding van het gemeentelijk apparaat plaatsgevonden. Hiervoor is in het coalitieakkoord in totaal € 500.000 beschikbaar gesteld.	-500		S
Aanvullend budget voor ondersteuning van het college	-90		S
Technische aanpassing: omdat de programmamanager economie bij de afdeling woon- en werkklimaat is ondergebracht drukken de kosten niet meer op het budget bestuur en dienstverlening.		-102	S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
--	--------	-------	-------

4.1.2 Communicatie en samenw. met de stad			
---	--	--	--

Geen bijzonderheden.			
----------------------	--	--	--

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

4.1.3 Dienstverlening			
Vanuit de Wbb is tijdelijk geld beschikbaar gesteld voor handhavingstaken op het gebied van bodemverontreiniging. Deze taken zijn bij de RUD belegd.	-280		I
Extra legesopbrengsten: de leges worden geacht kostendekkend te zijn. De verhoging van de kosten (voornamelijk verhoging van de overhead) worden doorberekend in de tarieven van de vergunningen.		334	S
Het organiseren van verkiezingen voor Provinciale Staten, Waterschappen en Europa. In 2018 waren de Gemeenteraadsverkiezingen.	-263		I
Personele consequenties	-115		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

4.1.4 Gebiedsgericht werken			
Geen bijzonderheden.			

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Geen bijzonderheden.			

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Verlies van gegevens. (Risico-analyse PWC in het kader van het beheer Basisregistratie Personen (BRP), met als gevolg imagoschade, kans op een boete en uiteraard ook gevolgen voor de betreffende inwoners.	Er is een gemeentebrede projectorganisatie ingericht	0,16	Bolsius Van Eijk Tigelaar Kraanen Buijtelaar
2	Het ontslag/ opstappen van bestuurders van de stad, waardoor er wachtgeldverplichtingen ontstaan en de voorziening wachtgeldverplichtingen onder druk komt te staan.	Bij vertrek van een bestuurder wordt de concrete omvang van de totale uitkeringsrechten berekend. Bij een tekort vindt er een dotatie plaats aan de voorziening wachtgelden wethouders.	0,14	Bolsius Van Eijk Tigelaar Kraanen Buijtelaar
3	Door onderbezetting zijn we niet in staat om subsidies binnen te halen.	Kennis over binnen halen subsidies wordt gedocumenteerd en bij meerdere medewerkers belegd.	0,05	Bolsius Van Eijk Tigelaar Kraanen Buijtelaar

Beleidskaders

[Uitgangspunten voor communicatie en interactie](#) (sept.'13).

[Doorontwikkeling Bewonersparticipatie incl. Starten voor de Start](#)

[E-magazine Bestuurlijke Ontwikkeling](#)

Nota Integrale Handhavingsstrategie Fysieke Leefomgeving

Uitvoeringsprogramma VTH 2018

[Europa agenda Gemeente Amersfoort](#)

5. Financiën en belastingen

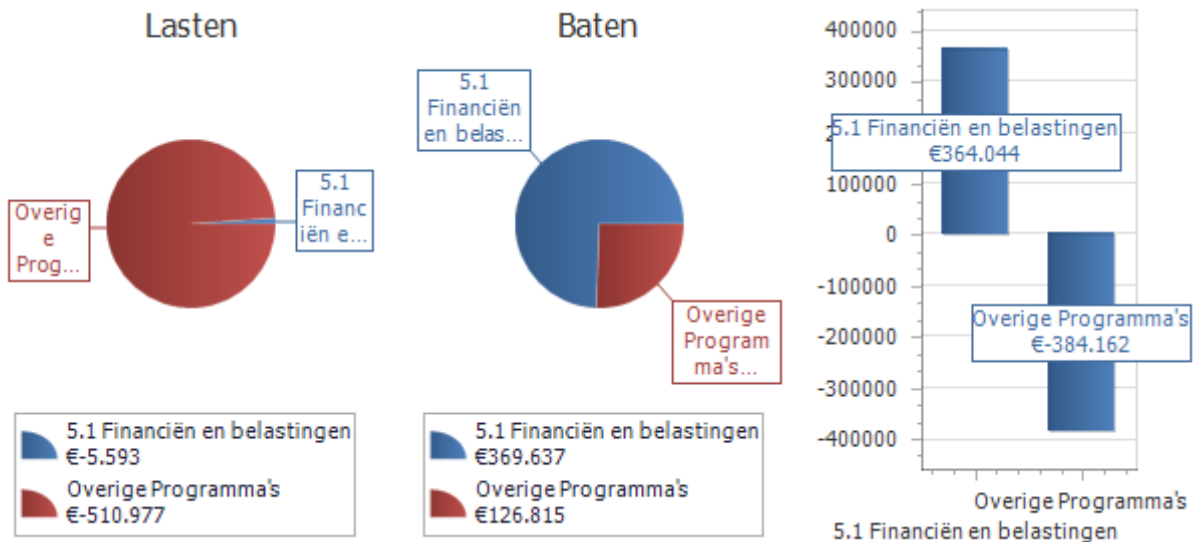
De aanwezigheid van financiële middelen is een randvoorwaarde om alle ambities waar te kunnen maken en de noodzakelijke uitgaven te kunnen doen. In het hoofdstuk Financiën en Belastingen staan de belangrijkste vrij te besteden inkomsten van de gemeente Amersfoort opgenomen. Deze zijn grofweg in te delen in: de algemene uitkering uit het gemeentefonds; belastingopbrengsten; rente- en dividendinkomsten en overige inkomsten.

5.1 Financiën en belastingen

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

We willen een financieel gezonde gemeente zijn en voeren hiervoor een solide en degelijk financieel beleid. Wij streven naar een meerjarenbegroting die over alle jaren materieel en structureel sluitend is.

Doelen en activiteiten

Beleidsdoel	Activiteiten
1. We voeren een solide financieel beleid waarbij de meerjarenbegroting binnen iedere jaarschijf materieel en structureel in evenwicht is.	1.1 Onze financiële risico's dekken we minimaal af met het beschikbare weerstandsvermogen; 1.2 We voeren een anticyclisch begrotingsbeleid; 1.3 Tegenvallers in de exploitatie vangen we op aan de uitgavenkant van het programma waar de tegenvallers ontstaan.
2. We streven naar een gematigd lastenniveau, rekening houdend met de benodigde voorzieningen in de stad.	2.1 De OZB wordt jaarlijks trendmatig met niet meer dan 2% verhoogd, los van de OZB verhoging als gevolg van de afbouw van de precariobelasting.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Wij hebben korte lijnen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, ministeries en de G40.

Verbonden partijen

NV SRO

Gemeente Amersfoort is aandeelhouder in de NV SRO. De dividenduitkeringen van NV SRO leveren een bijdrage aan Programma 5.1 Financiën en belastingen.

NV ROVA Holding

De gemeente Amersfoort heeft een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met NV ROVA Holding (ROVA) en is tevens aandeelhouder. ROVA verzorgt exclusief onze afvalinzameling voor particulieren en voert een aantal beheertaken uit, zoals het machinaal reinigen van kolken, de exploitatie van rioolgemalen en sneeuw- en gladheidsbestrijding.

NV REMU- Houdstermaatschappij

De gemeente Amersfoort is aandeelhouder van de NV REMU Houdstermaatschappij. De dividenduitkeringen van de NV REMU Houdstermaatschappij zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Vitens NV

De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Vitens NV. De dividenduitkeringen van Vitens NV zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Alliander N.V.

De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Alliander N.V.. De dividenduitkeringen van Alliander N.V. zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.

BNG Bank

De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij de BNG Bank (BNG). De dividenduitkeringen van de BNG zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.

Parkeren Amersfoort BV

Parkeren Amersfoort BV beheert en exploiteert parkeergarages. Het gaat om de garages Stadhuisplein, Koestraat en Flintplein. De gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van de BV.

ParkeerService Coöperatie UA

Coöperatie ParkeerService voert voor de gemeente het parkeerbeleid uit. Denk daarbij aan het verstrekken van parkeervergunningen, maar ook aan het onderhouden van parkeerautomaten, fietsenstallingen en het geven van informatie over parkeergegerelateerde onderwerpen. Daarnaast wordt kennis gedeeld tussen de aangesloten gemeenten en voeren we innovaties door in het makkelijker maken van parkeren voor bewoners en bezoekers van de stad.

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
Geen investeringen						
Totaal		0	0	0	0	0

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland voor de komende vier jaren.

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
5.1.1 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	0
5.1.2 Belastingen	-2.360	-1.843	-2.237	-2.392	-2.381	-2.379
5.1.3 Rente en dividend	-4.841	-3.176	-1.858	-1.302	-926	-488
5.1.4 Overige baten en lasten	-1.750	-305	-1.498	-1.498	-1.498	-1.045
TOTAAL LASTEN	-8.950	-5.324	-5.593	-5.192	-4.805	-3.912
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
5.1.1 Algemene uitkering	267.893	267.204	285.215	287.628	288.173	289.057
5.1.2 Belastingen	71.394	74.478	77.617	79.200	80.916	82.255
5.1.3 Rente en dividend	7.128	6.695	6.101	6.535	6.324	5.818
5.1.4 Overige baten en lasten	541	581	703	713	693	693
TOTAAL BATEN	346.957	348.958	369.637	374.076	376.106	377.822
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
5.1.1 Algemene uitkering	267.893	267.204	285.215	287.628	288.173	289.057
5.1.2 Belastingen	69.034	72.636	75.381	76.808	78.535	79.876
5.1.3 Rente en dividend	2.287	3.518	4.243	5.233	5.398	5.330
5.1.4 Overige baten en lasten	-1.208	276	-795	-785	-805	-352
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	338.007	343.634	364.044	368.883	371.301	373.911
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-18.455	-7.373	-3.419	-4.070	-2.809	-10.017
Onttrekking aan reserve	47.165	7.933	13.985	1.574	1.275	274

TOTAAL MUTATIES RESERVES	28.710	560	10.566	-2.496	-1.534	-9.743
--------------------------	--------	-----	--------	--------	--------	--------

SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	366.716	344.194	374.609	366.388	369.767	364.167
---	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Tabel: PF.12.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
5.1 Financiën en belastingen	3.686	26.730
5.1.1 Algemene uitkering	0	18.011
5.1.2 Belastingen	-394	3.139
5.1.3 Rente en dividend	1.318	-593
5.1.4 Overige baten en lasten	-1.193	122
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	3.954	6.051

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

5.1.1 Algemene uitkering			
Ten opzichte van de begroting 2018 is er een viertal circulaire gepubliceerd welke een financieel effect hebben op het begrotingsjaar 2019. Dit betreffen de septembercirculaire 2017, decembercirculaire 2017, maartcirculaire 2018 en meicirculaire 2018.			
* Accresontwikkeling De positievere ontwikkeling wordt grotendeels veroorzaakt door 2 zaken. Ten eerste is er in het InterBestuurlijk Programma afgesproken om de uitgangsbasis voor het berekenen van het gemeentefonds te wijzigen. Het gemeentefonds wordt gekoppeld aan de totale rijksuitgaven, inclusief de uitgaven in zorg en sociale zekerheid. Voorheen was het reguliere accres gekoppeld aan de netto gecorrigeerde uitgaven. Ten tweede is een oplopend loon- en prijspeil hiervan de oorzaak. Beiden punten zijn opgenomen in de Raadsinformatiebrief Gevolgen Maartcirculaire Gemeentefonds 2018 (2018-039)		7.927	I/S
* BTW Compensatiefonds De werkwijze van de raming van de ruimte onder het BCF plafond is aangepast in de meicirculaire 2018. Het Rijk heeft besloten om alleen in de septembercirculaire van elk jaar de raming van het huidige jaar te verwerken. Omdat de		3.000	S

septembercircularre ná het opstellen van de begroting verschijnt zou dit bij het opstellen van de begroting leiden tot een lagere bate van het gemeentefonds. In overleg met onze toezichthouder (Provincie Utrecht) is gekozen om de ruimte onder het BCF plafond (voldoende reëel) structureel te ramen en deze in een stelpost op te nemen in de begroting 2019. De berekeningswijze zoals we deze in Amersfoort hanteren is te raadplegen binnen het hoofdstuk " Financiële ontwikkelingen en meerjarenbegroting" in deze begroting.			
Taakmutaties: De taakmutaties zijn in principe budgettair neutraal. De voor- en nadelen komen bij de andere programma's terug.		7.045	I / S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

5.1.2 Belastingen			
Indexering	-2	404	S
Trendmatige aanpassing OZB		800	S
De precariobelasting wordt met gelijkmatige stappen tot en met 2022 jaarlijks afgebouwd.		-575	S
Hogere opbrengst van de gemeentelijke belastingen door onder andere uitbreiding van het aantal huishoudens. Hier tegenover staat een afname van het aantal m2 kantoorruimte, wat een dempend effect heeft op de extra opbrengst.		2.257	S
Personele consequenties	-392	253	S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

5.1.3 Rente en dividend			
Lagere rentekosten gekoppeld aan de financieringsbehoefte.	54		I
Lagere rentekosten op geldleningen o.a. als gevolg van lagere rente en vanwege aflossingen op de bestaande leningportefeuille	1.096		I / S
Meer rente doorberekening naar de programma's (taakvelden),	168		I

vanwege hogere investerings-ramingen			
Minder renteopbrengsten op de hypotheek geldleningen ambtenaren wegens reguliere extra aflossingen/herfinancieren, als gevolg van de fiscale maatregel per 1-1-2016.		-743	I
Voordeel op de rentetoerekening grondexploitaties als gevolg van hogere boekwaarde per 1-1-2019		304	S
Minder dividendopbrengsten		-155	S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

5.1.4 Overige baten en lasten			
Coalitieakkoord 2018-2022: Versterking ambtelijke organisatie. Dit bedrag wordt nog nader verdeeld over de programma's.	-1.000		S

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Mutaties in de saldi-reserves uit vorige jaren en verschuiving begrotingssaldo jaarschijf 2022 ten behoeve van jaarschijf 2019.	4.142	1.699	I
Dekking begrotingssaldo 2019, voor specificatie wordt verwezen naar tabel FO.05 Financiële ontwikkelingen na het coalitieakkoord.		4.484	I
Mutaties overige reserves	-187	-145	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Gemiddelde WOZ-waarde x €1000,=

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		235	222	218	228			

Bron: Gemeente

Toelichting: De gemiddeld getaxeerde WOZ-waarde van een woning (huur en koop).
Het bedrag voor 2017 betreft de gemiddelde WOZ-waarde per 1-1-2016 voor het belastingjaar 2017.

Woonlasten eenpersoons huishoudens

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		587	592	642	646	668		

Bron: gemeente

Toelichting: Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing. Het bedrag 2018 is geen streefcijfer, maar reeds aan de raad voorgesteld.

Woonlasten meerpersoons huishoudens

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		634	638	693	697	719		

Bron: Gemeente

Toelichting: Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing. Het bedrag voor 2018 is geen streefcijfer, maar reeds aan de raad voorgesteld.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Er komt vanuit de algemene uitkering minder geld binnen dan waarmee we in de meerjarenbegroting rekening hebben gehouden.	In de gaten houden van de ontwikkelingen op dit terrein aan de hand van circulaire's.	0,8	Stegeman

2	Grondexploitatie Vathorst	De risico's binnen Vathorst worden gedurende het jaar gemonitord en wordt over gerapporteerd bij de herziening van de grondexploitaties.	0,7	Buijtelaar
3	Verbonden partijen kunnen niet voldoen aan verplichtingen en/of dat de dividenden lager uitvallen dan begroot.	We volgen nauwgezet de aandeelhoudersvergaderingen en zullen daar waar nodig actie ondernemen.	0,4	Stegeman

Beleidskaders

IJkpunten financiële positie

Verordening financieel beleid en beheer

Nota Reserves en Voorzieningen

6. Bedrijfsvoering

De ambities die we hebben en de taken waar de gemeente voor staat, vragen om een organisatie die daarop toegerust is. We willen dat medewerkers zich gemotiveerd voelen om zich met hun kennis, kunde en werkplezier in te zetten voor de stad. De deskundigheid en ervaring in de organisatie kan de komende jaren onder druk staan door toenemende krapte op de arbeidsmarkt en uitstroom van medewerkers die met pensioen gaan. Dat stelt ons voor grote uitdagingen.

We hanteren een flexibele schil van inhuur om fluctuaties in werk op te vangen en omdat niet alle specialismen voortdurend nodig zijn. We zoeken de balans tussen de medewerkers in de organisatie en de flexibele schil.

In onze aanpak werken we steeds minder met blauwdrukken en langjarige detailplannen. We werken samen met de stad de grote lijnen uit en werken daarna met betrokken partijen aan de specifieke invulling.

Op het gebied van informatievoorziening werken we aan een toekomstgerichte, duurzame en stabiele ICT-omgeving. Ook de juridische kwaliteitszorg en privacy krijgen veel aandacht in de komende tijd. Veel juridisch werk gebeurt ‘achter de schermen’, maar moet van onberispelijke kwaliteit zijn.

Stadhuis

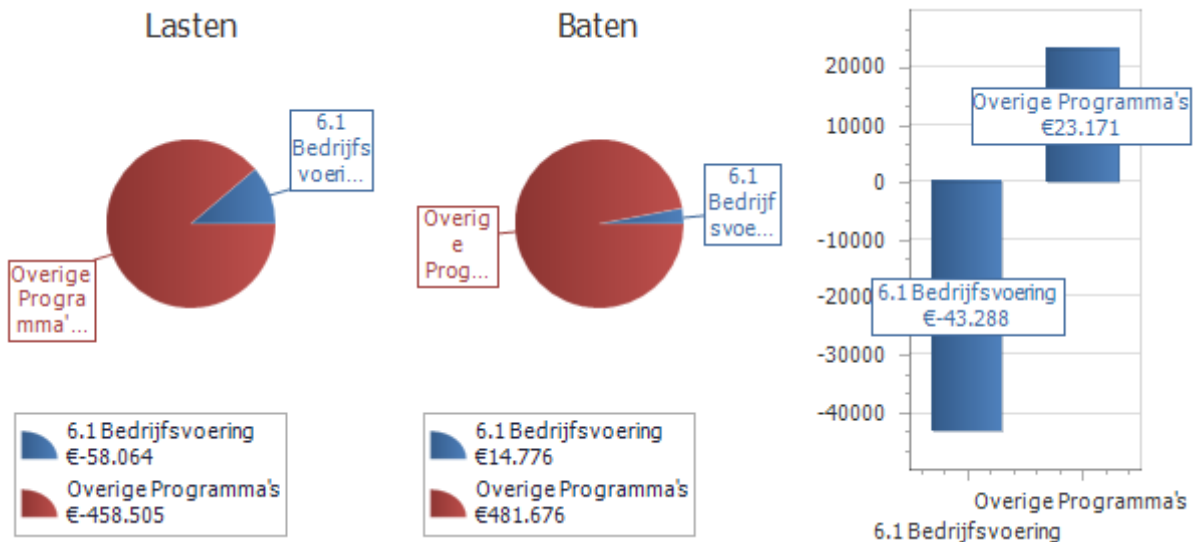
De toekomst van het stadhuis is een veelbesproken onderwerp. Zoals in het coalitieakkoord is vastgesteld wordt het voorgenomen renovatieplan afgewogen tegen de variant aardgasvrije renovatie en de variant energieneutrale nieuwbouw. In 2019 wordt het onderzoek naar deze varianten afgerond.

6.1 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouders

Wethouder Kees Kraanen

Lasten/ Baten/ Saldo

Maatschappelijk doel

In het organisatie ontwikkelplan 'Werken voor bestuur en stad' (2014) hebben wij de volgende ambitie voor de gemeentelijke organisatie geformuleerd:

'De samenleving is volop in verandering, onze rol en ons takenpakket passen wij daarop aan.'

We weten wat er leeft in Amersfoort. Voor het bestuur leveren we diensten en ondersteunen wij de inwoners en partners om kansen te grijpen en problemen op te lossen (Werken voor Bestuur en Stad). Deze ambitie is nog altijd actueel en onze werkzaamheden zetten wij ook binnen dat kader voort.

Doelen en activiteiten

1. Organisatie ontwikkeling 'Werken voor bestuur en stad'	
Beleidsdoel 2019-2022	Activiteiten 2019
1.1. Opgavengericht werken: De opgaven zoals die in het coalitie akkoord zijn verwoord, staan centraal in onze aanpak. Wij werken in samenhang, met partners in de stad aan deze vraagstukken. Daarbij organiseren we flexibiliteit en	Resultaatgericht werken met gebruik van 'agile' tools. Ook de aansturing van de opgaven gaan we steeds meer op een samenhangende en 'agile' manier inrichten, zowel op bestuurlijk (college) als ambtelijk (management) niveau. Talentgericht bemensen van 'dedicated' opgaventeams. Gebiedsgericht werken doorontwikkelen en koppelen aan

slagkracht.	de gemeentebrede opgaven, o.a. duurzame en groeiende stad.
1.2. Klantgericht werken en digitalisering: het optimaliseren van de klantervaring en het lean organiseren van onze werkprocessen. We streven ernaar dat onze bedrijfsvoering volledig digitaal is in 2020 (papierloos). <i>NB. Zie ook: programma 1 voor meer doelen op het thema “Omgevingswet” en programma 4 op het thema “Dienstverlening”.</i>	Het verbeteren van onze dienstverlening via de 'klantreisbenadering' en door het stimuleren van permanente verbeterstructuren binnen onze klantteams. Het digitaliseren van onze bedrijfsvoering en (deels) ook onze dienstverlening, met oog voor privacy en bescherming van data. Het 'Omgevingswet' proof maken (in de aanloop tot 2021) van onze werkwijzen en bedrijfsprocessen (omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsvergunning) en het aansluiten op het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).
1.3. Een toekomstbestendig stadhuis	Onderzoek uitvoeren naar en een besluit (te nemen voor 2020) voorbereiden over renovatie of nieuwbouw stadhuis/huis van de stad. Daarnaast onderzoeken we wat er voor nodig is om in de tussentijd goed in het huidige stadhuis te kunnen blijven werken.
1.4. Aantrekkelijk en inclusief werkgever én een toekomstbestendig personeelsbestand	Via onder andere strategische personeelsplanning, vernieuwing van ons (talentgerichte) personeelsbeleid en moderne arbeidsmarktcommunicatie werken we aan aantrekkelijk werkgeverschap, maar bovenal aan een toekomstbestendig en wendbaar personeelsbestand. Daarnaast werken we aan een diverse organisatie langs de pijlers “veiligheid, bewustwording, ontmoeting en zichtbaarheid”. Ook het creëren van garantiebanen en begeleiden van deze mensen past binnen onze doelstellingen. Daar zetten we verder op in.
2. Informatievoorziening	
Beleidsdoel 2019-2022	Activiteiten 2019
2.1. Maximaal digitaal en duurzaam: onze informatievoorziening is zodanig ingericht dat informatie duurzaam digitaal is opgeslagen en kan worden teruggevonden.	Bestaande digitale voorzieningen worden aangepast en nieuwe digitale voorzieningen gerealiseerd zodat papieren archieven afgebouwd kunnen worden. We zijn digitaal/data bewust en vaardig o.a. door een continue aanbod van trainingen en gebruiksvriendelijke voorzieningen. Door de realisatie van een sociaal intranet kunnen we elkaar en elkaars kennis vinden en werken we makkelijker samen.
2.2. Stabiel en veilig fundament: het	Daar waar uitbesteden verantwoord is en meerwaarde

fundament onder onze informatievoorziening is veilig en betrouwbaar en voldoet aan de geldende wettelijke normen. We vervangen verouderde en implementeren vernieuwende technologie op 'natuurlijke momenten'.	biedt, plaatsen we werk 'in regie'. We werken dagelijks aan een veilige informatievoorziening en bewustzijn van informatieveiligheid o.a. door audits en trainingen. We werken veilig digitaal samen met (keten)partners en zorgen voor een veilige uitwisseling van gegevens. We realiseren voorzieningen die voorzien in de (controle op) toegang tot systemen en informatie.
3. Informatiebeheer en archieven	
Beleidsdoel 2019-2022	Activiteiten 2019
3.1. Archiefbeheer: conform de eisen die de Archiefwet stelt.	* Het archiveren van alle relevante informatie; nu nog voor een groot deel fysiek maar geleidelijk steeds meer digitaal; streven is om per 1-1-2020 volledig digitaal te archiveren. * Het opruimen en overbrengen van oude papieren archiefbestanden (Project Schoon Schip).
3.2. Digitale dienstverlening: het optimaliseren van de dienstverlening aan de burger.	* Het digitaliseren (en eventueel backscannen) van archiefstukken die regelmatig worden opgevraagd, met name bouwdoossiers. * Het digitaliseren van historische collecties.
3.3. E-depot: voorziening voor het duurzaam bewaren van digitale archieven en beeldmateriaal.	* Het maken van eenduidige afspraken over de opzet, ook met regio-gemeenten. * Het realiseren van technische voorzieningen om de duurzame opslag mogelijk te maken.
4. Governance en compliance	
Beleidsdoel	Activiteiten 2019
4.1. We brengen het juridisch fundament van de gemeente verder op orde en richten Juridische Kwaliteitszorg in.	• we verbeteren de (juridische) kwaliteit van onze besluiten en het beleid door een 'serviceteam' en feedback. Daardoor zijn besluiten en het beleid van de gemeente juridisch houdbaar, voldoen we aan onze publicatieverplichtingen en is regelgeving juist en volledig gepubliceerd; • We vergroten het juridisch bewustzijn in de organisatie, waardoor eenieder zijn verantwoordelijkheid kan nemen (bijv. voor het opleggen van vertrouwelijkheid of contractmanagement) en tijdige escalatie mogelijk is; • We houden de regeling van onze bevoegdheden up-to-date.
4.2. We (willen) leren van juridische incidenten en procedures.	• We organiseren een goede verbinding tussen beleid, uitvoering en juridische zaken; • We evalueren het Raadsamendement Klachten en bezwaren sociaal domein en verbinden de uitkomsten met (voorstellen voor) de behandelwijze in het fysiek

	domein.
4.3. We borgen de juridische kennis en begrenzen de kosten.	• Externe inhuur van juridische ondersteuning verloopt via een centrale plek; • We hebben eigen advocaten in dienstbetrekking; • We organiseren een aanbesteding voor advocatendiensten.
4.4. We zorgen ervoor dat nieuwe wet- en regelgeving en relevante ontwikkelingen worden gesignaleerd en vertaald binnen de organisatie.	• We passen de Algemene Subsidieverordening aan rekening houdend met projectensubsidies); • We actualiseren ons verzekeringsbeleid; • We organiseren onder meer de implementatie van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg, het thema Ondernijning, Privacywetgeving, de Omgevingswet en de Wet Normalisering Rechtspositie.

Wie hebben we daarbij nodig?

Samenwerkingspartners

Binnen dit programma hebben we geen samenwerkingspartners.

Verbonden partijen

Binnen dit programma hebben we geen Verbonden Partijen

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
Key2geïntegreerd heffen	2019	762		165	163	160
Autonome groei 2019	2019	155		54	53	52
Ka-servers ict 2019	2019	155		54	53	52
Tablets 2019	2019	363		127	125	123
Inventaris algemene ruimten 2019	2019	152		18	18	17
Inventaris specifiek 2019	2019	539		63	62	61
Renovatie stadhuis	2019	30.289	34	86	401	1765
Inrichting stadhuis (bij renovatie)	2020	2.540			37	281
Autonome groei 2020	2020	155			54	53
Externe toegangsfaciliteit	2020	170			45	45
Ka-servers ict 2020	2020	155			54	53
Overige software systemen 2020	2020	604			211	208
Inventaris algemene ruimten 2020	2020	152			18	18
Br grootschalige topografie 2020	2020	248			4	54
Vervanging intranet 2020	2020	183			2	64
Autonome groei 2021	2021	155				54
Enterprise storage 2021	2021	929				15
Ka-servers 2021	2021	155				54
Uitwijkvoorziening 2021	2021	222				59
Tablets 2021	2021	1.591				557
Website/cms 2021	2021	254				55
Overige centric suites 2021	2021	723				253
Inventaris algemene ruimten 2021	2021	152				18
Identity en accesmanagement 2020	2020	103				1
Autonome groei 2022	2022	152				
Ka servers 2022	2022	152				
Servicemanagementpakket 2022	2022	127				
Netwerk backbone 2022	2022	1.617				
Inventaris algemene ruimten 2022	2022	150				
Totaal		43.103	34	568	1.302	4.076

Financieel overzicht per programma

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
6.1.1 Bedrijfsvoering	-31.784	-40.217	-58.064	-59.306	-58.196	-56.480
TOTAAL LASTEN	-31.784	-40.217	-58.064	-59.306	-58.196	-56.480
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
6.1.1 Bedrijfsvoering	0	0	14.776	13.958	13.941	13.970
TOTAAL BATEN	0	0	14.776	13.958	13.941	13.970
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
6.1.1 Bedrijfsvoering	-31.784	-40.217	-43.288	-45.348	-44.255	-42.510
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-31.784	-40.217	-43.288	-45.348	-44.255	-42.510
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-13.447	-2.361	-1.748	-2.256	-1.848	-2.245
Onttrekking aan reserve	2.388	2.690	3.191	5.761	4.415	2.765
SALDO MUTATIES RESERVES	-11.059	329	1.443	3.506	2.567	520
RESULTAAT PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-42.843	-39.888	-41.845	-41.842	-41.688	-41.990

PROGRAMMA	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Totaal lasten	-31.784	-40.217	-58.064	-59.306	-58.196	-56.480
Totaal baten	0	0	14.776	13.958	13.941	13.970
Totaal saldo	-31.784	-40.217	-43.288	-45.348	-44.255	-42.510
Toevoeging aan reserve	-13.447	-2.361	-1.748	-2.256	-1.848	-2.245
Onttrekking aan reserve	2.388	2.690	3.191	5.761	4.415	2.765
Saldo programma incl. reserves	-42.843	-39.888	-41.845	-41.842	-41.688	-41.990

Tabel: PF.13.01 Toelichting op afwijkingen

Analyse verschillen programma	Lasten	Baten
6.1 Bedrijfsvoering	-17.234	15.277
1 Bedrijfsvoering	-17.847	14.776
9 Toevoeging / onttrekking aan reserve	613	501

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

6.1.1 Bedrijfsvoering			
Coalitieakkoord 2018-2022:			
Stadhuys onderzoek nieuwbouw cq renovatie	-750		I
Toename werkzaamheden juridische ondersteuning	-590		I/S
Informatiebeveiliging ICT	-112		S
Uitbreiding formatie inzake veiligheid	-112		S
Uitvoering wet garantiebanen en re-integratiebegeleiding	-150		S
Toename Schoonmaak- en telefoniekosten	-94		S
Overige mutaties	-12		S
Privacy	-120		S
Versterking juridische zaken	-170		S
Versterking juridische zaken	-100		I
Wet normalisering rechtspositie ambtenaren	-150		I
Privacy	-242		I
Wijziging presentatie lasten/baten bedrijfsvoering: vanaf 2019 worden de lasten en baten apart weergegeven en niet meer gesaldeerd gepresenteerd in de begroting.			
Verhuur delen van Stadhuiscomplex (GGZ/P-garage/Observant)	-1.314	1.314	S
Door te belasten personeelskosten aan derden	-1.962	1.962	S
Door te belasten personeelskosten aan projecten en grondexploitaties	-11.244	11.244	I/S
Overig:			
Indexering prijzen en loonkostenstijging	-839	256	S
Hogere lasten onderhoud Stadhuiscomplex (t.l.v. reserve)	-400		I
Vorbereidingskosten voor tijdelijke huisvesting renovatie stadhuis (t.l.v. reserve)	-100		I
Fasering inzet budget generatiepact	350		I
Het toegekende incidenteel budget voor het project Digitaal Zaakgericht Werken 2018 vervalt in 2019	500		I
Formatieverlaging in verband met invoering digitalisering	350		I
Krimp van de formatie in 2019 zoals opgenomen in	209		S

meerjarenbegroting			
Hogere kapitaallasten i.v.m. fasering investeringen	-438		S
Verschuiven taakstelling van 2019 naar 2021 in verband met de vertraagde invoering digitalisering (t.l.v. de ombuigingsreserve)	-350		I

Toelichting op de belangrijkste begrotingsmutaties van begroting 2019 t.o.v. begroting 2018	Lasten	Baten	I / S
---	--------	-------	-------

9. Mutatie reserves			
Mutaties reserve toekomstige vervangingsinvesteringen:			
Lagere storting	210		I
Hogere onttrekking door in gebruik nemen van investeringen in de infrastructuur van ICT		500	I
Lagere storting dekking reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein	380		I
Reserve onderhoud Stadhuisplein:			
Hogere onttrekking onderhoudskosten stadhuispleincomplex		400	I
Onttrekking voorbereidingskosten tijdelijke huisvesting indien renovatie		100	I
Lagere onttrekking uit de ombuigingsreserve voor digitaal zaakgericht werken		-500	I

Indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren

Apparaatskosten per inwoner

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
					425	531	592	596

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Apparaatskosten per 31-12. Het betreft organisatiekosten, d.w.z. de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. Deze indicator betreft een verplichte indicator op grond van de BBV. Realisatie apparaatskosten is lager, door zowel lagere realisatie overhead als lagere realisatie salarislsten programma 1 t/m 12.

Bezetting in fte per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
					4,9	5,2	5,6	5,5

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, inclusief boventallige medewerkers. De indicator betreft een verplichte indicator op grond van de BBV.

Formatie in fte per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
					5,6	5,7	6	5,9

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat per 1 januari. Indicator 2 betreft een verplichte indicator op grond van de BBV.

Kosten inhuur externen als % van de totale loonsom

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
					29,9	21,5	21	21

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Hieronder vallen onder andere de inzet van uitzendkrachten, zzp'ers, of detacheringsovereenkomsten. Voor deze verplichte indicator is geen streefcijfer. Deze indicatoren betreffen verplichte indicatoren op grond van de BBV. Hogere inhuurlasten dan begroot hangt samen met lagere realisatie loonsom, doordat op formatieruimte is ingehuurd.

Overhead % van totale lasten

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
					7	8	8,1	8,9

Bron: Gemeente Amersfoort

Toelichting: Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces als percentage van de totale lasten. Deze indicator betreft een verplichte indicator op grond van de BBV.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Tabel: Financiële risico's

Nr.	Risico	Beheersmaatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € miljoen	Portefeuillehouder
1	Tot start van renovatie of oplevering van nieuwbouw is er sprake van een modus van instandhoudingsonderhoud van het stadhuiscomplex. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, waarin er investeringen moeten worden gedaan die niet in de planning van het instandhoudingsonderhoud waren voorzien.	1. Opstellen onderhoudsplan voor de komende 5 jaar 2. Uitgebreide inspectie en onderzoek naar onderhoudsstaat	0,8	Kraanen
2	Renovatie Stadhuis: Geraamde investerings-budget stadhuis ontoereikend i.v.m. prijsstijgingen a.g.v. uitloop en veranderde marktomstandigheden (overspannen markt waardoor tegenvallende of mislukte aanbesteding).	1. Gedegen onderzoek en goede selectie adviseurs 2. Goede bewaking van de scope 3. Actualiseren / controleren raming van verwachte kostenposten o.b.v. de verder uit te werken stukken (evt. second opinion) 4. Indien nodig/mogelijk, bijstellen van eisenpakket 5. Inzet post onvoorzien 6. Stopzetten project	0,7	Kraanen
3	Renovatie Stadhuis: Geraamde investerings-budget stadhuis ontoereikend i.v.m. wijziging scope: de	1. Duidelijke afbakening en bewaking van de scope.	0,7	Kraanen

	heroverweging uit het coalitieakkoord waarbij o.a. aardgasvrije renovatie en energieneutrale nieuwbouw zal worden onderzocht.			
--	---	--	--	--

Beleidskaders

[Werken voor Bestuur en Stad](#)

[Inclusieve organisatie - Visie op gemeente Amersfoort als inclusieve en diverse organisatie](#)

Paragrafen

Risicomanagement en weerstandsvermogen

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Ambities

De gemeente wil inzicht krijgen in de risico's waardoor we adequate maatregelen kunnen treffen. We streven er naar dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Amersfoort wil het risicobewustzijn van medewerkers in de organisatie verder stimuleren en maatregelen treffen ter voorkoming of beperking van risico's. Daarnaast beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is ('voldoende vet op de botten heeft') om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Onze inzet

Ter voorbereiding op de begroting is een actualisatie van de risico-inventarisatie uitgevoerd. Risico's met financiële effecten worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. De belangrijkste risico's per programma kunt u ook terugvinden bij de programma's zelf.

Buiten de P&C-cyclus is het risicomanagement ingericht per thema, zoals grote fysieke projecten, sociaal domein, verbonden partijen of subsidies. Risicosessies, waarbij voor projecten en/of beleid breed gekeken wordt naar risico's en maatregelen, vormen hierbij een belangrijk onderdeel. Bewustwording van risico's is een belangrijke stap in het beheersen van risico's. Regelmatig moeten we stilstaan bij onze doelstellingen van beleid, programma of project. En nadenken welke risico's het bereiken van deze doelstellingen van beleid in de weg staan. Pas als we onze risico's kennen, kunnen we ook gepaste maatregelen treffen. Hierdoor zijn we als organisatie beter in staat onze doelstellingen te realiseren.

Benodigde weerstandscapaciteit

Tabel: PW.01 Benodigde weerstandscapaciteit

(bedragen x € 1.000.000,--)

Programma	REKENING 2017 (stand 1-1-2018)	BEGROTING 2019 (stand 1-9-2018)
1. De duurzame en groeiende stad		
1.01 Stedelijk beheer en milieu	2,7	3,3

1.02 Ruimtelijke ontwikkeling	15,3	15,4
1.03 Wonen	0,1	0,1
1.04 Mobiliteit	1,0	0,7
2. De inclusieve en veilige stad		
2.01 Sociaal Domein	6,6	7,8
2.02 Veiligheid en handhaving	0,5	0,5
3. De lerende, werkende en dynamische stad		
3.01 Economie (excl. Duurzaamheid)	0,0	0,0
3.02 Onderwijs en Jeugd	0,6	0,7
3.03 Sport	1,7	0,9
3.04 Cultuur	0,2	0,2
4. Bestuur en dienstverlening		
4.01 Bestuur en dienstverlening	0,5	0,5
5. Financiën en belastingen		
5.01 Financiën en belastingen	4,1	4,1
6. Bedrijfsvoering		
6.01 Bedrijfsvoering	2,7	3,4
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	36,0	37,7

Ons financiële risicoprofiel bepaalt onze benodigde weerstandscapaciteit. Dit is het bedrag dat nodig is om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen. Deze benodigde weerstandscapaciteit bedraagt, bij een zekerheidspercentage van 90%, € 37,7 miljoen. Dit betekent dat we met 90% zekerheid kunnen zeggen dat het totale risicobedrag tussen de € 0 en € 37,7 miljoen uitkomt. Dit bedrag hebben we maximaal nodig om onze risico's financieel op te vangen. Ten opzichte van de vorige inventarisatie (jaarverslag 2017) is de benodigde weerstandscapaciteit iets toegenomen.

Bovenstaande tabel laat zien hoe de benodigde weerstandscapaciteit vanuit de verschillende programma's is opgebouwd. Onderstaande tabel geeft inzicht in de belangrijkste tien financiële risico's van de gemeente Amersfoort. Het gaat hier om de belangrijkste risico's gerangschikt naar financiële impact. De kans dat het risico optreedt bepaalt samen met het financiële gevolg de impact van het risico op het risicoprofiel. De financiële impacts van onderstaande risico's is opgenomen binnen de totaal benodigde weerstandscapaciteit zoals hierboven genoemd.

Tabel: PW.02 Top 10 belangrijkste financiële risico's

(bedragen x € 1.000.000,--)

Risico	Programma	Benodigd weerstandscapaciteit
1 Wijken Noord	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	3,4

2	Vathorst Bedrijventerrein	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	3,4
3	Lichtenberg	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	3,2
4	De beschikbaarheid van informatie voor het monitoren van de ontwikkelingen en het bewaken van budgetten is nog niet tijdig en robuust. De oorzaak is onder meer gelegen in beperkte capaciteit om deze taak uit te voeren binnen de gemeente, het grote aantal aanbieders, die gebruik maken van diverse administraties. Dit maakt dat het risico bestaat dat niet tijdig kan worden bijgestuurd en budgetoverschrijding of andere negatieve effecten te laat worden ontdekt.	2.1 Sociaal Domein	1,3
5	Eemkwartier / Puntenbrug	1.2 Ruimtelijke ontwikkeling	1,2
6	De vraag naar ondersteuning en zorg blijft bij voortzetting van het huidige beleid stijgen. Dit leidt bij de huidige inzichten ten opzichte van de begroting tot een tekort van € 3,5 oplopend naar € 7 miljoen in de periode 2020-2022.	2.1 Sociaal Domein	1,1
7	Een deel van de inkoop, voor een bedrag van regionaal €29 miljoen, zal met ingang van 1/1 2019 op een andere wijze plaatsvinden. Deze nieuwe werkwijze brengt kansen, maar ook risico's met zich mee op hogere kosten dan geraamd.	2.1 Sociaal Domein	1
8	Er komt vanuit de algemene uitkering minder geld binnen dan waarmee we in de meerjarenbegroting rekening hebben gehouden.	5.1 Financiën en belastingen	0,8
9	Sociaal domein, specialistische zorg. Landelijk wordt aangestuurd op het opheffen van de centrumgemeenteconstructie, zodat voor alle taken de Wmo- en jeugdregio's kunnen worden aangehouden met gedecentraliseerde budgetten. Gevolg hiervan is dat de huidige centrumgemeente budgetten die Amersfoort ontvangt voor het BW/MO wordt gedecentraliseerd naar alle gemeenten. Deze herverdeling van middelen kan grote financiële consequenties hebben voor gemeente Amersfoort de niet direct door beleidswijzigingen op te vangen zijn.	2.1 Sociaal Domein	0,8
10	Tot start van renovatie of oplevering van nieuwbouw is er sprake van een modus van instandhoudingsonderhoud van het stadhuiscomplex. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, waarin er investeringen moeten worden gedaan die niet in de planning van het instandhoudingsonderhoud waren voorzien.	6.1 Bedrijfsvoering	0,8

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de saldireserve en de reserve sociaal domein. Deze reserves kunnen we inzetten om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Tabel: PW.03 Beschikbare weerstandscapaciteit

(bedragen x € 1.000.000,--)

	JAARREKENING 2017	BEGROTING 2018	Ultimo 2019
Stand saldireserve	71,9	77,5	65,1
Reserve sociaal domein	19,5	19,8	12,4
Totaal weerstandscapaciteit	91,5	97,3	77,5

Het overschot van het sociaal domein bij de jaarrekening 2016 en 2017 zijn toegevoegd aan de reserve sociaal domein. In de jaren 2018 en 2019 worden er echter substantiële bedragen onttrokken aan deze reserve, waardoor die lager uitvalt dan bij de jaarrekening 2017.

Weerstandsvermogen

Als indicator gebruiken we het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is de *beschikbare* weerstandscapaciteit gedeeld door de *benodigde* weerstandscapaciteit. Met andere woorden: het bedrag dat we aan reserves beschikbaar hebben om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen, gedeeld door het bedrag dat we op basis van ons risicoprofiel nodig hebben. Deze ratio moet groter of gelijk zijn aan 1. In dat geval is de beschikbare weerstandscapaciteit minstens even groot als de benodigde.

Wanneer de reserve sociaal domein uitgeput zou raken en er alleen de buffer van de saldireserve over is om de risico's mee af te dekken, daalt de weerstandsratio al gauw onder de 2, daar waar die nu 2,1 is. Overigens is nu reeds een deel van de reserve sociaal domein beklemd. Een deel van deze reserve is immers gelabeld ten behoeve van onder andere het Sociaal Fonds en het Toekomstfonds voor innovaties in zorg en welzijn.

Onderstaande tabel geeft het verloop van het weerstandsvermogen in vergelijking tot de jaarrekening 2017 en begroting 2018.

Tabel: PW.04 Verloop van het weerstandsvermogen

(bedragen x € 1.000.000,--)

	JAARREKENING 2017	BEGROTING 2018	Ultimo 2019
Beschikbare weerstandscapaciteit	91,5	97,3	77,5
Benodigde weerstandscapaciteit	36,0	35,6	37,7

Weerstandsvermogen (ratio)	2,5	2,7	2,1
----------------------------	-----	-----	-----

Verbonden partijen

Inleiding

Wethouder Willem-Jan Stegeman

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Definitie die wij hanteren voor verbonden partijen;
- Visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen;
- Onze inzet jegens verbonden partijen;
- Sturing en control op verbonden partijen.

Daarna volgt een overzicht met gegevens per verbonden partij.

Definitie verbonden partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft, als bijvoorbeeld een door de gemeente gesubsidieerde instelling, vallen niet onder de definitie van een verbonden partij. Dat geldt ook voor leningen en garantstellingen.

Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een portefeuillehouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

De visie en het beleid met betrekking tot verbonden partijen is opgenomen in de Nota externe Partijen. Deze Nota is/wordt in het najaar van 2018 aan u voorgelegd.

De Nota Externe Partijen heeft een bredere scope dan alleen de verbonden partijen volgens de definitie van het BBV. Deze gaat ook over partijen waarbij niet formeel bestuurlijk sprake is van een verbonden partij, maar waarmee wel substantiële financiële relaties zijn aangegaan in de vorm van bv. subsidies of inkoopcontracten. De nota gaat over de sturing door en informatievoorziening aan de Gemeenteraad.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een publieke taak uit te voeren. Het uitgangspunt blijft gelijk ongeacht of het college ervoor kiest om taken binnen de interne ambtelijke organisatie of bij verbonden partijen te beleggen: de gemeentelijke begrotingsdoelstellingen moeten met minimale risico's zo efficiënt en effectief mogelijk worden gerealiseerd.

De gemeente Amersfoort past de regiewerkwijze toe. Uitgangspunt hierbij is: resultaatgerichte samenwerking in vertrouwen.

Daarbij hanteren we in principe de volgende uitgangspunten:

- De gemeente Amersfoort gaat uit van het benutten van de eigen kracht, energie en creativiteit van burgers, bedrijven en instellingen: uitbesteden tenzij.. ;
- Wij ontwikkelen beleid op hoofdlijnen. De uitvoering van beleid (hoe-vraag) wordt zo veel mogelijk belegd bij externe samenwerkingspartners;
- Wij houden alleen een financieel of bestuurlijk belang in externe partijen als dit noodzakelijk dan wel een wettelijke verplichting is voor de realisering van onze (beleids)doelen.

Onze inzet

Als aandeelhouder en deelnemer vervullen we een actieve rol. We voeren periodiek overleg met verbonden partijen over de ontwikkeling van de verbonden partij. De frequentie stemmen we af op het belang van de gemeente bij de verbonden partij. We werken aan een stabiele bedrijfseconomische ontwikkeling van de verbonden partijen op een dusdanige wijze dat de gemeentelijke doelstellingen en belangen zo goed mogelijk zijn geborgd. Bevordering van de good governance van de verbonden partijen en toetsing van de marktconformiteit zijn onderdeel van onze inzet. Met good governance bedoelen we dat het bestuur en het toezicht gezamenlijk borgen dat de organisatiedoelstellingen van een verbonden partij in voldoende mate bijdragen aan de publieke doelen en risico's beheerst worden.

Sturing en control verbonden partijen

Met de sturing op verbonden partijen wil de gemeente bereiken dat de verbonden partij de overeengekomen opdracht realiseert binnen de daarover afgesproken beleidsinhoudelijke en financiële kaders. Verbonden partijen voeren vaak taken uit met een maatschappelijk en politiek belang. Het deelnemen in verbonden partijen levert gemeenten naast voordelen echter ook financiële en bestuurlijke risico's op. Om de voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen is het belangrijk om als gemeente voldoende aandacht te hebben voor sturing op de verbonden partijen.

Wij voeren een financial audit uit voor verbonden partijen en (grotere) gesubsidieerde instellingen. De audit richt zich op de kosteneffectiviteit van gesubsidieerde instellingen en verbonden partijen. Het uitvoeren van deze financial audit leidt tot een rapportage per organisatie waarin op overzichtelijke wijze wordt gerapporteerd hoe de instelling scoort op verschillende ijkpunten. Deze ijkpunten zijn gericht op financiële kengetallen, kwaliteit van bedrijfsvoering, kwaliteit van dienstverlening en risico's. Met de uitkomsten van de audit is een gefundeerde inschatting te maken van het risicoprofiel van een organisatie. In 2017 is een pilot uitgevoerd met enkele instellingen. In 2018 is deze pilot verbreed. De uitkomsten bespreken we met de Auditcommissie van de gemeenteraad om gezamenlijk te komen tot een gericht normenkader voor het auditen van alle verbonden partijen en (grotere) gesubsidieerde instellingen.

Overzicht van de verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen is onderverdeeld in:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;

Per verbonden partij geven we de volgende gegevens weer:

- naam en vestigingsplaats;
- programma;
- rechtsvorm;
- openbaar belang: het openbaar belang dat gediend wordt door de verbonden partij. In welke mate draagt de verbonden partij bij aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen;
- gemeentelijk belang: het verwachte gemeentelijk belang in de organisatie per 1/1/'19 en per 31/12/'19;
- omvang eigen vermogen 2019: de verwachte omvang van het eigen vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van 2019;
- omvang vreemd vermogen 2019: de verwachte omvang van het vreemd vermogen inclusief voorzieningen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van 2018;
- resultaat 2019: de begrote omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in 2019.
- Bijzonderheden/actualiteiten
- Risico's

Conform BBV wordt het begrote resultaat en de begrote vermogenspositie voor het jaar 2019 gevraagd. Deze gegevens zijn (nog) niet beschikbaar voor alle verbonden partijen. Voor zover niet beschikbaar nemen we eerder gerealiseerde of begrote resultaten en vermogensposities op.

Overzicht

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	GGD Regio Utrecht			
Vestigingsplaats	Zeist	Webadres	www.ggdru.nl	
Programma	2. De inclusieve en veilige stad			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	Beschermen en bevorderen van de volksgezondheid.			
Gemeentelijk belang	12,06%			
Financieel belang 2017	€ 0			
Omvang eigen vermogen	01-01-2019	€ 2.088	31-12-2019	€ 1.576
Omvang vreemd vermogen	01-01-2019	€ 15.439	31-12-2019	€ 15.464
Bron	Begroting 2019			
Feitelijk resultaat 2017	116	Begroot resultaat 2019 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten	De GGDrU gaat in 2018 ombuigingen doorvoeren om de intensiveringen, die nodig zijn om GGDrU een robuuste GGD te laten zijn, mogelijk maken.			
Risico's	Het uitgangspunt is bovengenoemde intensiveringen door te voeren binnen de huidige financiële kaders. Het is nog niet zeker of dat lukt.			

Bijdrage aan deelprogramma:

2.01 Sociaal Domein	GGD regio Utrecht (GGDrU) werkt als gezondheidsdienst in een Gemeenschappelijke Regeling voor de 26 Utrechtse gemeenten. De wethouder maakt onderdeel uit van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur. In 2017 is door het Algemeen Bestuur het besluit genomen om de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in de regio integraal te organiseren (voor kinderen van 0-18 jaar) en gezamenlijk te bekostigen op basis van het aantal kinderen per gemeente. Hierdoor krijgt iedere gemeente hetzelfde pakket, dat voldoet aan wettelijke eisen. Het pakket is gelijk voor de gehele regio Utrecht met waar mogelijk lokale accenten. De totale kosten blijven gelijk voor het hele gebied. Per 2015 is de regelgeving veranderd, waardoor de invulling van het basispakket JGZ enigszins is gewijzigd. Vanaf 1 januari 2016 vormt het Landelijk Professioneel Kader de officiële richtlijn in de sector, waaraan de Inspectie JGZ-organisaties toetst. Belangrijke elementen hierin zijn de toegenomen mogelijkheid tot een flexibeler uitvoering van de contactmomenten met kinderen en ouders en de eis om JGZ goed aan te laten sluiten bij de stelselwijziging Jeugd en het veranderende lokale zorgveld. In Amersfoort is GGDrU reeds vanaf het begin van de transitie goed aangehaakt bij de veranderingen in het zorgsysteem. Een jeugdverpleegkundige van GGDrU vormt een vaste schakel tussen de wijkteams en de jeugdgezondheidszorg. Ook maakt GGDrU onderdeel uit van de keten onderwijs-zorg. Met het vaststellen van het nieuwe gezondheidsbeleid hebben wij GGDrU opdracht gegeven tot aanvullende taken om (kwetsbare) aanstaande ouders beter voor te bereiden op het ouderschap. GGDrU voert ook het Wmo-toezicht in de regio uit. Er heeft in 2017 een tussenevaluatie plaatsgevonden van de uitvoering van het toezicht. Dit heeft tot aanscherpingen geleid van procedures, alsook een aanvullende opdracht m.b.t. het toezicht op PGB-aanbieders.
---------------------	---

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)			
Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres	www.vru.nl	
Programma	2. De inclusieve en veilige stad			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	Belang van fysieke veiligheid door het voorbereiden op en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen. Onder meer door het uitvoeren van brandweertzorg en geneeskundige hulpverlening (GHOR).			
Gemeentelijk belang	11,81%			
Financieel belang 2017				
Omvang eigen vermogen	01-01-2019	€ 8.049	31-12-2019	€ 6.588
Omvang vreemd vermogen	01-01-2019	€ 54.575	31-12-2019	€ 59.440
Bron	Begroting 2019			
Feitelijk resultaat 2017	233	Begroot resultaat 2019 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
2.02 Veiligheid en handhaving	Wij werken in het samenwerkingsverband van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Daarin nemen gemeenten deel en vormen zij samen met andere veiligheidspartners zoals politie, waterschappen, defensie en inwoners, een sterk netwerk op het gebied van veiligheidszorg. Brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing worden hier georganiseerd en uitgevoerd. Het vergroten van de fysieke veiligheid is voor de VRU een continu proces. Deze intensieve samenwerking heeft gezorgd voor een kwalitatief goede, efficiënte en betaalbare brandweer- en crisisbeheersingsorganisatie, die niet beperkt is door gemeentegrenzen. Deze werkwijze betekent ook dat wij als gemeente niet meer alleen richting kunnen geven aan het fysieke veiligheidsbeleid. Om brand te voorkomen en veiligheid te bevorderen wordt ook samenwerking gezocht met zorgaanbieders, woningcorporaties, scholen enz			

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA)		
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.amfors.nl
Programma	2. De inclusieve en veilige stad		
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)		

Openbaar belang (doelstelling)	Uitvoering van de Participatiewet, onderdeel SW zittend bestand. Het RWA is niet los te zien van de Amfors.			
Gemeentelijk belang	70,47%			
Financieel belang 2017				
Omvang eigen vermogen	01-01-2019	€ 0	31-12-2019	€ 0
Omvang vreemd vermogen	01-01-2019	€ 14.265	31-12-2019	€ 14.265
Bron	Begroting 2019			
Feitelijk resultaat 2017	0	Begroot resultaat 2019 -€ 5.889		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Loonkosten/premies zouden harder kunnen stijgen dan compensatie vanuit het Rijk met een nadelig gevolg op het financieel resultaat.			
	Veranderingen in de (landelijke) uitstroom kunnen een nadelig effect hebben op de verdeling van de door het Rijk beschikbaar gestelde subsidiemiddelen.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
2.01 Sociaal Domein	Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omgeving (RWA) / Amfors Holding B.V. Het RWA voert voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Formeel is RWA de werkgever van inwoners van deze gemeenten met een arbeidsbeperking die voor 1 januari 2015 een sw-indicatie hebben gekregen.			

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Regionale uitvoeringsdienst Utrecht			
Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres	www.rudutrecht.nl	
Programma	1. De duurzame en groeiende stad; 4. Bestuur en dienstverlening			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	De RUD Utrecht voert vergunningverlenings-, handhavings- en adviestaken uit. De vergunningverleners en toezichthouders werken aan een schoon milieu, natuurbehoud en een veilige leefomgeving.			
Gemeentelijk belang	7,14%			
Financieel belang 2017				
Omvang eigen vermogen	01-01-2019	€ 1.222	31-12-2019	€ 530
Omvang vreemd vermogen	01-01-2019	€ 1.530	31-12-2019	€ 1.710
Bron	Begroting 2019			
Feitelijk resultaat 2017	-303	Begroot resultaat 2019 € 48		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's				
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.01 Stedelijk beheer en milieu	De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) voert voor ons taken uit in het kader van wettelijke milieuregels.			

4.01 Bestuur en dienstverlening

Met ingang van 1 januari 2014 is bij gemeenschappelijke regeling de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) van start gegaan. Door de RUD worden de basistaken uitgevoerd. Dit zijn taken die middels een wettelijke verplichting door de RUD moeten worden uitgevoerd en die voor alle gemeenten gelden. De basistaken zijn de complexe VTH-milieutaken en de taken met een aanzienlijke milieu-impact. Afhankelijk van de hoogte van de milieu impact, dient een bedrijf voor het opstarten, uitbreiden en veranderen van activiteiten een omgevingsvergunning of een melding activiteitenbesluit in te dienen. Daarnaast zijn er de plustaken, waarbij een gemeente de keus heeft om deze door de RUD te laten uitvoeren of zelf te doen. Het gaat dan om het in behandeling nemen van meldingen bij en het toezicht en handhaving op ongeveer 1500 bedrijven met activiteiten met een minder groot milieurisico. Dit zijn bedrijven waar relatief vaker klachten over komen omdat deze zich vaker in de directe omgeving van de woonomgeving bevinden, zoals horeca of supermarkten. In 2017 heeft de RUD de vooraf gestelde doelen grotendeels behaald met betrekking tot toezicht en handhaving. Uit de rapportage van de RUD Utrecht blijkt dat er minder uren zijn besteed aan werkzaamheden voor de Wet bodembescherming, omdat er minder vergunningen zijn aangevraagd dan geprognosticeerd.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)			
Vestigingsplaats	Nieuwegein	Webadres	www.avu.nl	
Programma	1. De duurzame en groeiende stad			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het verzorgen van de overslag het transport en het verwerken van huishoudelijk afval.			
Gemeentelijk belang	10,98%			
Financieel belang 2017				
Omvang eigen vermogen	01-01-2019	€ 350	31-12-2019	€ 350
Omvang vreemd vermogen	01-01-2019	€ 11.299	31-12-2019	€ 11.783
Bron	Begroting 2019			
Feitelijk resultaat 2017	150	Begroot resultaat 2019 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	De huidige contracten van de AVU voor de verwerking van restafval en GFT lopen eind 2020 af. De AVU is inmiddels begonnen met de nieuwe aanbesteding. Over de resultaten van de aanbesteding valt op dit moment nog weinig te zeggen. Gelet op de marktomstandigheden is het wel zeker dat de nieuwe tarieven aanzienlijk hoger zullen uitvallen dan de huidige zeer lage verwerkingstarieven. Hogere tarieven zullen leiden tot een hogere afvalstoffenheffing.			

Bijdrage aan deelprogramma:

1.01 Stedelijk beheer en milieu

Amersfoort neemt voor de afvalverwerking deel aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Afval Verwijdering Utrecht (AVU). De GR AVU regelt een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde afvalverwerking; van overslag en transport tot verwerking; voor huishoudelijke en andere soorten afval.

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	NV SRO			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.sro.nl	
Programma	1. De duurzame en groeiende stad; 3. De lerende, werkende en dynamische stad; 5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Bijdragen aan optimaal gebruik van maatschappelijke accommodaties om te kunnen bewegen, leren, samenwerken of recreëren.			
Gemeentelijk belang	50,00%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 8.189	31-12-2017	€ 8.450
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 13.160	31-12-2017	€ 13.329
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	568	Begroot resultaat 2018 € 486		
Bijzonderheden/ actualiteiten	De raamovereenkomst Onroerende zaken 2015-2019 loopt eind 2019 af. Er is gestart met de evaluatie van de huidige overeenkomst, zodat de nieuwe overeenkomst in 2019 vormgegeven kan worden. In de evaluatie wordt onder meer teruggekeken op prestaties- en kwaliteit van de dienstverlening van SRO en wordt vooruit gekeken naar de samenwerking met SRO in de toekomst. Kernbegrippen in deze dienstverlening zijn veiligheid, gezondheid en gebruikerstevredenheid.			
Risico's	In 2018 heeft het gerechtshof uitgesproken de schade naar aanleiding van de brand in de Elleboogkerk in 2007 niet verhaalbaar is op SRO. De cassatietermijn verstrijkt in oktober 2018. Het risico voor SRO is aanzienlijk verminderd door de uitspraak.			

Bijdrage aan deelprogramma:

1.02 Ruimtelijke ontwikkeling De gemeente werkt voor het beheer van haar vastgoed samen met SRO. Voor de gehele gemeentelijke vastgoedportefeuille is SRO verantwoordelijk voor het technisch beheer en onderhoud. Ook is zij voor de binnen- en buitensportaccommodaties en diverse welzijns- en culturele accommodaties verantwoordelijk voor de verhuur en exploitatie. De raamovereenkomst Onroerende zaken 2015-2019 loopt eind 2019 af. Er is gestart met de evaluatie van de huidige overeenkomst, zodat de nieuwe overeenkomst in 2019 vormgegeven kan worden. In de evaluatie wordt onder meer teruggekeken op de noodzakelijke prestatie- en kwaliteitsverbetering in de dienstverlening van SRO en wordt vooruit gekeken hoe de samenwerking met SRO in de toekomst beter kan. Kernbegrippen in deze dienstverlening zijn veiligheid, gezondheid en gebruikerstevredenheid.

12 Financiën en belastingen	Gemeente Amersfoort is aandeelhouder in de NV SRO. De dividenduitkeringen van NV SRO leveren een bijdrage aan Programma 5.1 Financiën en belastingen.
3.01 Sport	De inzet van SRO is gericht op het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen van het Amersfoortse sportbeleid. Doelstelling is om zoveel mogelijk Amersfoorters sporten en bewegen voor een gezonde, vitale stad.

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Theater-en congrescentrum Flint NV			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.flint.nl	
Programma	3. De lerende, werkende en dynamische stad			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het bieden van een culturele voorziening.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	31-08-2016	€ 450	31-08-2017	€ 447
Omvang vreemd vermogen	31-08-2016	€ 1.718	31-08-2017	€ 1.953
Bron	Jaarrekening 2016/2017			
Feitelijk resultaat 2017	-3	Begroot resultaat 2017- € 0 2018		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Tegenvallende resultaten, bijvoorbeeld op het gebied van voorstellingen, horeca of geluidswerende maatregelen, kunnen het resultaat van Flint negatief beïnvloeden en daarmee mogelijk tot een negatief resultaat leiden.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
3.04 Cultuur	Theater- en Congrescentrum Flint N.V. biedt een ambitieus, breed, kleurrijk en levendig programma in vrijwel alle podiumdisciplines met als doel een zo groot en divers mogelijk publiek te bereiken. Daarnaast zoekt Flint proactief naar artistieke verbindingen in de stad en regio. Ze geven organisaties ruimte om zich in Flint te profileren of gezamenlijk met Flint te coproduceren. Hiermee creëert Flint een maatschappelijk draagvlak in de stad, zodat iedere inwoner van Amersfoort zich verbonden kan voelen met Flint. Voor dit doel verstrekt de gemeente Amersfoort subsidie aan Flint, voert bestuurlijke overleggen en is tevens aandeelhouder en eigenaar van het pand.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	NV ROVA Holding			
Vestigingsplaats	Zwolle	Webadres	www.rova.nl	

Programma	1. De duurzame en groeiende stad; 5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het duurzaam verwerken van afval en het onderhouden van de openbare ruimte.			
Gemeentelijk belang	13,97%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 35.778	31-12-2017	€ 36.516
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 50.476	31-12-2017	€ 47.091
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	7441	Begroot resultaat 2018 € 3.990		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.1 Stedelijk beheer en milieu	De gemeente Amersfoort heeft een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met NV ROVA Holding en is tevens aandeelhouder. ROVA verzorgt exclusief onze afvalinzameling voor particulieren en voert een aantal beheertaken uit, zoals het machinaal reinigen van kolken, de exploitatie van rioolgemalen en sneeuw- en gladheidsbestrijding.			
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort heeft een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met NV ROVA Holding (ROVA) en is tevens aandeelhouder. ROVA verzorgt exclusief onze afvalinzameling voor particulieren en voert een aantal beheertaken uit, zoals het machinaal reinigen van kolken, de exploitatie van rioolgemalen en sneeuw- en gladheidsbestrijding.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	NV REMU- Houdstermaatschappij			
Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres		
Programma	5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het houden van aandelen in de Remu NV. Dit aandelenbezit is verkocht aan Eneco. De rol van NV Remu Houdstermaatschappij is thans die van belangenbehartiger van een eventueel van Eneco te ontvangen privatiseringsvergoeding indien Eneco voor meer dan 50% zou worden verkocht.			
Gemeentelijk belang	5,00%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 1.431	31-12-2017	€ 1.389
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 4	31-12-2017	€ 7
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	-42	Begroot resultaat 2018 € 0		

Bijzonderheden/ actualiteiten Door de aandeelhouderscommissie van Eneco is een consultatie uitgeschreven, waarbij iedere aandeelhouder gevraagd wordt een besluit te nemen of deze het aandelenbelang in Eneco wenst te houden of af te bouwen. Mocht het in 2018 of later komen tot een verkoop van meer dan 50% van de aandelen Eneco, dan zullen de voormalige aandeelhouders Remu vanuit de houdstermaatschappij nagaan of zij, gelet op de voorwaarden voor de toekenning van de privatiseringsvergoeding, daarvoor in aanmerking komen.

Risico's Er zijn momenteel geen risico's in beeld.

Bijdrage aan deelprogramma:

5.1 Financiën en belastingen De gemeente Amersfoort is aandeelhouder van de NV REMU Houdstermaatschappij. De dividenduitkeringen van de NV REMU Houdstermaatschappij zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Vitens NV			
Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres	www.vitens.nl	
Programma	5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het maken, verkopen en leveren van drinkwater.			
Gemeentelijk belang	2,28%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 489.000	31-12-2017	€ 534.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 1.249.000	31-12-2017	€ 1.194.000
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	47700	Begroot resultaat 2018 € 14.300		
Bijzonderheden/ actualiteiten	Over 2018 verwacht Vitens een lager resultaat dan in 2017 (14,3 miljoen over 2018 versus 47,7 miljoen over 2017). De daling treedt onder andere op door het toegestane WACC - het door het Ministerie van Infrastructuur & Milieu vastgestelde maximaal te behalen rendement.			
Risico's	Lagere dividendopbrengst in 2019 voor de gemeente door lager verwacht resultaat Vitens over 2018.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Vitens NV. De dividenduitkeringen van Vitens NV zijn opgenomen in programma 5.1 Financiën en Belastingen.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Alliander N.V.
------	----------------

Vestigingsplaats	Amsterdam	Webadres	www.alliander.com	
Programma	5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.			
Gemeentelijk belang	0,01%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 3.864.000	31-12-2017	€ 3.942.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 3.871.000	31-12-2017	€ 4.127.000
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	203000	Begroot resultaat 2018 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij Alliander N.V.. De dividenduitkeringen van Alliander N.V. zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	BNG Bank			
Vestigingsplaats	Den Haag	Webadres	www.bngbank.nl	
Programma	5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.			
Gemeentelijk belang	0,49%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 4.486.000	31-12-2017	€ 4.953.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 149.514.000	31-12-2017	€ 135.072.000
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	393000	Begroot resultaat 2018 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
5.1 Financiën en belastingen	De gemeente Amersfoort is aandeelhouder bij de BNG Bank (BNG). De dividenduitkeringen van de BNG zijn opgenomen in Programma 5.1 Financiën en Belastingen.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Parkeren Amersfoort BV			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	1. De duurzame en groeiende stad; 5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het bieden van parkeergelegenheden.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 7.077	31-12-2017	€ 7.325
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 1.101	31-12-2017	€ 527
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	548	Begroot resultaat 2018 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	In 2018 is de parkeergarage onder Amerena geopend. Deze garage wordt geëxploiteerd door Parkeren Amersfoort bv. Omdat dit een nieuwe garage betreft zijn er risico's met betrekking tot de verwachte omzet en kosten. Deze kunnen het resultaat van de BV nadelig beïnvloeden.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.04 Mobiliteit	Parkeren Amersfoort BV beheert en exploiteert parkeergarages. Het gaat om de garages Stadhuisplein, Koestraat en Flintplein. De gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van de BV.			
5.01 Financiën en belastingen	Parkeren Amersfoort BV beheert en exploiteert parkeergarages. Het gaat om de garages Stadhuisplein, Koestraat en Flintplein. De gemeente Amersfoort is 100% aandeelhouder van de BV.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	ParkeerService Coöperatie UA			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	1. De duurzame en groeiende stad; 5. Financiën en belastingen			
Rechtsvorm	Coöperatie			
Openbaar belang (doelstelling)	Het adviseren en leveren van diensten ter zake van garage- en straatparkeerbeheer.			
Gemeentelijk belang	7,14%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 1.098	31-12-2016	€ 495
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 2.334	31-12-2016	€ 2.035

Bron	Jaarrekening 2016	
Feitelijk resultaat 2016	-602	Begroot resultaat 2018 € 0
Bijzonderheden/ actualiteiten		

Risico's	Mogelijk onvoldoende voortgang of effect transitie ParkeerService. Zonder ingrijpen dreigde er bij de coöperatie blijvende financiële tekorten te ontstaan. In 2017 hebben de leden van de coöperatie daarom gezamenlijk besloten om een budget beschikbaar te stellen om een interne transitie mogelijk te maken (meerjarig) en zodoende de begroting structureel op orde te brengen (zie ook collegebericht 2017-93). Deze transitie is reeds ingezet en loopt in de komende jaren door. Bestuurlijk wordt de voortgang en het effect daarvan in de ALV bewaakt.		
----------	--	--	--

Bijdrage aan deelprogramma:

1.04 Mobiliteit	Coöperatie ParkeerService voert voor de gemeente het parkeerbeleid uit. Denk daarbij aan het verstrekken van parkeervergunningen, maar ook aan het onderhouden van parkeerautomaten, fietsenstallingen en het geven van informatie over parkeergerelateerde onderwerpen. Daarnaast wordt kennis gedeeld tussen de aangesloten gemeenten en voeren we innovaties door in het makkelijker maken van parkeren voor bewoners en bezoekers van de stad.		
5.01 Financiën en belastingen	Coöperatie ParkeerService voert voor de gemeente het parkeerbeleid uit. Denk daarbij aan het verstrekken van parkeervergunningen, maar ook aan het onderhouden van parkeerautomaten, fietsenstallingen en het geven van informatie over parkeergerelateerde onderwerpen. Daarnaast wordt kennis gedeeld tussen de aangesloten gemeenten en voeren we innovaties door in het makkelijker maken van parkeren voor bewoners en bezoekers van de stad.		

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Amfors Holding B.V.			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.amfors.nl	
Programma	1. De duurzame en groeiende stad; 2. De inclusieve en veilige stad			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Arbeidsinschakeling van werkzoekenden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.			
Gemeentelijk belang	53,56%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 2.500	31-12-2017	€ 2.500
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 4.157	31-12-2017	€ 3.751
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	0	Begroot resultaat 2018 € 2.083		
Bijzonderheden/ actualiteiten				

Risico's	Het operationeel resultaat van Amfors is sterk afhankelijk van (gemeentelijke) omzet. Fluctuaties daarin kunnen het resultaat, en daarmee de gemeentelijke bijdrage, negatief beïnvloeden. Amfors heeft nog geen definitieve afspraken met de belastingdienst weten te maken omtrent het niet VPB-plichtig zijn. Het is de verwachting dat Amfors niet VPB-plichtig zal zijn, maar er is nog geen definitief uitsluitsel.
Bijdrage aan deelprogramma:	
1.01 Stedelijk beheer en milieu	Voert in een aantal gebieden in de stad het wijkonderhoud uit.
2.01 Sociaal Domein	De Amfors Holding B.V. voorziet als opdrachtnemer van RWA in passend werk voor de sw-ers ofwel in eigen bedrijven ofwel via (groeps)detachering bij andere bedrijven.

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V.			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	1. De duurzame en groeiende stad			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Verhuur van en handel in onroerend goed.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2015	€ 5.957	31-12-2015	€ 5.954
Omvang vreemd vermogen	01-01-2015	€ 0	31-12-2015	€ 0
Bron				
Feitelijk resultaat 2017	0	Begroot resultaat 2018 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten	Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. heeft (nadat in december 2016 een van de partijen zich uit de PPS-constructie heeft teruggetrokken) een belang van 50% in VOF Kantorenpark Podium Amersfoort. De overblijvende vennoten beraden zich nu op de herontwikkeling van de locatie Podium.			
Risico's				
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.02 Ruimtelijke ontwikkeling	Het Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. neemt deel in het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV en ook in de VOF-Podium.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV
-------------	--

Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.vathorst.nl	
Programma	1. De duurzame en groeiende stad			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	OBV Beheer B.V. is de beherend vennoot van OBV C.V. Beide ondernemingen zijn opgericht om stadsdeel Vathorst te realiseren.			
Gemeentelijk belang	50,00%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 33	31-12-2017	€ 220
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 90	31-12-2017	€ 90
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	187	Begroot resultaat 2018 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	In de actuele grondexploitatie OBV 2018 zijn de financiële risico's verder beperkt. De resterende risico's betreffen vooral die ten aanzien van de grondwaarden voor winkels, woningen, kantoren.			
Bijdrage aan deelprogramma:				
1.02 Ruimtelijke ontwikkeling	De gemeente werkt voor de realisatie van ruimtelijke doelen in een aantal verschillende verbanden samen met het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) Beheer BV. Het OBV zorgt, naast de woningbouw in Vathorst, voor de levering van bouwrijpe kavels bij Vathorst Bedrijven en maakt dit gebied ook woonrijp. Daarnaast levert zij bouwrijpe grond aan het VOF-Podium en maakt dit gebied ook woonrijp.			

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.)			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	3. De lerende, werkende en dynamische stad			
Rechtsvorm	Coöperatie			
Openbaar belang (doelstelling)	Afstemmen van het facilitair beheer van het Eemhuis.			
Gemeentelijk belang	25,00%			
Financieel belang n.v.t.				
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 201	31-12-2017	€ 202
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 193	31-12-2017	€ 231
Bron	Jaarrekening 2017			
Feitelijk resultaat 2017	-3	Begroot resultaat 2018 € 0		
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			
Bijdrage aan deelprogramma:				

3.04 Cultuur

Archief Eemland is gevestigd in het Eemhuis en verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wettelijke taak met betrekking tot duurzaam beheer van archieven van: Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Renswoude, Soest, Baarn, Eemnes en toezicht op het archief Bunschoten/Spakenburg. In de wet is vastgelegd dat overheidsarchieven na 20 jaar worden overgedragen naar een archiefbewaarplaats onder toezicht van een gemeentearchivaris. Daarnaast beheren wij particuliere archieven o.a. voor Stichting De Armen de Poth, Pieters Blokland en Kamp Amersfoort. Met bewoners en organisaties in de stad organiseren wij tentoonstellingen "van, voor en door de stad" over aansprekende onderwerpen. We werken nauw samen met erfgoedorganisaties in de stad. TArchief Eemland is met de Bibliotheek, Scholen in de Kunst en Kunsthal Kade deelnemer in de Coöperatieve Vereniging U.A. Het Eemhuis (C.V.).

Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouders

Wethouder Kees Kraanen	Wethouder Willem-Jan Stegeman
-------------------------------	--------------------------------------

Ambitie

Wij zetten ons in voor een veilige, groene en leefbare openbare ruimte. Deze openbare ruimte bestaat uit wegen, riolering, water en groen. Daarnaast zetten wij onze gebouwen in voor het bereiken van bestuurlijke doelen. Openbare ruimte en gebouwen zijn (voor een groot deel) kapitaalgoederen. U vindt hieronder beschreven welke beleidskaders er zijn voor onze kapitaalgoederen. Ook benoemen wij de financiële consequenties van het beleid ten aanzien van onze kapitaalgoederen.

Beleidskader - Openbare Ruimte

We werken voortdurend aan het in stand houden van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, zoals verhardingen, bruggen, riolering en verlichting. Het daarvoor gewenste niveau is 'de Amersfoortse basis', vastgelegd in het 'Integraal beheerplan openbare ruimte 2019-2028' (vastgesteld juni 2016), tezamen met de daarvoor benodigde middelen.

Overeenkomstig de besluitvorming over het Integraal beheerplan openbare ruimte zijn vanaf het begrotingsjaar 2019 meer structurele middelen beschikbaar voor groot onderhoud en is er daarnaast investeringsruimte vrijgemaakt voor vervangingsinvesteringen. Na de eerdere bezuinigingen, passen vanaf 2019 daarmee de middelen weer bij ons areaal en de gewenste onderhoudskwaliteit. We dekken het in stand houden van de openbare ruimte en riolering vanuit de volgende middelen:

- Exploitatie (met name dagelijks en groot onderhoud);
- Voorziening 'groot onderhoud openbare ruimte' (groot onderhoud wegen, baggeren en vervanging groen en bomen);
- Voorziening 'riolering' (riolering)
- Kapitaalsinvesteringen (vervangingen, zoals wegen, kunstwerken, openbare verlichting, bruggen of grote speelplekken).

Voor het groot onderhoud en vervangingen stellen we jaarlijks een (financieel) voortschrijdend meerjarenuitvoeringsprogramma (MJP-OR) op met de concrete activiteiten en projecten die we in voorbereiding en uitvoering nemen en de kosten (voor engineering, uitvoering en bijkomende kosten). Het MJP-OR beslaat steeds een periode van vier jaar, gelijklopend met de periode van de meerjarenbegroting. In het MJP-OR worden ook de projecten voor de gemeentelijke riolering opgenomen. De besluitvorming en financiering daarvan loopt via het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

Programma groot onderhoud en vervangingen

Het MJP-OR 2019-2022 bevat circa 120 projecten door de hele stad. Dit zijn met name integrale projecten met een gecombineerde aanpak van riolering, wegen, groen, kunstwerken en verlichting,

maar ook sectorale projecten voor één van deze onderdelen. Denk bijvoorbeeld aan het vernieuwen van lichtmasten. Met het uitvoeren van groot onderhoud en vervangingen geven we vorm aan duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen, zoals tegengaan wateroverlast, voorkomen verdroging en hittestress, vergroening van de stad, circulariteit en CO2-neutraal.

De transitie naar een CO2-neutrale gemeente beïnvloedt de planning van onderhoud en vernieuwing van de openbare ruimte. We zetten in op het combineren van onderhoud en vervangingen met de aanleg van collectieve warmtenetten, de benodigde verzwaarde elektriciteitsnetten en de aanpassing of verwijdering van het gasnet. De nog op te stellen warmtevisie geeft hier richting aan.

Eind 2018 worden de huidige voorzieningen voor groot onderhoud van wegen, groen, kunstwerken en baggeren afgesloten. De bedoeling is om deze voorziening volledig te benutten. Een deel van de projecten is nog in uitvoering en loopt mogelijk vertraging op, waardoor ze nog in 2019 doorlopen. De oorzaken voor de vertragingen zijn divers. We zien bijvoorbeeld de voorbereidingstijd toenemen door een grotere complexiteit omdat beheeropgaven meer en meer zijn verweven met andere relevante maatschappelijke opgaven in de stad. De capaciteit binnen de organisatie om deze (complexere) projecten op te pakken was daarbij ook een knelpunt. Inmiddels is hierop actie ondernomen. Een externe factor is bijvoorbeeld de onvoldoende uitvoeringscapaciteit van nutsbedrijven die veelal voorafgaand aan ons werk kabels en leidingen vervangen of bijleggen. Met de aantrekkende markt is deze uitvoeringscapaciteit een risico.

Vanaf 2019 is er voor groot onderhoud en vervanging een nieuwe ontschotte voorziening groot onderhoud. Daarnaast is er de voorziening riolering en zijn er vervangingsinvesteringen beschikbaar. Daarmee hebben we voldoende middelen voor de benodigde aanpak van de openbare ruimte, waarbij we in de bestedingen naar een balans zoeken in de aanpak van woongebieden, werkgebieden, hoofdinfrastructuur, centrum en grote groen- en bosgebieden.

In woongebieden is vooral de leeftijd bepalend voor de noodzaak tot vernieuwing. In de komende jaren verschuift het accent in het MJP-OR geleidelijk van de zuidelijke delen van Amersfoort en kernen Hoogland en Hooglanderveen, naar de noordelijke woonwijken. Hiermee verandert ook de opgave, omdat in de nieuwere wijken gescheiden rioolstelsels liggen, waar kan worden volstaan met relinen in plaats van het hele riool te vernieuwen. Omdat voor het rioolbeheer de weg niet meer hoeft te worden opgebroken, komt de aanpak van de bovengrondse openbare ruimte en riolering meer los van elkaar te staan. Onze focus ligt daardoor op het vernieuwen van groen, verhardingen, kunstwerken en verlichting en deze weer passend te maken aan de huidige functionele eisen en maatschappelijke opgaven.

Het zwaartepunt in de werkgebieden ligt bij het opknappen van de openbare ruimte in Isselt. Het hoofdwegennet wordt jaarlijks geïnspecteerd. Winterschade wordt hersteld op die plekken waar het nodig is. Met de extra beschikbaar komende middelen voor groot onderhoud, is het daarnaast mogelijk om gericht over grotere wegvakken de deklagen te vervangen. Aandachtspunt hierbij zijn de wegen met geluidsreducerend asfalt. Deze asfaltconstructie is minder sterk, waardoor deze vaker moet worden hersteld.

Voor grotere groen- en bosgebieden worden over langere periodes beheerplannen uitgevoerd. Voor het bosgebied Berg, bestaande uit vijf deelgebieden waaronder Klein Zwitserland en het Belgenmonument, wordt in 2019 een nieuw beheerplan opgesteld.

In aanvulling op de budgetten voor dagelijks beheer en onderhoud wordt vanuit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte een aanvullende inzet gedaan in Nimmerdor, park Schothorst, het bosgebied Berg en de groengordel Soesterkwartier.

Amersfoortse basis

In 2017 realiseerden we in Amersfoort over het algemeen de beoogde B-kwaliteit voor de technische staat van de openbare ruimte. Op een aantal onderdelen wordt zelfs A-kwaliteit door de aannemers

geleverd. Daarmee realiseren we in Amersfoort een goede onderhoudskwaliteit door de hele stad en daarmee beter dan veel andere vergelijkbare steden. Door diverse oorzaken staat deze kwaliteit soms wel tijdelijk of op onderdelen onder druk. We werken er steeds aan om zo snel mogelijk weer op het beoogde niveau te komen.

De natte, warme zomer van 2017 maakte het lastig om de kwaliteit van bijvoorbeeld onkruid op verharding continu te halen. Samen met aannemers is gewerkt aan het realiseren van een zo goed mogelijke kwaliteit. Waar aannemers niet voldeden aan de afspraken zijn sancties opgelegd. Vanwege een dalende capaciteit in de organisatie van Eemfors lukte het hen niet op alle onderdelen om de afgesproken kwaliteit van het dagelijkse onderhoud te realiseren. Samen met Eemfors is daarom besloten het door hen te onderhouden gebied te verkleinen. Per 1 januari 2018 is de wijk Soesterkwartier-Isselt openbaar aanbesteed. Voor 2019 zet deze ontwikkeling zich door en besteden we het wijkonderhoud van het Berg-, Leusder- en Vermeerkwartier aan op de markt. Bij de aanbesteding van ons wijkonderhoud selecteren we behalve op onderhoudskwaliteit op social return, duurzaamheid en faciliteren van zelfbeheer. Alle aannemers zetten mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in.

Ook het uitstellen van vervangingen zet de gewenste onderhoudskwaliteit van groen en wegen in de oudere gebieden onder druk. We waarborgen overal de veiligheid en functionaliteit, maar moeten in die buurten soms concessies doen aan de beeldkwaliteit en 'toonbaarheid'. Deze plekken leveren geen gevaar op voor de gebruiker. We blijven onderhouden, maar vervangen doen we dan pas als de hele omgeving wordt aangepakt.

In de Binnenstad is de ambitie voor de bovengrondse openbare ruimte kwaliteitsniveau 'A', maar in de praktijk ligt de gerealiseerde kwaliteit hier iets onder. Ook dit wordt mede veroorzaakt door later vervangen van areaal, in combinatie met de hoge gebruiksdruk en extra slijtage. Hiervoor worden in het kader van visie op het Stadshart de komende periode projecten opgepakt, waarna we ook weer het gewenste onderhoudsniveau willen realiseren.

Onderhoudstabel

Gerealiseerde kwaliteit 2017	Technische staat	Inspectie- monitoringsmethode
Groen	B	Beeldkwaliteit CROW kwaliteitscatalogus
Bomen	B	Kwaliteitseisen Beheerrichtlijnen Bomen/ BVC-inspectie
Spelen	B	Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen
Oevers en beschoeiingen	B-C	Inspectie op veiligheid
wegen	B	Inspectie CROW schadebeelden/beeldkwaliteit
Civiele kunstwerken	B	Inspectie op veiligheid/ functionaliteit
Openbare verlichting	B	Inspectie op functionaliteit/ NSVV-normen/ beeldkwaliteit
Riolering	B	Functioneel niveau/ RIONED-normen

Beleidskader - Gebouwen voor maatschappelijk en ruimtelijk beleid

De gemeentelijke vastgoedportefeuille bestaat in hoofdlijn uit twee delen: het maatschappelijk vastgoed en het strategische vastgoed. In totaal zijn het circa 450 vastgoedobjecten, bestaande uit gebouwen en gronden. Het maatschappelijk vastgoed huisvest organisaties die van belang zijn voor een prettige woonomgeving, sociale cohesie en maatschappelijk welzijn. Het zijn musea, wijkcentra, monumenten, sportgebouwen en -velden, atelierruimtes, terreinen voor volks- en speeltuinen en scoutingverenigingen en enkele tijdelijke onderwijsgebouwen. Ook hebben we acht multifunctionele accommodaties (MFA's), waarin meerdere functies met elkaar in één gebouw gehuisvest zijn. Dit betreffen relatief grote en moderne gebouwen in onze portefeuille. Ter illustratie: deze acht gebouwen beslaan meer dan een kwart van het aantal vierkante meters in onze portefeuille. Voorbeelden zijn het Eemhuis, het Icoon en de Zonneparel.

Onderdeel van ons vastgoed zijn ook ongeveer 25 monumentale objecten, onder andere de Koppelpoort, de Onze Lieve Vrouwe-toren en het Belgenmonument. Het zijn met name objecten die een cultuurhistorische en/of maatschappelijke functie binnen de gemeente hebben. De exploitatie van deze groep panden kan door hun kenmerkende karakter niet kostendekkend gebeuren. Deze objecten zijn niet of slechts gedeeltelijk te verhuren en hebben hoge onderhoudskosten, omdat het onderhoud zeer specialistisch van aard is. Om het tekort op de exploitatie in deze groep te verkleinen is een structurele bijdrage in de begroting gereserveerd. Hiermee wordt de instelling van een onderhoudsvoorziening voorbereid.

De strategische portefeuille bestaat uit (tijdelijk) vastgoed, dat verworven is voor de uitbreiding en kwalitatieve verbetering van de stad, zoals voor woningbouw en voor bedrijfsmatige en infrastructurele projecten. Ook het te verkopen vastgoed maakt onderdeel uit van de strategische portefeuille.

Het beheer en de exploitatie van ons vastgoed hebben wij voor een groot deel uitbesteed aan SRO Amersfoort BV. Hiertoe hebben wij met SRO een Raamovereenkomst onroerende zaken gesloten voor de periode 2015-2019, waarin ook zaken als staat van onderhoud en exploitatierisico zijn opgenomen. Voor de sportgebouwen en ook de meeste van de welzijns- en culturele gebouwen bouwt SRO de voorziening op en voert zij vanuit deze voorziening het meerjarig, planmatig onderhoud uit. Voor de MFA's en de Flint geldt dat de gemeente de onderhoudsvoorziening opbouwt. De basis voor deze voorziening zijn meerjarige onderhoudsplannen die elke drie jaar geactualiseerd worden. Bijvoorbeeld recent zijn alle onderhoudsplannen van de MFA's geactualiseerd, hetgeen invloed heeft op de hoogte van de noodzakelijke voorziening en daarmee de jaarlijkse dotatie aan deze voorziening.

Jaarlijks stellen wij samen met SRO een allonge op de Raamovereenkomst vast, waarin onder meer de tarieven en kritische prestatie-indicatoren (KPI's) worden geactualiseerd. Met de KPI's sturen wij op de verbetering van de kwaliteit en prestaties van ons vastgoed met en door SRO. Daarnaast werken wij aan deze verbetering op basis van de kaders in de [Nota Vastgoedbeheer](#), bijvoorbeeld door beleid te ontwikkelen op het verduurzamen en het beter toegankelijk maken van ons vastgoed.

Beleidskader - Gebouwen voor gemeentelijke organisatie

Op 27 juni 2017 heeft de raad besloten tot een duurzame renovatie van het stadhuiscomplex. In het nieuwe kantoorconcept staat ontmoeten en samenwerken centraal. Door de toepassing van dit concept kunnen we onze huisvesting efficiënter maken en van 5 verschillende locaties naar 1 locatie gaan. De reductie van energiekosten en meer mogelijkheid tot flexibel werken moeten er toe leiden dat de renovatie op termijn budgetneutraal wordt gerealiseerd.

Nieuwe informatie die bij vooronderzoeken beschikbaar is gekomen en duurzaamheidsambities m.b.t. de komende renovatie is de aanleiding geweest om bij het samenstellen van het nieuwe coalitieakkoord 2018-2022 het ingezette traject te heroverwegen. Vanwege wettelijke eisen moeten voor 2022 al forse investeringen gedaan worden. (minimaal energielabel C in 2023.) De vondst van asbest betekent dat de geplande renovatie duurder wordt dan eerst gedacht. Deze ontwikkelingen rechtvaardigen een heroverweging van de eerder gemaakte keuze voor renovatie. Nieuwbouw elders biedt de mogelijkheid op een volledig energie-neutraal stadhuis en het kan een impuls geven aan de directe omgeving bij gebiedsontwikkeling.

Om een gedegen en vergelijkbare heroverweging te kunnen maken, wordt voor de zomer van 2019 onderzoek gedaan naar de variant aardgasvrije renovatie en energie neutrale nieuwbouw. Deze opties kunnen met de huidige renovatievariant worden vergeleken waarbij er voor 2020 een besluit zal worden genomen.

In afwachting van de start van de werkzaamheden voor de renovatie of het gereedkomen van nieuwbouw wordt voor de te renoveren gebouwdelen en de te verlaten gebouwen alleen het instandhoudingsonderhoud uitgevoerd. Door de vertraging in de planning en te voldoen aan wettelijke eisen bij voorbeeld m.b.t. eisen brandveiligheid zullen daarnaast ook extra werkzaamheden noodzakelijk zijn. Als gevolg hiervan wordt de kans op desinvesteringen vergroot.

Op dit moment beschikken we niet over een onderhoudsvoorziening die rekening houdt met bovenstaande ontwikkelingen. Op basis van verslaggevingsregels in het niet toegestaan om de voorziening onderhoud stadhuiscomplex te handhaven. Er is immers geen rekening gehouden met een verwachte renovatie. In 2015 is de voorziening geheel vrijgevallen en gestort in de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen stadhuisplein. De reserve wordt gevoed met de jaarlijks dotatie voor onderhoud gebouwen stadhuisplein. De onttrekking zal op basis zijn van de werkelijk uitgaven plaatsvinden. Dat betreft instandhoudingsonderhoud voor de te renoveren bouwdelen en af te stoten locaties en de geraamde onderhoudskosten. Na het gereedkomen van de renovatie of nieuwbouw wordt een nieuw duurzaam meerjarenonderhoudsplan opgesteld, waarna de reserve wordt omgebouwd naar een reguliere onderhoudsvoorziening

Voor de niet te renoveren locaties (Stadhuisplein 4,5 en 7, Hof 2 en de gebouwen van het CNME) geldt dat het beheer en onderhoud van deze panden in lijn wordt gebracht conform de beleidskaders in de Nota Vastgoedbeheer. Voor deze locaties zijn nieuwe duurzame meerjarenonderhoudsplannen opgesteld. De instelling van een onderhoudsvoorziening voor deze locaties wordt voorbereid.

ICT

De IT (vervangings)investeringen bestaan zowel uit vervangingen op het terrein van de technische infrastructuur als vervanging en doorontwikkeling van bedrijfsapplicaties. Het doorvoeren van de vervangingen is gericht op het handhaven van de bedrijfszekerheid en (verplicht) meegroeien met ontwikkelingen van leveranciers (technologie) en wet- en regelgeving.

Onderwijsgebouwen

Wij werken op dit moment met de verordening 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Amersfoort'. Deze verordening hebben wij omdat het noodzakelijk is de toekenning van

voorzieningen in de huisvesting voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en (speciaal) voortgezet onderwijs te regelen.

Wij hebben het economisch claimrecht op de onderwijsgebouwen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Na een wijziging van de onderwijswetgeving op 1 januari 2015 zijn alle schoolbesturen verantwoordelijk voor het totale onderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen. Wij zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding en vervangende nieuwbouw. Wij hebben een Integraal Huisvestingsplan gemaakt om onderwijshuisvesting te vervangen en te verduurzamen. Samen met de schoolbesturen hebben we de mogelijkheden onderzocht om een overeenkomst te sluiten tot doordecentralisatie van de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Dit heeft geresulteerd in het raadsbesluit van 21 november 2017. Bij implementatie van het besluit tot doordecentralisatie hanteren zowel de schoolbesturen als de gemeente het uitgangspunt van fiscale neutraliteit. Hiertoe overleggen we met de belastingdienst, teneinde tot afspraken te komen. Implementatie is voorzien in 2019. Meer hierover kunt u vinden in programma Onderwijs en Jeugd.

Tabel afschrijvingsduur per categorie

Categorie	Afschrijvingsduur
Materiële vaste activa	
Automatisering:	
Netwerkbekabeling glas	10 jaar
Thin-clients'	6 jaar
Server software en licenties	3 á 5 jaar
Werkplekken	2 á 5 jaar
Data center voorzieningen	3 á 6 jaar
Inventaris:	
Meubilair	10jaar
Overige voorzieningen	5 á 15 jaar
Vervoermiddelen:	
Dienstauto's	5 jaar
Gebouwen:	
Scholen	40 jaar
Sporthallen/ gymzalen	40 jaar
Theatervoorzieningen en overige gebouwen	25 á 50 jaar
Kleed- en wasaccomodaties	25 jaar
Diverse noodlokalen	15 jaar
Terreinen:	
Sportterreinen	40 jaar
Speelterreinen	30 jaar
Kunstgrasvelden	10 jaar
Infrastructuur:	

Reconstructies en groot onderhoud wegen	25 á 40 jaar
Kademuren/ bruggen	50 jaar
Beschoeiingen	40 jaar
Houten bruggen	25 jaar
Verkeersregelininstallaties	10 jaar
Openbare verlichting masten	48 jaar
Openbare verlichting armaturen	24 jaar
Openbare verlichting kabels	60 jaar
Openbare verlichting schakelkasten	30 jaar

Financieringsparagraaf

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Ambitie

We streven naar de optimale financiering van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven (op korte en lange termijn). Dit noemen we de treasury-functie. Om deze treasury-functie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeits-ontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasury-functie voeren wij uit binnen de normen van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheids Financiën) en het gemeentelijk Treasurystatuut.

Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens onze taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

- er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende kan er te allen tijde aan onze betaalverplichtingen worden voldaan;
- de risico's die aan de financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.
- de rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt;
- de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Onze inzet

We maken onderscheid tussen financiering en dekking. In deze paragraaf hebben we het over de financiering. Bij financiering gaat het om de vraag hoe we aan onze financiële en liquide middelen komen (bijv. door verkoop van gronden of door aangaan van geldleningen). Bij dekking gaat het om de vraag hoe we middelen kunnen aanwenden om de begroting sluitend te houden (bijv. opbrengst uitkering gemeentefonds en belastingopbrengsten ter dekking van afschrijvingslasten).

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet FIDO en de Wet HOF. Om vooral de financieringsrisico's te beperken staan in de Wet FIDO twee instrumenten: de **renterisiconorm** en de **kasgeldlimiet**. In de Wet HOF zijn de bepalingen opgenomen die betrekking hebben op het **beleggen van overtollige financieringsmiddelen** bij de

Schatkist, het zogenaamde schatkistbankieren. Deze drie samen vormen de indicatoren voor ons treasurybeleid.

Tabel: FP.01 Effectindicatoren financiering

	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Rente risiconorm *1 (<)	55.553	93.165	103.314	102.125	104.751	98.734
Kasgeldlimiet *1 (<)	37.291	39.595	43.908	43.403	44.519	41.962
Schatkistbankieren drempel *2 (<)	3.290	3.494	3.783	3.771	3.798	3.703

*1) bron: Wet FIDO; 2) bron: Wet Hof

Renterisiconorm

De wettelijke rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximum gesteld aan het renterisico op de langlopende leningenportefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast.

Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. Op een begrotingstotaal in 2019 van € 516,6 miljoen bedraagt de rente risiconorm voor onze gemeente € 103,3 miljoen (20%). In 2019 vindt voor € 30,9 miljoen aan aflossingen van bestaande leningen plaats. Er is derhalve nog ruimte voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen voor € 72,4 mln.

Tabel: FP.02 Verwacht renterisico

	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
1. Omvang begroting	465.918	516.570	510.627	523.754	493.669
2. Renterisiconorm 20% (van 1)	93.184	103.314	102.125	104.751	98.734
3. Aflossingen en renteherzieningen (netto)	30.755	30.902	27.402	27.402	27.402
4. Ruimte onder de risiconorm	62.429	72.412	74.723	77.349	71.332

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de

renterisico's op korte termijn beperkt. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten (exclusief de stortingen in de reserves). Voor Amersfoort bedraagt de limiet in 2019 € 43,9 miljoen. De kasgeldlimiet wordt optimaal benut vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld (bijv. daggeld en kasgeld) vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

Tabel: FP.03 Berekende kasgeldlimiet

	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
1. Omvang begroting	465.918	516.570	510.627	523.754	493.669
2. Kasgeldlimiet 8,5 % van 1	39.603	43.908	43.403	44.519	41.962

Koersrisico

Het koersrisico hangt sterk samen met het renterisico en heeft betrekking op (tussentijdse) koersdalingen van verhandelbare schuldtitels. Wij zijn niet in het bezit van deze schuldtitels en dus is het koersrisico niet aanwezig.

Debiteuren-/crediteurenrisico

Onder debiteurenrisico wordt hier verstaan het risico dat uitgezette geldleningen niet worden terugontvangen van marktpartijen. Conform de bepalingen van de Wet HOF mogen wij overtollige geldmiddelen alleen bij de schatkist beleggen. Daarom speelt dit risico hier niet.

Aan crediteuren wordt binnen 30 dagen betaald, zodra de factuur is geaccordeerd binnen de betreffende 30 dagen.

Schatkistbankieren

De Wet HOF verplicht de lagere overheden alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, om zo het overheidstekort binnen de grenzen van de Europese doelstellingen te brengen en te houden. De Wet biedt, onder bepaalde voorwaarden, (lagere) overheden de mogelijkheid elkaar leningen te verstrekken. Dit kan voor beide partijen leiden tot gunstige rentecondities. Deze mogelijkheid zal bij het toekomstig aantrekken van langlopende geldleningen worden betrokken. Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet een drempelbedrag opgenomen. Hiermee mag een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden. Tot een begrotingstotaal van € 500,0 miljoen is het drempelbedrag bepaald op 0,75% van het begrotingsvolume met een minimum van € 250.000. Voor begrotingstotalen boven de € 500 miljoen geldt een additionele drempel van 0,2% over dat deel dat de € 500 miljoen overstijgt. Voor Amersfoort geldt als drempel voor 2019 0,75% van € 500 miljoen, plus 0,2% van 16,6 miljoen ofwel € 3,8 miljoen. Wij mogen dus een positief rekening-courantsaldo hebben van € 3,8 miljoen, voordat wij moeten beleggen in de schatkist. Gelet op onze rekening-courantpositie, alsmede de hoogte van het drempelbedrag, gaan wij er vanuit dat in 2019 geen storting in de schatkist zal worden gedaan.

Er vindt momenteel overleg plaats over een eventuele doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen, - taken en bevoegdheden naar de schoolbesturen. Wanneer dit door gaat, kopen de schoolbesturen feitelijk de schoolgebouwen van ons over. Daarmee krijgen wij dan de beschikking over liquide middelen.

Tabel: FP.04 Berekende drempel schatkistbankieren

	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
1. Omvang begroting	465.918	516.570	510.627	523.754	493.669
2. drempel 0,75 % van 500 miljoen + 0,2% van restant	3.494	3.783	3.771	3.798	3.703

Methodiek rente-toerekening

Ter vergroting van de transparantie van het begrotings- en verantwoordingsproces wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in de berekening van de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop de rente aan de investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de totstandkoming van de financieringsbehoefte.

Rentevisie

De effectenaankopen door de ECB zullen na september 2018 worden gehalveerd. Hierdoor wordt het, op dit gebied, door de ECB gevoerde ruime beleid getemperd.

Vanwege de gematigde inflatieverwachtingen (voor 2019 voorzien op 1,8%) zal de ECB op het gebied van de rente voorlopig een ruim monetair beleid blijven voeren. Dit beleid ondersteunt de economische groei in het eurogebied. De verwachting is dat de economie in alle EMU-landen samen in 2019 1,9% groeit. Onder invloed van het gematigde herstel verwachten wij een wat oplopende rente op zowel de geld- als kapitaalmarkt. Bij het toerekenen van de rente aan de berekende financieringsbehoefte in de (meerjaren) ramingen voor 2019-2022, zijn wij van onderstaande percentages uitgegaan.

Tabel: FP.05 Toegepaste percentages financieringsbehoefte

	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Geldmarkt rente	0,3%	0,3%	0,5%	0,8%	1,0%
Kapitaalmarkt rente	1,8%	1,8%	2,0%	2,3%	2,5%

Financieringsbehoefte

Om de financieringsbehoefte zo goed mogelijk te kunnen bepalen (wat verplicht is op grond van het BBV) is, op basis van ervaringsgegevens, uitgegaan van het gegeven dat niet alle geplande nieuwe investeringen, alsmede de aan- en verkoop van gronden volledig worden gerealiseerd in het eerste jaar en dat niet alle geplande mutaties in de reserves en voorzieningen daadwerkelijk plaatsvinden. Daarom is in de berekening voor deze uitgegaan van 50% van de geraamde bedragen. Aflossingen op geldleningen opgenomen geld, uitgezet geld en afschrijvingen zijn vaststaande bedragen en worden derhalve voor 100 % in de berekening meegenomen.

Afwijkingen op de uitgaven van de geplande investeringen en op de reserves en voorzieningen zullen, evenals de ontwikkeling van de rente, effect hebben op de berekende financieringsbehoefte en zullen budgettaire consequenties hebben.

Tabel: FP.06.01 Berekende financieringsbehoefte 2019

financieringsbehoefte 2019			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2019 afgerond</u>			48.000	
Waarvan kort geld	0,3%	30.000		90
Waarvan lang geld	1,8%	18.000		324
<u>Bij:</u>				
Investeringen	50%	25.264	12.632	
Aflossingen op geldleningen o/g	100%	30.902	30.902	
Afname voorzieningen	50%	9.890	4.945	
<u>Af:</u>				
Afschrijvingen	100%	-16.852	-16.852	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.111	-1.111	
Verkoop gronden	50%	-2.517	-1.259	
Toename reserves	50%	-14.208	-7.104	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2019 en rente			70.154	414

Tabel: FP.06.02 Berekende financieringsbehoefte 2020

financieringsbehoefte 2020			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2020 afgerond</u>			70.000	
Waarvan kort geld	0,5%	30.000		150
Waarvan lang geld	2,0%	40.000		800
<u>Bij:</u>				
Investeringen	50%	31.744	15.872	

Aflossingen op geldleningen o/g	100%	27.402	27.402	
Afname reserves	50%	5.923	2.962	
Afname voorzieningen	50%	730	365	
<u>Af:</u>				
Afschrijvingen	100%	-20.026	-20.026	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.055	-1.055	
Verkoop gronden	50%	-6.946	-3.473	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2020 en rente			92.047	950

Tabel: FP.06.03 Berekende financieringsbehoefte 2021

financieringsbehoefte 2021			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2021 afgerond</u>			92.000	
Waarvan kort geld	0,8%	30.000		240
Waarvan lang geld	2,3%	62.000		1.426
<u>Bij:</u>				
Investerings	50%	32.647	16.324	
Aflossingen op geldleningen o/g	100%	27.402	27.402	
Afname reserves	50%	8.422	4.211	
Afname voorzieningen	50%	1.512	756	
<u>Af:</u>				
Afschrijvingen	100%	-20.410	-20.410	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.041	-1.041	
Verkoop gronden	50%	-25.718	-12.859	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2021 en rente			106.383	1.666

Tabel: FP.06.04 Berekende financieringsbehoefte 2022

financieringsbehoefte 2022			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2022 afgerond</u>			106.000	
Waarvan kort geld	1,0%	30.000		300
Waarvan lang geld	2,5%	76.000		1.900

Bij:				
Investerings	50%	26.040	13.020	
Aflossingen op geldleningen o/g	100%	27.402	27.402	
Afname reserves	50%	6.099	3.050	
Afname voorzieningen	50%	1.783	892	
Af:				
Afschrijvingen	100%	-20.858	-20.858	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.177	-1.177	
Verkoop gronden	50%	-11.089	-5.545	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2022 en rente			122.784	2.200

Berekening rentepercentage grondexploitaties 2019 tot en met 2022

Door de commissie BBV is bepaald dat de rente toerekening aan de grondexploitaties moet worden beperkt tot de werkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage moet worden bepaald door het gewogen gemiddeld rentepercentage van de bestaande lening portefeuille, naar verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. De verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen is bepaald vanuit de vastgestelde balans van het gemeentelijk jaarverslag 2017.

Het rekenpercentage van de rente voor de grondexploitaties is voor de (meerjaren) raming 2019 tot en met 2022 bepaald op 2,6%.

Tabel: FP.07 Berekening rentepercentage Grondexploitaties 2019-2022

Berekening rentepercentage Grondexploitaties	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Leningportefeuille	257.701	226.799	199.397	171.995
Boekrente	8.759	7.877	7.003	6.131
Gewogen gemiddeld rentepercentage	3,40%	3,47%	3,51%	3,56%
Vreemd vermogen	521.566	521.566	521.566	521.566
Totaal vermogen	709.671	709.671	709.671	709.671
Berekend percentage	2,50%	2,57%	2,58%	2,61%

Toerekening rente en renteresultaat

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de berekening van de rentelasten, de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan de taakvelden en het renteresultaat. In onderstaand overzicht wordt dit zichtbaar gemaakt.

Het rente - omslagpercentage is voor de (meerjaren) raming 2019 tot en met 2022 bepaald op 1,71%.

Tabel: FP.08 Renteschema 2019 tot en met 2022

Renteschema	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
externe rentelasten korte en lange financiering	13.471	14.645	15.338	15.275
externe rentebaten	-1.607	-2.055	-2.029	-2.001
door te rekenen rente	11.865	12.591	13.309	13.274
rente aan grondexploitatie	-2.647	-2.581	-2.401	-1.732
rente abp-lease naar taakveld	-2.434	-2.848	-2.787	-2.720
saldo door te rekenen rente	6.784	7.161	8.122	8.822
rente eigen vermogen (bestemmingsreserves)	0	0	0	0
rente voorzieningen (contante waarde)	0	0	0	0
aan taakvelden toe te rekenen rente	6.784	7.161	8.122	8.822
werkelijk toegerekende rente (rente-omslag)	8.358	8.534	8.720	8.779
Renteresultaat	1.574	1.373	598	-43
Rentepercentage aan taakvelden toegerekende rente	1,71%	1,74%	1,86%	1,93%

Verloop opgenomen geldleningen

Tabel: FP.09.01 Verloop opgenomen geldleningen

Naam relatie	01-01-2019 Omvang	31-12-2020 Omvang	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente- percentage
Caritasvereniging parochie St. Martinus	9	9	1991	2099	7,50
Caritasvereniging St. Joseph	4	4	1991	2099	7,50
Diakonie Nederlands Hervormde Gemeente	4	4	1991	2099	7,50
nv Bank Nederlandse Gemeenten	378	340	1998	2028	5,36
nv Bank Nederlandse Gemeenten	957	870	1999	2029	5,43
nv Bank Nederlandse Gemeenten	220	165	2002	2022	5,13
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	5.000	4.000	2003	2023	4,44
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	777	621	2003	2023	4,61
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	5.000	4.000	2003	2023	4,63
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	7.000	6.000	2005	2025	3,66
nv Bank Nederlandse Gemeenten	6.000	5.250	2006	2026	4,21
nv Bank Nederlandse Gemeenten	101.768	96.035	2006	2036	4,52
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	9.000	8.000	2007	2027	4,54

nv Bank Nederlandse Gemeenten	10.000	9.000	2008	2028	4,51
nv Bank Nederlandse Gemeenten	5.000	4.000	2008	2023	4,85
nv Bank Nederlandse Gemeenten	3.500	0	2009	2019	4,13
nv Bank Nederlandse Gemeenten	11.000	10.000	2009	2029	4,34
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	9.333	8.000	2010	2025	3,52
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	12.000	11.000	2010	2030	3,74
nv Bank Nederlandse Gemeenten	9.750	9.000	2011	2031	3,45
nv Bank Nederlandse Gemeenten	6.000	4.500	2012	2022	2,53
nv Bank Nederlandse Gemeenten	10.000	8.000	2013	2023	1,88
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	10.000	8.000	2013	2023	1,88
nv Bank Nederlandse Gemeenten	35.000	30.000	2015	2025	0,66
Totaal	257.701	226.799			

Verloop uitgezette geldleningen

Tabel: FP.09.02 Verloop uitgezette geldleningen

Naam relatie	01-01-2019 Omvang	31-12-2020 Omvang	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente- percentage
Veiligheidsregio Utrecht	30	27	1997	2027	6,05
Veiligheidsregio Utrecht	582	529	1999	2029	5,43
Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV	4.600	4.600	2015	2099	0,00
Totaal	5.212	5.156			

De afgelopen jaren is de hoeveelheid opgenomen (en uitgezette) geldleningen fors afgenomen. Bedroeg ultimo 2014 de hoeveelheid opgenomen geldleningen nog € 419 miljoen; ultimo 2019 verwachten we dat daar nog maar € 227 mln. van over is. Dat is een afname van € 192 mln. De hoeveelheid uitgezette geldleningen is in dezelfde periode met € 87 mln. afgenomen van € 92 mln. naar € 5 mln.

EMU-saldo

De Europese afspraken die in de wet HOF zijn vastgelegd, gaan over de reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld. Het Rijk en de mede-overheden leveren een gelijkwaardige inspanning hiervoor. De norm voor de gezamenlijke gemeenten is bepaald op een negatief EMU-saldo van 0,38 % van het BBP (Bruto Binnenlands Product). De sanctie bij overschrijding van de norm die in de Wet is opgenomen, werd in de afgelopen kabinetsperiode niet toegepast.

Tabel: FP.10 Berekening EMU-saldo

(bedragen x € 1.000.000,--)

		2018 volgens realisatie begroting 2018, aangevuld met raming resterende periode	2019 volgens begroting 2019	2020 volgens meerjaren-raming in begroting 2019	2021 volgens meerjaren-raming in begroting 2019	2022 volgens meerjaren-raming in begroting 2019
+01	Exploitatiesaldo vóór toevoeging c.q. onttrekking reserves	1,3	-20,2	-7,6	-6,4	7,7
+02	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	19,1	19,9	20,3	20,8	22,2
+03	Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	10,0	12,4	12,2	12,2	12,2
-04	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-23,5	-24,8	-20,2	-13,6	-5,2
+05	Baten uit bijdragen van andere overheden etc.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+06	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-07	Aankoop gronden en uitgaven bouw-, woonrijp maken e.d.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+08	Baten bouwgrondexploitatie	8,9	-4,1	6,9	25,7	11,1
-09	Lasten op balanspost voorzieningen	-19,9	-13,3	-17,3	-14,7	-15,4
-10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 01 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks t.l.v. reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-11	Verkoop van effecten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal		-4,1	-30,1	-5,7	24,0	32,5

Lokale Lasten

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Doelstellingen

- **Lasten die reëel zijn bij het voorzieningenniveau.** Bij de kwaliteit en het voorzieningenniveau van een stad als Amersfoort horen lokale lasten die beperkt blijven, maar wél reëel en op een gemiddeld niveau zijn.
- **Kostendekkend opleggen van rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges/retributies.**

Onze inzet

De lastenontwikkeling is, ondanks een stijging van de OZB, vrij gematigd. Gemiddeld stijgen de lasten voor eigenaren van woningen zo'n 3%. Voor huurders is de lastenontwikkeling veel lager, namelijk 1,6%. Afvalstoffenheffing en rioolheffing stijgen licht. De ontwikkeling van de onroerende-zaakbelasting wordt voor het jaar 2019 gekenmerkt door een tweetal elementen: **peilaanpassing en de afbouw van de precariobelasting**. De lastenontwikkeling zal deels nog worden beperkt, omdat het nutsbedrijf als gevolg van de verlaagde precario onder toezicht van de ACM de tarieven dient te verlagen.

Inwoners met een minimuminkomen die de lokale lasten niet kunnen betalen, kunnen kwijschelding krijgen. Dit geldt ook voor de privéaanslag van ondernemers met een minimum inkomen.

We zorgen voor een tijdige en correcte verzending van waardebeschikkingen en belastingaanslagen. Beschikkingen en aanslagen worden zoveel mogelijk met dagtekening 31 januari, maar uiterlijk met dagtekening 28 februari (wettelijke termijn) verzonden. Ook de afhandeling van bezwaarschriften vindt tijdig plaats. De termijn voor het doen van een uitspraak is het einde van het kalenderjaar, maar Amersfoort rondt dat traject vóór 1 oktober af. We verlenen kwijschelding zo mogelijk geautomatiseerd; schriftelijke verzoeken handelen we binnen een gemiddelde termijn van 50 dagen af.

Van m3 naar m2

Op 8 september 2016 heeft de Waarderingskamer het besluit genomen om met een overgangstermijn van vijf jaar alle gemeenten en uitvoeringsorganisaties de woningen verplicht te laten taxeren op basis van de gebruiksoppervlakte. De belangrijkste reden daartoe is dat dit beter aansluit bij de markt. Immers in nagenoeg alle (internet) advertenties voor de verkoop van woningen staat de gebruiksoppervlakte van de woning centraal. Op dit moment wordt er binnen de Gemeente Amersfoort voor woningen nog getaxeerd op basis van kubieke meters inhoud (m3). Dit houdt dus in dat er een omvangrijke conversie moet gaan plaatsvinden van inhoud (m3) naar oppervlakte (m2) voor alle woningen binnen onze gemeente. Het simpelweg overnemen van de oppervlakte vanuit de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) is hierbij niet toegestaan. Onder andere omdat de eisen die de Waarderingskamer stelt aan de kwaliteit van de berekeningen

hoger zijn dan dat die worden gesteld bij de BAG. Uiterlijk belastingjaar 2022 moet de overgang naar taxeren op basis van gebruiksoppervlakte gerealiseerd zijn. Wij streven ernaar om dit in 2021 gerealiseerd te hebben zodat we in geval van een calamiteit nog een “uitwijk” hebben.

Aansluiting op de berichtenbox van MijnOverheid

In 2017 is de afdeling Belastingen aangesloten op de berichtenbox van MijnOverheid. Dit betekent dat WOZ-beschikkingen/aanslagbiljetten gemeentelijke belastingen en aanmaningen, beveiligd in de berichtenbox worden geplaatst wanneer inwoners daarvoor toestemming hebben gegeven. Voor bedrijven komt er een bedrijvenvariant. Ongeveer de helft van alle privé-aanslagen wordt al via de berichtenbox verzonden.

Digitale belasting balie

De digitale balie van belastingen gaat het middelpunt vormen van de digitale dienstverlening voor inwoners en bedrijven rondom het proces van waarden, heffen en innen. De digitale dienstverlening wordt optimaal ingezet om een kwalitatief goed product te kunnen leveren dat voldoet aan de eisen van deze tijd. De digitale belastingbalie zal naadloos aansluiten bij het dienstverleningsconcept in wording van Amersfoort rondom gemeentebrede portals voor zowel medewerkers als inwoners en bedrijven. Er zal een significante vermindering zijn in het gebruik van papier en inkt, niet alleen binnen de organisatie maar ook bij inwoners en ondernemers. Het duurzame groene imago dat wij nastreven wordt hierin direct getoond. Werkprocessen worden nog efficiënter ingericht en er zal een bijzonder geringe doorlooptijd gerealiseerd worden. Amersfoort wordt daarmee zichtbaar een flexibele organisatie die aan de huidige eisen van onze inwoners en ondernemers kan voldoen en laat zien dat wij echt dichtbij staan. Door gebruik te maken van de digitale belastingbalie zal de multichannel voor de voormeldingen, kwijscheldingen en betalingsregelingen gaan vervallen.

Betalingstermijnen aanslagen

Voor aanslagen die via automatische incasso worden geïnd gelden 10 termijnen. Ruim 70% van de belastingbetalers betaalt via automatische incasso. Het aantal termijnen zal in 2019 worden gehandhaafd. Aanslagbedragen van meer dan € 5.000 kunnen overigens niet via automatische incasso worden geïnd. Daarvoor geldt een betaaltermijn van een maand. Voor overige niet-automatische incasso's gelden twee betaaltermijnen.

In het vervolg van deze paragraaf lichten wij onze beleidsvoornemens nader toe. Voor de indicatoren verwijzen wij naar programma 12 van de begroting.

Onroerende-zaakbelasting (OZB)

Tariefsontwikkeling

De reguliere peilaanpassing is bepaald op 2%. Daarnaast is in de herstelbegroting uit 2015 opgenomen dat de precariobelasting in 2018 zou worden verhoogd met € 1,3 miljoen en dat wanneer de precariobelasting zou worden afgeschaft of beperkt deze verhoging zou worden opgenomen in de OZB. In een eerder stadium is echter besloten de verhoging pas in 2019 te

effectueren, zodat deze nu wordt verwerkt. De precariobelasting vervalt in 2022. Uw raad heeft ervoor gekozen om de precariobelasting geleidelijk af te bouwen. De afbouw van de precario wordt verwerkt in de OZB, voor 2019 een bedrag van € 575.000. Daartegenover staat een extra incidentele verlaging van € 650.000, die bovenop de reeds in 2018 geëffectueerde incidentele verlaging van € 400.000 komt, per saldo dus € 1.050.000. Alle maatregelen tezamen zorgt voor een verhoging van de gemiddelde aanslag OZB met 4,8%.

Daarnaast was reeds jaren in de Verordening OZB opgenomen dat het bedrag per aanslagregel naar beneden afgerond werd op hele euro's. Deze passage is uit de verordening gehaald, waardoor inwoners en bedrijven het reële bedrag en niet een afgerond bedrag betalen. Er is geen gemeente gevonden die die afronding nog toepast. Afvalstoffenheffing werd overigens al nimmer afgerond, zodat het aanslagbedrag bij woningen ook nimmer een bedrag op hele euro's betrof.

Herwaardering

Voor het belastingjaar 2019 zal de OZB worden gebaseerd op de nieuwe taxatiewaarden per 1 januari 2018. Vanuit het oogpunt van stabiliteit en voorspelbaarheid hebben schommelingen van WOZ-waardes geen invloed op de hoogte van de gemiddelde aanslag OZB. Niet wanneer waardes dalen, maar ook niet als waardes stijgen. Bij de tariefsaanpassing voor 2019 zullen wij ervoor zorgen dat *als gevolg van de herwaardering* de tarieven in *procenten* weliswaar lager zijn, maar dat de aanslag OZB in *centen* gelijk blijft. Wel kan het natuurlijk zo zijn dat bepaalde typen onroerend goed een waardeontwikkeling laten zien die van het gemiddelde afwijkt, hetgeen dan ook tot een hogere of lagere belastingaanslag zal leiden. Vooral voor woningen geldt dat de waardeontwikkeling voor sommige categorieën fors is. Uit de eerste resultaten van de herwaardering zijn flinke schommelingen te zien tussen wijken en typen woningen. De afwijkingen variëren van een stijging van enkele procenten tot waardestijgingen van wel 20% en meer. Juist bij grote waardestijgingen zullen belastingplichtigen meer dan gemiddeld bijdragen aan OZB en rioolheffing. Dat feit brengt naar alle waarschijnlijkheid met zich dat een groter aantal Amersfoorters contact zoekt of bezwaar maakt. Dat effect was in 2018 al duidelijk, toen de waardestijgingen ook fors waren.

Bij de vaststelling van de verordeningen OZB en rioolheffing gaan wij nader in op de uitkomsten van de herwaardering en zullen dan eveneens de nieuwe gemiddelde WOZ-waarde opnemen (verplichte indicator BBV). Vanwege de complexiteit van de markt voor onroerend goed op dit moment is het nog de vraag of de herwaardering voor de begrotingsvaststelling kan worden afgerond.

Samenwerking met inwoners en bedrijven

Wij streven naar een zo goed mogelijke herwaardering, vertrouwen op deze waardering en streven naar een zo beperkt mogelijk aantal bezwaarschriften. Daarom stuurt de afdeling Belastingen jaarlijks een zogenaamde voormelding aan enkele duizenden eigenaren van onroerend goed. Eigenaren krijgen een geprognosticeerde WOZ-waarde, met daarbij een onderbouwing van de totstandkoming van die waarde. Dat alles in een digitale omgeving, die benaderbaar is via DigiD. Met een respons van zo'n 25% worden door de voormelding vooraf eventuele gebreken, verbouwingen etc. onderkend. Niet alleen het aantal bezwaarschriften neemt daardoor relatief af, maar het vertrouwen in een WOZ-waarde waar eigenaren invloed op kunnen hebben, neemt daardoor toe.

Daarnaast is de mogelijkheid om contact op te nemen met de taxateur en met hem of haar te overleggen over de totstandkoming van de WOZ-waarde. Ook wanneer de aanslag/WOZ-beschikking al is opgelegd en de inwoner of het bedrijf hierover vragen heeft, of als hij het niet eens is met de waarde. Dat past in een informelere benadering van geschilsituaties. Immers, een juridisch juiste

duiding van een geschil, betekent niet automatisch dat een probleem is opgelost. Zonder afbreuk te doen aan de procedurele rechtvaardigheid, zijn er mogelijkheden om te zorgen voor effectieve geschilbeslechting. Het grote voordeel voor inwoners en bedrijven is dat zij niet per definitie bezwaar moeten maken om tot een oplossing te komen. Zo lossen we samen een probleem op.

Om de inwoners en bedrijven helder en bondig inzicht te geven hoe de OZB tot stand komt is er een informatief / illustratief filmpje gepubliceerd op YouTube en de website van gemeente Amersfoort.

Afvalstoffenheffing

Algemeen

De afvalstoffenheffing wordt kostendekkend geheven. Dat wil zeggen dat ook de kwijtschelding, oninbaarverklaringen en een deel van de kosten van straatvegen door worden berekend in de tarieven. Dit beleid van volledige kostendeckering zetten wij ook in 2019 voort. De gehanteerde heffingssystematiek met twee tarieven, een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens, blijft bestaan in 2019.

Kostenontwikkelingen

Voor de kosten Avu (verwerking) geldt dat de milieubelasting op restafval die de gemeente af moet dragen aan het rijk is gestegen. Op jaarbasis is dat € 0,4 miljoen. Deze verhoging is opgenomen in de kosten voor verwerking van afval. Desondanks is de tariefontwikkeling zeer gematigd.

Tabel: PL.01 Kostenbasis afvalstoffenheffing

Afvalverwerking	Begroting 2019
AVU	3.808
ROVA	8.428
Zwerfafval	1.078
Compensabele BTW	2.504
Oninbaar	12
Kwijtschelding	1.036
Overige kosten	998
Opbrengst oud papier en PMD	-1.797
Totaal afvalverwerking	16.067
Overige kosten gespecificeerd:	
Diensten van derden	409
Kapitaallasten	21
Lasten voor inning (incl. loonindexering)	183
Directe en indirecte lasten	214

Overhead	171
Totaal overige kosten	998

Tarieven

De stijging van de kostenbasis leidt tot een verhoging van de afvalstoffenheffing met één tot vier euro per huishouden, 0,6-1,4%. Eenpersoonshuishoudens betalen in 2019 een bedrag van € 207,12 (was € 205,92), meerpersoonshuishoudens € 259,92 (was € 256,20). Beide tarieven zijn verplichte indicatoren voor het BBV.

Geraamde opbrengst afvalstoffenheffing is € 16,067 miljoen, dekkingsgraad is 100%.

Rioolheffing

Algemeen

De rioolheffing wordt geheven voor bekostiging van beheer en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Evenals de afvalstoffenheffing is de rioolheffing kostendekkend. De kosten van kwijscheldingen, oninbaarverklaringen en het grondwaterbeheer zitten in deze heffing verwerkt, als ook een deel van de kosten voor straatreiniging/zwerfafval.

Kostenontwikkelingen

De kostenbasis is ten opzichte van 2018 gestegen door prijspeil en areaaluitbreiding. Grosso modo komt de rioolheffing in 2019 zo'n 1,8% hoger uit dan in 2018. Daarnaast worden bedragen, evenals bij de OZB niet meer naar beneden afgerond op hele euro's.

Tabel: PL.02 Kostenbasis rioolheffing

Riolerig	Begroting 2019
Dotaties aan voorzieningen	5.750
Kwijschelding	157
Oninbaar	31
Straatreiniging	674
Beheer wegen- en watergangen	786
Compensabele BTW	1.929
Overige kosten	3.938
Totaal riolerig	13.265
Overige kosten gespecificeerd:	
Diensten derden	1.671

Rova	1.327
Lasten voor inning (incl. loonindexering)	183
Dienstverlening wijkbeheer	414
Directe en indirecte lasten	191
Overhead	152
Totaal overige kosten	3.938

Herwaardering

Voor de rioolheffing geldt dat de aanslag is gebaseerd op de WOZ-waarde van het pand. De hoogte van de tarieven is daarom afhankelijk van de uitkomst van de herwaardering. Evenals bij de OZB is de ontwikkeling van de WOZ-waardes niet relevant voor de hoogte van de gemiddelde aanslag. Voor de tarieven en de uitkomst van de herwaardering Wet WOZ verwijzen wij u naar de belastingvoorstellen.

Precariobelasting nutsbedrijven

Het Rijk heeft de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven beperkt. Gemeenten die deze belasting in 2016 al hieven mogen deze nog tot en met 2021 blijven heffen met maximaal het tarief dat gold in 2016. Amersfoort valt binnen deze overgangsregeling, maar dat betekent wel dat de voorziene verhoging in 2019 geen doorgang kan vinden. Deze is verwerkt in de OZB. Daarnaast is in de kadernota 2018-2022 besloten de precario voor nutsbedrijven vanaf 2019 in vier gelijke tranches af te bouwen en de vermindering van de precario op te nemen in de OZB. Ook deze maatregel is verwerkt, zodat de tarieven voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven met 25% dalen. Het nutsbedrijf zal als gevolg van de verlaagde precario onder toezicht van de ACM de tarieven dienen te verlagen.

Overige belastingen en rechten

De hondenbelasting en de (overige) precariobelasting volgen in 2019 de peilaanpassing, die geraamd is op 2%. Bij vrijwel alle overige heffingen zijn de tarieven gebaseerd op 100% kostendekking. Dit betekent dat daarin in 2019 alle kostenontwikkelingen ten opzichte van 2018 zijn verwerkt. Bij de paspoorten/identiteitskaarten is dit niet het geval, aangezien het Rijk hiervoor maximumtarieven heeft vastgesteld. Ook voor rijbewijzen is door het Rijk een maximumtarief ingesteld. Het tekort op deze leges wordt gedekt uit de algemene middelen.

Lastenontwikkeling burgers

In het volgende overzicht is aangegeven hoe de ontwikkelingen in de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, uitgaande van de hiervoor uiteengezette beleidsvoornemens, bij benadering voor de gemiddelde burger uitwerken. Wij benadrukken dat het hier gaat om het statistische begrip gemiddelde burger in een woning van € 234.000 (gemiddelde WOZ-waarde per 1/1/2017, verplichte indicator BBV). Voor individuele burgers zal de feitelijke lastenontwikkeling anders kunnen zijn dan

hieronder vermeld. Dat is afhankelijk van de economische waarde van de woning en van de vraag of hij/zij in aanmerking komt voor kwijtschelding. Verder is de lastenontwikkeling uiteraard afhankelijk van de nieuwe WOZ-waarde van de woning. Met deze kanttekeningen ontstaat het volgende beeld van de gemiddelde lastenontwikkeling in 2019 (percentages wijken af als gevolg van afrondingsverschillen):

Tabel: PL.03 Lastenontwikkeling burgers

(bedragen x € 1,--)

Eenpersoonshuishoudens	Begroting 2018	Begroting 2019	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	57	58	1,7%
Afvalstoffenheffing	205	207	0,9%
Lasten huurders	262	265	1,1%
OZB-eigenarendeel	335	351	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	71	72	1,4%
Lasten eigenaren / bewoners	668	688	3,0%
Meerpersonshuishoudens	Begroting 2018	Begroting 2019	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	57	58	1,7%
Afvalstoffenheffing	256	260	1,6%
Lasten huurders	313	318	1,6%
OZB-eigenarendeel	335	351	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	71	72	1,4%
Lasten eigenaren / bewoners	719	741	3,1%

Lastenontwikkeling bedrijven

Hieronder geven wij aan hoe de jaarlijkse gemeentelijke lasten zich in 2019 voor een gemiddeld bedrijf ontwikkelen. Wij zijn daarbij uitgegaan van een gemiddelde waarde van een bedrijfspand van € 648.000 (WOZ-waarde per 1/1/2017).

Tabel: PL.04 Lastenontwikkeling bedrijven

(bedragen x € 1,--)

Bedrijven (cq niet-woningen)	Begroting 2018	Begroting 2019	Ontwikkeling
------------------------------	----------------	----------------	--------------

OZB-gebruikersdeel	1.708	1.790	4,8%
Rioolheffing-gebruikersdeel	408	415	1,7%
Lasten huurders	2.116	2.205	4,2%
OZB-eigenarendeel	2.090	2.190	4,8%
Rioolheffing-eigenarendeel	552	562	1,8%
Lasten eigenaren	2.642	2.752	4,2%
Lasten eigenaren/gebruikers	4.758	4.957	4,2%

Kwijtschelding van belastingen

Net als in voorgaande jaren worden de maximale mogelijkheden tot het verlenen van kwijtschelding benut. Wat ‘maximaal’ is zal, zo blijkt uit een [brief van minister Ollongren van 5 juni jl.](#), niet ruimer zijn dan tot nu het geval was. In 2011 is een wetswijziging aangenomen die gemeenten meer ruimte moest geven bij het kwijtschelden van lokale belastingen. Het ging hierbij om de wijze waarop het vermogen in aanmerking wordt genomen. Deze wijziging moest echter nog worden uitgewerkt in nadere regels. De minister heeft nu aangegeven dat de kwijtscheldingnormen niet worden opgetrokken naar de normen uit de Participatiewet. Het gelijkstellen (verhogen) van de vermogensnorm bij kwijtschelding van lokale lasten aan de vermogensnorm in de Participatiewet heeft weliswaar voor gemeenten belangrijke administratieve voordelen, maar verslechtert tegelijkertijd de armoedeval.

Gezien de afspraken uit het regeerakkoord over het terugdringen van de armoedeval, heeft de minister besloten om de vermogensnorm die gemeenten mogen hanteren bij kwijtschelding van lokale lasten voor particulieren niet te verhogen.

Of kwijtschelding wordt verleend hangt af van de betalingscapaciteit van belastingschuldigen. Bij de bepaling daarvan houden wij rekening met 100% van de kosten van levensonderhoud zoals die normatief zijn opgenomen in de landelijke richtlijnen voor het kwijtscheldingsbeleid. Van de mogelijkheid om lagere normen (90% of 95%) te hanteren is bewust geen gebruik gemaakt om zodoende de meest ruimhartige kwijtschelding te kunnen verlenen. Ook ondernemers komen voor kwijtschelding van de privé-aanslag in aanmerking. Aan bijstandsgerechtigden, inwoners die uitsluitend een AOW-uitkering hebben en ondernemers met een BBZ-uitkering wordt in de regel geautomatiseerd kwijtschelding verleend. Deze groep, groot zo'n 3.500 belastingschuldigen, hoeft dus geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. De gemeente handelt daar proactief door met verleende toestemming van belastingschuldigen gegevens te laten toetsen bij het Inlichtingenbureau, een onderdeel van het Bureau ketenregistratie werk en inkomen (BKWI). Kwijtschelding is mogelijk voor de OZB, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (max.1 hond).

Opbouw belastingramingen

Tabel: PL.05 Belastingramingen

	REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
Afvalstoffenheffing	15.238	15.646	16.067	16.575	17.149	17.822
Hondenbelasting	649	685	696	696	696	696
OZB	40.121	42.447	45.032	46.544	48.056	49.074
Precariobelasting	2.507	2.452	1.880	1.305	730	155
Rioolheffing	12.305	12.825	13.266	13.403	13.609	13.831
TOTAAL	70.820	74.056	76.940	78.523	80.239	81.577

Grondbeleid

Portefeuillehouders

Wethouder Willem-Jan Stegeman

Ambitie

Wij realiseren en faciliteren projecten en gebiedsontwikkelingen die passen binnen het gemeentelijk beleid. In dat verband verwerven wij vanuit strategisch oogpunt vastgoed, we beheren het (tijdelijk) en verkopen het, binnen financiële en juridische kaders.

Grondbeleid

Wij willen de stad Amersfoort verder ontwikkelen en verduurzamen in samenwerking en/of samenspraak met de inwoners en ondernemers en andere partijen in de stad. Grondbeleid wordt ingezet om te faciliteren, te regisseren, te verbinden, te verleiden en zo nodig te verwerven.

Gebiedsontwikkelingen zijn zeer uiteenlopend van aard en veranderen in de loop van de tijd. Per ontwikkeling passen we maatwerk toe. Wij benoemen bij de start van een ontwikkeling onze gewenste rol en het instrumentarium dat we willen inzetten. Als gemeentelijke doelstellingen niet gerealiseerd (kunnen) worden door anderen of als we een ontwikkeling op gang willen brengen, zetten we actief grondbeleid in, zoals bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van het stationsgebied. Een actieve rol zal altijd vooraf gegaan worden door een risico- en financiële analyse.

Wij maken gebruik van contractvormen en financieringen die kunnen inspelen op bijzondere initiatieven en/of bijzondere omstandigheden. We onderzoeken de keten van (maatschappelijke) waardecreatie om gebiedsontwikkelingen financieel haalbaar te maken.

Wij zetten tijdelijk gebruik van vastgoed in om initiatieven met een (maatschappelijke) meerwaarde te faciliteren. Tijdelijk gebruik kan daarmee een bijdrage leveren aan de leefbaarheid, economische ontwikkeling, als vliegwiel fungeren of een startruimte voor initiatieven bieden. Als we gemeentelijk vastgoed verkopen, onderzoeken wij eerst of (sociale) woningbouw mogelijk is. Daarnaast zal het aspect maatschappelijke waarde meegenomen worden bij het bepalen van een verkoopstrategie.

Wij zijn gestart met programmamanagement voor de werklocaties. Als gevolg hiervan wordt integraler gewerkt en is sprake van een betere coördinatie op de inzet van de gemeente. Dit heeft naar verwachting een gunstig effect op het uitgifteniveau.

Wij zijn ons bewust van de vele onzekerheden die gebiedsontwikkeling in deze tijd met zich meebrengt en sturen daarom strak op de financiën. Dit doen we met behulp van scenarioanalyses, risicomanagement en stapsgewijze besluitvorming zodat tijdig ingegrepen en bijgestuurd kan worden.

Ontwikkelingen op het gebied van regelgeving

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is sinds 1 januari 2016 aangescherpt. In de afgelopen jaren is daar stapsgewijs aansluiting bij gezocht en waren er in die periode diverse aanpassingen noodzakelijk in de wijze waarop de grondexploitaties opgesteld en berekend worden.

De laatste belangrijkste wijziging, het winst nemen bij naar verwachting positieve grondexploitaties, is nu verwerkt bij de betreffende grondexploitaties. De nieuwe regelgeving schrijft voor de winst te nemen op het moment dat deze daadwerkelijk ontstaat. En niet op het moment dat er geen risico's meer in het project resteren of bij afsluiten van de grondexploitatie. De wijze van bepalen van de hoogte van de winstneming is voorgeschreven volgens de Percentage of Completion-methode (PoC-methode).

In de aangescherpte regelgeving van het BBV is de looptijd van grondexploitaties gemaximeerd naar 10 jaar. Dit is vanuit het voorzichtigheidsbeginsel. Als het voor een plan noodzakelijk is om een langere looptijd toe te passen dient de Raad hierover een besluit te nemen. De planontwikkeling Vathorst Bedrijventerrein loopt tot en met 2029. De laatste twee jaren van deze exploitatie gaan daarmee echter over de 10-jaarstermijn. De reden hiervoor is, dat er in de exploitatie een voorzichtige planning voor uitgifte van de bedrijfskavels is opgenomen, gebaseerd op in het verleden gerealiseerde uitgften. Het BBV schrijft voor dat alleen over de 10-jaarstermijn heen mag worden gegaan als er voldoende voorzichtigheidsmaatregelen zijn genomen. Zoals het BBV voorschrijft is er geen indexering van de grondopbrengst over de laatste twee jaar toegepast.

De kosten die gemaakt worden in de planontwikkelingsfase van nieuwe gebieds- en/of vastgoedontwikkelingen (initiële projecten) worden tot en met 2018 gefinancierd vanuit de Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI). In het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG) is uitgewerkt wat de (benodigde) hoogte van de RRI is. Daarbij werd duidelijk dat de RRI onvoldoende budget heeft om de verwachte initiële plankosten meerjarig te kunnen dekken. Om voldoende financiële middelen te hebben om deze kosten te dekken, is voor de komende drie jaren een incidenteel budget van drie keer € 1.000.000 in de begroting opgenomen.

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten verplicht om over winstgevende activiteiten vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen. Tot op heden geven de berekeningen aan, dat de grondexploitaties niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting zijn. Echter, omdat deze regelgeving complex is, geven wij de waarschuwing af dat mocht de belastingdienst eventueel wel aanleiding zien de grondexploitaties aan te merken als Vpb-plichtig, er sprake is van een totaal risico van ca. € 1,5 miljoen. Jaarlijks worden de grondexploitaties op de Vpb getoetst.

Ontwikkelingen woningmarkt

De behoefte aan woningen in Amersfoort is en blijft groot. De woningprijzen in de regio Amersfoort zijn afgelopen jaar met circa 9% gestegen. Dit is een iets lagere stijging dan het voorgaande jaar (was 13%). Het aantal verkopen loopt iets terug met circa 7,5%. Dit wordt vooral veroorzaakt door het afnemend aanbod op de woningmarkt. Historisch gezien blijft het aantal transacties nog steeds hoog.

De gemeente en de corporaties hebben de ambitie om binnen het woningbouwprogramma de komende jaren circa 2.000 extra sociale huurwoningen voor de doelgroep beschikbaar te krijgen. Bij nieuwe ontwikkelingen bestaat de verplichting sociale woningbouw toe te voegen aan het programma. De gemeente is bereid om ontwikkelingen die onrendabel worden door toevoegen van sociale woningbouw, financieel te ondersteunen.

Wij zetten in op een gevarieerd woningbouwprogramma. Dit wordt onder andere bereikt door transformatie en de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties.

Hoe de woningmarkt zich verder ontwikkelt, is lastig te bepalen. De woningbehoefte in Amersfoort is groot en de plancapaciteit (buiten Vathorst) beperkt. De huidige capaciteit is ontoereikend voor de totale vraag. Dit zal leiden tot nog hogere verkoopprijzen. Echter, stijging van de hypotheekrente en onzekerheid over de economie kunnen ook een flinke invloed hebben op de woningmarkt.

Naast de ontwikkeling van de vraag naar woningen en de stijgende prijsontwikkeling heeft men in de bouw te maken met snel stijgende bouwkosten vanwege de toenemende (vraag naar) woningbouwproductie en onvoldoende beschikbare capaciteit van menskracht, materiaal en materieel.

De grondprijs voor bouwrijpe grond onder woningen is de resultante van de verkoopprijzen en de bouwkosten van de woning: de residuele grondwaarde. Omdat beide componenten (verkoopprijs en bouwkosten) flink stijgen zal de stijging van de grondprijs naar verwachting komende tijd beperkt blijven in relatie tot de ontwikkeling van de verkoopprijzen van de woningen.

Ontwikkelingen commercieel vastgoed

De markt voor commercieel vastgoed is in beweging. Het aanbod van bedrijfsmatig onroerend goed neemt af en de afzet van commercieel vastgoed trekt aan. Dit is een beeld dat met name geldt voor de Randstad, waar Amersfoort toe behoort. De beschikbaarheid van grond voor bedrijfsmatig onroerend goed komt ook in Amersfoort steeds verder onder druk te staan, het eind van de beschikbare voorraad te verkopen grond komt langzamerhand in beeld.

Wij verwachten dat de grondprijzen voor bouwrijpe kavels op bedrijvenpark Vathorst daarom de komende jaren op zijn minst stabiel blijven. Vathorst kent een ruim aanbod aan hoogwaardig bedrijventerrein. Een voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling is dat ontwikkelingen als perifere en grootschalige detailhandelsvestigingen (PDV en GDV) mogelijk moeten blijven op Vathorst, mede gezien de gevraagde hoge stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit. Voor De Wieken Zuid blijft het beeld in grote lijnen gelijk. In het modern functionele segment is sprake van een dreigende schaarste, zowel in Amersfoort als in ons omringende gemeentes. Hierdoor verwachten wij een lichte stijging van de grondprijzen. Dit brengt met zich mee dat wij De Wieken Noord spoedig in productie willen nemen, naar verwachting zal dit over 2 à 3 jaar gebeuren.

Amersfoort is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor kantoren door de goede ligging, de aanwezigheid van hoogopgeleid personeel en een aantrekkelijk woonklimaat. Het afgelopen jaar zijn wederom een aantal kantoorpanden getransformeerd tot woningen. Dit, samen met een aantal nieuwe verhuringen, heeft gezorgd voor een verdere daling van het leegstandspercentage. De kantorenmarkt vraagt daarbij om strategische keuzes, waarbij we streven naar een goede balans tussen wonen en werken. We moeten ruimte houden voor bedrijven op daarvoor geschikte plekken. Op economisch minder interessante locaties kan de kantorenleegstand worden tegengegaan door transformatie van kantoorpanden naar woningen. Voor De Hoef en het Stationsgebied werken we aan een integrale gebiedsaanpak. Functiemenging en transformatie kunnen daarvan onderdeel zijn,

met instandhouding van de economische vitaliteit. Bij planlocaties als Podium en Trapezium wordt onderzocht of andere invullingen mogelijk zijn (minder kantoren, maar ook deels kleinschaliger kantoren in plaats van grote kantoren of eventueel een omzetting naar woningbouw).

Vastgestelde Grondexploitaties

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan worden de financiële kaders van een ontwikkeling vastgelegd in een grondexploitatie. Ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening zijn de lopende grondexploitaties per 1-11-2017 geactualiseerd. De exploitaties zijn getoetst aan de huidige marktsituatie: zowel het prijsniveau als de planningen zijn, waar nodig, bijgesteld.

Een toelichting van deze getallen is opgenomen in het Meerjaren Programma Grondexploitaties 2017 (MPG 2017).

https://amersfoort.raadsinformatie.nl/document/6374137/1/Meerjaren_Programma_Grondexploitaties

Tabel grondexploitaties, bron MPG 2017

(bedragen x € 1.000.000)		Boekwaarde (gerealiseerde		Te verwachten (na 1-11-2017)		NCW Saldi (jaar rek. 2017) prijspeil 1-1-2018
		baten -/- lasten per 1-11-2017)	Inkomsten	Uitgaven	Eindwaarde	
Negatieve grondexploitaties	Bestaand Stedelijk Gebied	-31,0	31,2	13,9	-13,7	-11,6
	Bedrijventerrein Vathorst	-12,1	32,8	21,6	-0,9	-0,7
	Lichtenberg	-25,0	33,3	9,3	-1,0	-0,9
	Wijken/Bloedaal	-24,9	36,7	21,5	-9,7	-8,8
	<i>subtotaal vastgestelde grondexploitaties</i>	-93,0	134,0	66,3	-25,3	-22,0
	WWC De Birk	-1,3	0,8	0,5	-1,0	-0,9
	De Geer	-1,0	1,2	0,2	0,0	0,0
	<i>subtotaal grondexploitaties vastgesteld in '17</i>	-2,3	2,0	0,7	-1,0	-0,9
	Totaal negatieve grondexploitaties	-95,3	136,0	67,0	-26,3	-22,9
Positieve grondexploitaties	Amersfoort Vernieuwt	4,1	-0,8	1,7	1,6	1,4
	<i>subtotaal vastgestelde grondexploitaties</i>	4,1	-0,8	1,7	1,6	1,4
	De Schans	-0,5	1,5	0,2	0,7	0,7
	Neptunusplein	-0,2	1,0	0,4	0,4	0,3
	Laan naar Emidaer	-0,2	1,3	0,3	0,9	0,9
	Sportfondsen bad	-0,1	3,8	3,7	0,0	0,0
	<i>subtotaal grondexploitaties vastgesteld in '17</i>	-1,0	7,6	4,6	2,0	1,9
	Totaal positieve grondexploitaties	3,1	6,8	6,3	3,6	3,3
	Totaal grondexploitaties	-92,2	142,8	73,3	-22,7	-19,6

Risico's en weerstandsvermogen

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn vaak complexe, langjarige trajecten waar veel geld mee gemoeid is. Dergelijke projecten kennen verschillende risico's. Bij de herzieningen van de grondexploitaties worden de risico's gekwantificeerd. Sinds de wijziging van het BBV in 2016 is binnen grondexploitaties maar een beperkte post onvoorzien opgenomen, waardoor het risicoprofiel is gestegen. Slechts een beperkt deel van de risico's kan worden opgevangen. De overige risico's worden meegenomen bij het bepalen van het gemeentebrede benodigde weerstandsvermogen.

Voor het risicomanagement maken wij gebruik van de Risman methodiek. Voor alle grote projecten zijn de risico's nader geïdentificeerd en voorzien van beheersmaatregelen. Hierdoor kan beter gestuurd worden op de projecten. Voor het bepalen van de hoogte van de risico's is gebruik gemaakt van een Monte Carlo-analyse. Het totaalbedrag aan risico's wordt betrokken bij de analyse van het totaal benodigde weerstandsvermogen.

Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI)

Het saldo van de RRI bedraagt per 1 januari 2018 € 2.061.000. Dit bedrag is bestemd voor plankosten van initiële projecten in 2018 en overige kosten waaronder kosten voor Amersfoort Vernieuwt. Er zijn geen onbelegde middelen in de RRI, omdat de verwachte toekomstige onttrekkingen gelijk zijn aan het beschikbare saldo. Vanaf 2019 en volgende jaren zijn incidentele budgetten voor de planontwikkelingskosten opgenomen in de begroting.

Relaties binnen de begroting

Paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen: In deze paragraaf wordt het totale overzicht van risico's voor de gemeente inclusief de risico's van de grondexploitatie weergegeven.

Bedrijfsvoering

Portefeuillehouders

Wethouder Kees Kraanen	Wethouder Willem-Jan Stegeman
------------------------	-------------------------------

Onze inzet

In het organisatie ontwikkelplan ‘Werken voor bestuur en stad’ (2014) hebben wij de volgende ambitie voor de gemeentelijke organisatie geformuleerd:

‘De samenleving is volop in verandering, onze rol en ons takenpakket passen wij daarop aan.’

We weten wat er leeft in Amersfoort. Voor het bestuur leveren we diensten en ondersteunen wij de inwoners en partners om kansen te grijpen en problemen op te lossen (Werken voor Bestuur en Stad).

Deze ambitie is nog altijd actueel en onze werkzaamheden zetten wij organisatiebreed ook binnen dat kader voort. Dat geldt ook voor de bedrijfsvoering van de organisatie, die aan moet sluiten op deze ambitie. In hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering benoemen wij op hoofdlijnen onze beleidsdoelen en geplande activiteiten op onderstaande drie thema’s.

1. Organisatie ontwikkeling “Werken voor Bestuur en Stad
2. Informatievoorziening
3. Informatiebeheer en archieven

In deze paragraaf verdiepen wij enkele van die onderwerpen of benoemen meer algemene ontwikkelingen in de bedrijfsvoering in de breedte.

Strategische personeelsplanning

In ons coalitieakkoord hebben wij benoemd dat de relatief hoge gemiddelde leeftijd van de ambtelijke organisatie leidt tot een grote pensioenuitstroom. De krapte op de huidige arbeidsmarkt vraagt erom als aantrekkelijke werkgever te investeren in de vaardigheden en ontwikkeling van eigen medewerkers en het werven van nieuwe talenten. Kennisbehoud en kennisontwikkeling, inzetten op (big)data gestuurd werken, job rotation en meer diversiteit in het personeelsbestand zorgen ervoor dat we beter in staat zijn om de complexe vraagstukken van de stad op integrale wijze aan te pakken.

Naast voornoemde zaken zien we ook dat Amersfoort de laatste jaren steeds verder is gegroeid. Dat zien we ook terug in de opgaven en projecten waaraan we werken; een schaa sprong. Op bepaalde thema’s vraagt de samenleving bovendien een andere rol van de overheid.

Kortom, bij een gelijkblijvend personeelsbeleid ontstaat er een disbalans tussen vraag (opgaven/projecten/diensten) en aanbod (kwaliteit en kwantiteit van de ambtelijke organisatie). We werken daaraan onder de noemer ‘strategische personeelsplanning’ en herijken ons personeelsbestand zo cyclisch.

De veranderingen in de opgaven van de organisatie, de vervangingsvraag en de arbeidsmarkt maken ook dat er financiële ruimte nodig is om op de vraag te kunnen anticiperen. Dat maakt ook het hebben van een substantiële en breed inzetbare bedrijfsvoeringsreserve noodzakelijk.

Inclusieve organisatie - we gaan voor divers talent

Wij gaan voor divers talent. Wij hebben de overtuiging dat een divers personeelsbestand bijdraagt aan de effectiviteit van onze organisatie. Diverse achtergronden brengen namelijk meervoudige perspectieven en talenten met zich mee. Dat komt de kwaliteit van ons werk ten goede. Daarom is op 2 mei 2017 de 'Visie op gemeente Amersfoort als inclusieve en diverse organisatie' vastgesteld.

De komende jaren werken wij binnen deze visie op inclusiviteit langs vier pijlers: Veiligheid, Bewustzijn, Ontmoeting en Zichtbaarheid. Deze pijlers zijn verder uitgewerkt in een aantal hoofddoelen en vertaald naar activiteiten die bij moeten dragen aan de verdere ontwikkeling naar een diverse en inclusieve organisatie.

Integriteit - we zijn een betrouwbare gemeentelijke organisatie

Wij vinden het belangrijk dat wij een betrouwbare gemeentelijke organisatie zijn. Dat vraagt ook wat van de medewerkers in die organisatie. Wij vragen hier onder meer aandacht voor via het thema integriteit. In ons integriteitsbeleid ligt de focus op kunnen komen tot het morele oordelen en het borgen van die gedachtegang in zogenoemde morele beraden.

Interne dienstverlening

In "Werken voor bestuur en stad" is afgesproken dat we gaan werken volgens één intern dienstverleningsconcept. Alle interne dienstverlenende afdelingen hebben in dit kader afspraken gemaakt over met name de afstemming en de prioritering in de organisatie. Maandelijks wordt dit afgestemd met de afdelingsmanagers. Verder wordt gewerkt aan de verdere professionalisering van de interne dienstverleners. We streven er naar de interne dienstverlening voortdurend te verbeteren en efficiënter te maken. De interne klantbenadering en partnerschap staat daarbij voorop.

Facilitaire zaken

Het beheer en de instandhouding van de gemeentelijke overheidsgebouwen voor de huisvesting van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie vraagt voortdurend aandacht. Door de op handen zijnde renovatie is het onderhoud van het stadhuis de afgelopen jaren beperkt tot het hoogst noodzakelijke. Nu renovatie c.q. nieuwbouw nog wat langer op zich laat wachten zullen de komende jaren diverse aanpassingen en maatregelen in de gebouwen nodig zijn teneinde een acceptabel en ARBO verantwoord werkklimaat te houden. De klimaatbeheersing is daarbij een belangrijk uitgangspunt en verder ook de nog noodzakelijk te treffen maatregelen in het kader van de brandveiligheid. Naast uitvoeringsbudgetten zal extra personele capaciteit zal hiervoor nodig zijn. Het concept van flexibel werken en een flexibele huisvesting (tijd- en plaatsonafhankelijk werken) zal de komende jaren verder worden doorgevoerd. Diverse aanpassingen in het gebouw zullen daarvoor nodig zijn. Bovendien zal de planvoorbereiding voor renovatie c.q. nieuwbouw van het stadhuis veel extra inspanning vragen.

Informatiebeheer

Binnen het informatiebeheer zijn er de komende twee jaren twee grote uitdagingen. In de eerste plaats de digitaliseringsslag die gaat plaatsvinden waardoor niet langer fysieke archieven maar alleen digitale archieven zullen worden gevormd. De papierstroom moet binnen afzienbare tijd opdrogen. Maar dan nog zijn er achterstanden die weggewerkt moeten worden. Hiervoor is enige tijd de operatie Schoon Schip opgezet met als doelstelling om de papier (oude) archieven geheel op te ruimen dan wel over te brengen naar Archief Eemland. De Archiefwet verplicht semi-statische documenten na een periode van 20 jaar over te brengen naar een Archiefbewaarplaats. De Archiefbewaarplaats staat onder toezicht van de gemeentearchivaris.

Doelstelling is dat vanaf 1-1-2020 alleen nog digitaal gearchiveerd gaat worden. Dit heeft ook grote consequenties voor het huidige personeelsbestand die met een geheel nieuwe werkwijze zullen te

maken krijgen. Daarnaast betekent het ook dat binnen korte tijd een digitale bewaarplaats moet worden gerealiseerd, het E-depot, zodat digitale documenten duurzaam kunnen worden opgeslagen en geraadpleegd. Op het gebied van het informatiebeheer wordt nauw samengewerkt met Archief Eemland.

Ondersteuning voor management en bestuur

Er is een pool medewerkers voor de ondersteuning van het management en het bestuur. En daarnaast voor een veelheid aan projecten en andere klussen. Daarvoor is een flexibele organisatie opgezet die effectief kan worden ingezet op de meest noodzakelijke taken. Aangezien de vraag altijd het aanbod overtreft moeten hiervoor steeds prioriteiten worden gesteld.

Informatievoorziening

De informatievoorziening (IV) bij de gemeente Amersfoort is de laatste jaren veel veranderd. Van technologie (IT) naar informatievoorziening (IV), van sluitstuk en beheer naar directe onmisbare relatie met het primaire proces, en van bedrijfsvoering naar meer zichtbaarheid op de politieke agenda. Door steeds verder gaande digitalisering en bijbehorende beveiligingsvraagstukken is IV steeds vaker onderwerp van gesprek in de samenleving, en zo ook in de gemeenteraad.

Onder IT verstaan we de techniek, denk aan hardware en software. Informatievoorziening (IV) is het geheel van mensen, middelen en maatregelen die voorzien in de informatiebehoefte van de organisatie. IV zorgt voor de juiste informatie, op het juiste moment op de juiste plaats (van ingekomen e-mail of formulier tot digitale archivering van stukken). We spreken daarom liever van informatievoorziening dan van IT omdat dit het geheel omvat en invulling geeft aan onze strategische digitale koers.

We zorgen blijvend voor een infrastructuur die stabiel, veilig en betrouwbaar is. Hiermee zorgen we ervoor dat een complex en breed scala aan informatiesystemen beschikbaar is voor de uitvoering van het volledige takenpakket van de gemeente. Op natuurlijke momenten vervangen we technische- en applicatieve onderdelen, waarbij meer en meer aan de hand van onze sourcingsvisie afgewogen wordt of voorzieningen beter en efficiënter 'in regie' kunnen worden gezet.

We zijn ons bewust van de technologische mogelijkheden en zetten deze innovatie in waar het waarde toevoegt voor inwoner en organisatie.

We geven invulling aan maximaal digitaal werken. We zorgen voor aangepaste of nieuwe voorzieningen waar informatie duurzaam digitaal is opgeslagen en kan worden teruggevonden.

Met mobiele apparaten zorgen we voor het fundament onder tijd- en plaats onafhankelijk werken en geven zo invulling aan onze visie op de digitale werkplek.

Wij sluiten actief aan op de landelijke ontwikkelingen op het gebied van samen organiseren en common ground. Leidraad hierbij is het jaarprogramma Gezamenlijk Gemeentelijke Uitvoering 2019 (GGU2019). We willen actief bijdragen aan het werken als één landelijke overheid, hergebruiken slimme voorbeelden van andere gemeenten en delen onze successen met andere gemeenten.

In 2019 zullen onze gegevensbronnen meer en meer, al dan niet door slim te combineren, ingezet worden om beleidskeuzes te ondersteunen (data gestuurd werken).

Compliance en governance

De inhoudelijke ambities op dit thema zijn terug te vinden in met name hoofdstuk 4 Bestuur en Dienstverlening. Wij benoemen dit hier, nu de dekking van de kosten op dit thema zijn geregeld in hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering.

Bijlagen

Geprognosticeerde balans

Conform de BBV-richtlijnen zijn we verplicht om in de begroting een meerjarige balans voor de komende vier begrotingsjaren op te nemen. Deze geprognosticeerde balans staat hieronder opgenomen.

Tabel: MB.01 Geprognosticeerde balans

MEERJAREN BALANS	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
ACTIVA						
Vaste activa	511.793	513.496	505.498	518.644	528.752	527.297
Voorraad (o.a.grondbedrijf)	115.043	121.642	119.125	112.179	86.461	75.372
Liquide middelen	156	156	156	156	156	156
Vlottende activa	82.680	60.700	60.700	60.700	60.700	60.700
TOTAAL ACTIVA	709.672	695.994	685.479	691.679	676.069	663.525
PASSIVA						
Reserves (eigen vermogen)	188.105	181.908	161.790	154.209	147.829	155.572
Voorzieningen	44.512	44.512	38.274	37.344	32.230	29.644
Langlopende schulden	331.151	342.572	365.150	381.473	373.835	360.389
Vlottende passiva	145.904	127.002	120.265	118.653	122.175	117.920
TOTAAL PASSIVA	709.672	695.994	685.479	691.679	676.069	663.525

Overzicht subsidie per instelling

Subsidies

De volgende subsidieregelingen en bijbehorende subsidieplafonds zijn voor 2019 van toepassing.

Tabel: BS.01 Subsidieregelingen

Nr.	Naam regeling	Doelgroep	Subsidieplafond
1.	Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008	Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen.	Subsidieplafond 2019: geen Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008
2.	Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers 2013	Organisaties op het hele maatschappelijke terrein, uitgezonderd religieuze instellingen waarvan het doel het stimuleren van het geloof is en politieke partijen, die (ook) met vrijwilligers werken.	Subsidieplafond 2019: € 12.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers 2013
3.	Subsidieregeling uitvoeringsprogramma jeugd en onderwijs	Rechtspersonen	Subsidieplafond 2019: pm De beschikkingen van het Rijk voor 2019 zijn nog niet ontvangen. Zodra wij de benodigde informatie hebben ontvangen, stellen wij het subsidieplafond vast. Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs
4.	Subsidieregeling Sport en bewegen 2019	Amersfoortse sportverenigingen, belangenorganisaties, stichtingen en inwonersinitiatieven	Subsidieplafond 2019: € 615.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling sport en bewegen 2019
5.	Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014	In Amersfoort gevestigde verenigingen of instellingen die ingeschreven staan bij de KvK en die lid zijn van een bij NOC*NSF aangesloten sportbond.	Subsidieplafond 2019: € 141.300 (inclusief uitvoeringskosten SRO) Voor de verdeelregels zie: Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014
6.	Subsidieregeling Buurtbudget 2014	Bewonersorganisaties die rechtspersoon zijn en die voldoen aan de gestelde eisen.	Subsidieplafond 2019: € 362.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Buurtbudget 2014
7.	Subsidieregeling meerjarige subsidies cultureel klimaat 2017-2020	Rechtspersonen zonder winstoogmerk voor de organisatie van beeldende kunst en vormgeving, podiumkunst, culturele festivals, evenementen.	Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling meerjarige subsidie cultureel klimaat 2017-2020
8.	Subsidieregeling incidentele subsidies amateurkunst 2013	Rechtspersonen die voldoen aan de gestelde eisen.	Subsidieplafond 2019: € 50.000 (wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst). Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling incidentele subsidies amateurkunst 2013
9.	Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunst verenigingen 2013	Rechtspersonen met als voornaamste doel de beoefening van amateurkunst in verenigingsverband.	Subsidieplafond 2019: € 174.200 (wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst). Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunstverenigingen 2013
10.	Huursuppletie regeling voor amateurkunst verenigingen 2013	Amersfoortse amateurkunst verenigingen.	Subsidieplafond 2019: € 15.100 Voor verdeelregels zie: Huursuppletieregeling voor amateurkunstverenigingen 2013

11.	Subsidieregeling Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn	Zorginstellingen, welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen, verenigingen en stichtingen, bewoners(initiatieven) en commerciële rechtspersonen, die het uitvoeren van activiteiten op het gebied van zorg en welzijn tot doel hebben.	Subsidieplafond: € 675.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn
12.	Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende panden, Amersfoort 2013	Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen die eigenaar zijn van een monument of beeldbepalend gebouw in Amersfoort.	Subsidieplafond 2019: € 75.300 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende panden, Amersfoort 2013
13.	Subsidieregeling Toekomstfonds duurzame ontwikkeling	Bedrijven, instellingen en bewonersinitiatieven	Subsidieplafond 2019: € 200.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling toekomstfonds duurzame ontwikkeling
14.	Subsidieregeling volwasseneneducatie	Organisaties die educatie aanbieden aan volwassenen.	Subsidieplafond 2019: pm. De rijksmiddelen voor 2019 zijn nog niet vastgesteld. Na ontvangst hiervan zullen wij het subsidieplafond 2019 vaststellen. Voor de subsidieregeling zie besluitenlijst college van september 2018.
15.	Subsidieregeling #InDeBuurt	Rechtspersoon (zonder winstoogmerk) die kennis heeft van de formele en informele netwerken in Amersfoort en minimaal 3 jaar ervaring met het aanbieden van de gevraagde activiteiten.	Subsidieplafond 2019: € 8.258.800 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling #In de buurt
16.	Subsidieregeling Toekomstfonds Onderwijs- Arbeidsmarkt	Bedrijven en onderwijsinstellingen uit de regio Amersfoort.	Subsidieplafond 2019: € 250.000 voor verdeelregels zie: subsidieregeling Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt

Subsidies

Subsidies

De gemeente Amersfoort heeft een structurele subsidierelatie met ongeveer 50 instellingen en verleent daarnaast zo'n 400 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene subsidieverordening 2015 (ASV) en de nadere subsidieregelingen.

Subsidiestaat structurele subsidies

Structurele subsidies worden verstrekt op basis van de in de gemeentebegroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de geraamde omvang van deze subsidies voor 2019:

Tabel: PS.01: Maximale structurele subsidie

Naam instelling	Begroting 2019
Programma 2.1 Sociaal Domein	
Anonieme Alcoholisten	1,7
Cliëntenraad Wsw	4,5
Speeltuinvereniging Wagenspeelplaats	6,7
Speeltuinvereniging Vriendenkring	7,7
Speeltuinvereniging Rivierenwijk	8,2
Speeltuinvereniging Het Soesterkwartier	8,3
Speeltuinvereniging Het Kruiskampkwartier	8,7
GSVA	9,1
LFB	9,6
Cliëntenraad Werk en Inkomen	21,5
Stichting Facilitering Pact Sam-Sam	21,7
Stichting Scouting Platform Amersfoort	25,8
Stichting Prago	27,0
Speel-O-theek Eemland	28,3
SRO	33,9
Slachtofferhulp Nederland	36,7
Stichting Timon	45,5
Stichting Gezamenlijke Sociale Banken Amersfoort	46,4
Stichting Cliënten Contact Eemland	63,7
Amfors (straatadvocaat)	65,6
Voedsel Focus Amersfoort	82,6
Art. 1 Midden Nederland	114,9
Stadsboerderij de Vosheuvel	131,7
Beweging 3.0	145,9
SRO: Natuurboerderij De Brinkhorst	158,1
GGZ Centraal	188,8

Stichting Leergeld Amersfoort	242,5
Leger des Heils	245,6
Amfors (re-integratie)	347,3
Jeugdcultuur- / jeugdsportfonds Utrecht	617,7
Stadsring 51	1.994,2
Stichting Arkin	2.164,3
Stichting Kwintes	4.328,6
Stichting Wijkteams	12.503,7
RWA (WSW) (Rijkssubsidie)	17.214,5
Programma 3.1 Economie	
Stichting Toeristische Informatieverstrekking Amersfoort	255,3
Programma 3.2 Onderwijs en Jeugd	
Scholen in de Kunst	12,7
Stichting Wijkteams	238,2
SRO Amersfoort (gymlokalen en leerlingenvervoer)	276,9
Programma 3.3 Sport	
ASF	5,6
SRO Amersfoort *	6.600,0
Programma 3.4 Cultuur	
Stichting Sint Nicolaas in Vathorst	1,1
Oranjevereniging Hooglanderveen	1,2
Stichting Oranjecomité Hoogland	1,4
Regionale Omroepvereniging De Golfbreker	9,7
Amersfoortse Oranje Vereniging	10,4
Amersfoortse Contact Commissie	10,8
Stichting Mediagroep Eemland, Vallei en Amersfoort	88,8
Holland Opera	108,9
Stichting Evenementen & Congressen	191,9
Stichting Cultureel Podium De Kelder	510,7
Theater Film Cafe De Lieve Vrouw	719,4
Amersfoort in C	2.546,8
Flint theater evenementen en congressen	2.667,1
Scholen in de Kunst	3.783,0
De Bibliotheek Eemland	3.999,9
Programma 4.1 Bestuur en dienstverlening	
Stichting Nationaal Monument Kamp Amersfoort	3,6

Aan bovenstaande cijfers kunnen door instellingen geen rechten worden ontleend.

Subsidieregeling #indebuurt van ca. 8,26 miljoen is niet in dit overzicht opgenomen omdat deze voor 3 jaar incidenteel wordt toegekend aan de instelling InDeBuurt033.

Voor de vrouwenopvang ontvangt Gemeente Amersfoort als centrumgemeente alle middelen voor de uitvoering van de opvang & aanpak huiselijk geweld. Omdat de samenstelling van de centrumregio verandert, heeft dit (mogelijk) consequenties voor de hoogte van hierboven genoemde subsidies.

*Inclusief kostprijsdekkende huur sportcomplex Amerena

Geplande investeringen

Tabel: MI.01 Geplande investeringen

Programma	Jaar	Kapitaallasten				
		Investering	2019	2020	2021	2022
<i>De duurzame en groeiende stad:</i>						
<i>Stedelijk beheer en milieu (incl. duurzaamheid*)</i>						
Herstelprogr Kademuren En Bruggen 2019	2019	309		15	15	15
Cba Klokkentoren	2019	150		6	6	6
Cba Transportmiddelen	2019	125		15	14	14
Cba Installaties 2019	2019	150		18	17	17
Bruggen Kattenbroek	2019	775		29	28	28
Geluidsreducerend Asphalt 2019	2019	475		20	20	20
Verharding 2019	2019	2.425	0	111	110	109
Beschoeiing Zielhorst En Randenbr 2019	2019	541		23	23	22
Ondergrondse afvalcontainers Civiele- En Projectkosten	2019	2.521	21	43	43	295
Geluidsreducerend Asphalt 2020	2020	475			20	20
Bruggen Stadskern	2020	930			34	34
Verharding 2020	2020	4.865			204	201
Beschoeiing Zielhorst En Randenbr 2020	2020	541			23	23
Vervanging Masten 2020	2020	199			8	7
Vervanging Armaturen 2020	2020	1.892			111	110
Herstelprogr Kademuren En Bruggen 2020	2020	305			13	13
Cba Uitbreiding Wachtruimte	2021	436				20
Cba Transportmiddelen	2021	125				15
Vervangingsinvestering Or 2021	2021	9.144				385
Cba Oven En Filter	2022	120				
Cba 2E Fase Masterplan	2022	3.872				
Vervangingsinvestering Or 2022	2022	10.000				
Totaal Stedelijk beheer en milieu		40.374	21	279	690	1.353
<i>Ruimtelijke ontwikkeling</i>						
Aanpassing Wijkaccommodaties 2019	2019	104		9	9	8
Afc Quick Toplaagvervanging Veld 1	2019	254		30	29	29
Vvza Toplaagvervanging Veld 4	2019	254		30	29	29
Amhc Toplaagvervanging Veld 4	2020	213		2	25	25
Kleedkamers Kvva	2020	119			7	7
Kleedkamers Bsc Quick	2020	108			6	6
Kleedkamers Vv Hoogland	2020	299			17	17
Toplaag Kunstgras Hoogland	2020	290			34	33
Toplaag Kunstgras Nieuwland	2019	290		34	33	33

Toplaag Kunstgras Amhc	2020	217			25	25
Onderhoud Olv Toren	2020	1.037			44	43
Toplaag Kunstgras Cjvv Veld 4	2020	290			34	33
Toplaag Kunstgras Mia Veld 1 En 2	2021	290				34
Trekkenwand Flint	2021	816				68
Toplaag Veld 5 Vv Hooglanderveen	2021	285				33
Kunstgrasvelden Amhc	2022	440				
Kunstgrasvelden Afc Quick	2022	570				
Kunstgrasveld Vv Hoogland	2022	285				
Ontwikkeling Stadshart	2019/2021	1.500		10	20	110
Stationsgebied	2019/2021	4.000		10	20	280
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling		11.659	0	124	332	814
<i>Mobiliteit</i>						
Verv verkeersregelininstall 2019	2019	546		63	62	61
Verder projecten 2019	2019	1.524		87	86	85
Fietsplan	2019/2022	5.000		20	40	70
Duurzame mobiliteit	2019/2021	2.000		20	20	140
Verder projecten 2020	2020	1.524			87	86
Verv verkeersregelininstall 2020	2020	546			63	62
Verv verkeersregelininstall 2021	2021	546				64
Totaal Mobiliteit		11.686	0	190	358	568
Totaal Duurzame en groeiende stad		63.719	21	593	1.380	2.735
<i>De inclusieve en veilige stad</i>						
<i>Sociaal domein</i>						
Geen investeringen						
<i>Veiligheid en handhaving</i>						
Geen investeringen						
Totaal inclusieve en veilige stad		0	0	0	0	0
<i>De lerende, werkende en dynamische stad:</i>						
<i>Onderwijs en Jeugd</i>						
Start met primair onderwijs	2019	5.574		235	232	230
Start vmbo	2019	11.561		487	482	477
De vosheuvel: 1e inrichting	2019	290		34	33	33
Totaal onderwijs en jeugd		17.425	0	755	747	740
<i>Sport</i>						
Herhuisvesting HC Eemvallei	2022	3.000				
Totaal Sport		3.000	0	0	0	0
Totaal Lerende, werkende en dynamische stad		20.425	0	755	747	740
<i>Bestuur en dienstverlening:</i>						
<i>Bestuur en dienstverlening</i>						
Audiovisuele hulpmiddelen raadszaal 2018	2019	218	58	57	56	55
Totaal Bestuur en Dienstverlening		218	58	57	56	55

<i>Financiën en belastingen:</i>						
<i>Financiën en belastingen</i>						
Geen investeringen						
Totaal Financiën en belastingen		0	0	0	0	0
<i>Bedrijfsvoering:</i>						
<i>Bedrijfsvoering</i>						
Key2geïntegreerd heffen	2019	762		165	163	160
Autonome groei 2019	2019	155		54	53	52
Ka-servers ict 2019	2019	155		54	53	52
Tablets 2019	2019	363		127	125	123
Inventaris algemene ruimten 2019	2019	152		18	18	17
Inventaris specifiek 2019	2019	539		63	62	61
Renovatie stadhuis	2019	30.289	34	86	401	1765
Inrichting stadhuis (bij renovatie)	2020	2.540			37	281
Autonome groei 2020	2020	155			54	53
Externe toegangsfaciliteit	2020	170			45	45
Ka-servers ict 2020	2020	155			54	53
Overige software systemen 2020	2020	604			211	208
Inventaris algemene ruimten 2020	2020	152			18	18
Br grootschalige topografie 2020	2020	248			4	54
Vervanging intranet 2020	2020	183			2	64
Autonome groei 2021	2021	155				54
Enterprise storage 2021	2021	929				15
Ka-servers 2021	2021	155				54
Uitwijkvoorziening 2021	2021	222				59
Tablets 2021	2021	1.591				557
Website/cms 2021	2021	254				55
Overige centric suites 2021	2021	723				253
Inventaris algemene ruimten 2021	2021	152				18
Identity en accesmanagement 2020	2020	103				1
Autonome groei 2022	2022	152				
Ka servers 2022	2022	152				
Servicemanagementpakket 2022	2022	127				
Netwerk backbone 2022	2022	1.617				
Inventaris algemene ruimten 2022	2022	150				
Totaal bedrijfsvoering		43.103	34	568	1.302	4.076
Totaal investeringen 2019-2022		127.466	113	1.974	3.486	7.606

Hieronder presenteren we een overzicht van de voorgenomen investeringen voor de komende jaren. De investeringen die voorgaande jaren ook reeds geraamd waren, zijn waar nodig aangepast aan de hogere (bouw)kosten.

Uitgebreid overzicht reserves en voorzieningen

Tabel: BR.01.02 Staat van reserves

Omschrijving	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020
A Reserve ter afdekking van risico's							
Saldireserve	71.942	16.894	11.113	77.723	1.063	13.711	65.075
Bedrijfsvoeringsreserve	3.267	1.130	0	4.397	0	0	4.397
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	968	0	715	253	0	0	253
Calamiteiten budgetsubsiëring	1.293	68	325	1.036	68	0	1.104
Participatiebudget	2.243	0	1.134	1.109	0	1.056	53
Rekeningsaldo	22.153	0	22.153	0	0	0	0
Totaal Reserve ter afdekking van risico's	101.866	18.092	35.440	84.518	1.131	14.767	70.883
B Reserves in verband met meerjarig beleid							
Wijkse voorzieningen Vathorst	707	334	145	897	267	0	1.163
Ruimtelijke investeringen (RRI)	1.656	1.147	742	2.061	0	50	2.011
Maatschappelijke opvang	3.376	250	0	3.626	0	0	3.626
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.289	0	50	2.239	0	0	2.239
Reserve sociale woningbouw	7.175	3.467	835	9.807	0	2.100	7.707
Reserve Sociaal Domein	19.550	2.306	3.486	18.369	0	5.934	12.435
Totaal Reserves in verband met meerjarig beleid	34.753	7.504	5.258	36.999	267	8.084	29.182
C Reserves voor beleidsprioriteiten							
Reserve stedelijke voorzieningen	1.597	700	0	2.297	700	0	2.997
Knooppunt Hoevelaken	4.415	799	0	5.213	835	0	6.048
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76	0	0	76
Armandomuseum	294	25	90	228	10	90	149
Binnenstedelijke ontwikkelingen	2.351	0	300	2.051	0	0	2.051
Reserve verhoogde asielinstroom	390	376	0	766	0	0	766
Evenementen	404	65	70	399	65	464	0
Totaal Reserves voor beleidsprioriteiten	9.527	1.964	460	11.031	1.610	554	12.087
D Egalisatie reserves							
Reserve sport en bewegen	1.173	65	274	964	0	0	964
Totaal Egalisatie reserves	1.173	65	274	964	0	0	964
E Financieel-technische reserves							
Uitvoering bodembescherming en sv	2.298	8.335	763	9.870	785	1.730	8.925
Banenplan	113	0	0	113	0	0	113
Openbaar vervoer (RIS)	363	0	0	363	0	0	363
Reserve VERDER	7.505	2.500	1.500	8.505	3.700	1.500	10.705

Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein	971	955	0	1.926	575	0	2.500
Reserve vervangingsinvesteringen	14.950	2.005	1.560	15.395	567	2.139	13.823
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	453	200	250	403	200	150	453
Reserve voorziening onderhoud:							
- Onderhoud gebouwen brandweer	1.382	96	0	1.477	96	50	1.523
- Groot onderhoud CBA	889	100	792	197	180	0	378
- Onderhoud De Dissel	446	40	195	291	0	0	291
- Onderhoud stadhuisplein	5.969	1.184	600	6.553	1.161	1.100	6.614
- Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268	0	0	1.268
- Reserve onderhoud monumentale panden	1.908	0	446	1.462	0	0	1.462
<i>Subtotaal Reserve voorziening onderhoud:</i>	<i>11.862</i>	<i>1.420</i>	<i>2.033</i>	<i>11.249</i>	<i>1.437</i>	<i>1.150</i>	<i>11.535</i>
Ombuigingsreserve	2.272	0	1.700	572	0	350	222
Totaal Financieel-technische reserves	40.787	15.415	7.806	48.396	7.263	7.019	48.640
TOTAAL	188.105	43.040	49.238	181.908	10.271	30.424	161.755

Omschrijving	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
A Reserve ter afdekking van risico's							
Saldireserve	65.075	1.290	1.300	65.065	-10	1.001	64.054
Bedrijfsvoeringsreserve	4.397	200	350	4.247	0	0	4.247
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	253	0	0	253	0	0	253
Calamiteiten budgetsubsiëring	1.104	68	0	1.172	68	0	1.240
Participatiebudget	53	0	52	1	0	0	1
Rekeningsaldo	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Reserve ter afdekking van risico's	70.883	1.558	1.702	70.738	58	1.001	69.796
B Reserves in verband met meerjarig beleid							
Wijkse voorzieningen Vathorst	1.163	272	0	1.435	272	0	1.707
Ruimtelijke investeringen (RRI)	2.011	0	50	1.961	0	50	1.911
Maatschappelijke opvang	3.626	0	0	3.626	0	0	3.626
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.239	0	0	2.239	0	0	2.239
Reserve sociale woningbouw	7.707	0	2.100	5.607	0	2.000	3.607
Reserve Sociaal Domein	12.435	0	1.696	10.739	0	500	10.239
Totaal Reserves in verband met meerjarig beleid	29.182	272	3.846	25.608	272	2.550	23.330
C Reserves voor beleidsprioriteiten							
Reserve stedelijke voorzieningen	2.997	700	0	3.697	700	0	4.397
Knooppunt Hoevelaken	6.048	872	0	6.920	911	0	7.831
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76	0	0	76
Armandomuseum	149	7	90	65	3	68	0

Binnenstedelijke ontwikkelingen	2.051	0	0	2.051	0	0	2.051
Reserve verhoogde asieliinstroom	766	0	0	766	0	0	766
Evenementen	0	50	0	50	50	0	100
Totaal Reserves voor beleidsprioriteiten	12.087	1.629	90	13.626	1.664	68	15.222
D Egalisatie reserves							
Reserve sport en bewegen	964	0	0	964	0	0	964
Totaal Egalisatie reserves	964	0	0	964	0	0	964
E Financieel-technische reserves							
Uitvoering bodembescherming en sv	8.925	785	3.680	6.030	0	3.000	3.030
Banenplan	113	0	0	113	0	0	113
Openbaar vervoer (RIS)	363	0	0	363	0	0	363
Reserve VERDER	10.705	1.500	1.500	10.705	0	0	10.705
Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein	2.500	0	0	2.500	0	0	2.500
Reserve vervangingsinvesteringen	13.823	1.831	1.909	13.744	1.622	1.413	13.953
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	453	0	0	453	0	0	453
Reserve voorziening onderhoud:							
- Onderhoud gebouwen brandweer	1.523	96	0	1.619	96	0	1.714
- Groot onderhoud CBA	378	180	0	558	180	0	738
- Onderhoud De Dissel	291	0	0	291	0	0	291
- Onderhoud stadhuisplein	6.614	1.161	3.900	3.875	1.161	3.400	1.636
- Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268	0	0	1.268
- Reserve onderhoud monumentale panden	1.462	0	0	1.462	0	0	1.462
<i>Subtotaal Reserve voorziening onderhoud:</i>	<i>11.535</i>	<i>1.437</i>	<i>3.900</i>	<i>9.072</i>	<i>1.437</i>	<i>3.400</i>	<i>7.109</i>
Ombuigingsreserve	222	0	0	222	0	0	222
Totaal Financieel-technische reserves	48.640	5.553	10.989	43.203	3.059	7.813	38.449
TOTAAL	161.755	9.012	16.628	154.139	5.054	11.433	147.759

Omschrijving	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
A Reserve ter afdekking van risico's				
Saldireserve	64.054	7.199	0	71.253
Bedrijfsvoeringsreserve	4.247	0	0	4.247
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	253	0	0	253
Calamiteiten budgetsubsiëring	1.240	68	0	1.308
Participatiebudget	1	0	0	1
Rekeningsaldo	0	0	0	0
Totaal Reserve ter afdekking van risico's	69.796	7.267	0	77.063
B Reserves in verband met meerjarig beleid				

Wijkse voorzieningen Vathorst	1.707	272	0	1.979
Ruimtelijke investeringen (RRI)	1.911	0	50	1.861
Maatschappelijke opvang	3.626	0	0	3.626
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.239	0	0	2.239
Reserve sociale woningbouw	3.607	0	1.200	2.407
Reserve Sociaal Domein	10.239	0	0	10.239
Totaal Reserves in verband met meerjarig beleid	23.330	272	1.250	22.352
C Reserves voor beleidsprioriteiten				
Reserve stedelijke voorzieningen	4.397	700	0	5.097
Knooppunt Hoevelaken	7.831	911	0	8.743
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76
Armandomuseum	0	0	0	0
Binnenstedelijke ontwikkelingen	2.051	0	0	2.051
Reserve verhoogde asielinstroom	766	0	0	766
Evenementen	100	50	0	150
Totaal Reserves voor beleidsprioriteiten	15.222	1.661	0	16.883
D Egalisatie reserves				
Reserve sport en bewegen	964	0	0	964
Totaal Egalisatie reserves	964	0	0	964
E Financieel-technische reserves				
Uitvoering bodembescherming en sv	3.030	0	500	2.530
Banenplan	113	0	0	113
Openbaar vervoer (RIS)	363	0	0	363
Reserve VERDER	10.705	0	0	10.705
Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein	2.500	0	250	2.250
Reserve vervangingsinvesteringen	13.953	2.019	1.413	14.559
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	453	0	0	453
Reserve voorziening onderhoud:				
- Onderhoud gebouwen brandweer	1.714	96	0	1.810
- Groot onderhoud CBA	738	180	0	918
- Onderhoud De Dissel	291	0	0	291
- Onderhoud stadhuisplein	1.636	1.161	1.500	1.296
- Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268
- Reserve onderhoud monumentale panden	1.462	0	0	1.462
<i>Subtotaal Reserve voorziening onderhoud:</i>	<i>7.109</i>	<i>1.437</i>	<i>1.500</i>	<i>7.045</i>
Ombuigingsreserve	222	0	0	222
Totaal Financieel-technische reserves	38.449	3.456	3.663	38.241

TOTAAL	147.759	12.656	4.913	155.502
---------------	----------------	---------------	--------------	----------------

Tabel: BV.01.02 Staat van voorzieningen

	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020
A. Onderhoudsegalisatie							
Groot onderhoud openbare ruimte 2018	4.894	3.529	8.423	0	0	0	0
Integraal beheerplan OR 2019-2028				0	6.018	5.000	1.018
Onderhoud MFA's	1.158	267	233	1.192	357	233	1.316
voorziening onderhoud De Dissel	0	40		40	40		80
Groot onderhoud openbare ruimte riol	14.803	5.660	7.000	13.463	5.750	8.000	11.213
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	20.855	9.496	15.656	14.695	12.165	13.233	13.627
B. Middelen derden							
Afkoopsommen onderhoud graven	1.980	300	300	1.980	300	300	1.980
Totaal middelen derden	1.980	300	300	1.980	300	300	1.980
C. Verplichtingen, verliezen, risico's							
Pensioenen wethouders	6.305	100	0	6.405	100	0	6.505
Wachtgeldten wethouders	408	91	129	370	90	52	408
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	24	0	0	24	0	0	24
Bovenformatieven Servicebureau Gem	140	0	140	0	0	0	0
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	21.677	191	269	21.599	190	52	21.737
TOTAAL VOORZIENINGEN	44.512	9.987	16.225	38.274	12.655	13.585	37.344

	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
Onderhoudsegalisatie							
Groot onderhoud openbare ruimte 2018	0	0	0	0	0	0	0
Integraal beheerplan OR 2019-2028	1.018	5.916	7.000	-66	5.916	5.500	350
Onderhoud MFA's	1.316	357	233	1.440	357	233	1.564
voorziening onderhoud De Dissel	80	40	0	120	40	0	160
Groot onderhoud openbare ruimte riol	11.213	5.750	10.000	6.963	5.750	9.000	3.713
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	13.627	12.063	17.233	8.457	12.063	14.733	5.787
Middelen derden							
Afkoopsommen onderhoud graven	1.980	300	300	1.980	300	300	1.980
Totaal middelen derden	1.980	300	300	1.980	300	300	1.980
Verplichtingen, verliezen, risico's							
Pensioenen wethouders	6.505	100	0	6.605	100	0	6.705
Wachtgeldten wethouders	408		44	364		16	348

Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	24	0	0	24	0	0	24
Bovenformatieven Servicebureau Gem	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	21.737	100	44	21.793	100	16	21.877
TOTAAL VOORZIENINGEN	37.344	12.463	17.577	32.230	12.463	15.049	29.644

	Saldo begin 2022	Erbij 2022	Eraf 2022	Saldo begin 2023
Onderhoudsegalisatie				
Groot onderhoud openbare ruimte 2018	0	0	0	0
Integraal beheerplan OR 2019-2028	350	5.916	6.200	66
Onderhoud MFA's	1.564	357	233	1.688
voorziening onderhoud De Dissel	160	40	0	200
Groot onderhoud openbare ruimte riol	3.713	5.750	9.000	463
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.787	12.063	15.433	2.417
Middelen derden				
Afkoopsommen onderhoud graven	1.980	300	300	1.980
Totaal middelen derden	1.980	300	300	1.980
Verplichtingen, verliezen, risico's				
Pensioenen wethouders	6.705	100	0	6.805
Wachtgelden wethouders	348		16	332
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	24	0	0	24
Bovenformatieven Servicebureau Gem	0	0	0	0
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	21.877	100	16	21.961
TOTAAL VOORZIENINGEN	29.644	12.463	15.749	26.358

Toelichting Reserves en Voorzieningen

Toelichting op reserves en voorziening

A. Reserves ter afdekking van risico's

Saldireserve

Het doel is het fungeren als 'buffer' voor mogelijke tekorten bij de begrotingsuitvoering en als 'overloop' voor overschotten van de begroting en enig jaar om incidentele lasten in een ander jaar te kunnen dekken.

Bedrijfsvoeringreserve

Het doel van deze reserve is het opvangen van extra bedrijfsvoeringskosten van de gemeentelijke organisatie (exclusief afdeling CBA). Het kan gaan om kosten als gevolg van ziektevervanging, eigen risicodragerschap werkloosheid en ziekte, tijdelijke vacaturevervulling en opvang van piekbelasting. Het kan hier ook gaan om frictie- en implementatiekosten als gevolg van bezuinigingen, alsmede om kosten voor de doorontwikkeling van de organisatie bijvoorbeeld als gevolg van strategische personeelsplanning naar de toekomst.

Bedrijfsvoeringsreserve Crematorium en begraafplaatsen Amersfoort (CBA)

Deze reserve is ingesteld voor de dekking van eventuele verliezen en of overschotten op de exploitatie van het CBA. De reserve fungeert, conform de Nota ijkpunten financiële positie, als bedrijfsreserve voor het CBA.

Reserve calamiteiten budgetsubsiëring

Doel van de reserve is afdekking van calamiteiten bij instellingen met budgetsubsiëring. Als aan bepaalde criteria is voldaan kan een instelling (buiten het sociaal domein) bij eventuele calamiteiten op deze reserve een beroep doen. Jaarlijks wordt circa 1% van het te ontvangen subsidiebedrag in de reserve gestort.

Reserve Participatiebudget

De middelen in de reserve Participatiebudget worden in het kader van de continuering van het re-integratiebeleid 2015 in het licht van de implementatie aangewend om de budgetten voor re-integratie de eerste jaren te handhaven op begrotingsniveau (17 februari 2015: nr. 4873002).

Reserve rekening van baten en lasten

Bij deze reserve wordt de jaarmutatatie exclusief Sociaal Domein geboekt.

B. Reserves i.v.m. meerjarig beleid

Reserve Wijkse voorzieningen Vathorst

Deze reserve is gevormd ter dekking van (incidentele) gemeentelijke kosten samenhangend met de realisering van wijkse voorzieningen in Vathorst. Met de gereserveerde bedragen moeten de voorziene faseringskosten worden opgevangen.

Reserve Ruimtelijke Investerings (RRI)

Deze reserve is één van de (financiële) instrumenten die wordt ingezet voor het realiseren van gebiedsontwikkeling. Via deze reserve kunnen voordelen in de sfeer van grondexploitaties opzij worden gezet om daaruit later kosten te dekken die niet via exploitaties kunnen worden goedgemaakt, een en ander in zoverre passend binnen de door de Raad vast te stellen ruimtelijke financieringsagenda. Uit deze reserve worden onder andere de planontwikkelingskosten van initiële projecten gedekt (welke vanuit de BBV-regelgeving niet in grondexploitaties of investeringskredieten opgenomen mogen worden). Voor de verdere toelichting op deze reserve zie de toelichting bij de paragraaf Grondbeleid.

Reserve Maatschappelijke opvang

De reserve maatschappelijke opvang wordt gevoed door eventuele jaarlijkse overschotten op het budget maatschappelijke opvang en wordt ingezet voor de realisatie van (fysieke) voorzieningen voor de maatschappelijke opvang. De reserve wordt beschikbaar gehouden voor het realiseren van het nieuwe beleidskader en het oplossen van de knelpunten binnen de opvang. In 2018 en 2019 maken we extra kosten voor het openhouden van de opvanglocatie Amergaarde. Op basis van een raadsbesluit worden de extra lasten onttrokken uit deze reserve.

Reserve Sociaal programma Amersfoort Vernieuwt

Deze reserve is bij de nota reserves en voorzieningen 2010-2013 door de raad ingesteld. De reserve vergroot de flexibiliteit van de projecten over de jaargrenzen heen en helpt om de beschikbaarheid van budget voor de doelstellingen van Amersfoort-Vernieuwt te garanderen.

Reserve Sociale Woningbouw

Het doel van deze reserve is het realiseren van de opgave voor sociale woningbouw van de gemeente Amersfoort te realiseren.

Reserve Sociaal Domein

Deze reserve dient ter dekking van risico's in het sociaal domein, ter dekking van lasten inzake het financieel vangnet (aanvulling op het minimabeleid), ter dekking van betalingen aan de Stichting sociaal fonds, ter voorkoming van wachtlijsten en voor innovatie.

C. Reserves voor beleidsprioriteiten

Specifieke Beleidsreserve

Het doel van deze reserve is het beschikbaar houden van middelen voor geraamde incidentele begrotingssaldi en voor (incidentele) beleidsprioriteiten die specifiek door de raad zijn benoemd.

Reserve stedelijke voorzieningen (RSV)

De in deze reserve aanwezige middelen worden de komende jaren ingezet binnen de huidige meerjarenbegroting.

Reserve knooppunt Hoevelaken

De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van co-financiering Planstudie Hoevelaken t.b.v. Amersfoortse wensen (€ 10 miljoen). De dekking komt voor de helft uit de verhoging van de OZB in de periode van 2014 t/m 2030 en voor de andere helft uit bezuinigingen en incidentele meevallers.

Reserve verkoop gerestaureerde woningen

De reserve wordt gebruikt ter dekking van uitvoeringskosten voortvloeiend uit de nota Monumentenzorg.

Reserve Armandomuseum

Het doel van deze reserve is het ook in de toekomst toegankelijk houden van de collectie van de Armando Stichting en de kerncollectie van de gemeente Amersfoort voor het publiek.

Reserve binnenstedelijke ontwikkelingen

Deze reserve is een gemeentelijk fonds, waarmee snel en flexibel kan worden ingespeeld op de gewenste ontwikkelingen op het gebied van stimuleren van binnenstedelijke ontwikkelingen, zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst met de provincie Utrecht.

Reserve verhoogde Asielinstroom

Via het gemeentefonds ontvangen we middelen om de opvang van statushouders te bekostigen. Onze verwachting is dat we de meeste kosten de komende jaren maken. De middelen die we nog niet besteed hebben, storten we daarom in de reserve verhoogde Asielinstroom.

Reserve evenementen

Bij de herstelbegroting 2015 is er een reserve voor evenementen ingesteld. Daarmee wordt het mogelijk om snel in te spelen op mogelijkheden eenmalig landelijk evenementen naar Amersfoort te halen.

D. Egalisatiereserves

Reserve sport en bewegen

Deze reserve is nodig om de lasten die voortvloeien uit de oude 1/3 regeling sport te egaliseren en ter dekking van de nieuwe sportregeling “sport en bewegen”. Het deel “sport en bewegen” bestaat uit toegekende subsidies die, nadat ze verantwoord zijn, uitbetaald kunnen worden.

E. Financieel-technische reserves

Reserve uitvoering bodembescherming en stedelijke vernieuwing

Doel van deze reserve is het gereserveerd houden van de middelen die wij de komende jaren zullen ontvangen voor de uitvoering van de Wet Bodembescherming en voor stedelijke vernieuwing (ISV-3). Deze reserve is wenselijk vanwege het meerjarig karakter van de uitkeringen en van de betreffende kosten (die vaak moeilijk in de tijd zijn te plannen en vaak over de jaargrenzen heen lopen). De betreffende rijksuitkeringen zullen aan de reserve worden toegevoegd. De betreffende uitgaven zullen op de inhoudelijke programma's worden verantwoord, met daar tegenover een even grote onttrekking aan deze reserve.

Reserve Banenplan

Deze reserve is gevormd voor de besteding van het positieve liquidatiesaldo van Stichting Banenplan conform het goedgekeurde plan van aanpak door het College van Burgemeesters en Wethouders (zie collegebesluit 4664314). In de ASV is vastgelegd dat als er sprake is van een batig liquidatiesaldo bij ontbinding van een instelling, de instelling toestemming dient te vragen aan Burgemeester en Wethouders voor de bestemming van het saldo, voor zover dit mede is gevormd door subsidiegelden van de gemeente. Het budget is na goedkeuring door het College van de aanpak/besteding, door Stichting Banenplan, aan de gemeente ter beschikking gesteld.

Reserve Openbaar vervoer (RIS)

Doel van deze voorziening is het voor het openbaar vervoer beschikbaar houden van dat deel van de rijksbijdrage openbaar vervoer dat als vrije beheersruimte wordt aangewend. Vanaf 2006 is de Voorziening vervanging reizigersinformatiesysteem (RIS) hierin opgenomen.

Reserve VERDER

De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van de bijdrage aan Programma VERDER. In 2006 is Amersfoort (inclusief bijdrage vanuit Eemland) een verplichting aangegaan van € 22,2 miljoen als bijdrage aan Programma VERDER. Dit programma is opgezet voor regionale bereikbaarheidsprojecten voor in totaal € 500 miljoen, waarvan ruim € 116 miljoen voor projecten in de gemeente Amersfoort beschikbaar is.

Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein

De incidentele overschotten vanuit de post ‘Budget renovatie Stadhuis’ worden gedurende 2017-2019 gestort in de reserve Dekking kapitaallasten Stadhuisplein. Na de renovatie van het Stadhuis zal jaarlijks een bedrag vanuit deze reserve gebruikt worden voor de dekking van de afschrijvingslasten.

Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen algemeen

Bij de begroting 2016 is afgesproken om een 'gesloten systeem' te vormen voor (vervangings-) investeringen. De vrijval van kapitaallasten van (oude) investeringen kan daardoor ingezet worden als dekking voor nieuwe investeringen. In de jaarschijven 2016 en 2017 ramen we een vrijval van kapitaallasten waar nog geen concrete lasten tegenover staan. De reserve toekomstige vervangingsinvesteringen wordt hiermee gevormd, zodat we enige buffer hebben om de toename van vervangingsinvesteringen na 2019 te kunnen dekken.

Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling

De subsidieregeling Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling wordt ingezet om een extra impuls te geven aan de duurzame ontwikkeling van de stad op de thema's: energie, voedsel, mobiliteit, materialen en groen. Veel innovatieve projecten kennen een doorlooptijd die langer is dan 1 kalenderjaar. Door deze reserve in te stellen is het mogelijk geworden om projecten meerjarig te ondersteunen.

Reserve voorziening onderhoud

Deze reserve is gevormd aangezien een aantal onderhoudsvoorzieningen op grond van uitspraken van de commissie BBV niet meer mogelijk is. Het is daarvoor wel toegestaan om de bedragen uit die voorzieningen over te hevelen naar een nieuwe reserve 'voorziening onderhoud'.

Het betreft hier de voormalige voorzieningen: onderhoud schoolgebouwen, onderhoud gebouwen brandweer, groot onderhoud CBA, onderhoud Stadhuisplein, onderhoud openbare ruimte en onderhoud de Dissel.

Reserve onderhoud monumentale panden

Bij de jaarrekening 2015 is besloten om de middelen opgebouwd uit verkopen van vastgoed te behouden voor het toekomstig onderhoud van de behouden vastgoed, waaronder monumentale panden.

Ombuigingsreserve

Het reserveren van financiële middelen ter dekking van overgangsmaatregelen en faseringskosten voor het realiseren van de bezuinigingstaakstelling. Een deel van de bezuinigingen is doorgevoerd; nieuwe bezuinigingen dienen nog te worden gerealiseerd. Het restant van de reserve wordt hiervoor ingezet.

Voorzieningen

Het onderscheid tussen reserves en voorzieningen is vooral van belang omdat voorzieningen te beschouwen zijn als vreemd vermogen en reserves als eigen vermogen. Aan voorzieningen kleven verplichtingen. De gemeente heeft daarom weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording zijn hiervoor bepalend. De feitelijke situatie ten aanzien van de voorzieningen is dat wij, waar deze noodzakelijk zijn, voorzieningen hebben die de benodigde omvang hebben. Dit betekent dat alle voorzienbare en kwantificeerbare risico's en verplichtingen zijn afgedekt.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Groot onderhoud openbare ruimte

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud van voorzieningen in de openbare ruimte. De voorziening bestaat uit een viertal onderdelen, te weten: wegen, baggerwerken, groen- en speelvoorzieningen en openbare verlichting. Het onderdeel riolering is opgenomen bij de categorie voorzieningen middelen derden.

Integraal beheerplan Openbare ruimte 2019-2028

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud van voorzieningen in de openbare ruimte.

Onderhoud MFA's

Deze voorziening bestaat uit de onderdelen onderhoud Icoon, De Laak, De Bron en Het Eemhuis.

Onderhoud de Dissel

Deze voorziening is ten behoeve van het groot onderhoud van de Dissel. Het saldo van deze voorziening bedraagt nu nog € 0, omdat deze middelen bij de jaarrekening 2014 in een reserve zijn gestort. Zodra er actueel onderhoudsplan is, zal deze voorziening weer gevuld worden.

Middelen Derden

Voorziening Groot onderhoud openbare ruimte Riolering

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud voor riolering. Het onderdeel riolering is opgenomen bij de categorie voorzieningen middelen derden, om daarmee de opbrengsten rioolheffing beschikbaar te houden voor de het gemeentelijke rioleringsplan opgenomen investeringen.

Voorziening afkoopsommen onderhoud graven

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van onderhoud aan graven, overeenkomstig de daarvoor in rekening gebrachte afkoopsommen meerjarig onderhoud door het Crematorium en de Begraafplaatsen Amersfoort.

Verplichtingen, Verliezen, Risico's

Pensioenen wethouders

Dit betreft een voorziening voor (latente) pensioenverplichtingen voor wethouders. Jaarlijks wordt een berekening gemaakt van de benodigde omvang van deze voorziening.

Wachtgelden wethouders

Dit betreft een voorziening voor (latente) wachtgeldverplichtingen voor wethouders. Jaarlijks wordt een berekening gemaakt van de benodigde omvang van deze voorziening.

Onderhoud buitenkant schoolgebouwen

Het doel van deze voorziening was het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van het onderhoud van de buitenkant van scholen, waarvan de onderhoudsplicht bij de gemeente lag.

In 2018 valt het restant saldo vrij ten gunste van de exploitatie. De voorziening is opgeheven, omdat de gemeente niet meer verantwoordelijk is voor het onderhoud van de buitenkant van de scholen?

Voorziening bovenformatieven (SBG)

Doel van deze voorziening is het dekken van de kosten van boventallige medewerkers van het SBG. De kosten lopen door tot en met 2018.

Voorziening grondexploitatie Vathorst (PPS)

Gedurende de periode dat de vordering van OBV op de Gemeente in stand blijft wordt de voorziening gehandhaafd. De hoogte van de vordering van OBV is afgestemd met de hoogte van de voorziening.

Voorziening grondexploitatie Podium (PPS)

De Gemeente staat garant voor de nakoming van de verplichting van het Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV als gevolg van eventuele negatieve uitkomsten van de grondexploitatie Podium.

Taakvelden

Als gevolg van de wijzigingen van het BBV zijn gemeenten verplicht om een zogeheten 'Taakvelden' overzicht bij de begroting te voegen. In deze taakvelden is te zien hoe de baten en lasten verdeeld zijn over de door het Rijk voorgeschreven taakvelden. Deze taakvelden lopen door onze eigen programma's heen. Een één op één aansluiting is derhalve niet te maken. Uiteraard komen de herkenbare posten uit de taakvelden overeen met de posten zoals die in onze programmabegroting staan. Onderstaand het overzicht van de baten en lasten verdeeld over de voorgeschreven taakvelden.

Tabel: Taakvelden

TAAKVELDEN		REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
LASTEN							
0.1	Bestuur	-6.504	-6.150	-6.981	-6.787	-6.692	-6.726
0.10	Mutaties reserves	-51.136	-14.573	-10.271	-9.012	-5.054	-12.656
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-22.153	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	-5.790	-5.103	-5.581	-4.938	-5.246	-5.245
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-1.458	-1.571	-2.616	-2.521	-2.521	-1.521
0.4	Overhead	-31.784	-40.217	-58.064	-59.306	-58.196	-56.480
0.5	Treasury	-4.852	-3.176	-1.858	-1.302	-926	-488
0.61	OZB woningen	-1.371	-993	-1.191	-1.347	-1.336	-1.334
0.62	OZB niet-woningen	-989	-850	-1.046	-1.045	-1.045	-1.045
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	0	0	0	0	0	0
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	-1.637	-585	-1.598	-1.547	-1.547	-1.094
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-8.969	-9.398	-10.032	-10.043	-10.135	-10.210
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2.826	-2.490	-3.202	-3.117	-3.144	-3.166
2.1	Verkeer en vervoer	-19.378	-18.631	-18.819	-19.202	-19.655	-20.356
2.2	Parkeren	-2.358	-3.116	-3.112	-3.138	-3.127	-3.160
2.4	Economische havens en waterwegen	-861	-913	-300	-307	-323	-338
2.5	Openbaar vervoer	-530	-510	-531	-512	-515	-516
3.1	Economische ontwikkeling	-1.400	-1.335	-2.015	-2.024	-2.046	-2.046
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-4.388	-27.539	-13.510	-12.979	-13.233	-9.818
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1.263	-1.303	-962	-907	-907	-907
3.4	Economische promotie	0	0	-144	-130	-130	-130
4.1	Openbaar basisonderwijs	-1.613	-2.123	-2.236	-2.232	-2.228	-2.227
4.2	Onderwijshuisvesting	-13.816	-13.537	-13.935	-14.735	-15.957	-15.736
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-10.253	-10.427	-10.801	-10.756	-10.830	-10.830

5.1	Sportbeleid en activering	-2.150	-3.091	-6.433	-5.858	-5.660	-5.660
5.2	Sportaccommodaties	-8.021	-8.485	-7.165	-6.963	-6.997	-6.944
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-12.817	-15.086	-17.261	-15.782	-15.191	-14.810
5.4	Musea	-4.639	-4.872	-4.968	-4.944	-4.921	-4.852
5.5	Cultureel erfgoed	-281	-304	-320	-320	-320	-320
5.6	Media	-4.000	-4.124	-4.261	-4.254	-4.254	-4.254
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-10.267	-12.073	-15.576	-15.471	-15.678	-14.864
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-12.817	-14.033	-14.004	-13.898	-13.794	-13.839
6.2	Wijkteams	-13.023	-13.285	-13.706	-13.775	-13.895	-13.993
6.3	Inkomensregelingen	-64.085	-64.656	-67.389	-65.387	-65.407	-64.430
6.4	Begeleide participatie	-23.214	-23.933	-24.715	-23.659	-23.006	-22.604
6.5	Arbeidsparticipatie	-4.428	-5.752	-4.440	-4.440	-3.778	-3.878
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-8.349	-7.944	-7.443	-7.436	-7.431	-7.321
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-19.347	-20.033	-28.735	-24.044	-23.137	-23.008
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-21.439	-16.601	-16.772	-16.761	-16.748	-16.748
6.81	Ge-escaleerde zorg 18+	-35.079	-41.774	-45.891	-45.907	-46.079	-46.144
6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	-15.896	-15.172	-15.945	-15.939	-15.932	-15.932
7.1	Volksgezondheid	-5.999	-6.435	-6.419	-6.380	-6.420	-6.470
7.2	Riolering	-8.529	-9.027	-9.354	-9.457	-9.614	-9.785
7.3	Afval	-10.014	-11.708	-12.242	-12.793	-13.609	-14.145
7.4	Milieubeheer	-4.737	-4.770	-8.882	-10.259	-10.274	-4.804
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-5.160	-4.149	-4.326	-4.486	-4.474	-4.465
8.1	Ruimtelijke ordening	-2.036	-2.706	-5.967	-3.251	-4.436	-1.971
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-23.046	0	-8.662	-13.514	-26.250	-12.818
8.3	Wonen en bouwen	-7.616	-5.843	-7.193	-6.809	-6.711	-6.239
TOTAAL LASTEN		-522.319	-480.396	-526.876	-519.674	-528.808	-506.325

TAAKVELDEN		REKENING 2017	BEGROTING 2018	BEGROTING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	RAMING 2022
BATEN							
0.1	Bestuur	513	494	440	440	440	440
0.10	Mutaties reserves	54.526	16.786	30.424	16.628	11.433	4.913
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	3.480	2.406	2.443	2.443	2.443	2.443
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.806	1.177	974	561	561	561
0.4	Overhead	0	0	14.776	13.958	13.941	13.970
0.5	Treasury	7.128	6.695	6.101	6.535	6.324	5.818
0.61	OZB woningen	21.584	23.110	24.630	25.446	26.262	26.810

0.62	OZB niet-woningen	18.733	19.337	20.656	21.352	22.048	22.518
0.63	Parkeerbelasting	2.790	2.695	2.740	2.740	2.740	2.740
0.64	Belastingen overig	3.492	3.516	2.956	2.381	1.806	1.231
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	267.893	267.204	285.215	287.628	288.173	289.057
0.8	Overige baten en lasten	541	581	703	713	693	693
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	7	7	7	7
1.2	Openbare orde en veiligheid	676	1.287	1.325	1.328	1.327	1.329
2.1	Verkeer en vervoer	1.668	1.600	1.355	1.355	1.625	1.625
2.2	Parkeren	230	289	292	292	292	292
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	67	58	59	59	59	59
3.1	Economische ontwikkeling	5	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	17.717	27.488	13.510	12.979	13.233	9.818
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	470	493	500	500	500	500
3.4	Economische promotie	0	0	0	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	1.845	1.613	1.639	1.639	1.639	1.639
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.918	5.631	5.631	5.631	5.631	5.631
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	348	356	1.555	1.555	1.555	1.555
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.764	4.044	4.451	3.880	3.880	3.880
5.4	Musea	204	176	176	174	174	274
5.5	Cultureel erfgoed	6	0	0	0	0	0
5.6	Media	1	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	55	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	388	455	448	387	326	326
6.2	Wijkteams	2	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	49.547	49.956	52.167	51.290	50.871	49.894
6.4	Begeleide participatie	-1	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	75	746	529	758	0	0
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	937	857	868	868	868	868
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.378	990	90	90	90	90
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.81	Ge-escaleerde zorg 18+	1.856	1.747	1.706	1.719	1.719	1.719
6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	20	190	0	0	0	0
7.2	Riolering	12.410	12.825	13.266	13.403	13.609	13.831

7.3	Afval	16.285	16.643	17.227	17.883	18.776	19.449
7.4	Milieubeheer	123	38	39	39	39	39
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	4.549	5.024	5.343	5.523	5.506	5.505
8.1	Ruimtelijke ordening	185	82	61	32	32	32
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	13.396	0	8.560	13.412	26.148	12.716
8.3	Wonen en bouwen	5.707	3.808	4.017	4.050	4.042	4.057
TOTAAL BATEN		522.319	480.396	526.876	519.674	528.808	506.325

Verklarende woordenlijst

- ABC-scholen Bundeling van de krachten van scholen, organisaties voor kinderopvang/buitenschoolse opvang, peuterspeelzalen en het wijkwelzijnswerk (waaronder kinder-, meiden- en tienerwerk)
- ABP Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
- AE Archief Eemland
- AEF Andersson, Elffers, Felix
- Agile Softwareontwikkeling in korte overzichtelijke perioden van vaak niet meer dan een maand
- APV Algemene Plaatselijke Verordening
- AV Amersfoort Vernieuwt
- AVU Afvalverwijdering Utrecht
- AWBZ Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
- BAG Basisregistraties Adressen en Gebouwen
- B&B Bed and Breakfast
- BHV Bedrijfshulpverlening
- B&W Burgemeester en wethouders
- BBV Besluit, Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
- Bbz-starters Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
- BCF BTW compensatiefonds
- BOA Buitengewoon opsporingsambtenaar
- BRP Basisregistratie Personen
- BREEAM-NL beoordelingsmethode om de duurzaamheidprestatie van gebouwen te bepalen
- BUIG Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
- BVC Boomveiligheidscontrole
- BVH Basisvoorziening Handhaving
- BW Burgemeester en wethouders
- BZ Burgerzaken
- BZK Het Nederlandse ministerie van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties

- CAK Betekenisloze afkorting. Het CAK is een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (ZBO), belast met de uitvoering van wettelijke taken in het domein van zorg en welzijn
- CAR Centrum voor archeologie
- CBA Crematorium en Begraafplaats Amersfoort
- CBRE CBRE Valuation Advisory B.V. (crediteur); Vastgoed- en huisvestingsadviseur
- CBS Centraal Bureau voor de Statistiek
- Circulaire economie Een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen maximaliseert en waardevernietiging minimaliseert
- CMNE Centrum voor Milieu- en Natuureducatie
- COELO Atlas van de lokale lasten
- CO2 Koolstofdioxide (broeikasgas)
- CRM Customer relationship management, klantrelatiebeheer
- CZM Collectieve Zorgverzekering voor Minima
- CROW Kwaliteitscatalogus openbare ruimte
- DDC- Doordecentralisatie
- Divosa De vereniging van leidinggevenden in het sociaal domein
- DMS Document Management System, een documenten beheer systeem
- DUO Dienst Uitvoering Onderwijs
- DZW Digitaal zaakgericht werken
- ECB Europese Centrale Bank
- EBU Economic Board Utrecht, het samenwerkingsverband van het Utrechtse bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen
- EMU Economische en Monetaire Unie
- ENSIA Eenduidige Normatiek Single Information Audit
- ER-doelen ER-doelen zijn doelen die een ideaal aangeven en waarvan moeilijk te bepalen valt of ze echt gehaald zijn, voorbeelden hiervan zijn: betER, constantER, goedkopER, etc.

- ESF Europees Sociaal Fonds
- EZ Economische Zaken
- FIWARE Lab In dit lab kunnen developers gratis gebruikmaken van datacenter-faciliteiten en de standaard bouwstenen
- FA Financiën en advies
- Wet FIDO Wet financiering decentrale overheden
- FMIS Facility Management Informatie Systeem
- Fte fulltime-equivalent/ werktijdfactor
- GDV Grootschalige Detailhandelsvestiging
- GF Gemeentefonds
- GGD Gemeentelijke gezondheidsdienst
- GGD-rU GGD regio Utrecht
- GGZ Geestelijke gezondheidszorg
- GPR Rekenprogramma om de duurzaamheid van een gebouw te bepalen
- (H)OV (Hoogwaardig) openbaar vervoer
- ICT Informatie- en Communicatie Technologie
- IFZW IFZW INDUSTRIEOFEN-/U.FEUERFESTBAU GMBH (crediteur); industrie-ovens
- IOAW Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
- ISK Internationale schakelklas
- ISV2 Besluit verantwoording stedelijke vernieuwing
- IPW Instituut voor Publieke Waarden
- ITD IT Dienstverlening en advies
- ITDA Interne dienstverlening en advies
- IT/IV Informatietechnologie/ informatievoorziening
- IVN Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
- KATA De verbeter-kata is een bewezen effectieve manier van denken en doen om uitdagingen te realiseren

- KANS KlimaatAdaptatie Nederlandse (middelgrote) steden
- KCC Klant Contact Centrum
- KCS Klant Contact Services
- KNVB Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond
- KWh Kilowattuur
- Lexnova Advies- en (markt)onderzoek
- LoRa Long range, een wide-area netwerk (wan)
- MBO Middelbaar beroepsonderwijs
- MCJO Modelvragenlijst cliëntervaring Jeugd en hun ouders
- MFA Multifunctionele accomodaties
- MKB Midden-en Kleinbedrijf
- MVO Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- MWh Megawattuur
- NCTV Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
- NIEGG Niet in exploitatie genomen (bouw)grond
- NS Nederlandse Spoorwegen
- NSVV Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde
- OBV Ontwikkelingsbedrijf Vathorst
- o/g opgenomen gelden
- OLV Onze Lieve Vrouwe
- OM Openbaar Ministerie
- OOV Openbare orde en veiligheid
- O&S Onderzoek en Statistiek
- O&T Organisatie- en talentontwikkeling
- OV Openbaar vervoer
- OViN/MON Onderzoek verplaatsingen in Nederland/ mobiliteitsonderzoek
Nederland
- OZB Onroerend zaakbelasting

- P&C Planning en Control
- PDV Perifere Detailhandelsvestigingen; hier worden goederen verkocht die niet in een buurt- of wijkwinkel thuishoren en door omvang/schaal moeilijk in een binnenstad passen (o.a. autoshowroom, meubelshowroom, tuincentra)
- P&O Personeel en Organisatie
- PGB Persoonsgebonden Budget
- PKVW Politiekeurmerk Veilig Wonen
- PMC Product Markt Combinaties
- PO Primair onderwijs
- POH Praktijkondersteuner Huisarts
- PPS-en Publiek Private Samenwerkings- projecten
- RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/ monumenten
- RIB Raadsinformatiebrief
- RIONED Stichting **RIONED** stimuleert de zorg voor de riolering en water in de stad in Nederland
- RIS Reizigersinformatiesysteem
- RMC Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten
- RRI Reserve Ruimtelijke Investerings
- RSV Reserve stedelijke voorzieningen
- RUD Regionale uitvoeringsdienst
- RWA Regionaal Sociaal Werkvoorzieningschap Amersfoort en omgeving
- SAVE Samen Veilig Midden-Nederland, Utrecht
- SBG Service Bureau Gemeenten
- SD Sociaal domein
- STIPS Steun- en informatiepunten
- SUWI Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
- SVn Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
- SW Sociale werkvoorziening

- TEEB-tool Tool om snel inzicht te krijgen in de waarde van groen en water in de stad
- TNO Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek
- u/g uitgeleend geld
- U10 netwerk van 10 gemeenten in de provincie Utrecht: De Bilt, Bunnik, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Vianen, Woerden en Zeist
- UWV Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
- VDS Virtual Dedicated Server
- VERDER Samenwerking van gemeenten, provincie en het rijk om de bereikbaarheid van de regio Midden-Nederland te verbeteren
- V(S)O-Pro Voortgezet (speciaal) onderwijs (vso), praktijkonderwijs (pro)
- VN Verenigde Naties
- VNG Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- VNO/NCW Verbond van Nederlandse Ondernemingen (**VNO**) en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
- VRU Veiligheidsregio Utrecht
- VSV Voortijdig schoolverlaten
- VTH Vergunningen, toezicht en handhaving
- Wabo Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wajong Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
- WAR Voormalig fabrieksterrein Warner Jenkinson
- Wet VTH Wet Vergunningverlening, toezicht en handhaving
- WKO Warmte- en Koudeopslag
- Wlz Wet langdurige zorg
- WMO Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- WOZ Waardering onroerende zaken
- Wp Watt piekvermogen
- Wro Wet ruimtelijke ordening

- Wsw Wet sociale werkvoorziening
- WW Werkloosheidswet
- Zvw Zorgverzekeringswet